

AMBASADA ROMANIEI IN BELGIA

105, rue Gabrielle, 1180-Bruxelles ; Tel.+322 3452680; Fax:+322 3462345; Email: secretariat@roumanieamb.be

128873 ch.082006

Nr. 1471

MINISTERUL MEDIULUI SI GOSPODARIRII APELOR
Directia Generala Evaluare Impact, Controlul Poluarilor
INTRARE NR. 14427
IESIRE
ZIUA SI LUNA 08 ANUL 2006

Bruxelles, 1 august 2006

225

16965/08
04.08.2006

Stimată doamnă ministru,

Vă transmitem alăturat o scrisoare de contestație referitoare la dosarul Roșia Montana, primită pe adresa ambasadei din partea unui cetățean belgian.

Având in vedere importanța acordată in ultima perioada acestui subiect, in special in rândul ONG-urilor, vă rugam dispuneți transmiterea unui răspuns către petiționar, eventual tot prin intermediul ambasadei.

Cu deosebita considerație,

A Filipoz
04/08/06

Radu SERBAN

Insărcinat cu afaceri a.i.

R. Serban

VEZI
CONTESTATIE (TAP)

Doamnei ministru Sulfina BARBU
Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor
Romania

167

ROMANIAN EMBASSY IN BELGIUM

105, Gabrielle street, 1180- Brussels: tel. + 322 3452680; Fax: +322 3462345;

E-mail: secretariat@roumanianieamb.be

No. 1775

Brussels, 1st of August 2006

Dear Madam,

Please find enclosed a contestation letter on the subject of Rosia Montana file, which was received from a Belgian citizen, to the address of the embassy.

Taking into account the importance that was given to this issue lately, especially among NGOs, we kindly ask you to make all the necessary arrangements in order to convey the answer to the petitioner through the embassy, eventually.

Respectfully yours,

Radu SERBAN
Embassy Affairs Officer
Illegible signature

Attn: Madam Sulfina Barbu, Minister
To: Ministry of Environment and Water Management
Romania

Răspuns la contestația 225 Ambasada Belgiei

Ca răspuns la contestația dumneavoastră, dorim să vă informăm cu respect că Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) se conformează atât cerințelor legislației naționale, cât și Directivelor europene, în ceea ce privește aspectele studiate, datele furnizate și calificările consultanților experți implicați.

Numele instituțiilor care au întocmit capitolele Raportului EIM se găsesc în *Anexa 11* atașată.

A. Observații generale

Contestația dumneavoastră începe cu secțiunea intitulată "Observații generale" prin care se întreabă dacă Stantec este o companie autorizată pentru a întocmi studii EIM. Contribuția companiei Stantec este în conformitate cu legislația națională în vigoare care stipulează clar că numai Raportul la EIM trebuie întocmit de entități juridice acreditate, de vreme ce autorii rapoartelor asupra condițiilor inițiale sau planurilor de management nu necesită certificare.

Detalii despre companiile implicate în studiul de impact pot fi găsite la începutul Rezumatului fără caracter tehnic. Cele 5 pagini dedicate tuturor organizațiilor implicate cuprind numele companiilor, numele reprezentanților acestora și adresele de Internet.

În conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu („Ordinul 978/2003”) responsabilitatea pentru realizarea studiului de evaluare a impactului și pentru corectitudinea interpretării informațiilor prezentate în cadrul Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului revine experților atestați în acest sens de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

Precizăm că Raportul privind condițiile inițiale pentru biodiversitate, a fost redactat pe baza informațiilor puse la dispoziție de titularul de proiect, de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) și Unitatea de Suport pentru Integrare (USI), societăți care dețin certificat de atestare pentru realizarea evaluării impactului asupra mediului, emis de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

Totodată, conform Ordinului 978/2003, titularul de proiect răspunde de autenticitatea informațiilor pe care le furnizează experților atestați în vederea realizării evaluării impactului asupra mediului.

Studiile de condiții inițiale privind biodiversitatea au fost demarate de titularul de proiect din 1999 sub coordonarea Knight Piesold. Pe parcursul perioadei 2000 - 2006 în elaborarea/revizuirea/completarea condițiilor inițiale pentru biodiversitate, STANTEC a implicat mai multe echipe de experți români. Prima versiune a studiului a fost elaborat sub coordonarea Stantec (o companie multinațională cu sediul în Canada specializată în studii de evaluare a impactului asupra mediului (vezi www.stantec.com). Compania a fost înființată în 1954 și oferă o paletă largă de servicii începând de la proiectare, consultanță, reconstrucție ecologică, management de proiect etc. Are peste 6000 de angajați și 80 de puncte de lucru în America de Nord și Caraibe.

Încă din faza inițială STANTEC a contractat experți români care au colaborat la elaborarea și adunarea informațiilor aferente studiilor de condiții inițiale pentru biodiversitate (biolog Călin Hodor, Acad. Mircea Gomoiu, biolog dr. Mihai Vâlcu, biolog Virgil Iordache).

Petentul pune la îndoiala valabilitatea sau „complexitatea” hărților din cadrul raportului cu privire la sol. Toate hărțile studiului asupra solului au fost făcute de către Institutul de Pedologie și Agrochimie București (ICPA). Ei sunt autorii întregului studiu referitor la sol, atât ai raportului de condiții inițiale, cât și ai raportului de evaluare a impactului asupra solurilor.

B. Observații generale și comentarii în legătură cu propunerea de proiect minier

În ceea ce privește amploarea Proiectului Roșia Montană, acesta presupune o exploatare minieră modernă de mare anvergură; în prezent însă, cele mai mari operațiuni din lume sunt minele de exploatare a fierului și cele ale cuprului din Brazilia și din Chile ca să dăm două exemple de țări; acestea sunt aproximativ de două ori mai mari decât cea de la Roșia Montană.

În ceea ce privește transportul cianurii, RMGC admite că are un rol important în ceea ce înseamnă condițiile de siguranță cât și atenția acordată mediului, pentru transportarea acesteia. Cianura de sodiu sub forma solidă va fi transportată doar în containere ISO conforme standardului Națiunilor Unite (sau în containere conforme unui standard similar) care sunt dedicate acestui scop și sunt proiectate pentru a fi folosite pentru dizolvarea controlată la livrare. Toate containerele vor fi returnate furnizorului în vederea reutilizării. RMGC va încheia un contract exclusiv cu companii de transport al cianurii cu experiență care dispun de șoferi bine pregătiți, vehicule moderne și bine întreținute și care și-au demonstrat angajamentul nu doar în ceea ce privește limitarea expunerii personalului propriu la cianură, dar și în ceea ce privește prevenirea, controlul și/sau răspunsul imediat în cazul apariției unei deversări accidentale a cianurii în mediu.

În ceea ce privește Iazul de Decantare a Sterilelor (IDS), sistemul complex al acestuia încorporează o serie de măsuri pentru protecția apei subterane. Acestea includ un sistem de impermeabilizare a bazinului IDS – Cele mai Bune Tehnici Disponibile (BAT) așa cum au fost definite de Directiva UE 96/61/EC (IPPC) – un perete de fundație în fundația barajului inițial pentru controlul infiltrațiilor, un miez cu permeabilitate redusă pentru barajul inițial pentru controlul infiltrațiilor și un baraj de colectare a infiltrațiilor și un jomp sub talpa barajului de decantare. În plus, vom putea monitoriza în permanență apa subterană printr-o serie de puțuri sub talpa barajului secundar de retenție. Aceste puțuri pot fi transformate în puțuri de extracție ca ultimă măsură de siguranță, în cazul contaminării apei subterane. Un număr semnificativ de studii hidrogeologice au demonstrat că amplasamentul este adecvat pentru acest tip de sistem de colectare și retenție.

Mai mult, proiectarea barajului IDS întrunește toate criteriile de proiectare internaționale, din UE și din România. Corespunde, de asemenea, altor iazuri de decantare similare construite și operate cu succes pe amplasamente sensibile din punct de vedere al mediului, care fac obiectul unor reglementări foarte stricte (de ex. mina de aur din Fort Knox, Alaska, SUA).

Iazul de decantare este proiectat ca un obiectiv industrial minier fără deversare și, prin urmare, nici o substanță chimică nu va fi deversată în mediu. Sub iazul de decantare va exista un sistem pentru reducerea infiltrațiilor în pânza freatică și va exista un al doilea sistem (SCD) pentru colectarea oricăror infiltrații apărute la nivelul pânzei freatice. Ca măsură suplimentară de protecție, se va instala o rețea de puțuri de monitorizare care vor fi instalate în aval de iazul de decantare, precum și stații de monitorizare a apelor de suprafață de-a lungul pâraului Corna în aval de iazul de decantare. Acest sistem va fi folosit pentru monitorizarea calității pânzei freatice și apelor de la suprafață în aval de barajul SCD și pentru a demonstra absența oricărui impact.

Estimarea costului închiderii Roșiei Montane, pentru iazul de decantare implica un cost pe unitate de suprafață sau aproximativ 8,30USD/m². Aceasta valoare este concordantă cu diversele prețuri unitare pentru un înveliș cu mecanisme pe haldă sau iaz (3-10 EUR/m²) recomandat de TMF BAT REF (iulie 2004).

Sulfurile în cazul proiectului Roșia Montană pot apărea diseminate în cadrul zăcămintului, iar sulfații în anumite concentrații, în nămolul rezultat de la stația de epurare a apelor acide. În cazul

sulfurilor diseminate, exceptând pirita, acestea au conținuturi extrem de scăzute și nu vor fi recuperate și tratate special.

Pentru nămolul de la uzina de epurare a apelor acide, în funcție de fazele de dezvoltare ale Proiectului, sunt proiectate următoarele scheme:

- În faza de exploatare nămolul îngroșat provenit din bazinul de sedimentare de la stația de epurare a apelor acide va fi eliminat în iazul de decantare ca deșeu suplimentar în raport de 1:500 față de materialul steril;
- În faza de închidere a minei, este planificat ca acest flux de deșeuri să fie eliminat în lacul de carieră Cetate, deoarece iazul de decantare nu va mai fi disponibil pentru depunerea deșeurilor în această fază.

Impactul asupra mediului determinat de eliminarea nămolului de epurare a apelor acide în iazul de decantare este neglijabil comparativ cu impactul provocat de sterilul de procesare datorită:

- cantității mult mai mici a nămolului de epurare în raport cu cantitatea de steril;
- proprietăților toxice mult mai reduse ale nămolului de epurare în raport cu cele ale sterilului.

Se justifică deci referirile la Secțiunea 2.8.1.8 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) pentru perioada în care nămolul de epurare a apelor acide va fi depozitat în iazul de decantare.

Dacă nămolul de epurare a apelor acide este depozitat în cariera inundată Cetate, nămolul se poate dizolva și va elibera metale grele și ioni neutri majori (sulfat, calciu) în apa din carieră dacă aceasta devine acidă. Însă apa din lac nu va fi evacuată direct în mediu. Apa din carieră care va ajunge în lucrări subterane poate fi captată de barajul Cetate și repompată în stația de epurare, astfel încât să nu ajungă în mediu nici un fel de poluare.

Mai mult, sunt prevăzute măsuri preventive care să minimizeze riscul ca apele acide generate de porțiunile sulfurice ale pereților carierei să acidizeze apa din carieră. Aceste măsuri sunt descrise în Secțiunea 2.8.2.9. din EIM.

Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și care vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analizarea fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Deși aspectele legate de închiderea și refacerea ecologică sunt numeroase, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece costul cel mai mare – cel aferent lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului - poate fi estimat la un nivel ridicat de siguranță. Dimensiunea suprafețelor care trebuie reprofile și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studiul lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

RMGC consideră că – departe de a fi prea mici – aceste costuri estimative sunt dovada gradului ridicat de responsabilitate față de închidere și refacere ecologică. Doar ca o comparație, cel mai mare producător de aur din lume a rezervat suma de 683 milioane USD (începând cu 31 decembrie 2006) pentru refacerea ecologică a 27 de exploatări, ceea ce înseamnă în medie 25 milioane USD pe exploatare. Costurile estimative ale RMGC, recent majorate pe baza unor date suplimentare de la suma de 73 milioane USD precizată în studiul EIM, totalizează în prezent 76 milioane USD.

Exemplele menționate în întrebare ar putea să nu fie reprezentative pentru situația de la Roșia Montană din cauza unor caracteristici geologice care sunt probabil diferite la iazul de decantare, iar faptul că halda de minereu sărac dispune pe durata funcționării sale de un sistem normal de gestionare a apei, iar spre sfârșitul duratei de viață a proiectului depozitul de minereu sărac va fi înlăturat și procesat.

Referitor la Planul de Management pentru Biodiversitate, se va elabora o procedură detaliată – în baza protocoalelor de inventariere stabilite anterior – pentru toate grupurile cu relevanță ecocenotică și biologică specială. Inventarele de faună și floră vor fi transferate într-o bază de date, utilizând platforma GIS conectată la Sistemul de Management al Informațiilor cu privire la Biodiversitate (BIMS). Astfel, vor fi asigurate obiectivitatea și transparența, elemente vitale pentru un management al biodiversității fără precedent în România.

Din rândul speciilor inventariate se va selecta și un set de specii cheie, cu valoare bioindicatoare, respectiv relevanță ecologică înaltă ce vor face obiectul unui program de monitorizare deschis tuturor factorilor interesați, ce va fi integrat în sistemul de baze de date mai sus amintit.

Contrar afirmațiilor făcute în contestație, desemnarea unei părți a comunei Roșia Montană drept zonă industrială nu împiedică dezvoltarea de afaceri în localitate, deoarece zona industrială (sau „perimetrul proiectului”) cuprinde doar 25% din Roșia Montană, și o porțiune și mai mică, de 5%, din zona reprezentată de Câmpeni, Roșia Montană și Abrud. Astfel, se pot dezvolta afaceri, în diferite domenii, prin procesul normal de autorizare și înregistrare de către autoritățile locale.

Cât despre sugestia cu privire la faptul că nu există un Plan Urbanistic Zonal (PUZ) pentru zona protejată, este de menționat faptul că în realitate zonele protejate din Roșia Montană au fost subiectul unei reglementări care definește statutul de “zone protejate”, și anume Planul de Urbanism General aprobat în 2002. În prezent, Planul de Urbanism Zonal pentru zona protejată din Roșia Montană este în faza de proiect.

Referitor la schimbările demografice care au avut loc în zona Roșia Montană, Secțiunea 4.8, Mediul Social și Economic din Raportul la studiul EIM prezintă informații relevante de bază pentru comuna Roșia Montană (care include satul Roșia Montană), și orașele Abrud și Câmpeni.

Deși este adevărat că din multe puncte de vedere condițiile socio-economice din Roșia Montană sunt asemănătoare altor zone rurale din țară, această informație nu schimbă evaluarea impactului prezentată în Raportul la Studiul EIM.

În prezent, făcând parte din raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM), Fundația Roșia Montană își redefinește rolul și orientarea. Activitățile Planului de dezvoltare durabilă a comunității, care au fost concepute inițial ca aflându-se sub tutela Fundației (activități orientate către afaceri: incubator de afaceri, centru de consiliere pentru afaceri, facilitare de micro-finanțare, precum și activități sociale: centru de pregătire și instruire) au fost promovate independent, prin parteneriate și cu participarea comunității în privința luării deciziilor – o modalitate de preferat pentru promovarea programelor de dezvoltare socială și economică.

În continuare, Fundația își va îndrepta atenția asupra problemelor de păstrare a moștenirii patrimoniului cultural, forma finală a programelor urmând a fi stabilită împreună cu comunitatea.

În ceea ce privește politica pe baza căreia Compania își ghidează eforturile de dezvoltare durabilă, Roșia Montană Gold Corporation nu se consideră principalul furnizor, ci un partener. Implicarea comunității este considerată ca punct de pornire, urmând ca de-a lungul timpului, pe măsură ce comunitatea își creează capacitatea de a derula programele pe cont propriu, Compania să transfere controlul asupra programelor înființate în prezent, comunității și instituțiilor ei.

C. Aspecte legale

1. Planul de urbanism a fost întocmit cu consultarea publicului. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare a sterilelor. Prin Certificatul de Urbanism se solicită și întocmirea unui Plan de Urbanism Zonal (PUZ), care să reflecte toate modificările aduse Proiectului Roșia Montană, ca urmare a consultărilor și dezbaterilor publice organizate în legătură cu acest proiect, precum și a consultării autorităților avizatoare. Acest plan, denumit "Modificare Plan Urbanistic Zonal, Zona Industrială Roșia Montană" a fost elaborat și supus dezbaterii publice în luna iunie 2006 în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic Zonal" și în prezent se află în curs de avizare.

În ceea ce privește Planul Urbanistic General (PUG) Roșia Montană aprobat în 2002, acesta a fost elaborat în paralel cu PUZ din 2002, toate prevederile din PUG fiind preluate și în PUZ. De asemenea procedura de avizare a celor doua planuri de urbanism s-a desfășurat în paralel.

2. Cele două planuri de urbanism sunt în deplină conformitate cu propunerea de proiect minier al cărui impact este evaluat în EIM.

Planul de Urbanism General aprobat în anul 2000 a fost modificat în momentul aprobării Planului de Urbanism General al Comunei Roșia Montană (PUG) din anul 2002. Această modificare se evidențiază prin încorporarea zonei protejate, care cuprinde clădirile cu valoare de patrimoniu.

La ora actuală este în etapa de avizare Modificare Plan de Urbanism Zonal - Zona Industrială Roșia Montană, documentație de urbanism care a fost aprobată și la nivelul anului 2002, dar a fost modificată în prezent datorită fazei de detaliu la care a ajuns proiectul Roșia Montană (micșorarea amprentelor carierelor, reproiectarea unor drumuri tehnologice, creșterea suprafeței zonei protejate, toate acestea fiind rezultatul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și a măsurilor de prevenire, minimizare și eliminare a impactului potențial, rezultate din procesul de evaluare).

Limitele zonei industriale au fost stabilite în baza unei analize științifice, care delimitează zonele de protecție. Regulamentul de urbanism al Planului de Urbanism Zonal (PUZ) va stabili în detaliu viitoarele funcționalități pentru diferite zone. Interdicția de construire sau de dezvoltare a altor activități este menținută doar pe amprenta obiectivelor propuse.

3. De fapt, licența minieră reflectă actualul proiect minier propus. Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data acordării Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

4. După cum este menționat în cele de mai sus, IDS încorporează o serie de măsuri protectoare, inclusiv un sistem de impermeabilizare în bazinul IDS.

5. Ca răspuns la întrebarea referitoare la presupunerea necesității existenței unui depozit de deșeuri la o distanță de cel puțin 1.000 de metri de o comunitate locuită, conform prevederilor HG 349/2005 art.3 litera d, în cazul haldelor de steril rezultate din exploatarea carierelor nu se aplică prevederilor prezentei hotărâri. Atât în cazul iazului de decantare Valea Cornei cât și al haldelor de steril se aplică prevederile Directivei privind depozitarea deșeurilor din industria extractivă (Directiva 21/2006 EC). În mai 2005 Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor a solicitat în mod expres, prin indrumarul privind stabilirea domeniilor de evaluare a impactului asupra mediului, că proiectul Roșia Montană să se conformeze prevederilor directivei Deșeurilor din industria extractivă.

6. a) Este adevărat că la solicitarea autorizației de mediu va trebui negociată și constituită garanția de reabilitare a mediului, însă proiectul Roșia Montană este doar în etapa de obținere a acordului de mediu, autorizarea fiind o etapă ulterioară. Garanția constituită va fi calculată conform prevederilor directivei privind depozitarea deșeurilor din industria extractivă (Directiva pentru deșeurile din industria extractivă).

În raportul privind evaluarea impactului asupra mediului – Planul J Închiderea și ecologizarea amplasamentului minier a fost descrisă metodologia de calcul a garanției și sursele financiare din care va fi asigurată. Un calcul detaliat este atașat în anexa prezentului raport privind soluțiile propuse la problemele/observațiile ridicate în timpul etapei de consultare publică.

6. b) Există garanții financiare detaliate sub forma Garanției Financiare de Mediu ("EFG"), care cere ca Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") să mențină fonduri corespunzătoare pentru activitățile de curățare a mediului. EFG este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile necesare asociate. Costul actual estimat pentru închiderea proiectului minier de la Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, acesta fiind estimate pentru toți cei 16 ani de viață ai proiectului.

EFG este guvernat de Legea Mineritului (nr. 85/2003), instrucțiunile Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și normele de aplicare ale Legii Mineritului (nr. 1208/2003).

6. c) Este important să clarificăm problema legată de asigurare. Roșia Montană Gold Corporation se angajează să mențină cele mai ridicate standarde de sănătatea muncii și siguranță pentru angajații și furnizorii săi de servicii. Utilizarea de către companie a Celor mai Bune Tehnici Disponibile – BAT – ne ajută să asigurăm atingerea acestui obiectiv. Nici o organizație nu câștigă dintr-o pierdere, și în acest scop vom acționa pentru a implementa soluții de inginerie la risc, deoarece ele sunt superioare soluțiilor de asigurare împotriva riscurilor. Se poate elimina un procent de până la 75% din riscul de pierdere în timpul fazei de proiectare și de construcție a unui proiect.

Totuși, recunoaștem că în cazul unui proiect atât de mare ca și cel de la Roșia Montană, este nevoie de încheierea unor polițe de asigurare cuprinzătoare (astfel de polițe reprezintă, totodată, o cerință obligatorie pentru obținerea de finanțări de la instituțiile de creditare). Asigurarea acoperă în principal bunurile, răspunderea și chestiuni speciale (de exemplu punerea în

funcțiune cu întârziere, transport, bunuri în proprietatea terților). Astfel, în cazul unor pretenții legitime asupra societății, acestea vor fi achitate de asigurator.

RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în breakdown pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC, pentru toate etapele proiectului de la construcție până la operațiunile de exploatare și închidere.

Toți asiguratorii și polițele de asigurare încheiate în cadrul activităților miniere de la Roșia Montană vor respecta în totalitate reglementările românești cu privire la asigurări.

7. Raportul de Securitate a fost pus la dispoziția publicului prin intermediul următoarelor pagini de internet: http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm, dar și prin intermediul versiunii tipărite care a fost disponibilă în cadrul diferitelor centre de informare stabilite în perioada consultărilor publice.

8. Este evident, așadar, că alternativa nedemarării Proiectului a fost luată în considerare și analizată foarte serios. Capitolul 5 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Analiza alternativelor) prezintă, în Secțiunea 1 (Alternativa Fără Proiect) o analiză a situației în care nu ar fi demarat "Proiectul". În această secțiune se analizează impactul imediat al nedemarării proiectului și sunt trecute în revistă potențialele domenii industriale alternative. Concluzia este clară: "o bază economică multi-sectorială este importantă pentru o creștere economică în ritm susținut a regiunii", iar Proiectul Roșia Montană este capabil să ofere stimulii economici necesari, fiind, astfel, în măsură să contribuie la atingerea scopului economic propus, acela al prosperității. Raportul EIM a inventariat o gamă largă de alternative de dezvoltare – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană. Deși celelalte ramuri industriale nu au această capacitate, nu este exclusă ideea dezvoltării acestora în paralel, "dimpotrivă, [Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care să permită atragerea de investiții".

Referitor la abordarea așa-numitei Alternative Zero pentru reabilitarea mediului din zonă, experți independenți au realizat un studiu menit să stabilească ce costuri ar trebui să suporte statul român pentru a reecologiza zona. Costurile de reecologizare a mediului NUMAI ÎN PERIMETRUL afectat de proiectul Roșia Montană au fost estimate la aproximativ 23 de milioane €, la care se adaugă costurile de exploatare pentru activitățile în derulare cum ar fi: tratarea apelor acide din mină în valoare de aproximativ 1 milion € pe an. Alte lucrări de reecologizare trebuie realizate în afara perimetrului destinat proiectului Roșia Montană. Statul român nu a făcut investiții pentru închiderea serioasă și curățarea mediului nici în trecut și nici nu pare să aibă intenția de a investi în viitor și este puțin probabil ca la Roșia Montană să apară îmbunătățiri atât cât poate fi prevăzut în viitor.

9. Prin măsurile de închidere (vezi Planul de închidere), respectiv prin cele propuse în cadrul Planului de Management al Biodiversității, ce urmează a se materializa încă din etapele incipiente (etapa pre-construcție) ale proiectului prin realizarea unei Rețele Ecologice Funcționale Compensatorii, nu se pune problema eliminării din zona a speciilor de interes (chiar dacă acestea rămân comune la nivel național). RMGC va iniția creșterea capacității de suport a unor habitate pentru a se garanta prezența acestor specii pe viitor la Roșia Montană, dar mai cu seamă, crearea premiselor pentru recolonizarea și repopularea cu specii de interes major.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate, respectiv a Directivei 79/409 Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte.

10. În ceea ce privește cele 41 de clădiri monument istoric din Roșia Montană, acestea nu vor fi afectate de dezvoltarea proiectului minier, ci vor fi luate ample măsuri de reabilitare și conservare a acestor structuri. Pentru 11 dintre acestea sunt deja în lucru documentațiile de specialitate necesare pentru demararea procesului de restaurare și conservare.

11. a); b); c) Capitolul 5 din raportul EIM (evaluarea alternativelor) prezintă modul în care procesul de design al proiectului a analizat „amprenta” proiectului și a căutat să reducă la minim zona afectată (direct și indirect) de construcția sa. În timp ce în ultimă instanță, acest format de design este dominat de geologia zăcămintului, s-au făcut eforturi de amplasare a infrastructurii proiectului și a zonelor de stocare a deșeurilor astfel încât să se țină cont de factori cum ar fi folosința actuală a terenului și așezarea. Planul general selectat și prezentat în raportul EIM este considerat optim, având ca fundament informația colectată la zi ca și consultarea cu părțile implicate.

Pentru a pune această chestiune într-un context mai larg, construcția și funcționarea proiectului Roșia Montană necesită achiziția de proprietăți în 4 dintre cele 16 sate ale Roșiei Montane. Prin urmare, cea mai mare din proprietățile locuitorilor Roșiei Montane nu va fi afectată de proiect. De fapt, numărul de case pe care compania trebuie să le achiziționeze pentru a construi și derula proiectul pe durata vieții minei – 379 de case – este mult mai mic decât cele 1000 de case la care fac referință în mod regulat oponenții proiectului.

Pentru achiziționarea proprietăților necesare, compania a stabilit un program de achiziție de proprietăți conform cu cerințele Planului de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (PASR) stabilite de Banca Mondială.

Pentru că proiectul de minerit înaintează în etape, nu e nevoie de achiziția tuturor proprietăților de la început. Drept urmare, compania s-a concentrat pe proprietățile necesare pentru construcția și funcționarea minei în primii cinci ani. Până în prezent, mai mult de 50% din proprietățile necesare pentru construcția proiectului și funcționarea minei în primii cinci ani au fost achiziționate.

Dintre proprietățile necesare dar neachiziționate încă, 98% au fost prezentate pentru măsurători topografice de către proprietari – un pas care sugerează un interes în vânzarea proprietății către companie. Rata măsurătorilor sugerează că există doar puțin mai mult de o mână de proprietăți care sunt deținute de oameni care s-ar putea dovedi nedoritori de a vinde.

Din acest număr redus, unele se vor afla în zone care nu sunt necesare pentru construcția și funcționarea timpurie a minei. Prin urmare, pe viitor proprietarii acestor imobile nu trebuie să fie un impediment în dezvoltarea minei, pentru că aceștia pot continua să trăiască așa cum vor.

13. Așa cum este menționat mai sus, strămutarea rămășițelor pământești și reînhumarea acestora au loc în urma discuțiilor cu comunitatea și cu autoritățile bisericești și în concordanță cu ritualurile religioase și cu prevederile legale aplicabile.

15. Alburnus Maior a inițiat mai multe acțiuni în justiție pentru a obține accesul la documentele menționate, atât împotriva instituției Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, cât și împotriva unor funcționari publici din cadrul acesteia, dar a pierdut în instanță datorită faptului că: Licența de Concesiune pentru Exploatare nr. 47/1999 Roșia Montană este un document “Secret de serviciu” și informațiile conținute în această sunt reglementate de Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate. Alte documente precum: preliminarul anual de producție, avizul la preliminar, actele de control, notele de constatare emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale sunt de asemenea clasificate ca “Secret de serviciu”. Aceste

documente pot fi consultate doar de persoane care au atestare specială, eliberată în conformitate cu HG 585 privind normele de aplicare a Legii nr. 182. Informațiile conținute în aceste documente nu sunt accesibile publicului.

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data încheierii Licenței. Licența Roșia Montană s-a încheiat între Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM"), pe de o parte și Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului "Minvest" S.A. ("Minvest"), în calitate de titular și Euro Gold Resources S.A. (care mai apoi și-a schimbat numele în Roșia Montană Gold Corporation S.A.), în calitate de afiliat, pe de alta. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Transferul Licenței Roșia Montană de la Minvest la RMGC a fost efectuat potrivit prevederilor art. 14 (1) din Legea Minelor nr. 61/1998 "*titularul unei licențe poate transfera unei alte persoane juridice drepturile dobândite și obligațiile asumate, numai cu aprobarea scrisă a autorității competente*", fiind astfel aprobat prin Ordinului ANRM nr. 310/9.10.2000 publicat în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 504/13.10.2000. În alin. (2) al actului normativ menționat se specifică: "*CNCAF "Minvest" SA va rămâne companie afiliată, în condițiile stabilite în licență*".

În concluzie, Roșia Montană Gold Corporation SA este titular al unei licențe de exploatare valabile, în perimetrul căreia se desfășoară activități miniere, iar încetarea activității de producție a afiliatului CNCAF Minvest SA nu reprezintă una dintre cauzele expres și limitativ prevăzute de lege care ar putea conduce la anularea Licenței Roșia Montană.

16. Planul de urbanism a fost întocmit cu consultarea publicului. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare a sterilelor. Prin Certificatul de Urbanism se solicită și întocmirea unui Plan de Urbanism Zonal (PUZ), care să reflecte toate modificările aduse Proiectului Roșia Montană, ca urmare a consultărilor și dezbaterilor publice organizate în legătură cu acest proiect, precum și a consultării autorităților avizatoare. Acest plan, denumit "Modificare Plan Urbanistic Zonal, Zona Industrială Roșia Montană" a fost elaborat și supus dezbaterii publice în luna iunie 2006 în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic Zonal" și în prezent se află în curs de avizare.

În ceea ce privește Planul Urbanistic General (PUG) Roșia Montană aprobat în 2002, acesta a fost elaborat în paralel cu PUZ din 2002, toate prevederile din PUG fiind preluate și în PUZ. De asemenea procedura de avizare a celor doua planuri de urbanism s-a desfășurat în paralel.

17. Nici unul dintre reprezentanții sau angajații RMGC nu este implicat în această presupusă anchetă penală, și de aceea RMGC nu poate furniza nici un fel de informații în această privință. În plus, ancheta penală este supusă principiului confidențialității și principiului constituțional al "presumpției de nevinovăție", conform căruia nici o persoană nu este considerată vinovată până ce nu este condamnată definitiv de către justiție. Prin urmare, răspunderea penală a oricărei persoane care este suspectată de încălcarea prevederilor legale poate fi angajată numai în măsura în care existența tuturor elementelor presupusei infracțiuni este dovedită dincolo de orice îndoială în cadrul unui proces încheiat printr-o sentință definitivă a instanței competente.

În conformitate cu prevederile legale aferente, publicul interesat poate înainta propuneri justificate în legătură cu evaluarea impactului asupra mediului. Art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 al Ministerului Apelor și Protecției Mediului cu privire la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordurilor de mediu ("Ordinul nr.860/2002") demonstrează faptul că "pe baza rezultatelor obținute în urma dezbaterilor publice, autoritățile competente pentru protecția mediului iau în considerare propunerile/observațiile formulate de public și îi solicită titularului de proiect completarea raportului la studiului de evaluare a

impactului asupra mediului, cu o anexă care să cuprindă soluții pentru rezolvarea problemelor ridicate”.

Având în vedere că declarația participantului la consultarea publică (i) se referă la existența unei posibile anchete penale, și (ii) nu identifică, nici nu specifică probleme cu privire la proiectul inițiat de SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC), care să facă obiectul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, RMGC nu este în situația de a răspunde și nu poate face nici un fel de comentarii în această privință.

Cât privește estimarea procentajului participării statului Român, vă rugăm să notați că societatea mixtă înființată de Gabriel Resources și Regia Autonomă a Cuprului Deva (în prezent CNCAF Minvest SA) a fost fondată în conformitate cu prevederile stipulate prin Legea nr.15/1990 cu privire la reorganizarea companiilor proprietate de stat ca regii autonome și societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial Partea 1, nr.98/08.08.1990 cu completările și modificările ulterioare. Articolul 35 din această lege stipulează posibilitatea ca regiile autonome să se asocieze cu terțe părți persoane juridice române sau străine, în vederea înființării unor noi societăți comerciale.

Actul Constitutiv al RMGC, care reprezintă rezultatul acordului cu privire la termenii și condițiile asocierii dintre Statul Român și investitor, este un document ce poate fi consultat de către public. Acest document face parte din categoria de documente care, în conformitate cu Legea nr. 26/1990 cu privire la Registrul Comerțului, sunt publicate în Monitorul Oficial al României. Oficiul Registrului Comerțului este obligat să elibereze copii legalizate pe cheltuiala persoanei care a depus cererea.

În același timp, menționăm că participarea acționarilor la profiturile și pierderile RMGC a fost stabilită în conformitate cu contribuția lor la capitalul înregistrat al companiei. Procentajele actuale de 80% pentru Gabriel Resources Ltd. și 19,31% pentru CNCAF Minvest SA sunt rezultatul contribuției inițiale și ulterioare a acționarilor la capitalul companiei, luând deci în considerare și plata efectuată în avans de Gabriel Resources Ltd. a tuturor costurilor și cheltuielilor aferente activităților de dezvoltare – exploatare și autorizare a proiectului minier Roșia Montană.

18. Aceste decizii au fost luate sub conducerile anterioare, iar actuala conducere a implementat o politică ce reglementează angajarea rudelor apropiate.

Petentul a invocat aceste acuzații privind aplicarea de către RMGC a unei politici de angajare necorespunzătoare. Compania neagă aceste afirmații în mod categoric.

În prezent, compania are aproape 500 de angajați din Roșia Montană și din regiunile învecinate. De asemenea, compania aplică o politică preferențială la angajarea oamenilor din sat și din regiunea Roșia Montană. Rezultatul este că, într-un sat precum Roșia Montană, în care RMGC este singurul angajator important, nu ar fi dificil să se găsească membri ai acelorași familii sau persoane care se cunosc între ele, care să fie angajate în cadrul companiei. Acest lucru este normal și, de fapt, inevitabil – nu o dovadă de politică necorespunzătoare.

Pentru detalii suplimentare, vă rugăm să vedeți Politica de Resurse Umane din Anexa privind Dezvoltarea Durabilă.

19. Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a desfășurat printr-o serie de tehnici specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea sistematică a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La ora actuală nu există nici în România, nici la nivelul Uniunii Europene, un standard de cercetare în cazul arheologiei preventive. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele

cu potențial arheologic, iar descărcarea de sarcină arheologică a fost acordată în baza rezultatelor cercetărilor, a evaluării acestora și în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

20. Harta 4.9.5. din cadrul Capitolul 4 – Impactul potențial din cadrul Raportului EIM, subcapitolul 4.9. se referă la locația exactă a siturilor arheologice așa cum au fost acestea delimitate de către specialiștii arheologi în baza rezultatelor cercetărilor efectuate. Zona cercetată este mult mai amplă, ceea ce se distinge din consultarea materialului auxiliar atașat. Pentru informațiile privind situl de la Tăul Corna vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 12. Astfel harta 4.9.5. nu prezintă zonele din perimetrul comunei Roșia Montană pentru care au fost obținute certificate de descărcare de sarcină arheologică. Zona de la Tăul Cornei a fost descărcată de sarcină arheologică la sfârșitul anului 2002, perimetrul descărcat fiind identificat prin coordonate STEREO 70. Certificatul de descărcare de sarcină arheologică a fost emis de către MCC în urma rezultatelor cercetărilor arheologice din Valea Cornei și de la Tăul Corna și a analizării documentațiilor de specialitate de către CNA.

21 și 22. Până în anul 1999 galeriile romane de la Roșia Montană nu au fost studiate de către specialiști în domeniul arheologiei miniere, deși existența lor era cunoscută de mai bine de 150 de ani. Practic acest tip de vestigii arheologice erau înainte de anul 2000 o necunoscută din perspectiva unei abordări științifice, referirile legate de acestea fiind de cele mai multe ori empirice. Astăzi, după cercetări ample desfășurate în ultimii 7 ani, sunt bine cunoscute natura, caracteristicile și distribuția acestei categorii aparte de patrimoniu – galeriile miniere istorice din zona Roșia Montană. Cercetările arheologice în subteran și studiile complexe de specialitate efectuate în perioada 2000-2006 au permis conturarea unei imagini cuprinzătoare asupra acestor vestigii, precum și adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește protejerea acestora. Enumerăm pe scurt câteva concluzii:

- vestigiile miniere din masivele situate în jumătatea de sud a văii Roșiei au fost cercetate în detaliu și s-au propus măsuri de conservare specifice pentru zonele Cătălina Monulești și Piatra Corbului;
- vestigiile miniere din zona de nord-est ale văii Roșiei au fost cercetate în detaliu și s-au propus măsuri de conservare specifice pentru zona Văidoaia;
- vestigiile miniere din masivele situate în jumătatea de nord a văii Roșiei au fost cercetate preliminar și în cazul unor descoperiri importante precum cele din sectorul minier Păru Carpeni s-au propus măsuri de conservare specifice; zona Orlea – Țarina va fi cercetată în detaliu în intervalul 2007-2012.

Cu referire la ansamblul de valori de patrimoniu din această zonă reamintim că prin cercetările arheologice preventive din anii 2001-2006 au fost conturate și cercetate 13 situri arheologice, pentru unele dintre acestea - după finalizarea cercetărilor exhaustive - s-a luat decizia aplicării procedurii de descărcare de sarcină arheologică, iar în alte cazuri s-a luat decizia conservării *in situ* – incinta funerară de la Tăul Găuri sau vestigiile romane de pe Dealul Carpeni. În ceea ce privește cele 41 de clădiri monument istoric din Roșia Montană, acestea nu vor fi afectate de dezvoltarea proiectului minier, ci vor fi luate ample măsuri de reastaurare și conservare a acestor structuri. Pentru 11 dintre acestea sunt deja în lucru documentațiile de specialitate necesare pentru demararea procesului de restaurare și conservare.

Referitor strict la ceea ce afirmăm dumneavoastră, legislația română (Legea nr.422/2001 privind protejerea monumentelor istorice, modificată, Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată) prevede două aspecte clare:

- posibilitatea efectuării cercetării arheologice în cazul monumentelor istorice și în baza concluziilor acesteia, aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică – demers care determină declasarea din oficiu a respectivului monument;
- strămutarea monumentelor istorice - situație care se referă cu precădere la elemente de patrimoniu construit, respectiv imobilele (case) monument istoric, ceea ce în cazul de

față nu va fi necesar deoarece toate casele monument istoric vor fi conservate și restaurate pe loc.

Cercetările de arheologie minieră efectuate – începând din anul 1999 și până în prezent – de către o echipă specializată pluridisciplinară de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța) coordonată de către dr. Beatrice Cauuet au avut în vedere realizarea – în premieră în România – a unui studiu de detaliu asupra acestui tip de vestigii arheologice, respectiv galeriile miniere vechi, de epocă antică și nu numai.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea necondiționată a galeriilor romane de la Roșia Montană sau de replicarea acestora fără o alternativă clară. Au fost efectuate pe parcursul a 8 ani studii complexe de specialitate și în baza concluziilor acestora s-au luat decizii privind adoptarea unui set de măsuri adecvate care presupun lucrări complexe privind conservarea unor tronsoane originale de galerii și amenajarea lor pentru accesul publicului, păstrarea altora pentru cercetări viitoare (rezerve arheologice) sau replicarea altor tronsoane. Trebuie reamintit însă că ne aflăm însă în fața unui relativ paradox, anume că în lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată. Pe de altă parte, orice cercetare arheologică presupune, mai mult sau mai puțin distrugerea iremediabilă a unui context arheologic pentru salvarea informației. Cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă/de salvare – se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acestora ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției Europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

23: În cazul sectorului Păru-Carpeni, conturul zonei protejate aferente a fost modificat după descoperirea în subteran a sistemului hidraulic de drenare a apelor de mină, astfel încât și acestea, nu doar vestigiile de la suprafață să fie incluse în zona protejată. Această descoperire realizată de echipa de arheologi minieri francezi și români reprezintă o descoperire unică pentru estul Europei și, în consecință, merită să fie pusă în valoare. Tocmai de aceea s-a luat decizia de a proteja această zonă și de a pune în valoare aceste vestigii miniere remarcabile, atât prin asigurarea accesului în subteran a publicului, cât și prin reconstituirea la suprafață a instalației propriu-zise de drenarea a apelor de mină (roata hidraulică). În paralel cu punerea în valoare a unei porțiuni din acest sector minier (rezervă arheologică), cercetătorii își vor putea continua activitatea și în alte zone din acest perimetru minier, zone în care accesul publicului nu va fi permis din motive de securitate.

Galeria Cătălina Monulești este renumită încă din secolul al XIX-lea, perioadă în care în sectorul minier deservit de această galerie de acces s-au descoperit mai multe tăblițe cerate. Tocmai din acest motiv, încă din 2002 RMGC a demarat un program de redeschidere a acestui sector minier. Finalizarea redeschiderii unei galerii de acces de aproximativ 350m lungime a permis specialiștilor arheologi minieri să exploreze o parte din rețeaua minieră topografiată de Posepny la mijlocul secolului al XIX-lea, dar și să pună în evidență alte lucrări miniere romane, necunoscute de Posepny. De asemenea, s-au pus în evidență și o serie de instalații de lemn ce au servit la drenarea apelor de mină. Starea bună de conservare a vestigiilor miniere coroborată cu potențialul arheologic reprezentat de descoperirea potențială a altor tăblițe cerate și de certitudinea descoperirii unor sisteme de drenare a apelor de mină, face din acest perimetru minier un areal extrem de atractiv în scopul punerii sale în valoare. Tocmai de aceea, RMGC a asigurat întreținerea continuă a galeriei de acces și are în vedere reprofilarea galeriei de coastă la dimensiuni conform normelor în vigoare, care să permită continuarea cercetărilor de specialitate.

În concluzie, considerăm că aceste deziderate, care au început deja să fie puse în practică, demonstrează faptul că punerea în valoare a vestigiilor miniere antice din perimetrele Păru-

Carpeni și Cătălina Monulești (Coș) reprezintă un obiectiv atât realist cât și fondat pe argumente științifice.

24. După cum puteți observa în Raportul EIM, Biserica Ortodoxă, Greco-Catolică, precum și mormântul eroului Simon Balint nu sunt afectate de proiectul nostru. De asemenea este menționat faptul că accesul la acestea va fi uneori limitat din constrângeri de securitate.

Accesul la aceste monumente cu un pronunțat caracter social și spiritual se va stabili de comun acord cu comunitatea și congregatia fiecărei biserici în parte.

În ceea ce privește garanțiile privind integritatea monumentelor enumerate de dumneavoastră, acestea sunt date de regulamentele de urbanism ce instituie zonele de protecție ale acestora. Aceste documente sunt întocmite de către specialiști și vor fi de asemenea avizate de către comisia special constituită de Ministerul Culturii și Cultelor. Avizele și recomandările acordate de către aceste organisme constituie garanțiile de care avem nevoie atât noi, pentru punerea în practică a proiectului, cât și societatea civilă pentru a ști în ce condiții trebuie făcută monitorizarea.

25. Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare este o componentă esențială a Planului de Management pentru Patrimoniul Cultural, care prezintă modul în care RMGC va asigura identificarea și gestionarea adecvată a vestigiilor arheologice ce pot fi descoperite de-a lungul perioadei de existență a Proiectului.

Luând în considerare natura amplasamentului, există posibilitatea ca, de-a lungul unor activități efectuate în diverse etape ale proiectului, să fie descoperite alte bunuri arheologice. Din acest considerent va fi implementat un program de supraveghere arheologică, ce se va desfășura și în baza unui Protocol pentru descoperiri întâmplătoare, document care urmează să fie redactat în viitor, în contextul implementării Proiectului minier Roșia Montană de către RMGC. Acest protocol are ca scop prevenirea oricăror distrugerii accidentale ale resurselor arheologice, în eventualitatea în care acestea survin în cursul derulării etapelor proiectului, atât la suprafață, cât și în subteran.

Activitățile specifice ale Proiectului, care pot ocaziona descoperirea întâmplătoare a unor bunuri arheologice, sunt legate de exploatarea în carieră, de construirea drumurilor și a altor elemente de infrastructură, de decopertări etc. În cursul efectuării tuturor operațiunilor de decopertare pentru construirea iazului de decantare și a zonelor de haldare, de fapt a tuturor obiectivelor industriale, va fi asigurată permanent supravegherea arheologică pentru a preveni orice potențială afectare a resursei arheologice.

Primul pas în prevenirea unor astfel de situații a fost efectuarea unui amplu studiu de condiții inițiale, în contextul căruia au fost investigate din punct de vedere arheologic zonele de sub amprenta proiectului, pentru cea mai mare parte dintre acestea Ministerul Culturii și Cultelor eliberând certificatele de descărcare de sarcină arheologică, astfel, RMGC îndeplinindu-și obligațiile care-i revin conform legii. Acestea sunt: asigurarea resurselor necesare pentru investigarea preliminară a zonelor potențial afectate, precum și o serie de studii și activități conexe legate de gestionarea bunurilor de patrimoniu mobil descoperite, și prevenirea, pe cât mai mult posibil, a situației apariției unor descoperiri semnificative în cursul derulării proiectului.

Studiile de condiții inițiale și cercetările arheologice preventive au identificat zonele cu potențial arheologic, confirmând că în zona Roșia Montană au existat în sec. II – III p. Chr. exploatări miniere romane. În baza rezultatelor acestor cercetări, Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare are un rol important din perspectiva procesului de evaluare a impactului de mediu.

Compania RMGC și-a asumat o sumă de angajamente în cadrul Proiectului pentru identificarea unor astfel de descoperiri în cursul activităților de decopertare și excavare din cadrul acestuia. Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare se va ghida după următoarele principii:

- Supravegherea arheologică pentru identificarea potențială a unor vestigii arheologice;

- Formare profesională, avertizare, vigilență și competență;
- Evaluarea rapidă a semnificației descoperirii;
- Înregistrarea și documentarea adecvată a descoperirilor întâmplătoare;
- Comunicarea internă și externă a descoperirilor întâmplătoare;
- Proceduri speciale pentru gestionarea descoperirilor întâmplătoare;
- Raporturi de non-conformare cu prevederile protocolului și acțiuni subsecvente, corective și preventive; și conformarea cu prevederile legale aplicabile în cazul descoperirilor întâmplătoare (conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată).

Modul de abordare specific în cazul descoperirilor întâmplătoare va fi determinat de natura semnificației lor. Aceste descoperiri pot implica necesitatea efectuării de cercetări arheologice de salvare, în urma cărora să fie adoptate o serie de decizii conform legii.

Scopul principal al Protocolului pentru descoperiri întâmplătoare este acela de a identifica, evalua semnificația și conserva resurse arheologice unice într-o manieră adecvată, determinând o perturbare minimă a planificărilor construcțiilor și operațiunilor.

În funcție de natura unei astfel de descoperiri, în baza evaluării efectuate de echipa independentă de supraveghere arheologică și a deciziei Ministerului Culturii și Cultelor și Direcției Județene pentru Cultură Culte și Patrimoniu Cultural Național Alba, directorul minei poate să decidă suspendarea activității miniere într-un anumit perimetru. În completare, în momentul unor vizite sau evaluări în teren din partea autorităților legale abilitate, maistrul care coordonează activitatea în acel perimetru va fi responsabil pentru asigurarea tuturor normelor de securitate și efectuarea vizitei în condiții de siguranță.

Cu consultarea și în colaborare cu echipa arheologică de supraveghere, RMGC va dezvolta proceduri de operare standard pentru efectuarea de stagii de instruire trimestriale pentru operatori, maiștrii și supraveghetori. Aceste cursuri vor pregăti personalul de operare a minei să recunoască cavitățile susceptibile să aibă semnificație arheologică. În mod special, operatorii vor fi instruiți să recunoască condițiile specifice, așa cum vor fi acestea definite în procedurile de operare standard ce vor fi elaborate. Zonele unde există posibilitatea de a fi făcute descoperiri arheologice întâmplătoare, pot fi expuse prin derularea operațiunilor de rutină a excavațiilor miniere. Identificarea acestor cavități are importanță și din punctul de vedere al siguranței operatorilor. În urma identificării unei astfel de cavități sau lucrări subterane, operatorul va notifica imediat maistrul. Personalul minier va primi insigne pentru căștile de protecție care să ateste efectuarea programului trimestrial de formare decurgând din implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare.

Maiștrii vor susține potențialul de a descoperi cavități susceptibile să conțină valori de patrimoniu și vor spori capacitatea departamentului de a evalua condițiile de siguranță pentru autorizarea accesului personalului non-minier pentru evaluarea zonei.

Stabilirea priorităților pentru activitățile de supraveghere

Informația colectată pentru raportul asupra studiului pentru condițiile inițiale, precum și cea elaborată pentru rapoartele arheologice pentru acordarea descărcării de sarcină arheologică, constituie o valoroasă resursă informațională care poate fi consultată pentru determinarea semnificației unei descoperiri întâmplătoare. Prin înțelegerea și cunoașterea topografiei culturale istorice, zonele vor putea fi clasificate în funcție de posibilitatea de a surveni, în cadrul lor, a unor descoperiri arheologice întâmplătoare.

Ariile vor fi clasificate ca având potențial scăzut, mediu și ridicat pentru descoperirea de vestigii arheologice întâmplătoare, luându-se în considerare următorul set de criterii:

- Scăzut: Zone unde posibilitatea de a descoperi vestigii arheologice adiționale, față de cele identificate și cercetate, este puțin probabilă datorită utilizării curente a

respectivului/respectivelor terenuri și unde perturbarea solului a avut loc înainte de începerea proiectului;

- Mediu: Zone unde au fost descoperite puține vestigii arheologice și solul a fost deranjat de intervenții moderate anterioare;
- Ridicat: Zone unde vestigiile arheologice au fost documentate de o autoritate competentă și disturbarea solului a fost minimă sau acesta nu a fost afectat în niciun fel, iar cercetarea nu a fost posibilă anterior din motive independente de actorii implicați.

Echipa de supraveghere arheologică va fi contractată pentru elaborarea unei hărți de distribuție a acestor zone, document care va fi utilizat de către supraveghetorii și maiștrii minieri. Echipa de supraveghere arheologică va fi prezentă la fața locului pentru toate activitățile în zonele identificate ca având potențial "ridicat". Harta va fi permanent actualizată de către echipa de supraveghere arheologică, așa cum va considera aceasta necesar pentru a reflecta orice nouă informație obținută pe măsura dezvoltării Proiectului. Toate aceste proceduri se vor desfășura în conformitate cu prevederile de operare standard care vor fi elaborate și cu prevederile legale specifice conținute în Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată și OMCC 2392/2004.

Deși toate zonele vor fi supravegheate din punct de vedere arheologic, indiferent de clasificarea potențialului lor în ceea ce privește descoperirile întâmplătoare, măsuri cu statut special vor fi implementate în cazul zonelor cu potențial ridicat. Vor fi organizate întâlniri cu personalul contractorilor înainte de începerea activităților de excavare și decopertare pentru a-l informa asupra tipului de vestigii arheologice care este posibil să fie descoperite și cum acestea pot fi identificate. Dacă vor fi observate orice fel de indicii asupra existenței unui context arheologic, lucrările vor fi imediat oprite în acea zonă și maistrul va fi notificat.

În concluzie, protocolul privind descoperirile întâmplătoare va fi redactat după ce toate aceste măsuri de protejare și punere în valoare, prezentate în cadrul Planului de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, vor analizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în cadrul procesului de autorizare stabilit de procedura de emitere a acordului de mediu în cazul proiectului minier Roșia Montană, ministerul urmând să formuleze un punct de vedere conform prevederilor legale și atribuțiilor sale. De asemenea, acest document va avea statutul unei politici operaționale specifice pentru mina modernă de la Roșia Montană, fiind primul de acest tip redactat pentru România. Astfel, înainte de a deveni aplicabil, documentul va fi supus dezbaterilor profesionale și va fi cerut și avizul Comisiei Naționale de Arheologie pentru adoptarea acestuia.

Pentru a afla detalii despre cadrul legislativ aplicabil și obligațiile care îi revin titularului de proiect prin conformare la prevederile legale vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”. În același context pot fi găsite informații suplimentare privind cercetările efectuate în cadrul Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” în perioada 2001-2006.

D. Referitor la raportul EIM

Identificarea riscului este într-adevăr o problemă dificilă datorită diversității și numărului mare de evenimente.

Nu putem spune că Raportul EIM acoperă toate riscurile potențiale asociate proiectului, dar cele mai relevante riscuri s-au identificat și au fost evaluate. Proporțiile evaluării riscului și intensitatea măsurilor de prevenire și atenuare sunt direct proporționale cu riscurile implicate și, prin urmare, doar riscurile ce au fost considerate ca fiind de importanță majoră au fost evaluate în detaliu.

Pe larg, siguranța este definită ca fiind starea de a fi liber de orice pericol, iar riscul ca posibilitatea unui pericol potențial de a se materializa. Puteți observa că cele două concepte

abstracte sunt contradictorii. În realitate, ne confruntăm cu situații limită ce nu pot fi întâlnite în termenii absoluți.

Nu există un sistem sigur, care să nu prezinte nici un pericol de accident. Întotdeauna va exista o marjă de risc.

Capitolul 7 'Situații de risc' analizează probabilitatea de apariție potențială de accidente, în ceea ce privește Proiectul Roșia Montană, definind frecvența apariției pentru astfel de accidente în conformitate cu datele de proiectare și literatura de specialitate, cât și stabilirea măsurilor de control ce au fost propuse pentru minimizarea apariției riscurilor. Măsurile de minimizare sunt, de asemenea, stabilite pentru consecințele generale rezultate din accidente majore. Au fost prezentate două categorii de tehnici utilizate în evaluarea și analiza evaluării riscurilor, prin metode calitative și cantitative.

Tabelul 7-2 de la pagina 16 prezintă nivelele de importanță a riscurilor, iar Tabelul 7-3 prezintă nivelele de posibilitate a apariției riscurilor în accidente / incidente tehnologice. Sunt analizate mai detaliat acele scenarii de accidente care în urma analizei calitative sunt considerate ca având potențial de accident major, care se produc cu probabilități de peste 10^{-6} , cu perioade de revenire de 1/1.000.000.

Pentru evaluarea importanței consecințelor s-au utilizat metode de estimare a emisiilor accidentale în atmosfera și un model de dispersii. Pentru evaluarea consecințelor unor potențiale explozii sau incendii s-au utilizat metode specifice de simulare. Pentru evaluarea consecințelor unor astfel de evenimente au fost folosite rezultatele simulărilor unor breșe în IDS sau în peretele barajului de captare a apelor acide.

O evaluare globală a riscurilor asociate proiectului Roșia Montană este făcută prin metodologia de evaluare rapidă a riscului asupra sănătății și mediului care a fost realizată inițial de către Ministerul italian de mediu și Organizația mondială a sănătății.

Referitor la cazurile de risc, este de reținut faptul că proiectul propus este elaborat în conformitate cu criteriile "Cele mai bune tehnici disponibile" (BAT) după cum sunt prezentate în criteriile europene relevante pentru proiectele miniere. Acest criteriu BAT include propunerea de folosire a cianurii în cadrul procesării minereului aurifer. Planurile de proiectare și administrare a proiectului au fost supuse unei evaluări de risc fapt prezentat în capitolul 7 al raportului studiului EIM. Această informație indică faptul că proiectul este elaborat în conformitate cu înalte standarde de siguranță după cum s-a considerat adecvat pentru acest proiect.

Tabelul 7-4 prezintă o listă selectivă cuprinzând doar 15 dintre cele 30 de accidente majore asociate cu toate tipurile de operațiuni miniere, între 1975 și 2000 și anume cele pe care le-am considerat relevante pentru Proiectul Rosia Montana.

În ceea ce privește studiul realizat de Profesorul Radu Drobot are la bază o cantitate însemnată de informații meteorologice adunate cu privire la cea mai mare cantitate de precipitații înregistrată într-un interval de 24 de ore în România (peste 100 de ani de măsurători). Studiul s-a concentrat în mod special asupra aceleiași zone climaterice ca și proiectul Roșia Montană, mai precis pe o arie de 60 de km în jurul Roșiei Montane. Conform specificărilor din volumul 2, nivelul de precipitații maxime probabile într-un interval de 24 de ore (PMP) a fost stabilit la 450 mm pe timpul verii și la 380 mm (440 mm cu topirea zăpezilor) în perioada de iarnă-primăvară.

În România s-au înregistrat cantități însemnate de precipitații în anul 2005. Aceste precipitații și inundații înregistrate în 2005 sunt evenimente meteorologice cu o perioadă de recurență de 100 de ani, iar în unele cazuri speciale de 200 de ani. Totuși, evenimentul de precipitații maxime posibile într-un interval de 24 de ore, luat în calcul pentru proiectul Roșia Montană depășește cu mult aceste precipitații care de obicei durează 3-4 zile și s-au înregistrat în afara regiunii Roșia Montană. Cantitatea zilnică maximă de precipitații înregistrată la Roșia Montană între 2004-2006 a variat de la 8.2 mm la 41.2 mm. În Câmpeni, cantitatea zilnică maximă de precipitații a variat

între 4.6 mm și 41.8 mm în aceeași perioadă. Cantitatea de precipitații de 41.2 mm înregistrată la Roșia Montană echivalează cu o furtună cu interval de recurență de 5 până la 10 ani.

Afirmați că activitatea de teren necesară pentru Studiul de condiții inițiale ale calității apei a fost făcută în perioada 29 septembrie – 27 octombrie 2000. Vă informăm că monitorizarea condițiilor existente a continuat și după prima întocmire a Raportului privind condițiile inițiale ale calității apei.

În EIM au fost prezentate date cu privire la condițiile sezoniere înregistrate pentru șapte prelevări (la patru stații au fost prelevate probe numai de cinci sau șase ori în timpul perioadei prezentate). Au fost prezentate datele privind probele prelevate pentru lunile: mai și octombrie 2001, aprilie și noiembrie 2002, mai, august și noiembrie 2003. Prelevarea de probe a continuat, iar datele mai noi vor fi prezentate într-o variantă actualizată a studiului de condiții inițiale.

Intenția EIM a fost aceea de a oferi informații cerute de legislația română și date care să indice efectele prezente, fără a copleși cititorul. Astfel, prezentarea datelor s-a concentrat asupra compuşilor-cheie reglementați.

În orice caz, apa freatică nu este o componentă de importanță majoră în sistemul hidrologic din Roșia Montană, așa cum se specifică în Studiul de condiții inițiale hidrogeologice (Volumul 2) și în Secțiunea 2.3 a Capitolului 4.1 din EIM (Volumul 11). Când există apă freatică (inclusiv în galeriile miniere existente), aceasta este, de obicei, o extensie de mică adâncime a regimului apei de suprafață.

Trebuie să se țină cont de distincția necesară între datele privind condițiile inițiale prezentate pentru un EIM, caz în care obiectivul este acela de a identifica și a defini măsurile de atenuare necesare în vederea impacturilor semnificative care ar putea fi generate de proiect, și datele privind condițiile inițiale necesare în viitor pentru scopuri de operare și conformare (presupunând că proiectul este autorizat), caz în care, cerințele pentru permisele IPPC (Prevenirea și controlul integrat al poluării), de exemplu, includ o listă de parametri cuprinzători care definesc condițiile inițiale. Deoarece titularul autorizației IPPC va trebui să justifice divergențele față de condițiile inițiale pe toată durata valabilității permisului, este clar, în acele circumstanțe, că este interesul titularului să analizeze o gamă amplă de elemente, incluzând în mod special Listele I și II de substanțe ale UE, pentru a se asigura că nu este considerat responsabil pentru contaminări pe care nu le-a generat.

Viitorul program de monitorizare va evolua, din punctul de vedere al ariei de cuprindere, în conformitate cu cerințele, pentru a se conforma tuturor cerințelor impuse de reglementări și va face obiectul unei revizuirii permanente în conformitate cu Planul de management al mediului (PMM), pe măsură ce apare legislație nouă, ca, de exemplu, Directiva-Cadru a Apei.

În vol. 13, Cap. 4.6. Biodiversitate, Anexa 1, speciile de plante sunt prezentate sub formă tabelară, însoțite fiind de atribute ecologice cum ar fi frecvența sau preferința ecologică față de anumite tipuri de habitate.

Studiul de condiții inițiale privind biodiversitatea (vol. 13, capitolul 4.6), ca instrument de evaluare tehnico-administrativă presupune o listă a speciilor. Aceasta include nevertebrate și conține, de asemenea, atât date prelevate pe teren în baza unor tehnici consacrate (observații directe, utilizarea de capcane, colectarea prin diverse tehnici etc) precum și date bibliografice la care am avut acces.

Deocamdată nu a fost luat în considerare un studiu științific complet care să trateze probleme legate de biodiversitate. În parte, raționamentul care vine în sprijinul acestei teorii este caracterului util al instrumentului tehnic și administrativ folosit pentru a facilita și deservi în procesul de luare a deciziilor. Studiul este în acord cu legislația specifică în vigoare respectiv OM 863/2001 privind elaborarea studiilor de impact. Volumul 13, capitolul 4.6. *Biodiversitate*,

Anexa 1, prezintă tabelar, specii de plante, alături de atributele lor ecologice, cum ar fi frecvența sau predilecția ecologică pentru anumite tipuri de habitate.

Pentru fundamentarea deciziilor de detaliu ce vor stabili designul Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii propuse în cadrul Planului de Management al Biodiversității (vol. 27), din anul "0" de implementare al proiectului se va pune la punct o procedură complexă, pe baza unor protocoale prestabilite de inventariere a tuturor grupelor cu relevanță bio-ecocenotică deosebită. Inventarele faunistice și floristice vor fi transpuse într-un sistem de baze de date computerizat, ce face apel la platforma GIS, interconectat la sistemul național de baze de date ale biodiversității (BIMS). Astfel se va asigura obiectivitatea și transparența, vitale pentru un management al biodiversității la un nivel fără precedent pentru România.

Din rândul speciilor inventariate se va selecta și un set de specii cheie, cu valoare bioindicatoare, respectiv relevanță ecologică înaltă ce vor face obiectul unui program de monitorizare deschis tuturor factorilor interesați, ce va fi integrat în sistemul de baze de date mai sus amintit.

Această contestație, la fel ca și celelalte, pune problema ploilor cu cianuri. De fapt, studiul EIM exclude fenomenul de „ploaie cu cianuri” – fenomen care nu a fost întâlnit nici în alte cazuri similare. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 μg/m³, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională - legislația națională și legislația Uniunii Europene (UE) pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației;
- Odată emis, evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie)

E. “Un sumar al altor puncte slabe ale raportului EIM”

• Textul Convenției de la Berna la care România a aderat, transpus prin Legea 13 din 1993, nu face referire explicită la nici un fel de habitat, din anexele sale lipsind listarea acestora. Aceste habitate sunt menționate în Rezoluția 4 a Convenției adoptată la data de 6 decembrie 1996. Astfel Legea 13/1993 Anexa 1 listează specii de floră, iar Anexa 2 specii de faună.

În zona Roșia Montană nu au fost identificate nici una dintre speciile listate în cadrul Anexei 1 (specii de floră). Dintre speciile de faună în zona de implementare a proiectului au fost identificate o parte dintre speciile ce fac obiectul Convenției de la Berna, fără însă a exista populații care să presupună luarea unor măsuri de conservare speciale în lumina prevederilor Convenției.

Prevederile Convenției cuprinse la art. 4(1) prin care este recomandat a se "*lua măsurile legislative și administrative potrivite și necesare pentru protejarea habitatelor speciilor sălbatice de floră și faună*" sunt explicitate prin Rezoluția 1 (1989) a Comitetului Convenției, adresată tuturor părților semnatare. Astfel, aceste măsuri vor fi îndreptate spre a ocroti "*siturile critice*" definite ca esențiale pentru conservarea speciilor cuprinse în anexele Convenției.

Conform Studiului de Condiții Inițiale, zona Roșia Montană, datorită caracterului impactului rezultat al activităților miniere, rămâne cu o relevanță limitată pentru protecția speciilor de interes conservativ, fiind departe de a fi definită ca "*situri critice*" pentru acestea.

Măsurile cuprinse în Planul H de Management al Biodiversității, propus de companie, răspund întru totul prevederilor Legii 13/1993 de *conservare* a habitatelor naturale, termen care, în înțelesul Rezoluției 1 din 1989, definește "*menținerea și, acolo unde se impune, refacerea sau îmbunătățirea caracterelor biotice și abiotice ce intră în componența habitatului unei specii sau a unui habitat natural [...]*", garantând menținerea în zonă a speciilor ce fac obiectul Legii 13/1993, prin măsuri ample de reconstrucție a unor habitate naturale.

- Piatra Corbului se află în zona de protecție și nu va fi afectată în nici un fel. Pentru Piatra Despăcată există soluția relocării în zona de protecție. Detalii se găsesc în Studiul de Impact asupra Mediului, Cap. 4.7 Peisajul, pag. 32-33.
- Soluțiile de diminuare a efectelor propuse în cadrul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului și în Planul H de management a biodiversității se adresează etapelor de implementare a proiectului minier, ținând cont și de efectele rezultate de pe urma unor activități anterioare.

Rețeaua ecologică funcțională compensatorie propusă reprezintă una dintre măsurile directe pentru diminuarea efectelor asupra ecosistemelor acvatice și terestre. Aceasta cuprinde o detaliere structurală și funcțională (Plan H: pg. 20-22), și o etapizare a măsurilor (Plan H: pg 22-28) pe principalele etape ale proiectului (anii: "0", "7", "10", "14" "16", respectiv "19") ce corespund fazelor de construcție, operare și o primă fază a etapei post-închidere.

În acest sens amintim câteva măsuri cum ar fi: stoparea în totalitate a scurgerilor de ape acide (provenite din poluarea istorică), epurarea apelor ce urmează a fi deversate, creșterea suprafețelor împădurite în zona Roșia Montană cu aproximativ 85 ha, creșterea capacității de suport a habitatelor naturale s.a.Toate reprezintă măsuri menite a diminua impactul existent și viitor, cu efecte cu potențial negativ asupra ecosistemelor acvatice și terestre.

Pentru detalii suplimentare poate fi consultată anexa nr. 2 ce conține harta habitatelor. Descrierea Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii se regăsete în Planul H de management a biodiversității.

- Sistemul complex al iazului de decantare a sterilelor (TMF) încorporează o serie de măsuri pentru protecția apei subterane. Acestea includ un sistem de impermeabilizare a bazinului TMF – Cele mai Bune Tehnici Disponibile (BAT) așa cum au fost definite de Directiva UE 96/61/EC (IPPC) – un perete de fundație în fundația barajului inițial pentru controlul infiltrațiilor, un miez cu permeabilitate redusă pentru barajul inițial pentru controlul infiltrațiilor și un baraj de colectare a infiltrațiilor și un jomp sub talpa barajului de decantare. În plus, vom putea monitoriza în permanență apa subterană printr-o serie de puțuri sub talpa barajului secundar de retenție. Aceste puțuri pot fi transformate în puțuri de extracție ca ultimă măsură de siguranță, în cazul contaminării apei subterane. Un număr semnificativ de studii hidrogeologice

au demonstrat că amplasamentul este adecvat pentru acest tip de sistem de colectare și retenție.

Mai mult, proiectarea barajului TMF întrunește toate criteriile de proiectare internaționale, din UE și din România. Corespunde, de asemenea, altor iazuri de decantare similare construite și operate cu succes pe amplasamente sensibile din punct de vedere al mediului, care fac obiectul unor reglementări foarte stricte (de ex. mina de aur din Fort Knox, Alaska, SUA).

- În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) din OUG nr. 244/2000 privind siguranța barajelor ("OUG 244/2000"), "*pentru barajele noi sau în cazul intervențiilor constructive care modifică parametri de bază ai barajelor existente, deținătorii (RMGC, în acest caz, n.n.) acestora sunt obligați să obțină de la Ministerul Apelor și Protecției mediului acordul de funcționare în siguranță*". Acordul de funcționare în siguranță se referă la încadrarea în categorii de importanță, la adoptarea soluțiilor de proiectare, la condițiile de amplasament și la respectarea normelor în vigoare, situație care va face obiectul unei alte analize supuse aprobării Ministerului Mediului și Gospodării Apelor, distinctă de cea a emiterii acordului de mediu și care va asigura respectarea prevederilor OUG nr. 244/2000.

Totodată, pe parcursul etapei de exploatare, siguranța barajului va fi analizată și monitorizată în conformitate cu prevederile art. 1(3) din OUG 244/2000, care dispun: "*evaluarea stării de siguranță în exploatare și verificarea respectării exigențelor de performanță referitoare la siguranța barajelor se realizează de experți și specialiști atestați de Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței și certificați/avizați de Ministerul Apelor și Protecției Mediului*". Suplimentar, coordonarea, îndrumarea și urmărirea activității de evaluare a siguranței barajelor existente, în construcție și noi, sunt realizate de Comisia Națională pentru Siguranța Barajelor și a Altor Lucrări Hidrotehnice.

Toate detaliile tehnice privind supravegherea și monitorizarea, așa cum sunt prevăzute în OUG 244/2000 și cum de altfel au fost solicitate prin Îndrumarul transmis de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor privind realizarea EIM ("*se vor detalia aspectele privind iazurile de decantare, inclusiv conformarea acestora cu prevederile OUG nr. 244/2000*") în perioada de construcție, operare, închidere și post-inchidere sunt prevăzute în raportul EIM. De asemenea, reamintim dispozițiile art. 5 din OUG 244/2000, potrivit cărora: "*deținătorii cu orice titlu de baraje sunt direct responsabili de realizarea și menținerea siguranței în exploatare a acestora*".

- Precizăm ca Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor ("HG 349/2005"), prin care a fost transpusă Directiva nr. 31/1999 privind depozitarea deșeurilor, **nu este aplicabilă Proiectului Roșia Montană**.

În ceea ce privește garanția financiară pentru iazul de decantare, reglementarea cadru în materie este Directiva nr. 2006/21/EC referitoare la gestionarea deșeurilor din industriile extractive, care în cuprinsul art. 2 (4) menționează în mod expres faptul că deșeurile care provin din industria extractivă și sunt reglementate în cuprinsul Directivei nr. 21/2006 nu cad sub incidența reglementărilor Directivei nr. 31/1999 și deci nu fac obiectul HG 349/2005.

După realizarea transunerii Directivei 21 în legislația națională, în funcție de prevederile actului normativ de transpunere, se va realiza calculul garanției financiare aferente iazului de decantare.

Totodată, distinct de cele de mai sus, vă rugăm să aveți în vedere faptul că, garanția financiară de refacere a mediului este reglementată prin (i) Legea Minelor nr. 85/2003 ("Legea nr. 85/2003"), (ii) Normele de aplicare ale Legii nr. 85/2003 și prin (iii) Ordinul nr. 58/2004 pentru aprobarea Instrucțiunilor tehnice privind aplicarea și urmărirea măsurilor stabilite în programul de conformare, planul de refacere a mediului și proiectul tehnic, precum și reglementarea modului de operare cu garanția financiară pentru refacerea mediului afectat de activitățile miniere ("Ordinul nr. 58/2004").

În conformitate cu actele normative mai sus menționate, garanția financiară pentru refacerea mediului este anuală și finală.

(i) Garanția financiară anuală pentru refacerea mediului

Conform art. 131 din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003 "garanția financiară pentru refacerea mediului, în cazul licenței de exploatare, se constituie anual, în prima lună a perioadei la care se referă, și se stabilește în licența, astfel încât să acopere lucrările de refacerea mediului specificate în planul de refacere a mediului și în proiectul tehnic".

Potrivit art. 133 (1) din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003, garanția financiară pentru refacerea mediului nu poate fi mai mică decât valoarea lucrărilor de refacere a mediului aferente anului respectiv, astfel încât garanția va acoperi lucrările de reabilitare în cazul în care titularul licenței încetează activitatea miniera și nu desfășoară activitățile de reabilitare.

(ii) Garanția financiară finală pentru refacerea mediului

Potrivit prevederilor art. 15 din Ordinul nr. 58/2004, garanția financiară finală de refacere a mediului se constituie anual și se calculează ca o cota din valoarea lucrărilor de refacere a mediului, conform programului de monitorizare a factorilor de mediu postinchidere, care este inclus în programul tehnic de dezafectare.

- În elaborarea proiectului Roșia Montană s-au luat în considerare evenimente meteorologice extreme. Aceste evenimente naturale includ dar nu se limitează doar la precipitații extreme (incluzând aici precipitațiile și fenomenul de topire a zăpezii), vânturi puternice și cutremure de magnitudine mare. De asemenea, ca o componentă suplimentară, s-au avut în vedere și factorii care determină schimbări climatice pe parcursul desfășurării evenimentelor meteorologice extreme.

Pentru a ilustra informațiile prezentate mai sus, s-au adoptat măsuri speciale de prevenire și reducere a impacturilor potențial negative generate de precipitațiile extreme. Un aspect care merita toată atenția în cadrul proiectului propus este cantitatea de apă care se scurge la suprafața solului ca urmare a unor inundații. Aceste măsuri sunt abordate în detaliu în Capitolul (7), *Riscuri, Subcapitolul (2.4.3), pag. (41-43) „Măsuri de prevenire, reducere și combatere a efectelor generate de viituri și ape mari”*.

Pe scurt, aceste măsuri includ:

- realizarea de structuri specifice pe întreaga suprafață a bazinelor de recepție aferente zonelor Roșia și Corna. În consecință, scurgerile de pe suprafața aferentă amplasamentului vor fi integral colectate (incluzând aici cariere, halde de rocă sterilă, iazuri de decantare și alte tipuri de amplasamente de depozitare). Barajul de pe valea Corna a fost proiectat în așa fel încât să rețină cantitatea de apă rezultată în urma a două evenimente de Precipitații Maxime Probabile (450mm-24h + 450mm-24h) astfel încât să se evite deversarea. Conform estimărilor, PMP-ul („înălțimea teoretică maximă a precipitației care se poate acumula într-un timp dat, într-o locație sau pe un areal dintr-o regiune geografică specifică, într-un anumit moment al anului, fără a lua în considerare schimbările climatice pe termen lung”, WMO, 1986) a fost estimat la o perioadă medie de revenire de 1 la mai mult de 100 de milioane de ani.
- ca o măsură de protecție cu privire la volumul scurgerilor, proiectul prevede construcția unor structuri hidraulice (canale de deviere) în cadrul bazinelor de drenaj a văilor Roșia și Corna pentru a dirija scurgerile de apă rezultate în urma unor precipitații ce au avut loc în apropierea depozitelor de materiale miniere sterile. Ca o măsură suplimentară – și fără a lua în considerare existența canalelor de deviere – proiectul tehnic prezintă o gardă de înălțime mare pentru cazul în care fenomene meteorologice cu precipitații extreme se combină cu condiții de vânt puternic formând astfel valuri.

Pentru a garanta o stabilitate sporită, barajul a fost prevăzut cu contraforturi având raportul Orizontal - Vertical (O:V) cu mult peste necesitățile existente, după cum este precizat mai jos:

- Barajul de pe Valea Corna (barajul principal) va fi o structură formată din anrocamente care a fost construită folosind metoda de construcție în ax. Barajul va avea taluzul din aval de 30:1V. În mod caracteristic, taluzurile aferente unor astfel de structuri variază între 1,50:1V și 1,750:1V.

În ceea ce privește gama variată de evenimente meteorologice extreme, prezentăm rezumatul de mai jos al condițiilor ce au fost luate în considerare în elaborarea proiectului tehnic Roșia Montană.

Schimbările viitoare probabile ale parametrilor climatici de bază și ale fenomenelor extreme sunt redată în *Capitolul (4) al „Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului”, subcapitolul (4.1). „Apa”, pag. (20)*, precum și în cadrul *Planului de rehabilitare și închiderea a minei, p.(123)*. Planul de gospodărire a apei și de control al eroziunii, precum și Planul de închidere a minei și de refacere a mediului, încorporează proceduri pentru o analiză continuă a stadiului de cunoaștere și a prognozelor modificărilor climatice, astfel încât să poată fi identificate și gestionate prompt oricare implicații vizând activitățile de proiectare și management.

Condițiile climatice avute în vedere în activitatea de proiectare a iazului Corna, cu referire specială la precipitațiile extreme (factorul principal de cedare a barajelor la nivel mondial), sunt suficiente, chiar și în cazul cumulării valorilor prognozate de creștere a fenomenelor extreme (creștere estimată la 15 % pe perioada desfășurării proiectului, *Planul de rehabilitare și închiderea a minei, p.(123), subcapitolul (4.1). „Apa”, pag.(20) din Raportul la studiul EIM*).

Pe de altă parte, probabilitatea ca în zona respectivă să apară alunecări masive este la fel de redusă, ca urmare a constituției petrografice stabile care include, îndeosebi, roci compacte, neexistând volume mari de rocă situate în echilibru instabil. Se pot produce, cel mult, alunecări superficiale și rostogoliri de roci, cu influență minoră asupra obiectivelor (*p.50 subcap. 2.6. Secțiunea 7 Riscuri*).

În ceea ce privește răspunderea, trebuie să facem diferența între răspunderea convențională pentru pierderea de bunuri și vătămarea corporală și răspunderea pentru daune aduse mediului. Directiva (2004/35/CE) privind răspunderea pentru mediul înconjurător reglementează doar ultimul tip de răspundere.

Metoda obișnuită de a răspunde riscurilor asociate răspunderii convenționale, care pot apărea în activitățile industriale, este de a încheia un contract de asigurare (sau mai multe, în cazul unui proiect atât de complex). RMGC poartă negocieri cu companiile de asigurare în vederea acoperirii acestui tip de răspundere. De îndată ce vom avea mai multe detalii, acestea vor fi făcute publice.

De asemenea, RMGC este pe deplin conștientă de prevederile Directivei (2004/35/CE) privind răspunderea pentru mediul înconjurător.

Directiva în cauză încurajează folosirea unor instrumente financiare adecvate, precum asigurările, care să acopere riscurile asociate unei astfel de răspunderi. Cu toate acestea, deoarece Directiva privind răspunderea de mediu nu a fost încă transpusă în legislația românească, nu există încă produse de asigurare disponibile. În plus, unele cerințe menționate în Directivă lasă încă loc unor interpretări, fiind necesare clarificări din partea industriei europene de asigurări înainte ca produsele de asigurare să devină disponibile.

RMGC va obține asigurare pentru activitățile sale industriale, în conformitate cu Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător, de îndată ce legislația românească o va cere și de îndată ce produsele de asigurare adecvate vor fi disponibile.

RMGC își exprimă optimismul cu privire la îndeplinirea completă a criteriilor de asigurare aplicate operatorilor de către companiile de asigurare.

- Precizăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri și nici nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit

„ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocvizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională - legislația națională și legislația Uniunii Europene (UE) pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației;
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001; Cicerone și Zellner, 1983);
- Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport de evaluare a impactului asupra mediului, Cap. 2, Subcapitolul 4.1 și Subcapitolul 4.2 (Secțiunea 4.2.3).

- Dacă ar fi cazul ca Proiectul Rosia Montana să funcționeze fără o haldă de minereu sărac, proiectul ar avea de suferit două efecte negative principale: 1- de mediu, minereul sărac ar fi foarte probabil depozitat într-o haldă de rocă sterilă mărind astfel cantitatea de rocă cu potențial de generare a apelor acide, și 2- economic, resursele suplimentare generate din procesarea acestui minereu la sfârșitul vieții minei ar fi pierdute atât pentru proiect, cât și pentru părțile interesate de acest proiect. În ciuda faptului că Proiectul Rosia Montana este fezabil și fără o haldă de minereu sărac, acest lucru nu este nici recomandabil și nici de dorit datorită motivelor expuse mai sus.

- În ceea ce privește evaluarea de risc asupra sănătății, aceasta se face numai prin utilizarea unor date concrete și nu prin luarea în calcul a aspectelor subiective de genul distrugerea perdelelor vegetale.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate s-a realizat pe baza a trei categorii de informații și anume:

- starea de sănătate ca și condiție de referință, care s-a realizat prin culegerea tuturor datelor medicale de la toți medicii de familie și cele două spitale din zonă, la toată populația din peste 40 de localități;
- calitatea factorilor de mediu prin prisma distribuției substanțelor periculoase investigate la momentul actual, înainte de demararea activităților exploatarei miniere;
- prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor nocive în factorii de mediu, la diferite intervale de timp, pe parcursul desfășurării activităților de minerit [1].

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate a luat în calcul prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor periculoase în factorii de mediu așa cum aceasta a fost realizată în EIM, și nu cauzele și/sau factorii care conduc la atingerea acelor concentrații.

Proiectul propus este întocmit în conformitate cu criteriile "Celor mai bune tehnici disponibile" (BAT), prezentate prin criteriile UE specifice proiectelor miniere. Aceste Tehnici BAT includ procesarea minereului aurifer folosind cianură. Proiectul și planurile de management au fost supuse unei Evaluări a riscurilor, prezentată în Capitolul 7 din Raportul EIM. Aceste informații arată că proiectul este întocmit la standarde de siguranță foarte înalte.

- Apreciem faptul că există preocupări cu privire la impactul transfrontalier și că s-a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în bibliografia anexată la acest raport.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10 *Impact Transfrontieră*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, S.C. Roșia Montana Gold Corporation S.A. (RMGC) a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include Evaluarea Impactului asupra Mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și Cianuri, Nitrat, Amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul *Programul de Modelare a Râului Mureș* iar raportul complet de modelare este prezentat ca **Anexa 5.1**.

- În ceea ce privește cantitățile de S, NH₃ și metale grele, acestea vor fi reținute în iazul de decantare al sterilelor. Conform tehnologiei descrise în Capitolul 2 Procese Tehnologice sau în Planul de Management al Iazului de Decantare Secțiunea 3.2 chimismul apei limpezite, în urma testelor derulate de către consultanții implicați în proiectarea generală compoziția sterilelor de procesare este cea prezentată în tabelul de mai jos. Sulfurul poate fi asociat cu unele metale sub forma unor sulfuri iar NH₃ este prezent între 6,6 și 25 mg/l.

Tabelul 0-1. Chimismul apei limpezite (cu steril detoxificate)

	Proba ⁽²⁾			TN001 Standard		Proba ⁽²⁾			TN001 Standard
	RM1	RM2	RM3			RM1	RM2	RM3	
Cianuri totale ⁽³⁾	1,13	5,09	3,29	0,1	Mangan	0,3	0,8	<0,1	1
Cianura slab dissociabila ⁽³⁾	0,37	0,77	0,22	...	Molibden	0,4	0,3	0,4	0,1
Thlocianat	70	69	91	...	Sodiu	725	900	705	..
Cianat	390	390	350	...	Niobiu	<0,1	<0,1	<0,1	...
Tiosaruri	<2	<2	2,50	...	Neodim	<0,01	<0,01	<0,01	...
Amoniac	6,6	7,3	25	2	Nichel	0,20	0,40	0,20	0,5
Aur	0,0085	0,043	0,0165	---	Fosfor	<1	<0,5	<1	...
Argint	<0,05	<0,05	<0,05	0,1	Plumb	<1	<1	<1	0,2
Aluminiu	<0,2	0,2	0,20	5	Praseodim	<0,005	<0,005	<0,005	...
Arsenic	0,30	<0,2	0,20	0,1	Rubidiu	0,35	0,35	0,50	...
Bor	0,20	0,2	0,40	...	Sulf	660	1.030	962	...
Bariu	<0,05	<0,05	<0,05	...	Sulfat ⁽¹⁾	1.980	3.090	2.886	600
Beriliu	<0,02	<0,05	<0,02	...	Antimoniu	0	0,28	0,06	...
Bismut	<0,02	<0,02	<0,02	...	Scandiu	<0,5	<0,1	<0,5	...
Calciu	401	675	707	300	Seleniu	<5	<5	<5	0,1
Cadmiu	<0,5	<0,1	<0,5	0,2	Silicon	8	6	8	...
Ceriu	<0,01	<0,01	<0,01	...	Samariu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Cobalt	0,40	0,40	0,80	1	Staniu	<0,2	<0,2	<0,2	...
Crom	<0,2	<0,2	<0,2	1	Strontiu	1,4	2,1	2,1	...
Cesiu	<0,02	<0,02	<0,02	...	Tantal	<0,005	<0,005	<0,005	...
Cupru	0,10	0,10	0,10	0,1	Terbiu	<0,005	<0,005	<0,005	...
Disprosiu	<0,01	<0,05	<0,01	...	Telur	<0,1	<0,1	<0,1	...
Erbiu	<0,01	<0,05	<0,01	...	Toriu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Europiu	<0,002	<0,05	<0,002	...	Titan	<0,2	<0,2	<0,2	...
Fier	0,20	1,4	1,0	5	Taliu	<0,01	<0,01	<0,03	...
Galiu	<0,2	<0,1	<0,2	...	Tuliu	<0,005	<0,005	<0,005	...
Gadoliniu	<0,05	<0,05	<0,05	...	Uraniu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Germaniu	<0,5	<1	<0,5	...	Vanadiu	<0,5	<0,5	<0,5	...
Hafniu	<0,1	<0,1	<0,1	...	Wolfram	<0,1	<0,1	<0,1	...
Mercur	<0,01	<0,01	<0,01	0,05	Ytriu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Potasiu	142	136	132	...	Yterbiu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Lantan	<0,01	<0,01	<0,01	...	Zinc	<0,2	<0,1	<0,2	0,5
Litiu	<0,1	<0,1	<0,1	...	Zirconiu	<0,1	<0,1	<0,1	...
Magneziu	5,4	14,4	8,2	100					

Nota: (1) Calculat pe baza presupunerii că sulful total este sulfat
Unități în mg /l
Rezultatele sunt în condiții de laborator și pot să nu fie la fel în practică
< Indică nedetectabil în limitele metodei de testare

Sursa de informare: Cyplus/INCO 2004 – Test Program to Evaluate Cyanide Destruction Option Using SO₂/Air and Peroxygen-Based Technologies for the Treatment of Roșia Montană Leach Effluent.

- Reprezentanții S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) și-au manifestat disponibilitatea în a discuta chestiuni legate de constituirea și menținerea unei garanții financiare de refacere a mediului și nu au susținut faptul că locuitorii din Abrud ar trebui să obțină propriile polițe de asigurare împotriva accidentelor.

Detalii despre Garanția Financiară de Refacere a Mediului a RMGC („GFM”) sunt discutate în Raportul la studiul EIM, în cadrul secțiunii “Plan de management de mediu și social” (Anexa 1 din subcapitolul cu titlul “Plan de reabilitare și închidere a minei”).

În România crearea Garanției Financiare de Mediu este necesară pentru a se asigura disponibilitatea unor fonduri corespunzătoare din partea operatorului minier pentru curățarea mediului. GFM se conformează Legii Minelor (nr. 85/2003) și instrucțiunilor Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și Normelor de Aplicare a Legii Minelor (nr. 1208/2003). De asemenea există două directive emise de Uniunea Europeană care conțin prevederi referitoare la GFM: Directiva privind Deșeurile Miniere (“MWD”, nr. 2006/21/EC) și Directiva privind Răspunderea față de Mediu (“ELD”, nr. 2004/35/EC).

Directiva privind Deșeurile din Minerit are drept scop ca acoperirea să fie disponibilă pentru 1) toate obligațiile legate de permisul acordat pentru evacuarea materialului residual rezultat din activități miniere și 2) toate costurile legate de reabilitarea terenurilor afectate de o instalație pentru deșeuri. Directiva Răspunderii față de Mediu reglementează remediile și măsurile ce trebuie luate de către autoritățile în domeniul protecției mediului în cazul unei deteriorări a mediului create de activitățile de minerit, având scopul asigurării resurselor financiare corespunzătoare din partea operatorilor pentru eforturile de curățare a mediului. În timp ce aceste directive urmează încă să fie transpuse de Guvernul României, termenele de implementare a mecanismelor pentru aplicarea lor sunt 30 aprilie 2007 (ELD) și 1 mai 2008 (MWD) – așadar, înainte ca activitățile de exploatare prevăzute să înceapă la Roșia Montană.

RMGC a început deja procesul conformării cu aceste directive și odată ce instrumentele lor de implementare vor fi legiferați de guvernul român, compania noastră va respecta prevederile acestor directive.

De asemenea, menționăm faptul că legislația internă prevede două categorii de garanții financiare pentru refacerea mediului, respectiv garanția de refacere a mediului anuală („GFM Anuală”) și garanția de refacere a mediului finală („GFM Finală”).

GFM Anuală, care este actualizată anual, este constituită în vederea acoperirii costurilor de reconstrucție asociate cu operațiunile minei în anul următor. Aceste costuri nu sunt mai mici de 1,5 % din valoarea costurilor totale, care rezultă din preliminarile de producție anuale.

GFM Finală, de asemenea actualizată anual, prevede costurile estimate pentru o posibilă închidere a minei Roșia Montană. Quantumul GFM Finală este stabilit ca procent anual din valoarea lucrărilor de reabilitare a mediului prevăzute în cadrul programului de monitorizare a factorilor de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic de închidere a minelor, un document ce va fi aprobat de către Agenția Națională pentru Resurse Minerale (“ANRM”).

Ambele GFM-uri ce vor fi înființate vor fi în întregime la dispoziția autorităților române, iar sumele acoperite de GFM nu sunt afectate în cazul în care RMGC ajunge la faliment.

Costul estimat pentru închiderea Roșia Montană este de 76 milioane USD, această estimare bazându-se pe funcționarea minei pe întreaga sa durată de viață de 16 ani. Actualizările anuale vor fi finalizate de experți independenți, fiind realizate pe baza unei consultări cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților de minerit. Aceste actualizări vor asigura ca, în cazul puțin probabil al unei încheieri în avans a proiectului, în orice moment, fiecare dintre GFM va reflecta în oricare caz costurile asociate cu reabilitarea. Actualizările anuale includ următoarele patru variabile:

- Schimbări ale proiectului care au impact asupra activităților de recuperare;
- Schimbări ale cadrului legislativ din România, inclusiv implementarea directivelor UE;
- Noi tehnologii care îmbunătățesc știința și practica reabilitării;
- Modificări ale prețurilor pentru bunurile și serviciile cheie asociate cu recuperarea.

Odată ce aceste actualizări sunt realizate, noile estimări pentru costurile de închidere vor fi incluse în declarațiile financiare ale RMGC și vor fi puse la dispoziția publicului.

În plus, vă rugăm să observați faptul că, RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în *breakdown* pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC.

RMGC se angajează să mențină cele mai ridicate standarde de sănătatea muncii și siguranță pentru angajații și furnizorii săi de servicii. Utilizarea de către companie a Celor mai Bune Tehnici Disponibile – BAT – ne ajută să asigurăm atingerea acestui obiectiv. Nici o organizație nu câștigă dintr-o pierdere, și în acest scop vom acționa pentru a implementa soluții de inginerie la risc, deoarece ele sunt superioare soluțiilor de asigurare împotriva riscurilor. Se poate elimina un procent de până la 75% din riscul de pierderi în timpul fazei de proiectare și de construcție a unui proiect.

O ESTIMARE TEORETICĂ A POTENTIALULUI ARHEOLOGIC AL ROȘIEI MONTANE

Realitățile istorice bine cunoscute ale secolului I a.Chr împiedică orice supoziție privitoare la exploatarea aurului la Roșia Montană, în galerii, într-o vreme în care abia începuse a se prefigura creșterea statului dac condus de Burebista. Chiar dacă în perioada ce urmează după anul 44 a.Chr - până în a doua jumătate a sec. I p.Chr se conturează un centru de putere în Transilvania și are loc o dezvoltare fără precedent a metalurgiei fierului din Munții Orăștiei, nu avem nici un argument în a atribui acestei perioade, galeriile în discuție. Deocamdată, din zona sud-estică a Munților Apuseni, descoperirile arheologice aparținând fazei clasice a civilizației dacice sunt destul de rare, fapt ce numai poate fi explicat doar printr-o lacună de cercetare, în timp ce descoperirile de factură preistorică sunt mai numeroase.

Pe de altă parte, nicăieri în cuprinsul acestor galerii sau în cercetările de suprafață desfășurate în tot perimetrul Roșiei Montane nu au fost descoperite materiale arheologice care să pună în evidență o prezență dacică, cu atât mai mult o exploatare auriferă efectuată anterior cuceririi romane.

La 11 august 106 Dacia era o provincie pacificată, după cum atestă diploma militară descoperită la Porolissum. Traian a mai rămas la Dunăre până în vara anului 107 pentru organizarea teritoriului de curând anexat. Noua provincie, constituită printr-o lege specială (*lex provinciae*) purta numele vechiului regat al dacilor și era o provincie imperială (*Dacia Augusti provincia*).

Popularea Daciei cu locuitori ai imperiului a început imediat după cucerire. Un izvor din secolul IV, Eutropius, menționează că "*Traianus victa Dacia ex toto orbe Romae infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas...*". Așadar, colonizarea a avut un caracter oficial și organizat. În această lumină trebuie privită și acțiunea de colonizare a domeniului aurifer, cu *gentes* familiarizate cu activitatea de extragere și prelucrare a metalelor. Este vorba de elemente de origine iliro-dalmatină, dar și de sorginte tracică, în principiu dizlocate, conform ultimelor cercetări în domeniu, din regiunea *metalla Dardanie*, dar și din apropiere. Nu trebuie minimalizat aportul elementelor microasiatice, tradițional implicate în activitățile financiare, atât de necesare pentru desfășurare activității în zonele aurifere.

Desigur că faima sitului antic *Alburnus Maior* este conferită de faptul că localitatea este locul de descoperire a unor materiale epigrafice cu un caracter particular. Documente deosebite prin unicitatea și prin abundența informațiilor conținute, cele 25 de plăci cerate păstrate și publicate până în prezent oferă informații de detaliu asupra realităților economice, sistemului de habitat,

vieții religioase și a raporturilor juridice care guvernau comunitatea minieră de aici. Numărul descoperirilor inițiale va fi fost probabil de peste 40, dar cele identificate în mod cert până astăzi sunt în număr de 32 (3 pierzându-se între timp, dar după publicare), piesele propriu-zise regăsindu-se astăzi în colecțiile unor muzee din România și Ungaria. Așa cum s-a arătat, părerea unanim acceptată de specialiști, este că ele au fost puse la adăpost, în interiorul unor galerii miniere, greu accesibile, într-un moment de criză, probabil legat de atacurile marcomanice asupra Daciei din intervalul 167-170 p.Chr. În abordarea teoretică a cercetării de la *Alburnus Maior* analiza informațiilor conținute în tăblițele cerate a constituit un important punct de plecare pentru definirea metodologiei de cercetare.

Astfel, se cuvine subliniat că tăblițele cerate au fost descoperite întâmplător, respectiv nu în urma unor cercetări arheologice de specialitate, în vechile galerii de mină (cele mai multe în număr de 11 au fost găsite în galeria Cătălina Monulești) din zona Roșia Montană la sfârșitul secolului XVIII și în prima jumătate a secolului XIX, iar în ultimii aproximativ 150 de ani, în ciuda redeschiderii și reexploatării masive a vechilor galerii de mină, cât și a cercetărilor arheologice specializate a acestor structuri subterane efectuate din anul 2000 și până în prezent, astfel de artefacte nu au mai fost descoperite.

Trebuie subliniat, însă, că în textele tăblițelor cerate este atestat toponimul antic *Alburnus Maior* – nouă atestări (inclusiv cu indicații despre localizări precum *statio Resculum*, *vicus Pirustarum*; TabCerD I, II, IV, V, IX, X, XIII, XIV, XVIII, XXI)¹, dar nu este pe deplin cert faptul că situl de la Roșia Montană a purtat în antichitate această denumire, stabilirea cu exactitate a semnificației acestui toponim rămânând un deziderat al cercetărilor viitoare.

Pe baza tuturor acestor informații și pornind de la cercetarea textelor tăblițelor cerate, la mijlocul secolului XX despre anticul *Alburnus Maior* se conturase o imagine, relativ livrescă², dar din care nu lipseau anumite încercări de topografie arheologică.

Toponimele atestate în tăblițele cerate au provocat o serie de discuții referitoare la evoluția din punct de vedere urbanistic a centrului economic antic de la *Alburnus Maior*. Se disting, din acest punct de vedere, două mari direcții de interpretare. O primă modalitate de abordare a acestei problematice tinde să considere că toponimul generic de *Alburnus Maior* acoperă o serie de așezări permanente sau temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmatini specializați în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer.

O serie de realități consemnate de izvoarele epigrafice sunt folosite pentru justificarea acestei maniere de abordare. Astfel, mențiunea unui *vicus Pirustarum*, a localității *Ansium*, *Resculum*, formularea *K(astellum) Baridustarum*, precum și întreaga discuție purtată asupra localizării lor, dar și a altor toponime conținute de tăblițele cerate sau de epigrafele descoperite până în prezent, sugerează adeptilor acestui punct de vedere imaginea unui conglomerat de așezări, de sine stătătoare, cu o conducere și o administrație proprii, în conformitate cu „sistemul dalmatin” de organizare și exploatare a zăcămintului aurifer.

¹ *Inscripțiile Daciei Romane* (IDR), vol. I, ed. Academiei Române, București 1975, p. 187.

² Sintetizând toate aceste informații, în anul 1995, în *Repertoriul Arheologic al județului Alba* erau prezentate următoarele: în decursul sec. XVIII-XX, cu prilejul lucrărilor miniere, agricole, de construcții au fost semnalate o serie de artefacte datate în epoca romană, precum monumente arhitectonice și inscripții, unelte, obiecte de podoabă, monede etc (cu mențiunea că multe dintre acestea nu aveau un loc precis al descoperirii, erau indite sau numai semnalate, iar altele chiar dispărute). La sud, est și nord de minele moderne au fost identificate porțiuni de lucrări miniere, de asemenea datate în epoca romană, fără însă a beneficia de o cercetare științifică adecvată. Potrivit acelor informații așezarea romană s-ar întinde la sud-vest, vest spre Corna, poate la nord de Roșia, pe malul stâng al Văii Roșiei, pe dealul Carpeni și în Valea Nanului. O altă așezare civilă este ambiguu semnalată în punctul „Pădurea Popii”. Necropole romane par să fi fost localizate de jur împrejurul vetrei actuale satului și lângă mina „Cetatea Mică”, lângă drumul spre Abrud, la „Vatra Roșii”, în actualul cimitir catolic, pe dealul Țarina, între Valea Nanului și Pârâul Băii. Existența unei necropole este sugerată de stela funerară descoperită în zonă la „Tăul Secuilor”, la vest de masivul Orlea. Pe teritoriul Roșiei se semnalează, fără alte precizări o necropolă tumulară de epocă romană. Zonele sacre au fost localizate exclusiv prin cartarea ariilor de proveniență a altarelor votive, respectiv pe dealul Carpeni, pe dealul Țarina, pe Valea Nanului, și în masivul Orlea. Exploatări aurifere romane, mai ales ținând cont de locul de descoperire al tăblițelor cerate, erau semnalate în preajma așezării civile pe dealurile Cetate, Cărnic, în galeria Ecaterina Monulești (Cătălina-Monulești), masivele Letea (Lety) și Rotunda. De asemenea, se face precizarea că pe dealul „Cetatea Mică” pare să fi fost exploatat fierul în epoca romană, fără a exista nici un argument arheologic. Toate aceste informații cu caracter arheologic sunt enunțate fără o minimă verificare a surselor și, mai mult, utilizând repere topografice total neconforme cu realitatea din teren. Prin urmare, despre Roșia Montană se putea spune la acea dată că este o zonă cu potențial arheologic, în care nu se efectuaseră săpături arheologice propriu-zise, necesare pentru a contura în detaliu diversele elemente ale sitului.

La polul opus se situează părerea potrivit căreia *Alburnus Maior* este o structură de sine stătătoare, deocamdată cu un statut juridic încă incert, iar toponimele în discuție sunt denumiri de cartiere sau reflectă grupări pe criterii etnice din cadrul unei așezări unitare. Cert este că informațiile oferite de analiza izvoarelor epigrafice indică o zonă intens populată, cu o varietate de *nationes*, în care elementul iliro-dalmatin este predominant, urmat de cel de factură elenizată. Trebuie remarcată extraordinara diversitate a cultelor religioase atestate de epigrafele de la *Alburnus Maior*. Imaginea unei zone intens locuite, cu o dezvoltare ritmică progresivă și cu mari variații demografice, surprinsă prin analiza unilaterală a izvoarelor epigrafice, l-a făcut pe V. Pârvan să considere zona auriferă o „Californie a antichității”, oferind așezării de la *Alburnus Maior* o caracterizare istorico-literară de excepție: „oraș californian de civilizație internațională”.

Este foarte greu de distins, în stadiul actual al cercetărilor, care va fi fost statutul așezării de la *Alburnus Maior* în cadrul juridic al vieții municipale din Dacia. Până în prezent, nici una din ipotezele avansate de diverși cercetători nu a putut fi pe deplin confirmată. Practic, atestările de structuri de locuire la *Alburnus Maior* se reduc la două astfel de tipuri: *vici* și *castella*.

Ceea ce putem spune în acest moment cu certitudine este faptul că Roșia Montană, respectiv anticul *Alburnus Maior*, nu este singura exploatare auriferă antică din perimetrul aurifer al Apusenilor. Din punct de vedere științific nu putem susține din lipsă de argumente faptul ca aici am avea de a face cu „cea mai veche exploatare de aur”. Oportunitatea cercetării arheologice la Roșia Montană, în contextul acestui proiect minier, a făcut posibilă strângerea mai multor informații cu privire la exploatarea auriferă antică în comparație cu alte situri, de asemenea cunoscute, dar încă necercetate (Brad-Săcărâmb, Zlatna-Almaș, Bucium – Petru și Pavel). Pe de altă parte, punctul de vedere al specialiștilor privind situl arheologic de la Roșia Montană este exprimat în mod sintetic în *Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, secțiunea 5.5.2. Contextul mineritului aurifer roman*, iar la pag. 100-101, ca și o concluzie se precizează faptul că vestigiile de exploatare miniere aurifere romane indicate într-o serie de situri prezentate în studiu (inclusiv în Anexa D) demonstrează că Roșia Montană nu este unică în termenii istoriei mineritului roman.

Fără îndoială că, în momentul începerii exploatării miniere de către statul roman, anumite comunități se vor fi așezat în locuri bine definite al căror toponim se va fi încetățenit, dar, odată cu dezvoltarea complexului economic de la Roșia Montană, când *gentes ex toto orbe romana* au sosit, atrase de mirajul aurului, ele au devenit ceea ce V. Pârvan sugera plastic „oraș californian de civilizație internațională”.

O etapă nouă în abordarea problematicii ridicate de prezența acestui sit particular în peisajul arheologic al Daciei Romane, a constituit-o instituirea, în anul 2001, a Programului Național de Cercetare „*Alburnus Maior*” de către Ministerul Culturii și Cultelor din România.

Informațiile colectate în decursul celor șase campanii de săpături arheologice derulate în cursul anilor 2001-2006 au infirmat, în mare parte, concepția potrivit căreia termenul de *Alburnus Maior* definea o aglomerare urbană cu elemente similare unei *urbis* din lumea provincială romană. Treptat s-a creionat imaginea unui sistem de locuire lipsit de aportul indigen, cel puțin din datele cunoscute în stadiul actual al cercetării, în care diversele *gentes* de proveniență preponderent sud-dunăreană se manifestă potrivit organizării și obiceiurilor din patria de origine. Analiza izvoarelor antice coroborată cu studiul materialului epigrafic, precum și cu elementele de noutate oferite de cercetarea arheologică sistematică din ultimii ani conduc către ipoteza potrivit căreia toponimul generic de *Alburnus Maior* acoperă o serie de așezări permanente sau temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmatini, dar și din regiunile de tradiție elenistică, specializați în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer.

Cercetarea arheologică s-a desfășurat prin sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de analizele magnetometrice, de studiile de rezistivitate electrică și de datele zborurilor fotogrametrice. Sistematizarea cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. În aceste situații sau când monumentele istorice se

situau aproape de obiective industriale, acestea din urmă au fost reproiectate astfel încât nici un obiectiv arheologic sau monument istoric să nu fie afectat. Sintetic, cercetările arheologice preventive de la Roșia Montană au permis studierea a patru necropole de incinerare (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), a unor incinte sacre (valea Nanului), a unor edificii publice (Hăbad, Carpeni), și a unui monument funerar circular (Tău-Găuri). Pentru detectarea posibilelor structuri de habitat s-au folosit fotografia aeriană (1984, 2000, 2004) și studiile arheomagnetometrice și de rezistivitate electrică, pentru buna gestionare a unităților de cercetare și implicit a descoperirilor arheologice s-au folosit 4 imagini satelitare (o imagine satelitară de arhivă SPOT Pancromatic (10 m) din anul 1997; 2 imagini satelitare de arhivă LANDSAT 7 MS (30 m) din anul 2000, 2003 ; o imagine satelitară programare prioritară SPOT 5 SuperMode color (2,5 m rezoluție) 19 iulie 2004), toate datele au fost integrate într-un amplu proiect GIS, dublat de o bază de date MS Access 2000. Nici o așezare de mineri și nici o structură cu caracter antropoc nu a fost „sacrificată”. Din păcate, caracterul, poate sezonier, al așezărilor coloniștilor iliri nu a făcut posibilă conservarea lor până astăzi, având în vedere și amplele modificări geomorfologice, naturale ori antropice, legate în special de lucrările de exploatare minieră, desfășurate în perioada modernă și contemporană.

Practic, acolo unde a fost cazul, s-a recurs la conservarea și restaurarea *in situ* a obiectivului arheologic, așa cum este cazul Monumentului funerar dublu circular de la *Hop-Găuri* (Mihaela Simion et colab., *Alburnus Maior* II, București 2004), sau s-a declarat zona ca rezervație arheologică ca în cazul dealului Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), a zonei protejate Piatra Corbului sau a zonei istorice cu valori de arhitectură (35 de case monument istoric). Pe de altă parte, în cazul celorlalte descoperiri, cercetarea arheologică s-a făcut integral, abia apoi s-a propus de către colectivele de arheologi emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

Abia în contextul preconizatului proiect minier s-au întreprins demersurile convenite pentru realizarea de cercetări de arheologie minieră. Aceste investigații de specialitate sunt efectuate – începând din anul 1999 și până în prezent – de către o echipă specializată, pluridisciplinară, de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța), coordonată de către dr. Beatrice Cauuet și au avut în vedere realizarea unui studiu de detaliu asupra acestui tip de vestigii arheologice, respectiv galeriile miniere vechi, de epocă antică și nu numai. Astfel, începând cu 1999, echipa din Toulouse, asigură studiul științific al vestigiilor miniere din cadrul sitului Roșia Montană.

Au fost investigate până în prezent următoarele zone:

- masivul Cetate (2000-2002);
- masivul Cârnic (1999-2003), cu relevee topografice de detaliu pentru model tridimensional scara 1:1, între 2004 - 2006;
- masivul Jig Văidoaia (2003-2004);
- explorare în vederea cercetării arheologice și amenajare pentru acces public a galeriei Cătălina-Monulești (2002-2005);
- explorare și cercetări preliminare în zona masivelor Țarina și Orlea (2004 - 2006).

În decursul a opt ani de cercetări la Roșia Montană (misiuni anuale de 2 la 4 luni din 1999 în 2006), au fost topografiate peste 70 km de lucrări miniere subterane din toate epocile, două treimi fiind localizate în masivele Cârnic și Cetate. Traversând galeriile recente, executate în cursul secolului al XX-lea, echipa franceză, în care au fost integrați arheologi și geologi români din Deva, Cluj și București în curs de specializare în domeniul arheologiei miniere, a putut să diferențieze din cei 70 km de lucrări miniere subterane aproximativ 53 km de lucrări recente (secolele XIX-XX), 10 km de lucrări moderne, „săpate” cu exploziv (secolele XVII-XVIII) și aproape 7 km de lucrări miniere antice săpate cu unelte de fier (daltă și ciocan) sau cu focul. Lucrările moderne și recente, identificabile în urma studierii pereților lor (urme de împușcare prin perforare, forma generală a lucrărilor, comparație cu planurile miniere de arhivă etc.), se datează fără alte detalii începând cu secolul al XVII-lea până la începutul secolului al XX-lea,

prin intermediul analizelor de carbon radioactiv efectuate pe cărbune de lemn sau pe lemn conservat.

Studierea structurilor antice miniere – finanțată conform prevederilor legale de către RMGC - a însemnat așadar mai buna lor cunoaștere și a determinat în aceeași măsură luarea unor decizii pertinente și bine fundamentate în ceea ce privește conservarea și punerea lor în valoare. În baza rezultatelor cercetărilor efectuate până acum (respectiv finalizate pentru masivele Cetate, Cârnic, Jig și în curs de desfășurare în masivul Orlea) s-a luat decizia conservării și punerii în valoare a următoarelor zone cu lucrări miniere vechi:

- galeria Cătălina Monulești – galerie situată în Centrul Istoric al satului Roșia Montană, unde în trecut au fost descoperite cel mai însemnat lot de tăblițe cerate și un sistem antic de drenare a apelor de mină
- sectorul minier Păru Carpeni – situat în zona de sud-est a masivului Orlea unde a fost decoperit un sistem de camere suprapuse echipat cu instalații romane de lemn (roți, canale etc.) pentru drenarea
- zona Piatra Corbului – situată în partea de sud-vest a masivului Cârnic, aici fiind păstrate urme ale exploatărilor cu foc și apă din perioada antică și medievală
- zona masivului Văidoaia – în partea de nord-vest a satului Roșia Montană, unde se păsterază zone de exploatare de suprafață datând din epoca antică.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Datele conținute în acest studiu sunt prevăzute în broșura informativă intitulată Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic elaborată de către firma britanică Gifford.

Pentru zona masivului Orlea (singura în care sunt clasate în prezent vestigii miniere antice, respectiv cf. LMI 2004 Exploatări miniere romane de la Alburnus Maior, zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.02) cercetările efectuate până în prezent au avut caracter preliminar. Cercetarea de detaliu a acestei zone este planificată pentru perioada 2007-2012, iar la finalizarea acestor cercetări vor putea fi luate – conform prevederilor legale în vigoare - măsurile care se impun – fie conservarea *in situ* a unor tronsoane, fie aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică a unora dintre acestea.

Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2000 și până în prezent au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice au fost coordonate, din punct de vedere științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către MCC în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Luând în considerare rezultatele și concluziile celor 7 ani de cercetare a patrimoniului cultural al Roșiei Montane, în cadrul documentației SIM, au fost enunțate o serie întreagă de propuneri de dezvoltare în sensul turismului cultural. Potențialul turistic al localității Roșia Montană poate fi dezvoltat în viitor pornindu-se de la următoarele coordonate:

1. valorile de patrimoniu arheologic mobil și imobil;
2. clădirile monument istoric, Zona Protejată Centrul Istoric Roșia Montană și elementele de peisaj din zona tăurilor;

3. valorile de patrimoniu industrial din cadrul fostei exploatare miniere și din cel al viitoarei exploatare miniere preconizate de către RMGC;
4. elemente de patrimoniu imaterial – tradiții, obiceiuri, etc.

În concluzie, studiile de urbanism și studiile de specialitate pentru delimitarea zonelor protejate din cadrul comunei Roșia Montană, sunt în curs de elaborare – în conformitate cu prevederile legale – de către instituțiile și comisiile cu atribuții în această zonă de interes. Trebuie subliniat că niciuna dintre casele monument istoric din cuprinsul proiectului propus de către RMGC nu va fi afectată în mod negativ, ci, toate cele 41 de clădiri monument istoric vor fi incluse într-un amplu program de reabilitare și restaurare (vezi Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (vol. 33), respectiv Plan M – Plan de Management al Patrimoniului Cultural, partea II-a – Plan de Management pentru monumente istorice și zonele protejate din Roșia Montană, p.74-91). Acest program este absolut necesar, dacă se dorește ca aceste case – indiferent de punerea în practică sau nu a proiectului minier – să nu dispară în totalitate, datorită stării avansate de degradare în care se află în prezent.

Amintim faptul că zona protejată a Roșiei Montane va avea o suprafață de peste 130 ha și va cuprinde valorile de arhitectură din cadrul acestei localități (restaurate și puse în valoare), organizate sub forma unui muzeu al mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, etnografie (cu o secție în aer liber), patrimoniu industrial și o importantă componentă subterană localizată în jurul galeriei Cătălina Monulești. În această parte a localității compania va urmări să promoveze dezvoltarea turismului tradițional (pensiuni, mici localuri). În zona estică și sud-estică a centrului vechi se află tăurile istorice: Tăul Mare, Tăul Brazi și Tăul Anghel. În această zonă se poate dezvolta un turism modern, de agrement.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

Pentru detalii privind cadrul legal al desfășurării cercetărilor arheologice de la Roșia Montană, al obținerii certificatelor de descărcare arheologică sau după caz al delimitării zonelor protejate și a monumentelor conservate *in situ*, al planurilor de management și dezvoltare durabilă a zonei din punct de vedere al patrimoniului cultural vă rugăm să consultați materiale informative enumerate mai jos:

- **Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia**
- **Raport comparativ cu privire la planul de management elaborat de către S.C. OPUS - Atelier de arhitectură S.R.L.**
- **Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic**
- **Referat asupra concluziilor studiilor geomecanice realizate pentru determinarea efectelor lucrărilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată**

➤ **Raportul O'Hara**

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- CCA 2001(2002): p. 210–211, nr. 173/3; 254-257, nr. 182; 261-262, nr. 185; 262-263, nr. 186; 264-265, nr. 188; 263-264, nr. 187; 265-266, nr. 189; p. 257, nr. 183; p. 266-272, nr. 190, 257-261.
 - CCA 2002 (2003): p. 254-256, nr. 182; CCA 2002 (2003), p. 105-106, nr. 63; p. 106-107; p. 92- 104; p. 254-256, nr. 182; 254-262.
 - CCA 2003 (2004): 280-283; 283-288; 262-264; 264-267; 264-280.
 - CCA 2004 (2005): 187, 297-298.
 - CCA 2005 (2006): 158.
 - *Alburnus Maior I* (ed. Paul Damian), București, 2003;
 - *Alburnus Maior II* (autori Mihaela Simion, Decebal Vleja, Virgil Apostol), București, 2004;
 - *Alburnus Maior III* (ed. Paul Damian), București, 2006.
 - *** *Istoria Românilor*, vol. I–IV, Academia Română, București 2001.
 - M. MACREA, *Viața în Dacia romană*, București, 1969.
 - Volker Wollmann, *Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.
 - Radu Ardevan, *Viața municipală în Dacia romnă*, Timișoara, 1998.
- Teoretic valoarea biodiversității dintr-un sit este dată de indicatorii cantitativi și calitativi ai biodiversității.

Date fiind condițiile ecosistemice de la nivelul perimetrului studiat, definit de atribute în relație cu impact major ca amplitudine, spațiu de acțiune și întindere în timp, identificarea unor habitate naturale în adevăratul sens al cuvântului și în accepțiunea manualelor uzuale de definire a habitatelor, a rămas pe moment la stadiul de deziderat.

Cerințele de evaluare a biodiversității prevăzute de legislația românească se referă la evaluarea bogăției specifice și ecosistemice și la evidențierea conservativă a speciilor și habitatelor. Ambele aspecte au fost abordate în mod corespunzător în Studiul de Impact asupra Mediului.

Din datele obținute în urma studiilor din teren, se desprind concluzii argumentate, conform cărora biodiversitatea în ansamblul său, reprezintă un atribut slab reprezentat în zona Roșia Montană. Ca atare valoarea acesteia rămâne limitată, chiar dacă se încearcă o abordare de ordin teoretic, cât și una de ordin practic.

La Roșia Montană nu au fost identificate specii endemice, caracteristice, stenobionte, cu semnificație aparte pentru biostrate, fie ele locale, regionale sau naționale. De asemenea, nu au fost identificate în aria de impact a proiectului habitate unice, rare sau prioritare pentru conservare.

Valoarea conservativă scăzută a zonei de impact, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea propunerii de declarare a unui pSCI (situri de importanță comunitară) în această zonă de către Comisia de experți tehnici ai MMGA întrunită pentru evaluarea propunerilor Natura 2000.

- O evaluare a posibilelor venituri generate de turism în Roșia Montană în cazul în care proiectul nu va fi realizat nu a fost cerută nici de Termenii de Referință (TOR) pentru raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) și nici de Ordinul 863/2002 – Anexa 2 - Ghid Metodologic al etapei de monitorizare a finalizării raportului la studiul EIM – Partea II (structura raportului la studiul EIM). În plus, informații referitoare la activitățile turistice actuale sunt furnizate în cadrul Volumului 14, 4.8 Mediu Social și Economic, și în cadrul Volumului 31,

Planul L – Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității al EIM. Aceste informații au fost furnizate în primul rând pentru a permite finalizarea unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestei industrii. În absența unor investiții la scară mare, oportunitățile turistice și posibilele venituri din turism la Roșia Montană sunt, în cel mai fericit caz, limitate.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) face o asemenea analiză în Capitolul 5 – Analiza Alternativelor.

Informații despre ramurile industriale existente, cum ar fi agricultura și turismul, pot fi de asemenea găsite în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și în Volumul 31, Planul L - Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității. Aceste informații au fost prezentate mai ales pentru posibilitatea de realizare a unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestor ramuri industriale. O analiză detaliată a posibilității de dezvoltare a unor afaceri alternative în absența proiectului nu este, în mod normal, efectuată, conform reglementărilor Uniunii Europene sau internaționale. În cazul în care proiectul nu se realizează, acest lucru nu ar trebui să aibă nici un efect asupra afacerilor alternative.

Roșia Montană ar putea să-și dezvolte, în continuare, potențialul turistic. Există inițiative de a face acest lucru, cum ar fi „Modelul de dezvoltare a turismului și contribuția sa la dezvoltarea durabilă din Zlatna, Bucium, Roșia Montană și Baia de Arieș ca alternativă la activitățile miniere mono-industriale”, întocmit de Institutul Național pentru Cercetare și Dezvoltare în Turism (INCDT) și publicat în aprilie 2006, chiar când raportul la studiul EIM era depus la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

RMGC, de asemenea, a dispus realizarea unui studiu, care stabilește modalitatea de promovare a potențialului turistic și modalitatea de abordare a aspectelor legate de turism printr-un proiect integrat:

„Din experiență, putem afirma că turismul va fi însă posibil și profitabil numai atunci când va exista ceva de oferit turiștilor sub aspectul unui mediu curat, a unei infrastructuri adecvate (drumuri de calitate, cazare, restaurante, apă curentă, canalizare corespunzătoare, instalații de eliminare a deșeurilor etc.) puncte de atracție (muzee, alte obiective de vizitat, precum monumentele istorice etc.). Un proiect minier precum cel propus de RMGC va oferi, prin impozite și dezvoltarea industriei serviciilor, fondurile necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii. Prin proiectul Roșia Montană și planurile sale de gestionare a patrimoniului, vor fi investite de către companie 25 milioane de USD pentru protecția patrimoniului cultural de o manieră propice dezvoltării turismului. Printr-un program de instruire vor fi asigurate deprinderile necesare dezvoltării activităților turistice, iar Roșia Montană Micro Credit va susține financiar persoanele care doresc să deschidă pensiuni, restaurante etc., toate acestea fiind necesare pentru a atrage turiști. La încheierea proiectului, va exista un sat nou, plus centrul vechi, restaurat, al comunei Roșia Montană, cu un muzeu, hoteluri, restaurante și infrastructură modernizată, plus galerii de mină restaurate (ex. cea de la Cătălina Monulești) și monumente conservate precum cel de la Tău Găuri – care, toate, vor reprezenta atracții turistice. În plus, se înțelege că guvernul va acționa la nivel local pentru a încuraja creșterea economică” (vezi Roșia Montană Propunere Inițială pentru Turism, Raportul Gifford 13658.R01).

Aceast studiu a fost întocmit de Gifford, o firmă de consultanță de renume din Anglia, cu specialiști în patrimoniu și ingineri.

Acest raport concluzionează:

“[...] dezvoltarea turismului ar putea fi realizată chiar și în absența unei ramuri miniere refăcute, doar pe baza posibilelor atracții existente. În al doilea caz, totuși, sprijinul financiar ar trebui să fie asigurat integral din fonduri oferite de Uniunea Europeană, de la bugetele de stat și

întreprinderi din sectorului privat. Lucrările realizate pe baza acestor surse de finanțare ar trebui să fie promovate și asumate de agenții guvernamentale, de la nivel local până la nivel național.

În Cluj-Napoca și Alba Iulia (și chiar și în Deva) ar putea fi necesare de asemenea multe lucrări de dezvoltare, deoarece considerăm că aceste orașe „porți” ar putea fi privite ca atracții turistice cu propriile lor drepturi, mai ales în ce privește turismul internațional și ar putea oferi turiștilor condiții corespunzătoare de cazare și masă, precum și alte facilități. Ne putem întreba cum ar putea avea succes dezvoltarea turismului în Roșia Montană dacă nu ar fi susținută de dezvoltarea paralelă a orașelor Cluj-Napoca și Alba Iulia.

Dacă Guvernul României nu este de acord cu proiectul minier și dacă se va atinge potențialul turistic discutat aici, atunci va fi nevoie de surse alternative de finanțare pentru aceste lucrări obligatorii la infrastructură și de investiții directe în turism. Nivelurile de investiții necesare, chiar în conformitate cu raportul foarte optimist INCDT 2006 menționat anterior, sunt foarte ridicate.

Pe scurt, costurile total estimate ale proiectelor combinate, conform celor menționate în INCDT 2006 și în propunerile făcute de RMGC, ar atinge suma de 44.817.380 USD.

Aceste costuri de investiții s-ar putea realiza probabil doar printr-o investiție deosebit de mare din partea Guvernului României, împreună cu subvenții corespunzătoare obținute din programe inițiate de Uniunea Europeană, deoarece aceste investiții depășesc posibilitățile sectorului privat. Atragerea sprijinului Uniunii Europene și al altor fonduri internaționale pentru dezvoltare va depinde de previziunile de dezvoltare amănunțite, bine analizate și realizate și trebuie să fie administrată de organizații din sectorul public, care demonstrează că pot livra proiectele la timp și în limitele bugetului.

Un adevărat pericol pentru acest scenariu este acela că este pur și simplu imposibil să te gândești la aceasta ca fiind o investiție ce se poate face, mai mult sau mai puțin, dintr-un singur capital, într-unul sau mai multe proiecte individuale. O singură investiție sau chiar câteva investiții restrânse de capital nu pot genera conservarea sau restaurarea, durabilă și pe termen lung, a bunurilor patrimoniale, ci ar tinde să devină o soluție pe termen scurt, care ar putea genera probleme chiar mai mari pe termen mai lung.”

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Există numeroase ramuri industriale alternative posibile pentru Roșia Montană. Totuși, este puțin probabil ca aceste activități menționate în întrebare să poată asigura suficiente slujbe pentru toți locuitorii din Roșia Montană și orașele învecinate.

Este adevărat că turismul poate fi o sursă de venituri și dezvoltare durabilă pentru Roșia Montană și regiune. Există, totuși, o mare diferență între a propune turismul ca alternativă sau substitut pentru un proiect industrial major – și dezvoltarea de-a lungul timpului, susținută de investiții în infrastructură, generate de un proiect industrial complex.

Prima opțiune – pentru Roșia Montană, „turismul fără dezvoltarea minei” – nu este viabilă în sine și, cu siguranță, nu în comparație cu un plan de dezvoltare a turismului de-a lungul timpului, cu ajutorul investiției în infrastructură.

Informații despre ramurile industriale existente, cum ar fi agricultura și turismul, puteți găsi în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și în Volumul 31, Planul L - Planul de dezvoltare durabilă a comunității. Aceste informații au fost prezentate mai ales pentru a oferi posibilitatea realizării unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestor ramuri industriale. O analiză detaliată a posibilității de dezvoltare a unor afaceri alternative în absența proiectului nu este, în mod normal, realizată, conform reglementărilor Uniunii Europene sau internaționale. În cazul în care proiectul nu se realizează, acest lucru nu ar trebui să aibă nici un efect asupra afacerilor alternative.

Prezența proiectului Roșia Montană (RMP) ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic din zonă, încurajând și promovând dezvoltarea activităților care nu sunt legate de minerit. Se estimează că acest climat de investiții îmbunătățit, combinat cu o economie de piață funcțională, va duce la identificarea de noi oportunități de afaceri, care se pot dezvolta odată cu RMP.

Care sunt noile afaceri care se vor dezvolta, depinde de cererea de pe piață, de viabilitatea și fezabilitatea afacerii pe piață și de inițiativa oamenilor din comunitate. Pe durata de viață a minei, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) se angajează – prin Planul de dezvoltare durabilă a comunității – să deruleze o campanie proactivă pentru crearea unui mediu de afaceri permisiv, care să promoveze dezvoltarea durabilă la nivel local. Elementele acesteia vor include: disponibilitatea unei micro-finanțării ușor accesibile, un incubator de afaceri care să asigure consultanță de afaceri, programe de pregătire profesională și dezvoltare a abilităților și oportunități pentru educație. Obiectivul este acela de a crea – cu mult timp înainte de închiderea minei – o economie robustă, care să nu depindă de mină și să poată continua să existe și după închiderea acesteia.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Nu există nici o asemenea interdicție cu privire la înființarea de noi afaceri, așa cum sugerează petentul.

Desemnarea unei părți a comunei Roșia Montană drept zonă industrială nu împiedică dezvoltarea de afaceri în localitate, deoarece zona industrială (sau „perimetrul proiectului”) cuprinde doar 25% din Roșia Montană, și o porțiune și mai mică, de 5%, din zona reprezentată de Câmpeni, Roșia Montană și Abrud. Astfel, se pot dezvolta afaceri, în diferite domenii, prin procesul normal de autorizare și înregistrare de către autoritățile locale.

La momentul desemnării zonei drept „zonă defavorizată”, au fost efectuate studii de către autoritățile guvernamentale competente, astfel încât să se permită realizarea de investiții în zonă, proiectul minier Roșia Montană fiind un exemplu în acest sens. Modificarea planurilor urbanistice și desemnarea unei zone industriale pentru proiectul Roșia Montană, reprezintă o cerință legală obligatorie, în conformitate cu:

- (i) articolul 6 alineatul 1 din Hotărârea de Guvern nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism (“Autorizarea executării construcțiilor definitive, altele decât cele industriale, necesare exploatarei și prelucrării resurselor în zone delimitate conform legii, care conțin resurse identificate ale subsolului, este interzisă”) și;
- (ii) articolul 41, alineatul 2 din Legea Minelor nr. 85/2003 („consiliile județene și consiliile locale vor modifica și/sau vor actualiza planurile de amenajare a teritoriului și planurile urbanistice generale existente, pentru a permite executarea tuturor operațiunilor necesare desfășurării activităților miniere concesionate”).

Afirmăm că Raportul EIM propune o “operațiune extrem de riscantă” care nu va putea niciodată contribui la dezvoltarea durabilă a comunității. Vă informăm că RMGC a stabilit o Politică pentru dezvoltare durabilă ce va fi prezentată în cadrul *Anexei 4 Roșia Montană, Proiect de dezvoltare durabilă*. Sunt, de asemenea, prezentate și componentele de susținere a acestei politici, ele fiind un set de inițiative stabilite la nivelul autorităților, comunității și a Companiei ca părți integrante ale Parteneriatelor și programelor de dezvoltare durabilă Roșia Montană.

Cele cinci domenii cheie ale dezvoltării durabile

Capitalul financiar

Include: impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor, dat de:

- o medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției, pe parcursul a doi ani, majoritatea fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (prin angajare directă, incluzând și contractele pentru servicii de curățenie, pază, transport, etc., pe parcursul a 16 ani, cele mai multe fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- aproximativ 6000 locuri de muncă generate indirect pentru o perioadă de 20 de ani, la nivel local și regional [2];
- 1 miliard USD, reprezentând: partea cuvenită statului din profitul realizat, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD, reprezentând valoarea bunurilor și serviciilor procurate din România: 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție (16 ani);

Pentru diversificarea și dezvoltarea oportunităților economice oferite de către Proiectul Roșia Montană, RMGC cooperează, de asemenea, pe plan local, cu părțile interesate pentru demararea propriilor activități comerciale:

- înființarea în zonă a unei instituții de micro-creditare, care să permită, în condiții avantajoase, accesul la finanțare;
- crearea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă, pentru a promova dezvoltarea mediului de afaceri local și regional. Acest lucru este necesar atât pentru furnizarea de bunuri și servicii Proiectului Roșia Montană, cât și pentru a încuraja spiritul întreprinzător al localnicilor, în ideea pregătirii pentru nevoile de dezvoltare durabilă de după finalizarea RMP.

Capitalul material

Infrastructura – incluzând clădirile, alimentarea cu energie, transportul, alimentarea cu apă și gestionarea deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (perioada de construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi noua localitate Piatra Albă și cartierul Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizarea RMP, acestea vor fi transferate autorităților locale. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Include: sănătate și educație:

- construirea unui dispensar și a unei clinici private la Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități, prin asigurări de sănătate;
- modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- îmbunătățirea sistemului medical de urgență în regiune;
- construirea unei noi școli, a unui centru civic și rezidențial la Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- campanii de sănătate de conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducerii, nutriție și stil de viață, etc.
- parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune și accesul la acestea; de exemplu: ONG-urile și autoritățile locale au colaborat pentru înființarea unui parteneriat educațional cu sediul la CERT (Centrul de Resurse pentru TINERi Apuseni - www.certapuseni.ro).

Capitalul social

Include: pregătire profesională, întărirea relațiilor din cadrul comunității, a rețelelor sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- eforturi pentru dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice – RMGC este partener în cadrul Parteneriatului pentru patrimoniul cultural Roșia Montană (info@rmchp.ro);
- oportunități de educație pentru adulți și de îmbunătățire a abilităților acestora, prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, cu scopul de a crește șansele de angajare, atât direct, la RMGC, cât și indirect – RMGC este partener în Programul de pregătire profesională și meserii Roșia Montană;
- programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană – RMGC este partener în Programul vecin bun Roșia Montană care este sub conducerea ONG-ului local ProRoșia (info@rmqnp.ro);
- RMGC sprijină parteneriatul aflat sub conducerea ONG-urilor care lucrează cu tinerii din zonă, pentru îmbunătățirea și sporirea potențialului comunității (www.certapuseri.ro).

Capitalul natural

Include: peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- măsurile incluse în planurile de management ale RMP și în Procedurile standard de operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor (SOP) vor avea ca rezultat atenuarea impactului asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- impunerea unor standarde de mediu odată cu acordarea împrumuturilor prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de dezvoltare durabilă a comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul social și economic.

Pentru a-și respecta angajamentele, RMGC este conștientă de faptul că trebuie să colaboreze cu comunitatea, autoritățile și societatea civilă în problemele direct legate de dezvoltarea zonei. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și prin participarea tuturor părților interesate.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja un program extins de consultări, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Observațiile publicului interesat au fost folosite pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM aferente Proiectului Roșia Montană precum și la elaborarea anexei la EIM.

Sprijinul dat dezvoltării durabile a zonei va fi derulat în cadrul parteneriatelor, conform îndrumărilor diverselor organizații cum este Programul pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (PDNU). De exemplu, măsurile de atenuare a efectelor negative și de amplificare a beneficiilor socio-economice vor fi derulate sub îndrumarea Centrului de cercetare socio-economică Roșia Montană (info@rmserc.ro), care, la rândul său, are ca partener autoritățile locale. Acest lucru va permite o evaluare transparentă a eficienței sprijinului dat procesului de dezvoltare durabilă și va pune la dispoziție un forum pentru implementarea îmbunătățirilor necesare.

Alte parteneriate ce sprijină procesul de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos în această anexă, în capitolul intitulat Parteneriate și programe de dezvoltare durabilă a comunității Roșia Montană. (www.rmsdpps.ro)

Dincolo de beneficiile imediate directe și cele indirecte, prezența Proiectului Roșia Montană ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, care la rândul său va încuraja și va promova dezvoltarea activităților economice care nu sunt legate de minerit. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

Answer for Contestation 225 Belgium Embassy

In responding to your contestation, with respect, we would like to make it clear that the EIA meets the requirements of both Romanian Law and EU Directives, in terms of issues covered, data provided, and qualifications of the expert consultants involved.

Please find the name of the Institutions which compiled the EIM Report Chapters in *Annex 11*, endorsed.

A. General Observations

Your contestation begins with a “General Observations” section by questioning the status of “Stantec” as an authorized party to prepare EIA studies. Stantec’s involvement is in accordance with the Romanian laws in force, which makes clear that only the EIA Report has to be prepared by certified natural/legal persons, while the authors of the baseline reports or management plans are not required to be certified.

Details related to all companies involved in the impact study may be found at the beginning of the non-technical summary. The 5 pages presenting all the organizations involved in the study contain company names, the names of their representatives and web pages.

According to the provisions of Order no. 978/2003 issued by the Minister of Agriculture, Forests, Waters and Environment, regarding the Regulations for the certification of natural and legal persons preparing environmental impact assessment studies and environmental balances (“Order 978/2003”) the liability for the development of the environmental impact assessment study and for the accuracy of the information presented within the Report on the Environmental Impact Assessment study lies with the experts that have been certified by the Ministry of Environment and Water Management.

We underline that the Biodiversity Baseline Report, has been prepared, based on the information secured by the project’s titleholder, by the Forests Research and Development Institute (FRDI) and Integration Support Unit (ISU); these are companies that are certified to develop the environmental impact assessment study, issued by the Ministry of Environment and Water Management.

Concurrently, according to the Order 978/2003, the project titleholder is responsible for the accuracy of information provided to the certified experts for the development of the environmental impact assessment study.

The biodiversity baseline studies were initiated by the titleholder in 1999, under the supervision of Knight Piesold. During the period 2000-2006, STANTEC has involved several teams of Romanian experts in the preparation/revision/completion of the biodiversity baseline studies. The first version of the study was drafted under the supervision of STANTEC (a multinational company based in Canada, specialized in environmental impact assessment studies (see www.stantec.com). The company was established in 1954 and offers a wide range of services, including design, ecological restoration, project management, etc. It has more than 6000 employees and 80 offices/work points in North America and the Caribbean.

From the very beginning, STANTEC employed Romanian experts, who collaborated in the preparation and gathering necessary information of the biodiversity baseline reports (Călin Hodor - biologist, Mircea Gomoiu - academician, Dr. Mihai Vâlcu - biologist, Virgil Iordache - biologist).

The claimer questions the validity or “comprehensivity” of maps contained in the soil report. But all of them have been elaborated by the Research Institute for Soil Science and Agrochemistry

in Bucharest (ICPA). They have carried out the whole study on the soil, both the soil baseline report and the soil impact assessment.

B. Overall Remarks and Comments Regarding the Mining Project Proposal

Regarding suggestions about the size of RMGC, while it is very large, at present the largest mining operations around the world, such as iron and copper mines in Brazil and Chile to mention two countries, are about twice as big as Roşia Montană.

Concerning the transportation of cyanide, RMGC has made it clear that solid sodium cyanide will only be transported in UN-approved ISO (or similar) containers that are dedicated to such service, and are designed to be used for controlled dissolution upon delivery. RMGC will contract exclusively with cyanide transportation companies that are reliable, have well-trained drivers, modern and well-maintained vehicles, and have demonstrated a commitment not only to limiting the exposure of its work force to cyanide, but also to preventing, controlling, and/or responding to releases of cyanide to the environment.

Regarding the issue of the Tailings Management Facility (TMF), it incorporates a series of measures to be protective of the groundwater. That includes an engineered liner system within the TMF basin – the Best Available Techniques as defined by EU Directive 96/61/EC– a cut-off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core for the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and sump below the toe of the tailings dam. In addition, we will be able to continually monitor the groundwater through a series of wells below the toe of the secondary containment dam. These wells can be converted to extraction wells as a final “fail-safe”, if impacted groundwater is identified. A comprehensive series of hydrogeologic studies demonstrate the suitability of the site for this type of collection and containment system.

Moreover, the design of the TMF dam incorporates all International, EU, and Romanian design criteria. It is also consistent with similar tailings facilities that have been successfully constructed and operated in ecologically sensitive and highly regulated locations (e.g. the Fort Knox gold mine in Alaska, USA).

The TMF is designed as a zero discharge facility and, therefore, no regulated chemical parameters will discharge to the environment. A system to reduce infiltration into groundwater will be in place beneath the TMF, and a secondary system (the SCD) will be in place to collect any groundwater seepage that does occur. As an additional protective measure, a network of monitoring wells to be installed downstream of the TMF, as well as surface water monitoring stations along Corna Creek downstream of the TMF. This system will be used to monitor groundwater and surface quality downstream of the SCD sump and demonstrate that impacts are not occurring.

As to the estimated total cost for mine closure, the Roşia Montană closure cost estimate for the TMF results in an overall unit cost of approximately \$8.30/m²SD. This value is consistent with the range of unit rates for an Engineered cover on dump or pond (EUR 3 to 10/m²) suggested by the TMF BAT REF (July 2004).

The closure and rehabilitation of the TMF is discussed in detail in the Mine Rehabilitation and Closure Plan (Plan J) which is part of the suite of EIA documents. Chapter 4.5 is devoted to the cover system on the tailings and the dam area, while Chapters 4.4.4 and 4.4.5 deal with the water quality and treatment issues.

The sulphides in the case of the Roşia Montana project may occur disseminated within the ore deposit, and the sulphates in certain concentrations within the sludge resulted from the treatment plant of the acid waters. In the case of the disseminated sulphides, excepting pyrite, these have extremely low contents and will not be recovered and specially treated.

For the sludge from the treatment plant of the acid waters, depending on the development stages of the Project, the following flow sheets are designed:

- During the operation stage, the thickened sludge, resulting from the sedimentation basin of the treatment plant of the acid waters, will be discharged into the tailings management facility as supplementary waste in a ratio of 1:500 as compared with tailings.
- During the mine-closure period, this waste stream will be discharged into the Cetate open pit lake, because the tailings management facility will not be still available for waste discharge.

The environment impact caused by the discharging into the tailings management facility of the sludge resulting from the treatment of the acid waters will be negligible comparatively with the impact caused by the processing tailings due to:

- Much less quantity of resulted sludge in comparison with the quantity of tailings;
- Much lower toxic properties of the sludge in comparison with those of tailings.

Thus, the references from the Section 2.8.1.8 of the EIA to the period when the sludge resulted from the acid water treatment plant will be deposited into the tailings management facility are justified.

If the sludge of acid water treatment is deposited into the Cetate flooded open pit, the sludge may dissolve and liberate heavy metals and neutral major ions (sulphate, calcium) into the water from open pit, if this water becomes acid. But the water from lake will not be evacuated directly into environment. The water from open pit if is reaching the underground works may be collected by Cetate dam and pumped back to the treatment plant, so that no pollution will be discharged into environment.

Moreover, prevention measures are provided in order to minimize the risk that the acid waters generated by the sulphuric portion of the open pit walls to acidulate the waters from open pit. These measures are described in Section [2.8.2.9.] of the EIA.

RMGC's closure estimates, which were developed by a team of independent experts and reviewed by third party experts, are highly reliable. They are derived from the precise calculations of scientists and engineers and are set out in detail in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense—that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape—can be measured exactly. Using the project design, we can measure the exact size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine with precision the necessary depth of topsoil for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can very accurately measure the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

We believe that - far from being too low - our cost estimates are evidence of our high level of commitment to closure and rehabilitation. Just as a comparison, the world's largest gold producer has set aside US \$683 million (as of December 31, 2006) for the rehabilitation of 27 operations, which equates to US \$25 million on average per mine. The RMGC closure cost estimates, recently revised upward from the US \$73 million reported in the EIA based on additional information, currently total US \$76 million.

The examples of previous mines provided in the contestation, concerning Lead, South Dakota and Elko, Nevada, are not be representative for the situation at Roşia Montană - the geological

settings at the TMF are different, the low-grade ore stockpile at Roșia Montană will have a regular water management system in place during its existence, and the LGO stockpile will be removed and processed towards the end of the project's lifetime.

Regarding the Biodiversity Management Plan, a detailed procedure will be set in place – based on previously established protocols of inventories – for all groups having a special biological and ecocenotic relevance. The fauna and flora inventories will be transferred into a computer database, using the GIS platform, connected to the Biodiversity Information Management System (BIMS). Thus, objectivity and transparency will be ensured, which are vital for a biodiversity management performed at an unprecedented level in Romania.

From the inventoried species, a set of key species will be selected, having a bioindicative value, i.e. a high ecological relevance, species that are going to form the object of a monitoring program open to all interested parties, to be integrated in the abovementioned database system.

Despite the suggestion of the contestation, the designation of an industrial area in part of Roșia Montană does not limit business development in the village, as the industrial area (or “project footprint”) is limited to 25% of Roșia Montană, and an even smaller 5% of the area including Campeni, Roșia Montană and Abrud. Businesses of all kinds are free to form through the normal means of permitting and registration with local authorities.

As for the suggestion that there is no Zonal Urbanism Plan for the Protected Area, in fact the protected areas in Roșia Montană were the object of a first regulation which defined the statute of „protected areas”, namely the Roșia Montană General Urbanism Plan, approved in 2002. At present, the Zonal Urbanism Plan for the protected area in Roșia Montană is undergoing the drafting process.

Regarding demographic change in Roșia Montană, Section 4.8, Social and Economical Environment, of the EIA Study Report presents relevant baseline information for the communa of Roșia Montană (which includes the village of Roșia Montană), and the City of Abrud and Câmpeni.

While it may be a fact that in many regards the socio-economic baseline conditions in Roșia Montană are similar to other rural areas in Romania, that information does not change the impact assessment presented in the EIA Study Report.

Introduced as part of the Environmental Impact Assessment Report Study (EIA), the Roșia Montană Foundation is shifting in focus. The Community Sustainable Development Plan activities initially conceived as coming under the Foundation umbrella (business oriented activities: business incubator, business advisory center, micro-finance facility, as well as social oriented activities: education and training center) have been advanced independently, via partnerships and with community participation in decision-making – a preferable way to advance social and economic development programs.

Going forward, the Foundation will take shape around preservation, patrimony and cultural heritage issues, with its final form determined in consultation with the community.

In terms of the philosophy that guides the company's Sustainable Development efforts, the Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) sees itself not as principal provider, but as a partner. Community involvement is considered the starting point; over time, as the community builds the capacity to maintain programs in its own right, the company will turn over control of currently-established programs to the community and its institutions.

C. Legal Issues

1. The Urbanism Plan has been prepared with public consultation. RMGC has requested and obtained from Alba County Council the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, for the entire Roșia Montană mining project, including the tailings management facility. The Urbanism

Certificate also stipulated the preparation of a Zonal Urbanism Plan, to reflect all changes made to the Roșia Montană Project, following the public consultations and debates organized in relation to this project, and the consultations with the permitting authorities. This plan, entitled "Modification of the Zonal Urbanism Plan, Roșia Montană Industrial Area", was prepared and subject to public debate in June 2006 and, at present, it is pending approval.

Concerning the Roșia Montană General Urbanism Plan approved in 2002, such plan was prepared in parallel with the Zonal Urbanism Plan of 2002, all the provisions of the General Urbanism Plan being also included in the Zonal Urbanism Plan, and the approval procedure was carried out in parallel.

2. The two urban plans fully comply with the mining proposal whose impact is assessed in the EIA Report.

The general urban plan approved in 2000 was modified by the approval of the General Urban Plan for the Roșia Montană commune drawn up in 2002. This change consists in the inclusion of the protected area, which comprises the historic buildings.

The Modification of the Zonal Urban Plan-Roșia Montană Industrial Area is currently under approval. This town-planning documentation was approved in 2002 as well, but then it has been modified given the detailed stage of the Roșia Montană project (decrease of the open-pits footprints; some of the technological roads have been re-designed; increase of the surface of the protected area. All these changes were made following the environmental impact assessment and the measures meant to prevent, minimize and remove the potential impact; these were established as a result of the environmental impact assessment process).

The boundaries of the industrial area have been established based on a scientific survey, which also served as a basis for establishing the boundaries of the protected areas. The town-planning regulations of the Zonal Urban Plan (PUZ) will establish in detail the future uses of different areas. The restriction related to constructions and to the development of other activities will be maintained only on the footprint of the planned facilities.

3. The mining license does in fact reflect the current proposed mining project. The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 ("The Roșia Montană License") was concluded based on and according to the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană license was approved by the Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

We specify that the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

4. As pointed out above, the TMF incorporates a series of protective measures, including an engineered liner system within the TMF basin.

5. In response to the question about the supposed requirement that a waste facility must be located at least 1000 meters away from an inhabited community, according to the provisions of HG 349/2005 Article 3 letter d, in the case of waste dumps resulting from the open pit operation, the provisions of this decision do not apply. Both in the case of Corna Valley tailings management facility and waste dumps the provisions of the Mine Waste Directive regarding the disposal of waste from extractive industry are applied (Directive 21/2006 EC). In May 2005 the Ministry of Environment and Water Management, through the guidelines regarding the environmental impact assessment domains expressly required that Roșia Montană Project comply with the provisions of Mine Waste Directive.

6. a) It is true, as you state, that upon applying for the environmental permit, the security for environmental rehabilitation has to be negotiated and established. But the Roșia Montană Project is only at the stage of obtaining the environmental permit. The authorization is a subsequent phase. The established guarantee will be calculated according to the provisions of Mine Waste Directive.

The EIA report – Plan J "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan" describes the method used for determining the guarantee amount and the financing sources securing such guarantee. A detailed calculation is attached in an annex to that report regarding the proposed solutions to the problems raised/comments made during the public consultation stage.

6. b) Detailed financial guarantees are in place, in the form of the Environmental Financial Guarantee ("EFG"), which require RMGC to maintain adequate funds for environmental cleanup. The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. The current projected closure cost for Roșia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

6. c) It is important to clarify the issue of insurance. The RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

Yet we recognize that with a project as large as that being undertaken at Roșia Montană, there is a need to hold comprehensive insurance policies (such policies are also a prerequisite for securing financing from lending institutions). Core coverage includes property, liability, and special purpose (e.g. delayed start up, transportation, non-owned). Thus in the event of legitimate claims against the company, these claims will be paid out by our insurers.

RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

All insurers and insurance coverage related to the mining operations at Roșia Montană will be in full compliance with Romania's insurance regulations.

7. The Security Report has been made available for public access by being posted at the following Internet address http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm

as well as through the printed version which could have been found at several information locations established for public hearings.

8. Clearly, the assessment of the no-project alternative has been undertaken in a full and considered manner. Chapter 5 of the EIA report (Assessment of Alternatives) presents an assessment of the “no-project” alternative in Section 1 (No-Project Alternatives). This section covers the immediate impact of not advancing the project and looks beyond this at potential alternative industries. The conclusions are clear: “A diverse multi-sector economic base is important for the sustained economic growth of the region”, and the RMP is capable of providing the required economic stimuli and would serve to achieve the economic goal of sustainable prosperity. The EIA also assessed a wide range of alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that none of these industries could provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the RMP. But while other industries do not have this capability, their development in parallel is not precluded “and to the contrary, [the RMP] solves several key problems for attracting investment”.

Regarding the so-called Zero Alternative approach to cleaning up the local environment, a cost study has been carried out by independent experts to determine what the cost to the Romanian state would be to clean it all up. The cost to clean up the environmental damage ONLY WITHIN THE PERIMETER of what will be the RMP footprint was estimated to be approx. 23 million € PLUS operating costs for ongoing tasks such as treatment of acidic mine water of around 1 million € p.a. More rehabilitation has to be done outside the RMP perimeter. The state has not invested any funds for serious closure and environmental cleanup, neither in the past nor likely in the future, and it is highly uncertain that anything will improve in RM in the foreseeable future.

9. Through closure measures (see Mine Closure and Rehabilitation Plan), and through measures proposed through the Biodiversity Management Plan, which will be implemented even from the initial stages of the Project (pre-construction stage) by the establishment of a Compensatory Functional Ecologic Network, the interest species from the area will not be removed (even though they remain common at national level). On the contrary, the increase of support capacity of several habitats is wanted, in order to warrant their future presence at Roșia Montană, especially because the creation of all conditions to repopulate with interest species is intended.

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially due to the fact that within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate certain natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

10. The development of the mining project would not affect the 41 historic buildings from Roșia Montană. Measures will be taken for the restoration and conservation of these structures. Specialized documentation necessary for the initiation of the restoration and conservation process is currently being prepared for 11 of these structures.

11. a); b); c) Chapter 5 of the EIA report (Assessment of the Alternatives) looks at the way in which the project design process has examined the "footprint" of the project and sought to minimize the area affected (directly and indirectly) by its construction. While ultimately, this layout design is dominated by the geology of the ore deposit, effort has been made to locate project infrastructure and waste storage areas to take account of such factors as existing land use and settlement. The selected layout shown in the EIA Report is believed to be the optimum, based on information collected to date as well as consultation with stakeholders.

To put the issue in larger context, the construction and operation of the Roșia Montană Project requires the acquisition of properties in four of Roșia Montană's 16 sub-comuna. For the most

part, therefore, property ownership in the larger part of Roșia Montană will not be affected by the project.

In order to acquire the necessary properties, the company has established a property purchase program compliant with the RRAP guidelines developed by the World Bank.

As the mining project proceeds in phases, it is not necessary to acquire all properties at the outset. Accordingly, the company has focused on properties required for the construction and operation of the mine in its first five years. To date, more than 50% of the properties needed to construct the project and operate the mine for the first five years have been acquired.

Of those properties needed but not yet acquired, 98% have been presented for surveying by their owners – a step that implies an interest in selling the property to the company. The survey rate suggests that little more than a handful of properties are held by people who might prove unwilling to entertain a sale.

Of that small number, some will lie in areas not needed for construction and early operation of the mine. For the near-term, therefore, owners of these properties need not prove any impediment to the mine development, and they can continue to live as they wish.

13. As to the question of relocation of graves, as pointed out above, the relocation of the earthly remains and their reburial takes place after the discussions with the community and with the church authorities, in compliance with the religious rites and the applicable legal provisions.

15. Alburnus Maior has initiated several legal actions in order to obtain access to the above mentioned documents. These legal actions were directed against both the National Agency for Mineral Resources and some of its public servants. But Alburnus Maior did not prevail in these legal actions due to the fact that Mining Lease no. 47/1999 Rosia Montana is a document classified as “Business Secret” and thus the information therein is subject to Law no.182/2002 regarding the protection of classified information. Other documents such as: the annual production expectations, the endorsement of the expectations; the control documents; the findings notes issued by the Romanian National Agency for Mineral Resources are also classified as “Business Secret”. These documents are available only to persons holding a special permit issued in accordance with Government Decision no. 585 regarding the norms for the enforcement of Law no. 182. The information comprised in these documents is not available to the public.

The exploitation concession license for the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (the “Roșia Montană License”) has been concluded on the ground of and according to the provisions of the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană License has been concluded between the National Agency for Mineral Resources (“ANRM”), on the one side, and the National Company of Copper, Gold and Iron “Minvest” SA (“Minvest”), in capacity of titleholder and Euro Gold Resources SA (which later on changed its name into Roșia Montană Gold Corporation SA), in capacity of affiliate, on the other. The Roșia Montană License has been approved by Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

The transfer of the Roșia Montană License from Minvest to RMGC has been performed as per the provisions of art. 14 (1) of the Mining Law no. 61/1998 “the titleholder of a license may transfer the rights obtained and the undertaken obligations to another legal person, only with the written approval of the competent authority”, being thus approved by ANRM Order no. 310/9.10.2000, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 504/13.10.2000. Paragraph (2) of the above mentioned enactment specifies “CNCAF “Minvest” SA shall remain an affiliated company, under the conditions established in the license”.

In conclusion, Roșia Montană Gold Corporation SA is the titleholder of a valid exploitation license, within the perimeter of which mining activities are performed, and the cessation of the

production activity of the CNCAF Minvest SA affiliate does not represent one of the causes expressly and limitatively provided by law which would lead to the annulment of the Roşia Montană License.

16. The Urbanism Plan has been prepared with public consultation. RMGC has requested and obtained from Alba County Council the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, for the entire Roşia Montană mining project, including the tailings management facility. The Urbanism Certificate also stipulated the preparation of a Zonal Urbanism Plan, to reflect all changes made to the Roşia Montană Project, following the public consultations and debates organized in relation to this project, and the consultations with the permitting authorities. This plan, entitled "Modification of the Zonal Urbanism Plan, Roşia Montană Industrial Area", was prepared and subject to public debate in June 2006 and, at present, it is pending approval.

Concerning the Roşia Montană General Urbanism Plan approved in 2002, such plan was prepared in parallel with the Zonal Urbanism Plan of 2002, all the provisions of the General Urbanism Plan being also included in the Zonal Urbanism Plan, and the approval procedure was carried out in parallel.

17. No representatives or employees of RMGC are involved in the alleged criminal investigation, therefore no information may be provided by RMGC in this respect. Moreover, criminal investigations are governed by the principle of confidentiality and the "presumption of innocence" constitutional principle, according to which no person is considered guilty until finally convicted by a court. Consequently, the criminal liability of any person who is supposed to have breached the legal provisions may be engaged only to the extent that the existence of all elements of the alleged offence are proved beyond any doubt within a lawsuit settled by a final decision of the relevant Court.

According to the relevant legal provisions, the interested public may submit justified proposals on the environment impact assessment. Art. 44 (3) of the Order no. 860/2002 on the Environment Impact Assessment Procedure and the issuance of the environmental approval provides to this end that „based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests the titleholder the supplementation of the report to the environmental impact assessment study with an annex containing solutions for the solving of the underlined issues”.

As the statement of the attendant to the public consultations (i) refers to the existence of a potential criminal investigation, and (ii) identifies and specifies no problems in regard of the project initiated by RMGC, subject to the environmental impact assessment procedure, RMGC is not in position to answer and has not the capacity to make any comments to this end.

As regards the assessment of the participation percentage of the Romanian state, please note the joint venture between Gabriel Resources and Regia Autonoma a Cuprului Deva (Autonomous Company of Copper, in present CNACAF Minvest SA) was established under the Law no.15/1990 regarding the reorganization of the state owned companies as autonomous companies and commercial companies, published in Official Gazette Part 1 no.98/08.08.1990 with subsequent completions and modifications. The Article 35 of this law stipulates the possibility for autonomous companies to associate with legal Romanian or foreign third parties, in order to establish new commercial companies.

The Constitutive Act of the Roşia Montană Gold Corporation SA, which represents the result of the agreement regarding the terms and conditions of the association between the Romanian State and investor, is a document accessible for public. This document belongs to the category of documents which according to the Law no. 26/1990 on Commerce Register are published into the Official Gazette of Romania. The Commerce Register Office is obliged to issue certified copies on the expenses of the person who made the application.

In the same time, we mention that the participation of the shareholders to the Roşia Montană Gold Corporation SA's benefits and losses was settled according to their contribution to the company's registered capital. The current percentages of 80% for Gabriel Resources Ltd. and 19.31% for CNCAF Minvest SA are the result of the initial and subsequent contribution of the shareholders to the company's capital, considering also Gabriel Resources Ltd. payment in advance of all costs and expenses afferent to the development – operation activities and permitting of Roşia Montană Mining project.

18. These decisions happened under previous managements, and the current management has a policy in place governing the employment of direct relatives. The questioner raises these old allegations to imply improper hiring on the part of RMGC. The company categorically denies that allegation.

Currently, in Roşia Montană and neighboring areas, the company employs nearly 500 people. The company also follows a policy of giving employment preference to people in the village and the region. The result is that in a village like Roşia Montană, where RMGC is the single largest employer, it would not be difficult to find members of families or people known to one another being employed by the company. The point is that this is normal and in fact inevitable – not proof of impropriety.

For additional details, see the HR Policy in the Sustainable Development Annex.

19. The preventive archaeological research developed within the perimeter of Roşia Montană mining project was conducted through a series of specific techniques, respectively by surveying of all the accessible areas that are proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, geophysical surveys and analysis of the photogram-metric flights. The investigations' organization has occurred where the archaeological realities have required it. Currently, there is no research standard concerning preventive archaeology either in Romania, or at the level of the European Union. At Roşia Montană, the archaeological investigations have been performed on extensive areas, being comprehensive in the areas with archaeological potential, and the archaeological discharge certificate was granted in compliance with the investigations' results and assessment, and in full compliance with the provisions of the current in force law.

20. The preventive archaeological research developed within the perimeter of Roşia Montană mining project was conducted through a series of specific techniques, respectively by surveying of all the accessible areas that are proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, geophysical surveys and analysis of the photogram-metric flights. The investigations' organization has occurred where the archaeological realities have required it. Currently, there is no research standard concerning preventive archaeology either in Romania, or at the level of the European Union. At Roşia Montană, the archaeological investigations have been performed on extensive areas, being comprehensive in the areas with archaeological potential, and the archaeological discharge certificate was granted in compliance with the investigations' results and assessment, and in full compliance with the provisions of the current in force law.

The map 4.9.5 from Chapter 4 – The potential impact of the EIA Report, sub-chapter 4.9, refers to the precise location of the archaeological sites, the way in which they have been outlined by archaeologists based on the investigations' results. The investigated area is much more extensive, and this fact results after reading the enclosed material. For information regarding the Tăul Corna site, see the archaeological site record included in the Cultural Heritage Baseline Report of EIA Report, respectively the Annex I – site records produced for the archaeological situation of sites identified in Roşia Montană, site record no. 12. Thus, map 4.9.5 does not present the areas of Roşia Montană commune for which archaeological discharge certificates have been secured. The Taul Corna area was archaeologically discharged at the end of 2002; the discharged area being identified by using the STEREO 70 coordinates. The archaeological discharge certificate was issued by the Ministry of Culture and Cults based on the results of the

archaeological research activities performed in Corna Valley and at Tăul Corna and on the analysis of the relevant documentations by CNA.

21&22. Although their presence was known for more than 150 years, the Roșia Montană Roman galleries had never been archaeologically investigated prior to 1999. Basically, prior to 2000, this type of archaeological remains have never been subject to a specialized research, but only mentioned empirically. At present, following the extensive archaeological research conducted in the last 7 years, the nature, features and distribution of this special category of heritage i.e. the historic mining galleries from Roșia Montană are well understood. The comprehensive research conducted in the underground and the complex specialized studies undertaken in the area in the period 2000-2006 have helped creating a comprehensive picture of these remains and have led to the adoption of specific measures for their protection. Here is a brief list of these conclusions:

- the mining remains from the massifs located in the southern part of the Roșia valley have been thoroughly researched and specific preservation measures have been taken for the Cătălina Monulești and Pietra Corbului areas;
- the mining remains from the northeastern part of the Rosia valley have been thoroughly researched and conservation measures have been proposed, which are specific for the Văidoaia area;
- the mining remains from the massifs located in the northern part of the Roșia valley have been subject to preliminary investigations and for specific preservation measures have been taken for the significant finds such as those from the Păru Carpeni mining sector; the Orlea – Țarina area is going to be thoroughly researched in the period 2007-2012.

As regards the complex of heritage assets from this area, note that 13 archaeological sites have been identified and researched during the preventive archaeological investigations undertaken in the period 2001-2006; once this comprehensive research were completed, a decision was made for the archaeological discharge of some on these sites, while other structures will be preserved in situ (e.g. the funerary precinct of Tăul Găuri or the Roman remains from the Carpeni hill). The development of the mining project would not affect the 41 historic buildings from Roșia Montană. Measures will be taken for the restoration and conservation of these structures. Specialized documentation necessary for the initiation of the restoration and conservation process is currently being prepared for 11 of these structures.

Referring strictly to your statement, the Romanian legislation (Law 422/2001 on the protection of historical monuments, modified, the Government Ordinance no.43/2000 on the protection of the archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, modified) stipulates two distinct aspects:

- the possibility of conducting the archaeological research of the historical monuments and the application of the archaeological discharge measure based on its conclusions – this means that the monument at issue is automatically declassified;
- the relocation of historical monuments- this aspect refers mostly to elements of the built heritage (houses), which is not the case here as all the historic houses in Roșia Montană are going to be restored and preserved in situ.

In conclusion, in response to your question, note that the company does not plan to destroy the Roman galleries from Roșia Montană or to create replicas thereof, without having a clear alternative in this respect. Complex specialized studies have been conducted during eight years and their conclusions served as a basis for the adoption of a series of specific measures which imply complex works for the conservation of certain original sectors of galleries and their development for public access, while others will be preserved for future research (the archaeological reserves), and replicas will be made for other segments of galleries. Note that we are now facing some sort of a paradox, specifically given the state of preservation and the nature of these remains, their physical existence would be threatened in the absence of archaeological research. On the other hand, any archaeological research implies, to a certain extent, the irretrievable loss of an archaeological context in order to save the information. However, this type of research – known as rescue/preventive archaeological research – is

conducted everywhere in the world in relation to the economic interest for certain areas. And the costs for this research as well as the costs for the enhancement and maintenance of the areas preserved are covered by the investors through a public-private partnership for the protection of the cultural heritage, in compliance with the provisions of the European Convention of Malta (1992) on the protection of the archaeological heritage

23. In the case of the Păru-Carpeni sector, the outline of the appurtenant protected area has been modified upon the discovery of the mine water hydraulic drainage system in the underground, such as to include these remains, too, not only the surface remains, in the protected area. This discovery made by a team of French and Romanian mining archaeologists is a unique discovery in Eastern Europe and, consequently, it is worth valorising. This is exactly why it has been decided to protect this area and to valorise these remarkable mine remains, ensuring public access to the underground remains, and building a surface replica of the mine water drainage installation (hydraulic wheel). In addition to valorising certain parts of this mining sector (archaeological reserve), the researchers will also be able to carry on their activity in other areas of this mining perimeter, to which no public access will be allowed, for security reasons.

The Cătălina Monulești gallery is renowned since the 19th century, when several wax-coated plates were found in the mining sector served by this adit. This is exactly why, in 2002, RMGC started a program to reopen this mining sector. The reopening of an adit approximately 350m long allowed the mining archaeology experts to explore part of the mining network mapped by Posepny in the middle of the 19th century, and also to mark other Roman mining works, unknown by Posepny. Also, several wooden devices used for mine water drainage have been marked. The good states of conservation of the mining remains, combined with the archaeological potential represented by the possible discovery of other wax-coated plates and by the certain discovery of mine water drainage systems, make this mining perimeter an extremely attractive area for valorisation purposes. This is exactly why RMGC has ensured the continuous maintenance of the adit and intends to reshape the adit in accordance with the valid regulations, in order to be able to carry on the research.

We think these desiderata, which are already being put into practice, demonstrate the fact that the valorisation of the ancient mine remains from the Păru-Carpeni and Cătălina Monulești (Coș) perimeters is a realistic objective, grounded on scientific arguments.

24. The EIA Report stipulates that the Orthodox and Greek-Catholic Church, and the grave of the local hero Simon Balint will not be impacted by our project. Moreover, it is said that their access to these locations will be sometimes limited, for security reasons.

The access to such monuments with critical social and spiritual implications will be established by mutual agreement with the community and with parishioners of each and every church.

With respect to the guarantees provided for the integrity of monuments which you have mentioned, such guarantees are provided by urbanism regulations, which establish their protection areas. Such documents are prepared by specialists and will be also approved by special established committees of the Ministry of Culture and of Religious Affairs. The permits and recommendations granted by such authorities represent the guarantees needed by us for project's implementation and the civil society for learning which conditions need to be met to perform the monitoring process.

25. The chance finds protocol is an essential component of the Cultural Heritage Management Plan, which shows how RMGC will ensure proper identification and management of the archaeological remains that may be discovered throughout the Project's lifetime.

Considering the nature of the site, there is a possibility that, during activities performed at various stages of the project, new archaeological assets may be discovered. This is why an archaeological surveillance program will be implemented, based on a Chance Finds Protocol: this document will be prepared to guide implementation of the Roșia Montană mining project by

RMGC. The protocol aims at preventing any accidental destruction of archaeological heritage items, in the event they are discovered throughout the Project's lifetime, both on the surface and underground.

Specific Project activities that may result in the accidental discovery of archaeological assets include the activities developed in connection with the open pit operations: road and other infrastructure building, earth moving, etc. The earth moving operations, necessary for the development of the TMF system and of the storage areas, will be accompanied by archaeological surveillance operations, in order to prevent any potential damage of the archaeological resources.

A first step in preventing such situations has been the development of a comprehensive baseline study, which ensured that archaeological investigations have been carried out in all the areas of the Project footprint, for most of which the Ministry of Culture and Religious Affairs issued archaeological discharge certificates, and therefore RMGC fulfilled its obligations under the law. These include: providing the necessary resources for the preliminary investigation of potentially impacted areas, as well as for a number of studies and related activities in relation to the management of movable heritage assets, and the prevention to the maximum possible extent of the situations where significant discoveries may happen during project implementation.

The baseline studies and preventive archaeological studies have identified areas of archaeological potential, and confirmed the existence, at Roşia Montană, of Roman mining operations in the 2nd-3rd centuries AD. Based on the results of this research, the Chance Finds Protocol will play an important role in the light of the environmental impact assessment process.

As part of the project, RMGC has committed to identifying and recording any such finds that might be uncovered during excavation works. The Chance Find Protocol will be guided by the following principles:

- Archaeological surveillance for the potential identification of archaeological remains;
- Professional training, warning, preparedness and competence;
- Rapid assessment of the importance of the uncovered artefact;
- Adequate recording and documentation of chance finds;
- Internal and external communication of chance finds;
- Special procedures for the management of chance finds;
- Reporting on non-compliance with the Protocol provisions and further corrective and preventive action; and Compliance with the applicable legal provisions in the case of chance finds as provided by Law 462/2003 on the protection of the archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, as last amended.

The specific approach to be followed with regard to the chance finds will be determined based on the nature of their significance. Such finds may imply the need of conducting rescue archaeological research, based on which decisions might be taken, in accordance with the current legislation.

The main purpose of the Chance Finds Protocol is to identify, assess the significance and conserve unique archaeological resources in an appropriate manner while causing minimal disturbance in the planning of structures and operations.

Based on the nature of such discoveries, on the assessment conducted by the independent archaeological surveillance team, and on the decision of the Ministry of Culture and Religious Affairs and of the County Directorate for Culture, Religions and Cultural Heritage Alba, the site manager may decide to suspend the mining activities on a certain site. Additionally, during site visits or controls conducted by competent authorities, the foreman in charge of coordinating activities on the respective site will ensure that all health and safety conditions for the visit are complied with.

In close cooperation with the archaeological surveillance team, RMGC will develop standard operating procedures in providing quarterly training courses for mine workers, foremen and supervisors. Such training will prepare the operating personnel of the mine to recognize the cavities with a potential archaeological interest. In particular, mine workers will be trained to recognize specific conditions, as they will be defined in the standard operating procedures to be developed. The areas where chance archaeological finds might occur may be exposed by routine mining excavations. Identification of such cavities is also important from the point of view of the personnel safety. Following identification of such a cavity or underground working, the operator must immediately inform the foreman in charge. The mining personnel will receive badges for their helmets that will certify attendance of the quarterly training sessions based on the implementation of the chance finds protocol.

Foremen will support the potential find of cavities that might contain heritage assets and increase the capacity of the department to assess safety conditions in authorizing non-mining personnel access for site assessment.

Establishing priorities in surveillance activities

Information collected for the baseline study, as well as information developed for the archaeological reports for the issuance of archaeological discharge certificates is a valuable information resource that may be consulted in determining the significance of chance finds. Understanding and knowledge of the historic cultural topography will allow for a classification of areas based on the potential of chance finds occurring within them. The areas will be classified as having a low, medium and high potential for archaeological chance finds, based on the following set of criteria:

- Low: Areas in which the potential occurrence of other archaeological remains, in addition to those already identified and researched is not considered likely, due to the current land use or where the soil had been disturbed prior to project implementation;
- Medium: Areas where a few archaeological remains have been found and where the soil had been disturbed by moderate intervention in the past;
- High: Areas where the archaeological remains have been documented by a competent authority and soil disturbance is minimal or none, and previous research was not possible for reasons independent of the stakeholders.

The archaeological surveillance team will be contracted to develop a distribution map of such areas, and this document will be used by the mining supervisors and foremen. The archaeological surveillance team will be present on the site for all the activities conducted in areas identified as having a "high" potential. The map will be regularly updated by the archaeological surveillance team, as they consider necessary to reflect any new information obtained during the project progress. All these procedures will be developed under the standard operating provisions to be developed and under the specific legal provisions included in GO no. 43/2000 on the protection of archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, as last amended, and the Ministerial Order 2392/2004.

While all the sites will be under archaeological surveillance, irrespective of chance find potential classification, special measures will be implemented in the high potential areas. Meetings with contracted personnel will be organized before the start of excavation and earth moving operations, to inform them of the type of archaeological remains that might be discovered and how to identify them. Should any indication of an archaeological context be noticed, work will be immediately stopped in that area and the foreman will be notified.

In conclusion, the chance finds protocol will be prepared after all these protection and enhancement measures have been put in place, as presented in the Archaeological Heritage Management Plan for the Roşia Montană area, and after they have been submitted to the Ministry of Culture and Religious Affairs, as part of the permitting procedure for the Roşia Montană mining project. The Ministry will form an opinion on the proposed Protocol, in accordance with the legal provisions and its responsibilities. This document will also serve as a

specific operational policy for the Roşia Montană mining operation, the first of its kind in Romania. Thus, before becoming applicable, the document will be discussed by specialists and submitted for approval to the National Archaeology Commission.

For further details on the applicable legal framework, the responsibilities of the Project titleholder, or for a detailed description of the preventive archaeological researches undertaken to date and of the Cultural Heritage Management Plans, please see Annex “Information on the Cultural Heritage of Roşia Montană and Related Management Aspects”. The annex also includes supplementary information with regard to the result of the researches undertaken as part of the “Alburnus Maior” National Research Program between 2001 and 2006.

D. With respect to the EIA Report

Risk identification is indeed a difficult issue, due to the number and diversity of the events.

We cannot assume the credit of covering all the project’s potential associated risks but those that are relevant for the project have been presented and assessed. The extent of risk assessment and the intensity of the prevention and mitigation measures should be proportional to the risk involved and therefore only the risks that have been considered important have been assessed in detail.

In common terms, safety is defined as the state of being free of any danger, and the risk as the possibility of a potential danger to materialize. Note that the two abstract concepts are contrary to each other. In reality, they are limit situations that cannot be met in absolute terms.

There is no sure system, free of any accident hazard. There is always some residual risk. Chapter 7 “Risk Cases”, assesses the probable occurrence of potential associated accidents with regard to the Roşia Montană Project, defining the occurrence frequency for such accidents according to design data and relevant literature and setting the control measures which have been proposed to be implemented, through design or management, in order to mitigate the occurrence risks. Mitigation measures are also set up for general consequences resulted from major accidents. There have been two categories of techniques involved in the assessment and the analysis of the risks assessment: qualitative and quantitative methods.

Table 7-2 at page 16 presents the levels of seriousness of risks, and table 7-3 presents the levels of risk occurrence possibility for technological accidents/incidents. More detailed assessments are conducted for accident scenarios that, based on the qualitative assessment are found to be potentially major, of probability more than 10^{-6} (reduced recovery periods of 1/1,000,000).

Methods of estimating accidental atmospheric releases and dispersion modelling are used to assess the significance of the consequences. Specific simulation methods are applied for the assessment of consequences of potential explosions or fires. The results of simulations of breaches developing in the TMF or ARD catchment dam wall were used in assessing the consequences of such events.

A global assessment of the risks associated with the Roşia Montană Project is performed by the rapid environmental and health risk assessment methodology initially developed by the Italian Ministry of the Environment and the World Health Organization.

Regarding risk cases, it should be kept in mind that the proposed project is designed according to “Best Available Technique” (BAT) criteria as laid down under relevant EU criteria for mining projects. This BAT includes the proposed gold ore processing using cyanide. The Project design and management plans were subject to Risk Assessment that is documented in Chapter 7 of the EIA Study Report. This information indicates that the project is designed to very high standards of safety as is felt appropriate for this Project.

The Table 7-4 presents a selective list comprising only 15 of the over 30 major accidents associated to all types of mining operations, between 1975-2000, namely the ones associated to gold extraction mining operations that we considered relevant for the Roşia Montană Project.

Regarding Professor Radu Drobot's study, it was based on a vast collection of data regarding the largest 24 hr precipitations recorded for Romania (more than 100 years of measurements). The study specifically focused on same climatic region as the project, specifically within 60 km of Roşia Montană. The 24-hour, PMP as stated in the Meteorological Baseline Report, Volume 2, was selected to be 450 mm for summer precipitation and 380 mm (440 mm with snow melt) for the winter-spring season.

There were significant precipitation events throughout Romania in 2005. But these precipitation and flood events 2005 events were 100 year return events and some special cases 200 year return events. However, the 24-hour, probable maximum precipitation (PMP) event used for Roşia Montană designs far exceeds these precipitation events lasting 3-4 days usually and were outside of the Roşia Montană region. The maximum daily precipitation as recorded in Roşia Montană between 2004 and 2006 ranged 8.2 mm to 41.2 mm. In Câmpeni the maximum daily precipitation ranged between 4.6 mm and 41.8 during this same period. The 41.2 mm precipitation event at Roşia Montană equates to a storm with a five to ten year recurrence interval.

The contestation claims that the field activity for the Water Baseline Report was conducted between September 29 and October 27, 2000. In fact, the baseline monitoring has continued since the Water Baseline Report was first compiled.

Data were presented in the EIA for seven sampling events spanning seasonal conditions (four stations were only sampled five or six times during the period presented). Sample data were presented for: May and October 2001, April and November 2002, May, August and November 2003. Sampling has continued and the newer data will be provided to the public.

The intent of the EIA was to present information as required by the Romanian legislation and data to indicate the extent of the current impacts without overwhelming the reader. Therefore, the data presentation focused on key regulated constituents.

In any event, groundwater is not a significant component of the Rosia Montana hydrological system, as documented in the Hydrogeology Baseline Report (Volume 2) and Section 2.3 of Chapter 4.1 of the EIA (Volume 11). Where groundwater is present (including in the existing mine galleries) it is generally a shallow extension of the surface water regime.

It must be appreciated that a distinction needs to be made between the baseline data presented for an EIA, where the objective is to identify and define the mitigations required in respect of significant impacts that may be generated by the project; and the baseline data that will be required in the future for operation and compliance purposes (assuming the project is permitted) where for example the requirements of IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) permits will include a wider-ranging parameter list defining the baseline. Because the IPPC permit holder will have to account for divergences from the baseline during the duration of the permit, in those circumstances it is clearly in the holder's interest to analyse for a wide range of elements, including especially EU List I and List II substances, to ensure that they are not held liable for contamination that they were not responsible for.

The future monitoring programme will evolve in scope as required to address all regulatory requirements and will be subject to continual review under the Environmental Management Plan (EMP) as new legislation such as the Water Framework Directive is rolled out.

Volume 13, Chapter 4.6 Biodiversity, Annex 1, includes a table containing the plant species, with their ecological attributes, such as: frequency or the ecological preference for certain types of habitats.

The biodiversity baseline report (vol. 13, Chapter 4.6.), together with the Biodiversity Management Plan, as a technical and administrative assessment instrument, has required a list of the species, including invertebrates, containing both data collected on site based on certain well known techniques (direct observations, use of traps, sampling using various techniques etc.), as well as bibliographic data available to us.

As yet, an exhaustive scientific study about the biodiversity-related issues has not been taken into account. Part of the reason for this is the usefulness of the technical and administrative instrument used to facilitate and serve the decision-making process. The report complies with the specific laws in force, i.e. with Ministry Order 863/2001 regarding the preparation of impact studies. Volume 13, Chapter 4.6 Biodiversity, Annex 1, presents plant species in tables, together with their ecological attributes, such as frequency or ecological preference for certain types of habitats.

For the purpose of substantiating the detailed decisions regarding the design of the Compensating Functional Ecologic Network proposed within the Biodiversity Management Plan (vol. 27), a detailed and exhaustive procedure will be set in place based on previously established protocols of inventories for all groups having a special biological and ecocenotic relevance. The fauna and flora inventories will be transferred into a computer database, using the GIS platform, connected to the Biodiversity Information Management System (BIMS). Thus, objectivity and transparency will be ensured, which are vital for a biodiversity management performed at an unprecedented level in Romania.

From the inventoried species, a set of key species will be selected, having a bioindicative value, i.e. a high ecological relevance, species that are going to form the object of a monitoring program open to all interested parties, to be integrated in the abovementioned database system.

This contestation, like others, raises the specter of “cyanide rain.” In fact, the EIA clearly rules out a “cyanide rain” phenomenon – something which has never been encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature mentions only the “acid rain” phenomenon -- which has no connection with the behavior of the cyanide compounds in atmosphere.

The EIA statement that no phenomenon of cyanide rain will occur is backed up by the following:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- Based on knowledge of the cyanide chemistry and on past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting in ammonia;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the limit value stipulated by the national legislation for labor protection;
- The HCN concentrations within the ambient air from the populated areas close by industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, over 250 – 12.5 times lower than limit value

stipulated by the national legislation for labor protection (the national legislation and EU legislation on the Air Quality don't stipulate limit values for the population's health protection);

- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulting from the reactions while liquid (water vapors and rain drops).

E. Summary of points re EIA

- No clear reference to any kind of habitats is included in the text of Berna Convention to which Romania has adhered to, which is transposed into Romanian legislation by Law 13/1993; their listing is missing from its annexes. These habitats are included in Resolution 4 of the Convention that was adopted on December 6, 1996. Thus, Law 13/1993 lists flora species in Annex 1, and fauna species in Annex 2.

For Roșia Montană area, none of the species listed in Annex 1 have been identified (flora species). Some of the fauna species existing in the project's implementation area have been identified as being species included in the scope of work of Berna Convention, but there are no populations that would require some special measures of conservation to be taken pursuant to the provisions of the respective Convention.

The stipulations of the Convention under art.4 (1) through which it is recommended to "take appropriate and necessary legislative and administrative measures to ensure the conservation of the habitats of the wild flora and fauna species", are explained through Resolution 1 (1989) of the Convention Committee and addressed to all signing parties. Thus, these measures will be aimed towards the protection of "critical sites", which are defined as essential for the conservation of species, which are included in the Convention's Annexes.

According to the Baseline Conditions Report, due to the impact resulted from mining activities, Roșia Montană area will remain an area with a limited relevance for the protection of species of conservation interest, being far from being defined as a "critical site" based on these species.

The measures included in Biodiversity Management Plan (Plan H) that is proposed by the company, fully comply with the provisions of Law 13/1993 on conservation of natural habitats, a term that defines "maintenance and, where necessary, restoration or improvement of biotic and abiotic features of a habitat of a specie or of a natural habitat [...]", pursuant to the provisions of Resolution 1 from 1989, guaranteeing the maintenance in the respective area of the species included in Law 13/1993, through ample measures of restoration of some natural habitats.

- Piatra Corbului is located in the protected area and will not be impacted. As far as Piatra Despicață is concerned, we have considered the solution of its relocation to the protected area. Further details on this can be found in the Environmental Impact Assessment Report, Chapter 4.7, Landscape, page 32 – 33.
- The mitigation solutions of impacts proposed in our Environmental Impact Assessment and in the Biodiversity Management Plan (Plan H) cover all the phases of the mining project, taking also into account the impacts of previous activities.

The proposed Compensatory Functional Ecological Network represents one of the direct measures taken to mitigate the impacts on aquatic and terrestrial ecosystems, which includes structural and functional details (see Plan H: p. 20-22), as well as a schedule of measures to be taken (see Plan H: p. 22-28) during the main stages of the project (years: "0", "7", "10", "14" "16", and "19" respectively), that is for construction, operations, and the first phase of post-closure stage.

Therefore, we would like to remind here several measures like: full collection of Acid Rock Drainage (ARD), which is produced by historic pollution, treatment of waters that will be subsequently discharged, increase of the number of forested areas within Roșia Montană with

approximately 85 ha, and increase the supporting capacity of natural habitats, etc. All these are measures aimed to mitigate existent and future potential impacts that will have potential adverse effects on aquatic and terrestrial ecosystems.

For further details please refer to Annex no. 2 that includes the habitats map.

The description of Compensating Functional Ecologic Network can be found in Biodiversity Management Plan (Plan H).

- The comprehensive Tailings Management Facility (TMF) incorporates a series of measures to be protective of the groundwater. That includes an engineered liner system within the TMF basin – the Best Available Techniques as defined by EU Directive 96/61/EC (IPPC) – a cut-off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core for the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and sump below the toe of the tailings dam. In addition, we will be able to continually monitor the groundwater through a series of wells below the toe of the secondary containment dam. These wells can be converted to extraction wells as a final “fail-safe”, if impacted groundwater is identified. A comprehensive series of hydrogeologic studies demonstrate the suitability of the site for this type of collection and containment system.

Moreover, the design of the TMF dam incorporates all International, EU, and Romanian design criteria. It is also consistent with similar tailings facilities that have been successfully constructed and operated in ecologically sensitive and highly regulated locations (e.g., the Fort Knox gold mine in Alaska, USA).

- According to the provisions of art. 6 (1) of Government Emergency Ordinance no. 244/2000 on the safety of dams, “for new dams or in case of building interventions which change the base parameters of existent dams the holders (RMGC, in this case, our note) hereof have the obligation to obtain from the Ministry of Waters and Environment Protection the safe operation agreement.” The safe operation agreement refers to the classification on importance categories, to the adoption of design solutions, to location agreements and observance of norms in force, case that shall be subject to another analysis submitted for the approval of the Ministry of the Environment and Waters Management, different from the analysis for the issue of environmental permit that will ensure compliance with Government Emergency Ordinance no. 244/2000.

At the same time during the operation stage, the dam’s safety shall be analyzed and monitored according to the provisions of art. 1(3) of GEO no. 244/2000: “the evaluation of the operation safety status and the check of observing the performance requirements regarding dam safety shall be made by experts and specialists accredited by the Ministry of Public Works, Transports and Housing and certified/empowered by the Ministry of Waters and Environment Protection”. In addition the coordination, guidance and the monitoring of the activity for safety assessment of the dams, whether existent, under construction and new, shall be carried out by the National Commission for Dam Safety and Other Hydrotechnical Works.

All technical details on survey and monitoring, as provided in GEO no. 244/2000 and as requested through the Guidance sent by the Ministry of Environment and Waters Management on the completion of EIA (“details shall be given on ponds, including on the observance of provisions in GEO no. 244/2000 in this respect”) during the construction, operation, closing and post-closing are provided in the EIA report. We also remind the provisions in art. 5 of GEO no. 244/2000, stating that: “holders of dams under any title are directly liable to attain and maintain the operation safety hereof”.

- We mention that the Government Decision no. 349/2005 regarding waste storage (“GD 349/2005”), by which the Directive no. 31/1999 regarding waste storage was enacted, is not applicable for the Roşia Montană Project.

As regards the financial guarantee for the tailings management facility, the related frame regulation is the Directive no. 2006/21/EC on the management of waste from the extraction

industries, which in the wording of art. 2 (4) expressly indicates the fact that waste resulting from the extraction industry and brought under regulation by the Directive no. 21/2006 are not under the incidence of the regulations of the Directive no. 31/1999, therefore they are not subject to the GD 349/2005.

The estimation of the financial guarantee related to the tailings management facility will be performed after the transposition of the Directive 21 to the national legislation and according to the provisions of the normative transposition act.

At the same time, separately from the comments above, please consider the fact that the financial guarantee for the environment rehabilitation is provided by (i) the Mining Law no. 85/2003 ("Law no. 85/2003"), (ii) the enactment Norms of Law no. 85/2003 and by (iii) Order no. 58/2004 for the approval of the technical Directives regarding the enactment and compliance with the rules indicated by the conformity program, the environment rehabilitation plan and the technical project, as well as for bringing under regulation the method for operating with the financial guarantee for the restoration of the environment affected by the mining activities ("Order no. 58/2004").

Pursuant to the above-mentioned normative acts, the financial guarantee for the environment rehabilitation is annual and final.

(i) The annual financial guarantee for the environment rehabilitation

According to art. 131 of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003 "the financial guarantee for the environment rehabilitation, as related to the exploitation licence, is established annually, during the first month of the related period, and is provided in the licence, so as to cover the environment rehabilitation works mentioned in the environment rehabilitation plan and in the technical design".

According to art. 133 (1) of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003, the financial guarantee for the environmental rehabilitation cannot be smaller than the value of the environment rehabilitation works for the respective year, thus the guarantee will cover the rehabilitation works in case the licence titleholder ceases the mining activity and does not perform the rehabilitation works.

(ii) The final financial guarantee for the environmental rehabilitation

According to the provisions of art. 15 of Order no. 58/2004, the final financial guarantee for the environment rehabilitation is established annually and is calculated as a quota of the environment rehabilitation works value, according to the monitoring program of the environment post-closing elements, which is included in the technical dismantling program.

- Extreme natural events have been considered throughout the design of the Roşia Montană project. These include but are not limited to extreme rainfalls (including rainfall and snow melt), extreme draught, hurricane and extreme earthquakes. In addition, consideration has been given to climate change factors during the development of the extreme natural events.

To illustrate this, special measures have been taken to prevent and mitigate the potential negative effects caused by heavy rainfalls. What is of interest, in view of the project, is the quantity of water flowing over the ground surface as a result of the floods. The measures have been detailed in Chapter (7), Risks, Subchapter (2.4.3), p. (38-42) 'Measures to Prevent, Reduce and Remediate the Effects of Floods and High Waters'.

Overall, the measures include:

- the development of structures over almost the entire surface of the Roşia and Corna catchment areas. As a result, runoff on the surface covered by the site will be almost entirely retained (including open pits, waste rock dumps, tailings management facilities and other types of impoundments). The Corna dam was designed to retain the total amount of water resulting from two successive PMPs (450 mm/24 h+450 mm/24 h), so as to avoid overtopping. Estimates indicate that the Probable Maximum Precipitation, defined as "theoretically the greatest depth of

precipitation for a given duration that is physically possible over a given size storm area at a particular geographical location at a certain time of year” without taking into consideration long-term climate changes (WMO, 1986) with a chance occurrence of 1 in more than 100 million years.

– As a safeguard relating to runoff volume, the project includes construction of diversion channels within both the Roşia and Corna valley drainage basins to route rainfall runoff around the mine waste materials. As an additional measure – and based on the absence of any diversion channels – the design provides ample freeboard in the case that excessive rainfall combines with wind conditions to generate waves.

To ensure increased stability, we have also buttressed the dam itself, with a ratio of H:V well beyond any existing requirements, as outlined below:

- The Corna Dam (the main dam) will be a rockfill structure built using the centerline method of construction. The dam will have a downstream slope of 3H:1V. Typically, the slopes for such hydraulic structures range between 1.5H:1V and 1.75H:1V.

As for the broader range of extreme events, the following discussion present a summary of the conditions considered in the Rosia Montana Project design.

Chapter 4 of “Report on the Environmental Impact Assessment Study ” subchapter(4.1) “Water”, p. (20), as well as the Mine Rehabilitation and Closure Plan, p.(123) reflect all future potential changes of the basic climatic parameters and of the extreme events. The Water Management and Erosion Control Plan as well as Mine Rehabilitation and Closure Plan include continuous assessment procedures of learned data and climatic change forecasts, in such a manner that any implications regarding the management and design activities to be immediately identified and managed.

Climatic conditions that have been taken into account during the design activity developed for Corna Tailings Management Facility, with specific reference to extreme precipitations (the main factor that causes failures worldwide), are sufficient, even in the case of summation of forecasted values for extreme events (increase estimated at 15% for the period of project’s development, the Mine Rehabilitation and Closure Plan, p. (123), subchapter (4.1). “Water”, p.(20) from the Report on Environmental Impact Assessment Study).

Finally, the probability of major landslides to appear in that specific area is also very low, as a result of the stable petrographic composition that hosts especially compacted rocks, without large volumes of rocks that have an unstable composition. At most, There may appear superficial landslides and rocks fragmentations, generating a minimal influence on the objectives (p.50 subchapter 2.6 Section 7 Risks).

On the issue of liability, a distinction must be made between the conventional liability for property loss and human injury, and environmental damage. The Environmental Liability Directive (ELD) 2004/35/EC only covers the latter type of liability.

The usual way in industrial operations to cope with the conventional liability risk is to take out an insurance policy (or multiple for such a complex project). RMGC is in negotiation with insurance companies for this type of liability. As soon as the details become available, they will be disclosed to the public.

RMGC is also fully aware of the Environmental Liability Directive (ELD) 2004/35/EC.

The ELD encourages the use of appropriate financial instruments such as insurance to cover the risk of liability under the ELD. However, an insurance product does not yet exist because the ELD has not yet been transposed to Romanian legislation. Moreover, some requirements of the ELD still leave room for interpretation and need to be clarified with the European insurance industry before insurance products become available.

Environmental Liability Directive (ELD) cover will be obtained as soon as legally required under Romanian legislation and appropriate products are available.

RMGC is optimistic that it fully satisfies insurability criteria usually applied to operators by insurers.

- It is stated precisely that a “cyanide rain” phenomenon will not exist. Neither was encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature doesn’t mention the so-called “cyanide rains” phenomenon, but only “acidic rains” phenomenon which can’t be generated by the cyanic compounds breaking down in the atmosphere.

The reasons for making the statement that ‘cyanide rains’ phenomenon won’t occur are the followings:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;
- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/L within the leaching tanks up to 7 mg/L (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the Tailings Management Facility (TMF) will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
- The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 µg/m³/h;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the standard value stipulated by the national legislation for occupational safety;
- The HCN concentrations within the ambient air in the populated areas close by the industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, more than 250 – 12.5 times lower than standard value stipulated by the national legislation for occupational safety – the national legislation and European Union (EU) legislation on the Air Quality don’t stipulate standard values for the population’s health protection;
- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases

released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001; Cicerone and Zellner, 1983);

- The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, to the cyanides balance as well as to the cyanide emission and the impact of the cyanides on the air quality are contained in the Environmental Impact Assessment (EIA) Report, Chapter 2, Subchapter 4.1 and Subchapter 4.2 (Section 4.2.3).

- If the RMP were to be operated without low grade ore stockpile, the project would suffer two main negative effects: 1- environmental, the low grade ore would in all probability be deposited in the waste rock increasing the amount of rock with a potential to generate acidity, and 2- economic, the extra resources generated from the processing of these assets at the end of the life of the mine would be lost to the project and its stakeholders.

Despite the fact that it is feasible to operate the RMP without a low grade ore stockpile, it is neither advisable nor desirable due to the reasons explained here.

- Regarding the request for an assessment of health risks, the health risk assessment is based on specific data only, and not on subjective aspects such as 'the destruction of the green belts'.

The health risk assessment has been carried out taking into account three categories of information:

- the health baseline conditions, resulting from the assessment of all medical records available from all general practitioners and from the two hospitals in the area, referring to the entire population from more than 40 localities;
- the quality of the environmental media with regard to the distribution of the hazardous substances under investigation, before the development of mining operations and
- predictions on the distribution of the contaminants' concentrations in the environmental media, for different time periods during the life time of the project.

The health risk assessment has taken into account predictions on the distribution of hazardous substances concentration in the environmental media, as they have been presented in the EIA study, and not the causes and/or factors that have contributed to those concentrations.

The proposed project is designed according to "Best Available Technique" (BAT) criteria as laid down under relevant EU criteria for mining projects. This BAT includes the proposed gold ore processing using cyanide. The Project design and management plans were subject to Risk Assessment that is documented in Chapter 7 of the EIA Study Report. This information indicates that the project is designed to very high standards of safety as is felt appropriate for this Project.

- The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken by RMGC to provide additional detail to that provided in the EIA on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved

oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT)-compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility - TMF - to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modeling work is presented under the title of the Mureş River Modelling Program and the full modelling report is presented as Annex 5.1.

- In what concerns the quantity of S, NH₃ and heavy metals, this will remain in the TMF. The technology described in Chapter 2 – Technological processes or the TMF Management Plan, Section 3.2 – The Chemistry of clarified water, the tests conducted by the consultants working on the overall design show that the composition of the process tailings is as presented below. The sulphur can be associated with certain metals as sulphides, and the percentage of NH₃ is from 6.6 to 25 mg/L.

Table 0-1. The chemistry of the clarified water (with detoxified tailings)

	Sample ⁽²⁾			TN001 Standard		Sample ⁽²⁾			TN001 Standard
	RM1	RM2	RM3			RM1	RM2	RM3	
Total Cyanide ⁽³⁾	1.13	5.09	3.29	0.1	Manganese	0.3	0.8	<0.1	1
WAD Cyanide ⁽³⁾	0.37	0.77	0.22	...	Molybdenum	0.4	0.3	0.4	0.1
Thiocyanate	70	69	91	...	Sodium	725	900	705	..
Cyanate	390	390	350	...	Niobium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Thiosalts	<2	<2	2.50	...	Neodymium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Ammonia	6.6	7.3	25	2	Nickel	0.20	0.40	0.20	0.5
Gold	0.0085	0.043	0.0165	---	Phosphorus	<1	<0.5	<1	...
Silver	<0.05	<0.05	<0.05	0.1	Lead	<1	<1	<1	0.2
Aluminium	<0.2	0.2	0.20	5	Praseodymium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Arsenic	0.30	<0.2	0.20	0.1	Rubidium	0.35	0.35	0.50	...
Boron	0.20	0.2	0.40	...	Sulphur	660	1,030	962	...
Barium	<0.05	<0.05	<0.05	...	Sulphate ⁽¹⁾	1,980	3,090	2,886	600
Beryllium	<0.02	<0.05	<0.02	...	Antimony	0	0.28	0.06	...
Bismuth	<0.02	<0.02	<0.02	...	Scandium	<0.5	<0.1	<0.5	...
Calcium	401	675	707	300	Selenium	<5	<5	<5	0.1
Cadmium	<0.5	<0.1	<0.5	0.2	Silicon	8	6	8	...
Cerium	<0.01	<0.01	<0.01	...	Samarium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Cobalt	0.40	0.40	0.80	1	Tin	<0.2	<0.2	<0.2	...
Chromium	<0.2	<0.2	<0.2	1	Strontium	1.4	2.1	2.1	...
Cesium	<0.02	<0.02	<0.02	...	Tantalum	<0.005	<0.005	<0.005	...
Copper	0.10	0.10	0.10	0.1	Terbium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Dysprosium	<0.01	<0.05	<0.01	...	Tellurium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Erbium	<0.01	<0.05	<0.01	...	Thorium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Europium	<0.002	<0.05	<0.002	...	Titanium	<0.2	<0.2	<0.2	...
Iron	0.20	1.4	1.0	5	Thallium	<0.01	<0.01	<0.03	...
Gallium	<0.2	<0.1	<0.2	...	Thulium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Gadolinium	<0.05	<0.05	<0.05	...	Uranium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Germanium	<0.5	<1	<0.5	...	Vanadium	<0.5	<0.5	<0.5	...
Hafnium	<0.1	<0.1	<0.1	...	Tungsten	<0.1	<0.1	<0.1	...
Mercury	<0.01	<0.01	<0.01	0.05	Yttrium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Potassium	142	136	132	...	Ytterbium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Lanthanum	<0.01	<0.01	<0.01	...	Zinc	<0.2	<0.1	<0.2	0.5
Lithium	<0.1	<0.1	<0.1	...	Zirconium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Magnesium	5.4	14.4	8.2	100					

Notes: (1) The calculations are based on the assumption that the total sulphur is sulphide.

Units of mg /L

The results are obtained in laboratory environment; they might not be the same in practice

< Shows not identifiable within the limits of the testwork

Source of information: Cyplus/INCO 2004 – Test Program to Evaluate Cyanide Destruction Option Using SO₂/Air and Peroxygen-Based Technologies for the Treatment of Roșia Montană Leach Effluent.

- Representatives of Roșia Montană Gold Corporation have displayed their availability to discuss the issues related to the establishment and maintenance of a financial guarantee for environmental rehabilitation and they have not stated that locals of Abrud should obtain their own accident insurance policies.

Details related to RMGC's Environmental Financial Guarantee ("EFG") are discussed in the Report on Environmental Impact Assessment, in the section of the titled "Environmental and Social Management and System Plans" (Annex 1 of the subchapter titled "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan").

In Romania, the creation of an Environmental Financial Guarantee is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). There are also two directives issued by the European Union which include provisions related to the EFG: the Mine Waste Directive ("MWD", no. 2006/21/EC) and the Environmental Liability Directive ("ELD", no. 2006/21/EC).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

Moreover, we would also like to underline the fact that the internal legislation stipulates two types of environmental financial guarantees, namely the annual environmental financial guarantee ("Annual EFG") and the final environmental financial guarantee ("Final EFG").

The annual EFG is updated on an annual basis, and it is established in order to cover the reconstruction costs associated to mining activities that are to be developed during the following year. These costs are no less than 1.5% of the total costs resulting from the preliminary estimates on annual production.

Final EFG is also updated on an annual basis and includes the estimated costs for a possible closure of Roșia Montană mine. The EFG quantum is established as an annual percentage of the value of the environmental rehabilitation works stipulated in the framework of the monitoring program established for the post-closure environmental factors. This program is a part of the Technical Mine Closure Program, a document which is going to be approved by the National Agency for Mineral Resources ("NAMR").

Both EFGs will be fully financed and made available to the Romanian authorities, and the amounts provided by these EFGs will not be impacted in case of RMGC bankruptcy

The estimated cost for the closure of Roșia Montană mine is US\$ 76 million. This estimate is based on the activity developed during its 16 year life. Annual updates are going to be conducted by independent experts, in collaboration with NAMR as competent governmental authority in the field of mining activities. These updates are going to ensure the fact that in the unlikely case of a premature closure of the project, at any given moment, every EFG is going to reflect the costs associated with the rehabilitation. Annual updates consider the following four alternatives:

- project amendments that impact the rehabilitation activities;
- amendments of the Romanian legal framework, including the implementation of EU directives;
- new technologies that improve the science and practice of the rehabilitation;
- price amendments for key assets and services associated with the rehabilitation.

Once these updates have been completed, the new estimates related to closure costs are going to be included in the RMGC's financial reports and will be publicly disclosed.

Furthermore, we would like you to take notice that RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place, on behalf of RMGC.

RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

A THEORETICAL ESTIMATION OF THE ARCHAEOLOGICAL POTENTIAL OF ROȘIA MONTANĂ

The well known realities of the I a.Chr prevents to make any supposition regarding the gold mining at Roșia Montană in the galleries, during the time when the Dacian state ruled by Burebista was initially formed. Even if in the period following the year 44 a.Chr – until the second half of the I century A.D, the centers of power occur in Transylvania and the development of iron metallurgy in Orastie Mountains is amazing, we do not have any argument to assign the galleries under discussion, to that period. For now, the archaeological findings belonging to the classic stage of civilization from the Southern Apuseni Mountains are rare enough and it can be explained only by an investigation gap while the pre- historical findings are more numerous.

On August 11, 106, Dacia was a pacified province, as per the military diploma discovered at Porolissum. Trajan remained in the Danube area until the summer of 107, to organize the recently attached territory. The new province, established under a special law (*lex provinciae*) bore the name of the old Dacian kingdom, and was an imperial province (*Dacia Augusti provincia*).

Dacia's population with inhabitants of the empire began immediately after the conquest. A source from the 4th century, Eutropius, states that "*Traianus victa Dacia ex toto orbe Romae infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas...*". Therefore, the colonization had an official and organized character. We must also regard the colonization of the territory rich in gold deposits, with *gentes* acquainted with the metal mining and processing activity, in this light. These were elements of Illyro-Dalmatian origin, and also of Tracian origin, mainly displaced, according to the latest research, from the *metalla Dardanie* region, and its vicinities. The contribution of the elements coming from Small Asia should not be minimized as

such elements have a tradition in financial activities, which are so necessary for the activities carried out in auriferous areas.

Of course, the fame of the ancient site *Alburnus Maior* is conferred by the fact that the settlement is the place where epigraphic materials of a particular nature were discovered. These documents are particularly important due to their uniqueness and abundance of information they contain. The 25 wax coated tablets preserved and published until present offer detailed information on the economic realities, habitat system, religious life and legal relationships that governed the mining community living here. Probably, more than 40 tablets were discovered initially, however only 32 have been identified with certainty to date (3 were lost in time, however after publication), the artifacts being displayed in several museums in Romania and Hungary. As stated before, the experts unanimously agree that these tablets had been hidden inside mine galleries, difficult to access, at a moment of crisis, probably related to the Marcomanic attacks on Dacia between 167-170 A.D. In the theoretical approach of the research conducted in *Alburnus Maior*, the analysis of the information contained by the wax coated tablets represented an important starting point for the definition of the research methodology.

Thus, it must be underlined that the wax coated tablets were discovered accidentally, *i.e.* not only during specialized archaeological research, in the ancient mine galleries (most of them, 11, were found in the Cătălina Monulești gallery) from the Roșia Montană area at the end of the 18th century and the first half of the 19th century. During the last approximately 150 years, although the ancient mine galleries have been re-opened and massively re-exploited, and although specialized archaeological research has been conducted upon these structures since 2000 until present, no more such artifacts have been discovered.

Nevertheless, it should be emphasized that the wax coated tablets mention the ancient toponym of *Alburnus Maior* – nine references (including indications of locations such as *statio Resculum*, *vicus Pirustarum*; TabCerD I, II, IV, V, IX, X, XIII, XIV, XVIII, XXI)¹. But it is not very certain that this was the name of the Roșia Montană site, therefore the exact identification of this toponym's significance is one of the desiderata of the future research.

Based on all these pieces of information and starting from the study of the wax tablets a rather theoretical knowledge² of the ancient *Alburnus Maior* has already been created towards the middle of the 20th century, which also comprised some archaeological topography attempts.

Also, the toponyms mentioned on the wax tablets gave rise to discussions concerning the urban evolution of the economic centre from *Alburnus Maior*. Two main interpretations can be distinguished from this point of view. The first theory suggests the generic toponym of *Alburnus*

¹ *Inscripțiile Daciei Romane* (IDR), vol. I, Romanian Academy publishing house, Bucharest, 1975, p. 187.

² Summarizing all these pieces of information, in 1995, the *Archaeological Inventory of Alba County* presented the following data: during the 18th – 20th centuries, the mining, agricultural and construction works have revealed a number of artefacts dated back to the Roman age, such as architectonic monuments and inscriptions, tools, adornments, coins, etc. (it should be mentioned that, for many of these discoveries, the exact discovery place is unknown, they were unpublished or only mentioned, and others had even disappeared). Parts of Roman mining works have also been discovered in the South, East and North of modern mines; however, these ancient works have not been subject to thorough scientific research. According to that information, the Roman settlement (sic!!) is located in the South-West, West towards Corna, perhaps North of Roșia, on the left bank of Roșia Valley, on Carpeni hill and in Nanului Valley. Another civil settlement is ambiguously mentioned in "Pădurea Popii" (Popii Forest). Apparently, Roman necropoleis seem to have been located around the current hearth of the village and next to "Cetatea Mică" mine, near the road to Abrud, at "Vatra Roșii", on the place of the current Catholic cemetery, on Țarina hill, between the Nanului Valley and the Băii Stream. The existence of a necropolis is suggested by the funeral stele discovered in the "Tăul Secuilor" area, West of the Orlea massif. The existence of a tumular necropolis dating back to the Roman times is signalled on Roșia's territory, without any further details. Sacred areas have been identified exclusively by surveying the areas where the votive altars have been found, *i.e.* on Carpeni hill, Țarina hill, Nanului Valley and in Orlea massif. Roman gold mine operations, especially taking into consideration the place where the wax coated tablets have been discovered, were signalled in the vicinity of the civil settlements located on Cetate, Cărnice hills, on the Ecaterina Monulești (Cătălina-Monulești) gallery, Letea (Lety) and Rotunda massifs. Moreover, the iron is mentioned to have been mined in the Roman age on the "Cetatea Mică" hill, without presenting any archaeological piece of evidence in this respect. All this archaeological information is presented without verification of the sources and using landmarks that do not reflect the reality on the site.

Maior covers a series of permanent or temporary settlements related to the presence of the Illyro-Dalmatian colonists, specialized in the mining and primary processing of the gold ore.

A series of realities mentioned by epigraphic sources are used in support of this theory. Thus, the mention of a *vicus Pirustarum*, of the *Ansium*, *Resculum* settlement, the formula *K(astellum) Baridustarum*, as well as the whole discussion on their location and on other toponyms mentioned on the wax tablets or inscriptions uncovered so far, suggest the presence of an autonomous conglomerate of settlements that had their own administration, illustrating the “Dalmatine system” of organization and operation of gold mines.

The second theory tends to view Alburnus Maior as an autonomous structure, with a so far uncertain juridical status, and the above-mentioned toponyms as names of the various districts or ethnic groups in the same unitary settlement. What is certain is that the information provided by the analysis of the epigraphic sources indicates a densely populated area, which concentrated a variety of *nationes* among which the Illyro-Dalmatian element was predominant followed by the Greek one. It is to be noticed the large diversity of religious cults mentioned in the epigraphs found in Alburnus Maior.

Based on epigraphic sources, Vasile Pârvan, a pioneer in Romanian archaeology, concluded that Roşia Montană was a densely populated area that underwent a progressive evolution with significant demographic variations and compared the gold mines to a “California of the Antiquity”, giving the settlement of Alburnus Maior an exceptional historical-literary importance as a “Californian town of an international civilization”.

In the current stage of the research, it is especially difficult to distinguish the status of the settlement of Alburnus Maior in the juridical framework of the municipal life in the province of Dacia. Neither of the hypotheses advanced by different specialists has been confirmed so far. Practically, the settlements discovered at *Alburnus Maior* are thus of two types: *vici* and *castella*.

What can be certainly said at this moment is that Roşia Montană , respectively, the Ancient *Alburnus Maior*, is not the only ancient gold mine of the golden perimeter of Apuseni Mountains. From the scientific point of view, because of the lack of arguments, we cannot urge that in this case we “deal with the oldest gold mine”. The opportunity of archaeological investigations at Roşia Montană , under the context provided by the development of this mining project made possible the collection of several information regarding the ancient gold mine compared to other sites, also known but not investigated yet (Brad-Săcărâmb, Zlatna-Almaş, Bucium). On the other hand, the point of view of the experts in regards with the archaeological site of Roşia Montană expressed in the *Baseline study of the cultural heritage from the EIA Report, section 5.5.2. Gold mining context*, and at pages 100-101, it is concluded that the Roman gold mines mentioned in a series of sites described in the study (including the Annex D) demonstrate that Roşia Montană is not unique in terms of the Roman mining history.

Undoubtedly, by the time the Roman state began its mining operation, certain communities had already settled in places whose toponym was already commonly used; however, with the development of the economic complex system from Roşia Montană, when *gentes ex toto orbe romana* arrived, being attracted by the gold mirage, they became what V. Pârvan suggestively called a “Californian town of an international civilization”.

A new stage related to the approach of the issue regarding the presence of this particular site in the archaeological landscape of Roman Dacia was the establishment, in 2001, of “*Alburnus Maior*” National Research Program by the Romanian Ministry of Culture and Religious Affairs.

The information gathered during the six archaeological digging campaigns conducted between 2001 and 2006 largely invalidated the theory according to which the term of Alburnus Maior defined an urban conglomerate whose elements are similar to those of an *urbis* from Roman provinces. The image of a living system without any indigenous contribution has been gradually revealed, at least from the research data currently known, a system where the various *gentes* mainly coming from the South of the Danube lived according to the organization and habits from

their place of origin. The examination of the ancient sources, coupled with the study of the epigraphic material, and with the novelty elements brought to light by the systematic archaeological research conducted during the past few years form the basis of the hypothesis according to which the generic toponym *Alburnus Maior* covers a number of permanent or temporary settlements related to the presence of the Illyro-Dalmatian colonists, and also of the colonists coming from regions with a Greek tradition, specialized in gold ore mining and primary processing.

The archaeological investigations were developed by test trenches performed in all the zones that were both accessible and favorable for human living taking into account the information provided by the bibliography and the observations during the archaeological surveys, the magnetometry analysis the electric resistivity studies and the data collected during the photogrammetry flights. If the archaeological conditions required, the investigations were systemized. Under such circumstances or when the historical monuments were situated close to the industrial facilities, the latter were re-designed so that no archaeological monument or historical monument was impacted. Briefly, the archaeological preventive investigations of Roșia Montană allowed the study of four incineration necropolis (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), of some sacred precincts (the Nanului valley), public edifices (Hăbad, Carpeni), and a funerary circular monument (Tău-Găuri). To detect the possible habitat structures there were used the aerial photography (1984, 2000, 2004) and the archaeological magnetometry and electrical resistivity studies. For the good administration of the investigation units and implicitly of the archaeological findings 4 satellite images were used (an archive satellite SPOT image Pancromatic (10 m) since 1987 7; 2 satellite images LANDSAT 7 MS (30 m) since the years 2000, 2003; a priority programming satellite image SPOT 5 SuperMode color (2,5 m resolution) 19th July 2004), all the data were integrated in a big GIS project doubled by a MS Access 2000 database. No miners' settlement and no anthropic character structure was "sacrificed". Unfortunately, due to the seasonal nature, maybe, of the Illyrian colonists settlements, their preservation was not possible taking into account the geo-morphology, natural or anthropic modifications particularly related to the mining operations developed within the modern and contemporary times.

Practically where necessary, the preservation and *in situ* restoration of the archaeological structure was carried out like for instance the Double circular funerary monument of *Hop-Găuri* (Mihaela Simion et colab., *Alburnus Maior* II, București 2004), or the zone was declared as archaeological reserve zone like for instance Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), the protected zone of Piatra Corbului or the historical zone with architectural assets (35 houses – monuments). On the other hand, in the case of the other findings, the archaeological investigation was complete and then the archaeological expert team proposed the issue of the archaeological discharge certificate.

It is only in the context of the RMP that the proper measures were taken to complete the mining archaeology investigations. These investigations are being conducted– since 1999 and until now- by a multi-disciplinary expert team of Le Mirail University of Toulouse (France) coordinated by Dr. Beatrice Cauuet and considered the development of a detailed study of this type of remains, respectively old mining galleries dated to the Roman and later periods. Thus, since 1999, the team of Toulouse ensures the scientific study of the mining remains from Roșia Montană site.

The following zones have been investigated so far:

- Cetate massif (2000-2002);
- Cărnic massif (1999-2003), with topographic detailed surveys for a 1 :1 scale 3D model, between 2004 - 2006;
- Jig Văidoaia massif (2003-2004);
- Exploration in order to perform archaeological investigations and the arrangement works for public access to Cătălina-Monulești gallery (2002-2005);

- Exploration and preliminary investigations in Țarina and Orlea massif zones (2004 - 2006)

Throughout the 8 years of investigations at Roșia Montană (annual missions of 2 and 4 months since 1999 until 2006) there were topographically surveyed more than 70 km of underground mining works of all times, and two thirds of them were located in Cârnic and Cetate. Crossing the recent galleries, performed during the 20th century the French team which included also Romanian archaeologists and geologists from Diva, Cluj and Bucharest specializing in mining archaeology, could identify of the 70 km of underground mining work, about 53 km of recent works (XIX and XX centuries) 10 km of modern works “excavated’ using explosives (XVII-XVIII centuries) and almost 7km of Ancient mining works dug with iron tools (chisel and hammer) or fire settings. The modern works identifiable further to their wall investigations (blasting traces, by drilling, general shape of works, comparison with the mining plans of the archives, etc)), are dated without any other details beginning with the XVII th century until early the XXth by using the radioactive carbon analysis performed on wood carbon or preserved wood.

The study of the ancient mining structures – funded according to the law provisions by RMGC – provided a better knowledge and determined the making of a relevant decision with regard to their preservation and enhancement. Based on the results of the investigations undertaken so far (finalized for Cetate, Cârnic, Jig and in progress in Orlea) it was decided to preserve and enhance the following old mining zones:

- Cătălina Monulești – gallery situated in Historical centre of Roșia Montană village where in the past, there was found the most significant set of wax tablets and an ancient system of water mine drainage
- Păru Carpeni – mining sector situated in the South-East part of Orlea massif where a system of overlapping rooms was found equipped with Roman wooden installations (wheels, channels, etc) for drainage
- Piatra Corbului – zone situated at the South-West part of Cârnic massif where traces of water and fire setting exploitation from the ancient and medieval times were kept
- Văidoaia massif zone – at the North –West part of Roșia Montană village where surface mining zones dated to the Ancient times were preserved

As an alternative, the completion of an expert study was taken into account as it estimated the funds required for the entire preservation and introduction into the tourism circuit of the galleries situated in Cârnic massif. Data contained in this study are provided in the informative brochure entitled *Evaluation of the costs related to the planning works of the historical mining networks of Cârnic massif* drawn up by the British Gifford company.

For the Orlea massif zone (the only where there are classified ancient remains respectively LMI 2004 the Mining operations of Alburnus Maior, Orlea zone (code LMI AB-I-m-A-00065.02) the investigations performed so far were preliminary. The detailed investigation of this zone is scheduled for the period 2007-2012, and at the finalization of these investigations the required measures can be implemented – according to the law in force – either the *in situ* preservation of some sectors or the application of the archaeological discharge procedure for some of them.

All the preventive archaeological researches conducted at Roșia Montană since 2001 have been carried out within a complex research program; permits for preventive archaeological excavations being issued in compliance with the legislation in force. These archaeological investigations have been carried out by representatives of 21 specialized institutions from Romania and 3 others from abroad, under the scientific coordination of the Romanian National Museum of History. All archaeological researches have been conducted in line with the legislation in force. The investigations conducted during each archaeological research campaign

are authorized by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the Annual Archaeological Research Plan approved by the National Commission of Archaeology.

Taking into account the results and conclusions of those 7 years of research conducted at Roșia Montană, several proposals have been issued within the EIA suite of documents regarding the development of cultural tourism. The tourist potential of Roșia Montană may be developed in the future by starting with the following items:

1. movable and immovable archeological heritage assets
2. historical monument buildings, protected area of Roșia Montană Historic Center and landscape features from lakes area
3. industrial heritage assets of the former mining operation and of the future mining one that is proposed by RMGC
4. intangible heritage values – traditions, customs, etc.

In conclusion, the town-planning and specific studies, which serve to establish the boundaries of the protected areas within the Roșia Montană commune, are currently being prepared-in accordance with the legal provisions- by the institutions and commissions competent in this area of interest. Note that none of the historic houses located in the proposed project perimeter would be negatively affected. On the contrary, all the 41 historical monument buildings are going to be included in a complex rehabilitation and restoration program (see the *Environmental Impact Assessment Study*-volume 33-Plan M: *Cultural Heritage Management Plan*-part II-*Management Plan for Historical Monument and Protected Zone from Roșia Montană*, pages 75-94). This program is necessary-irrespective of the implementation of the mining project- in order to prevent these houses from collapsing because of their advanced deterioration.

We mention that the protected area of Roșia Montană will cover over 130 ha and it will include the architectural assets of this village (restored and enhanced) organized in a mining museum. This museum will include exhibitions of geology, archaeology, ethnography (including an open-air section), industrial heritage as well as a significant underground part located around the Cătălina Monulești gallery. In this part of Roșia Montană, the company plans to develop traditional tourism activities (e.g. guesthouses, small pubs). The historic lakes of Tăul Mare, Tăul Brazi and Tăul Anghel are located South and Southeast of the old centre of the commune. This area is suitable for the development of modern, recreational tourism.

Taking into account the importance of cultural heritage from Roșia Montană and the legal requirements, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. has allocated a US\$10 million budget between 2001 and 2006. Furthermore, taking into account the results of the researches, experts' opinions and decisions taken by competent authorities, the company assigned a US\$25million budget for the research, preservation and restoration of cultural heritage of Roșia Montana during the following years. This budget was disclosed to the public in the EIA in May 2006 (see Report on Environmental Impact Assessment Study, vol. 32, Management Plan for the Archeological Heritage from Roșia Montană area, p. 84-85). Thus, the researches from Orlea area will continue, but a **modern Mining Museum** is planned to be established at Rosia Montana and this museum will have exhibits of **geology, archeology, industrial heritage and ethnography**, together with the establishment of tourist access in **Cătălina-Monulești** Gallery and at **Tău Găuri** monument, as well as **conservation and restoration of those 41 historic monument buildings and of the protected area Roșia Montană Historic Center**.

For details referring to the legal frame of the archaeological works development at Roșia Montană, of the archaeological discharge certificate issuing or if case may be, of the definition of the protected zones and *in situ*, preserved monuments, of the plans of management and sustainable development of the zone from cultural heritage point of view, please consult the informative documents from below:

- **Information on the Cultural Heritage of Roşia Montană and related Management Aspects**
- **Comparative report regarding the management plan drawn up by S.C. OPUS – Architecture Workshop S.R.L.**
- **Cost Estimates related to the planning works of the old mining galleries of Cărnic massif**
- **Report regarding the conclusions of the geo-mechanical studies completed to determine the impact of the blasting works on the constructions of the protected zone**
- **O'Hara report**

SELECTIVE REFERENCES

- CCA 2001(2002): p. 210–211, nr. 173/3; 254-257, nr. 182; 261-262, nr. 185; 262-263, nr. 186; 264-265, nr. 188; 263-264, nr. 187; 265-266, nr. 189; p. 257, nr. 183; p. 266-272, nr. 190, 257-261.
 - CCA 2002 (2003): p. 254-256, nr. 182; CCA 2002 (2003), p. 105-106, nr. 63; p. 106-107; p. 92- 104; p. 254-256, nr. 182; 254-262.
 - CCA 2003 (2004): 280-283; 283-288; 262-264; 264-267; 264-280.
 - CCA 2004 (2005): 187, 297-298.
 - CCA 2005 (2006): 158.
 - *Alburnus Maior I* (ed. Paul Damian), Bucureşti, 2003;
 - *Alburnus Maior II* (authors Mihaela Simion, Decebal Vleja, Virgil Apostol), Bucureşti, 2004;
 - *Alburnus Maior III* (ed. Paul Damian), Bucureşti, 2006.
 - *** *Istoria Românilor*, vol. I–IV, Academia Română, Bucureşti 2001.
 - M. MACREA, *Viaţa în Dacia romană*, Bucureşti, 1969.
 - Volker Wollmann, *Mineritul metalifer, extragerea sării şi carierele de piatră în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.
 - Radu Ardevan, *Viaţa municipală în Dacia română*, Timişoara, 1998.
- From theoretical point of view, the biodiversity value of a site is provided by quantitative and qualitative indexes of biodiversity.

Considering the conditions of site ecosystem defined by elements related to major impacts, action area, and extension in time, the identification of several natural habitats in the true meaning of the word and as it is defined in specific handbooks has remained at the stage of a hope.

The legal requirements governing the assessment of biodiversity refer to the assessment of specific and ecosystems richness and to conservative identification of species and habitats. Both aspects have been adequately covered within the Environmental Impact Assessment Study.

From all data secured following field studies, several strong conclusions may be drawn according to which biodiversity as a whole represents an element which is poorly represented within Roşia Montană. Therefore, its value remains reduced even though theoretic or practical approaches are attempted.

No endemic, characteristic and thalassic species have been identified at Roşia Montană that may have a particular significance for biostrata either being local, regional or national. Moreover, no unique or rare habitats or habitats that may have priority for conservation have been identified within Project's impact area.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance). The proposal was denied by the Committee of Technical Experts of Ministry of Environment and Water Management that was summoned to assess the Natura 2000 proposals.

- An assessment of the potential incomes generated by tourism in Roşia Montană in case the project will not be achieved, was not required either by the Terms of Reference (TOR) for the Environmental Impact Assessment (EIA) or by Order no. 863/2002 – Annex 2 – Methodological Guide of the screening stage and of completion of the report to the assessment study – Part II (The structure of the report to the environmental impact assessment study). Nonetheless, information on current tourism activities are provided in Volume 14, 4.8 Social and Economic Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan of EIA. This information were presented primarily so that an assessment could be completed in respect of the potential effects of the proposed project on this industry. In the absence of large scale investment, touristic opportunities and potential touristic income in Roşia Montană are limited at best.

For more information, please see Roşia Montană Sustainable Development and the Roşia Montană Project – Annex 4.

- The Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) makes such an analysis in Chapter 5 – Assessment of alternatives.

Information on current industries, such as agriculture and tourism is also provided in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan. This information was presented primarily so that an assessment could be completed on the potential effects of the proposed project on these industries. A detailed analysis of the potential for alternate businesses to develop in absence of the project is not normally undertaken under EU regulations or International guidelines. If the project is not developed it should not have any effect on alternate businesses.

Roşia Montană could continue to develop its tourism potential. There are initiatives to do so, such as "Tourism development model and its contribution to sustainable development in Zlatna, Bucium, Roşia Montană and Baia de Arieş as alternative to mono-industrial mining activities" prepared by the National Institute for Research and Development in Tourism (INCDDT) published in April 2006, just as the EIA report was being submitted to the Ministry of Environment and Water Management.

RMGC has also commissioned a study, which sets out how the potential tourism markets and how these might best be approached in an integrated project:

“From experience, tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, accommodation, restaurants, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc). A mining project such as the one proposed by RMGC will provide, through taxes, and the development of service industries, the necessary funds to improve the infrastructure. Through the RMP and its heritage management plans, US\$ 25 million will be invested by the company in the protection of cultural heritage in such a way to support tourism. A training program will provide the necessary skills to develop tourist activities and the Roşia Montană Micro Credit will support people in starting pensions, restaurants, etc., all needed for attracting tourists. At the end of the project, there will be a new village, plus the restored old centre of Roşia Montană with a museum, hotels, restaurants and modernized infrastructure, plus restored mining galleries (e.g. Cătălina Monuleşti) and preserved monuments such as the one from Tău Găuri - all of which would serve as tourist attractions. Further to this, it is understood that the government will be acting locally to

encourage economic growth.”(see Roșia Montană Initial Tourism Proposals Gifford Report 13658.R01).

This study was prepared by Gifford, a leading British consultancy of heritage specialists and engineers.

This report concludes that:

“[...] tourist development could be pursued even in the absence of renewed mining, based simply upon the existing potential attractions. In the latter case however, financial support would have to be generated entirely through European Union (EU) funding, national government budgets, and private sector enterprises. Works based upon these funding sources would necessarily be promoted and undertaken by governmental agencies at levels ranging from local to national.

Much development work in Cluj-Napoca and Alba Iulia (and possibly Deva) will also be needed as we consider that these ‘gateway’ towns will have to serve as tourist attractions in their own rights, especially with regard to international tourism, and offer appropriate accommodation and other facilities for tourists. One questions how successful a tourism development in Roșia Montană would be unless it was supported by parallel development in Cluj-Napoca and Alba Iulia.

If consent for mining is not given by the Romanian government, and if the tourism potential discussed here is to be achieved, then alternative funding sources for these pre-requisite infrastructure works and the more direct tourism investments will be required. The levels of investment required, even by the very optimistic INCDT 2006 report discussed above, are very significant.

In simple terms the total estimated costs of the combined projects, as expressed in INCDT 2006 and in the proposals by RMGC, would be US\$ 44,817,380.

These investments costs could, perhaps, only be achieved by a very significant investment by the Romanian government with matching grants from EU programmes, but these investments are considered to be beyond the means of the private sector. Attracting EU and other international development aid will be dependant upon detailed, well-analyzed, and realistic development forecasts, and must be administered by public sector organizations demonstrably capable of delivering the projects to time and budget.

A very real danger to this scenario is simply that it is difficult to envisage this as anything except a more-or-less one-off capital investment in one or more individual projects. A one off or even a few limited capital investments are not likely to generate any longer-term, sustainable conservation or restoration of the heritage assets, rather remaining as a short term fix leading to even greater longer-term problems.”

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development and the Roșia Montană Project – annex 4.

- There are numerous potential alternative industries for Roșia Montană. However, it is very unlikely that the activities mentioned in the question would provide enough jobs for all people in Roșia Montană and the neighbouring towns.

It is true that tourism may be a potential source of revenue and sustainable development for Roșia Montană and the region. There is, however, a vast difference between proposing tourism as an alternative or substitute for a major industrial project – and the development of tourism over time supported by the infrastructure investments driven by a large industrial project.

The former – for Roșia Montană, “tourism with no mine” – is not viable on its own, and certainly not in comparison to a plan to develop tourism over time with the help of infrastructure investment.

Information on current industries, such as agriculture and tourism is provided in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan. This information was presented primarily so that an assessment could be completed on the potential effects of the proposed project on these industries. A detailed analysis of the potential for alternate businesses to develop in absence of the project is not normally undertaken under EU regulations or International guidelines. If the project is not developed it should not have any effect on alternate businesses.

The presence of the Roșia Montană Project (RMP) as a major investment will improve the area’s economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment climate, combined with a functioning market economy, will result in the identification of new business opportunities that can develop concurrent with the RMP.

What new businesses develop will depend on market demand, the viability and feasibility of the business relative to the market, and the initiative of people in the community to develop those businesses. During the life of the mine, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) is committed through its Community Sustainable Development Plans to a proactive campaign to create an enabling business environment promoting local sustainable development. Elements of this include: availability of affordable micro-financing, business incubator providing business advice, training & skills enhancement and education opportunities. The goal is to have established, well before mine closure, a robust economy not dependent on the mine and able to continue following mine closure.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development and the Roșia Montană Project – annex 4.

- There is no such ban on the formation of new businesses as the questioner suggests.

The designation of an industrial area in part of Roșia Montană does not limit business development in the locality, as the industrial area (or “project footprint”) is limited to 25% of Roșia Montană, and an even smaller 5% of the area including Câmpeni, Roșia Montană and Abrud. Businesses of all kinds are free to form through the normal means of permitting and registration with local authorities.

Studies were made by the relevant governmental authorities when the area was designated „disadvantaged area” in order to enable investment in the area, which was the case of the Roșia Montană Project.

The alteration of the urbanism plans and the designation of an industrial area for RMP is a mandatory legal requirement as per:

- (i) art 6 (1) of the GD no. 525/1996 for the approval of the General Urbanism Regulation (“authorizing the building of permanent constructions, other than the facilities necessary for the exploitation and processing of resources in the areas delineated according to the law, which contain identified underground resources, is forbidden”) and ;
- (i) art. 41 (2) of the Mining Law no. 85/2003 (“the county councils and the local councils will amend and/or update the existing territory arrangement plans and the general urbanism plans, so as to allow the development of all operations necessary for the development of the mining activities granted into concession”).

You claim that the EIA proposes a “risky development” that will not contribute to sustainable development in the community. In fact, the RMGC has developed its Sustainable Development

Policy [1] in support of this and this is presented further on in this annex. Supporting elements are also presented, as are a set of Authority, Community, and Company initiatives within the Roşia Montană Sustainable Development Partnerships and Programs.

Five Capitals of Sustainable Development

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally
- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other), for 16 years, most of which sourced locally
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally [2]
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government
- US\$ 1.5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1.1 billion during production, from Romania (16 years)

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local stakeholders regarding setting up their own businesses:

- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing
- The set up of a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice to promote local & regional business development both to service the RMP but also to encourage entrepreneurship in preparation of the post-mining sustainable development needs,

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities

- Increases in revenue to government agencies, of the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas. These will be transferred to the local authorities once complete. The RRAP contains full details of these initiatives

Human Capital

Health and education

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system
- Improvement of mobile emergency medical system in the area
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, e.g.: the NGO and local authorities lead CERT Educational Partnership (www.certapuserni.ro).

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony

- Efforts to develop and promote Roşia Montană's cultural heritage for both locals and tourism – RMGC is a partner in the Roşia Montană Cultural Heritage Partnership (info@rmchp.ro)
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect – RMGC is a partner in the Roşia Montană Professional and Vocational Program (info@rmpvtp.ro)
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roşia Montană – RMGC is a partner in the Roşia Montană Good Neighbour Program lead by local NGO ProRoşia (info@rmgnp.ro)
- RMGC supports a NGO-lead partnership working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community (www.certapuseni.ro).

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA.
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roşia Montană.
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans.
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities.
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance.
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

In order to achieve its commitments, RMGC acknowledges that it needs to collaborate with the Community, Authorities and civil society on issues that impact the area's development. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organisations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the RMP's Environmental Impact Assessment (EIA) as well as the drafting of the Annex to the EIA.

Support of the area's sustainable development will be conducted within the framework of Partnership as promoted by organisations such as the United Nations Development Program (UNDP). For example, future socio-economic impacts mitigation and enhancement measures will be conducted under the guidance of the Roşia Montană Socio-Economic Research Centre (info@rmserc.ro), which in turn is partnered with the local authorities. This will allow a transparent evaluation of the effectiveness of sustainable development support and will provide a forum to implement necessary improvements.

Other sustainable development support partnerships are presented under the section entitled Roşia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships further in this annex (www.rmsdpps.ro).

Beyond immediate direct and indirect benefits, the presence of the RMP as a major investment improves the area's economic climate that will in turn encourage the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond

economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realise the RMP.

296

10
712

Catre Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor, 10943, 07.02.2006

Observatii, comentarii si intrebari legate de Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului

Am studiat cu mare interes Rapoartele Anuale ale lui Gabriel Resources, documentele "Descrierea Proiectului" (sept. 2002), Raportul de Presentare a Proiectului (RPP) (dec. 2004) si acum Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (Raportul EIM) (mai 2006). Voi prezenta cateva observatii, comentarii si intrebari, la care astept raspuns in scris.

1) Datele din Raportul EIM difera nepermis de mult de datele din RPP. Astfel, de exemplu:

- a) concentratia de metal este de 1,52 g/t Au si 7,47 g/t Ag in RPP, pag. 22 si de 1,46 g/t Au si 6,9 g/t Ag in Raportul EIM (Vol. 7, pag. 10).
- b) rezervele extractibile sunt de 218 mil. tone minereu in RPP, pag. 22 si sunt de 215 mil. tone minereu in Raportul EIM (Vol. 7, pag. 10);
- c) suprafata iazului de decantare era de 300 ha, cu un baraj de 185 m inaltime in RPP pag. 21, si este de 363 ha (Raportul EIM, Vol. 7, pag. 36), cu un baraj de 185 m inaltime in Vol. 8, pag. 18 si de 200 m inaltime in Vol. 25, pag. 12.

Comentariu: Nepotrivirea intre datele din RPP si Raportul EIM imi induce o stare de neincredere in proiect in general. Daca exista o motivatie in Raportul EIM pentru micșorarea rezervelor, nu am gasit o motivatie a scaderii concentratiei (o scadere asa mica a rezervelor nu poate micșora atat de mult concentratia). In Rapoartele anuale ale Gabriel pe 2002, 2003, 2004 si in RPP rezervele si concentratia sunt la fel si deodata, in Raportul Anual Gabriel pe 2005 si in Raportul EIM, sunt mai mici.

Intrebari.

- de ce a scazut concentratia ?
- de ce a crescut suprafata iazului de decantare cand rezervele - deci sterilul- au scazut ?

2) Licenta de exploatare 47 nu este pentru Proiectul RMGC (Raportul EIM, Vol. 7, pag. 4) , ci pentru exploatarea Minvest de circa 400.000 tone minereu anual. Perimetrul licentei a fost modificat in timp. Acum este de 2388 ha.

Intrebari:

- Cum a fost posibil ca pe licenta de exploatare 47/1999 sa fie trecuti un titular si un afiliat, titularul Minvest sa exploateze si afiliatul RMGC sa exploreze ?
- Dupa 2000, cand a avut loc transferul, RMGC, titularul licentei de exploatare, exploreaza si Minvest, afiliatul licentei de exploatare, exploateaza; ce articol din Legea Minelor 61/1998 a permis acest lucru, caci Art. 14 nu vorbeste de licenta mixta, cu titular si afiliat ?
- Care era perimetrul initial al licentei, la momentul emiterii ei in 1999 ?
- In baza caror legi din Legile Minelor 61 si 85 a fost modificat perimetrul licentei 47?

MINISTERUL MEDIULUI SI GOSPODĂRII APELOR
Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării

INTRARE NR. 74513
IEȘIRE ZIUA 08 LUNA 08 ANUL 2006

- Cum se explica ca perimetrul licentei de exploatare 47, a exploatareii existente, nu cuprinde - acum - uzina de preparare existenta si concasorul existent (Raportul EIM, Vol. 9, Plansa 2.2) ?
- Este legal ca perimetrul zonei industriale sa depaseasca marginile licentei de exploatare 47 si sa intre in perimetrul licentei de explorare Bucium (Raportul EIM, Vol. 9, Plansa 2.2) ?

3) In eventualitatea obtinerii acordului de mediu, in vederea operarii noii exploatare miniere de 13 mil. tone minereu anual, "va fi necesara actualizarea licentei 47" (MPP, pag. 15) sau "actuala licenta de exploatare va trebui modificata in conformitate cu noile cerinte. Ea va fi eliberata de ANRM" (Raportul EIM, Vol. 7, pag. 6).

Comentariu. Nu exista operatia de "actualizare" sau de "modificare" a unei licente de exploatare in Legea Minelor 61 sau 85. O licenta de exploatare se aproba prin Hotarare de Guvern, nu de catre ANRM.

Intrebare. Cu ce licenta de exploatare se va face operarea celor 4 mine prevazute in proiect, daca acesta va fi aprobat ? Cum va fi ea obtinuta (cu ce articol din Legea Minelor 85) ?

4) RMGC este titularul licentei de exploatare 47, pentru exploatarea curenta, care a fost inchisa la 15 mai 2006.

Intrebări:

- Cum a fost inchisa exploatarea RosiaMin, definitiv sau temporar ?
- Cine a facut cererea de inchidere a minei, RMGC sau Minvest ?
- Ce se intampla cu licenta de exploatare 47, cand exploatarea pentru care a fost data s-a oprit (cu referire la articol din Legea 85) ? Se anuleaza ? Cand ?
- Cum mai continua RMGC sa faca explorari dupa 15 mai 2006, cand exploatarea pentru care a fost data licenta s-a oprit ?

5) RMGC a fost titularul licentei de exploatare 47 din 2000, in urma transferului licentei. Stim ca exploatarea facuta de Minvest sub aceasta licenta a fost nerentabila economic.

Intrebări:

- Cum a influentat RMGC rentabilitatea economica a exploatareii din 2000 pana la inchidere, la 15 mai 2006 ?
- Daca exploatarea curenta a ramas nerentabila timp de aproape 6 ani, sub conducerea RMGC, cine ne asigura ca RMGC este in stare sa faca rentabila noua exploatare preconizata.
- Daca o sa-mi raspundeti ca in cadrul Licentei, RMGC avea sarcina sa se ocupe de explorari legate de proiect si ca de exploatare se ocupa Minvest, atunci intreb: de ce s-a mai facut transferul ?

6) Din sudiul volumelor 6,14, 32 si 33 privitoare la Patrimoniul cultural al Rosiei Montane, rezulta ca doar 4 obiective din situl arheologic Alburnus Maior-Rosia Montana (galeria Catalina Monulesti, zona cu vestigii romane Carpeni + Galeria Paru Carpeni, incinta funerara romana Tau Gauri si zona Piatra Corbului), impreuna

cu zona de protecție a centrului istoric, nu fac parte teoretic din zona industrială, desi practic fac parte din zona industrială.

Comentarii. Este o pură iluzie că obiectivele arheologice propuse spre conservare ca și centrul istoric al satului Roșia Montană, pus de MCC într-o zonă protejată, aflate toate în vecinătatea imediată a celor 4 cariere deschise, vor rezista exploziilor planificate (și prafului produs de explozii) și trepidațiilor produse de cele 14 autobasculante de transport de mare tonaj (150 t) care vor circula la Roșia Montană timp de 16 ani, 365 zile pe an, 24 de ore pe zi, cum prevede proiectul.

Analiza celor 4 volume ridică numeroase semne de întrebare legate de descarcările de sarcină arheologică date. Astfel, de exemplu:

Intrebări:

- se recunoaște (Vol. 6, pag. 14) ca “ deschiderea carierei în anii 1970 a afectat în mod substanțial peisajul cultural al Rosiei Montane”; se pune atunci întrebarea cum va afecta deschiderea celor 4 cariere peisajul cultural ?
- se recunoaște (Vol. 6, pag. 15) ca amplasarea Pietrei Despicate și a Pietrei Corbului pe versanții din Cetate și Carnic, ce se caracterizează prin prezența excavatiilor și rocilor sterile, “diminuează mult valoarea lor artistică”; dar când se vor afla pe marginea celor două cratere prevăzute de proiect ?
- cum s-a reușit cercetarea preventivă și săpătura de salvare pe cele circa 1300 ha cât are zona industrială, la suprafață și în galerii, în doar 5-6 ani, câteva luni pe an, pentru a se da descarcarea de sarcină arheologică ? Un calcul simplu arată că este imposibil să se fi săpat tot. Și dacă nu s-a săpat tot, cum de s-a dat descarcarea de sarcină arheologică pentru tot ?
- galeriile romane de la Rosia Montana erau din 2000 desemnate prin PATN/III drept “monumente de valoare națională excepțională” (Vol. 33, II, pag. 11); cum se explică că au fost incluse în marea majoritate în zona industrială și descarcate de sarcină ? Adică, de ce Ministerul Culturii nu le-a aparat, căci acesta este rolul său ?
- cum se explică că se vor crea replici ale unor galerii, și nu se pastrează originalul, când Charta ICOMOS recomandă că resursele arheologice să fie conservate pentru cercetări arheologice ulterioare (Raportul EIM, Vol. 14, pag. 55) ?
- cum de sunteți siguri că nu mai există și alte sub-situri ale sitului Alburnus Maior, în afara celor 13 prezentate ?
- “Este foarte greu de distins, în stadiul actual al cercetărilor, care va fi fost statutul așezării de la AM în cadrul juridic al vîetii municipale din Dacia” (Vol. 32, Pag. 17). Atunci de ce s-a dat deja descarcarea de sarcină arheologică, de ce s-a dat liber la Proiect deci, cu planificare de volum Alburnus Maior până în 2014 și cu “supraveghere arheologică” ? **PENTRU BANI ?**
- “Astfel, rezultatele cercetărilor arheologice preventive din cadrul Programului Național de Cercetări Alburnus Maior furnizează baza pentru a aprecia la ora actuală situl ca având o importanță deosebită, ...” (Vol. 32, pag. 41). Dar știți că:

Legea Minelor, nr. 85 din martie 2003, spune clar, la Art. 11, alin. (1), următoarele: „**Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate** monumente istorice, culturale, religioase, **situri arheologice de interes deosebit**, rezervații naturale, ..., precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri **sunt strict interzise.**” Iar la Art. 11, alin. (2), se adaugă:

„**Excepțiile de la prevederile alin. (1) se stabilesc prin hotărâre a Guvernului**, cu avizul autorităților competente în domeniu și cu stabilirea de despăgubiri și alte măsuri compensatorii.” ?

Ori, la Roșia Montană, există situri arheologice de interes deosebit și nu există o hotărâre de Guvern care să excepteze de la prevederile Legii 85/2003, Art. 11, alin. (1), terenul pe care se află ele la Roșia Montană

Deci, Legea Minelor 85/2003, prin Art. 11 amintit, interzice din 27 martie 2003 efectuarea de operații miniere (explorare sau exploatare) - deci și de săpături pentru descărcări de sarcină arheologică - la Roșia Montană, în absența unei Hotărâri de Guvern care să consfințească exceptarea.

7) Capitolul Transport, Vol. 15, este foarte subțire, nedezvoltat suficient. Sunt, cred multe probleme nerezolvate. Se recunoaște la pag. 6 ca "RMGC va efectua un nou studiu înainte de a începe construcția", deci ca acum lucrurile sunt doar aproximative.

Intrebări.

- cum va fi realizată porțiunea care nu intră în zona industrială de drum paralel cu drumul actual care pleacă din Gura Rosieii, când terenurile sunt proprietate privată ?
- cum credeți că va rezista vibrațiilor produse de basculantele de 150 tone monumental funerare de la Taul Gaurii, când este înconjurat de drumuri industriale pe 3 laturi (Plasa 4.10.1) ?
- cum credeți că va rezista vibrațiilor zona Piatra Corbului, când este înconjurată de drumuri industriale pe 4 laturi (Plasa 4.10.1) ?
- de ce nu sunt marcate drumuri industriale pentru carierele Orlea și Jig (Plasa 4.10.1) ?

8) Analiza alternativelor (Vol. 16) este slabă, neechilibrată.

Comentarii.

- La Roșia Montană exploatarea aurului se face de circa 2000 ani, dar în subteran, de aceea peisajul nu a fost afectat iremediabil. Numai din 1970 s-a trecut la exploatarea la suprafață, în masivul Cetate, care a mutilat peisajul zonei.
- Nu este dezvoltată în Raport varianta exploatarea în subteran, mai ales ca Rio Narcea (Spania) (500.000 tone minereu anual) a trecut din 2003 -2004 de la exploatarea la suprafață la exploatarea în subteran.
- Varianta aleasă a exploatarea la suprafață, în 4 cariere deschise, este inacceptabilă, pentru că afectează în mod substanțial peisajul.
- Nu se face un calcul pentru o carieră (Cetate), două cariere, trei cariere, patru cariere, pentru a înțelege de ce s-a ales varianta cu 4 cariere.
- Nu se explică nici de ce Gabriel a ales Roșia Montană pentru proiectul său și nu alta din celelalte trei licențe de exploatare pe care le deține via European Goldfields - Deva Gold.
- Analiza alternativei "zero" este slabă. Dacă se combină câteva din cele 116 programe prezentate în Vol. 32, alternativa "zero" era una foarte bună; dar poate prea bună !

Intrebare.

- De ce nu a fost analizată varianta continuării exploatarea curente, de circa 400.000 tone minereu anual (mai ales ca RMGC a fost titularul licenței de exploatare timp de 6 ani) ?

9) Descrierea dificultăților, Vol. 18, are doar 2 pagini, deci nu este prezentată corespunzător.

10) Plan de Management si Plan de Monitorizare de mediu si social. (Vol. 21).

Comentarii.

- Se amesteca mediul cu socialul; **trebuiau planuri separate**: doar planurile de mediu trebuiau predate la Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor, **planurile pentru social trebuiau predate la Ministerul Muncii.**

- **Problema sociala nu este tratata corespunzator. Se fac referiri la directivele Bancii Mondiale, dar nu se aplica in practica.** Dovada este ca RMGC a inceput relocarea populatiei din Rosia Montana inca din 2002, total nepermis, fara a se gandi la oamenii care au vandut si au plecat, cum isi vor duce viata, pentru ca locuinta nu este totul.

11) Plan de consultare si informare publica... (Vol. 30).

Comentariu. Nu sunt de acord ca publicul interesat poate inainta **sugestii sau comentarii** asupra Raportului EIM (pag. 15). Cred ca publicul trebuie sa inainteze **observatii, comentarii sau intrebari**, nu sugestii, si la intrebari sa primeasca raspunsuri. Adica publicul sa faca sugestii cum sa imbunatateasca RMGC proiectul? Apoi, daca proiectul va fi aprobat, tot publicul, societatea civila sa faca sugestii cum sa-si duca RMGC la capat proiectul, sa vegheze ca prevederile proiectului sa fie indeplinite? Adica unii cu banii si altii cu munca?

Observatii generale.

- Lipsesc informatiile detaliate despre compania Gabriel Resources: cand a fost infiintata, unde a mai activat, cine o conduce, ce putere financiara si ce competenta are sa duca proiectul la indeplinire.
- Lipsesc informatiile pe scurt despre alte proiecte similare din Europa si din lume.
- Nu am incredere ca RMGC va face ce a scris in Raport si nu am incredere ca institutiile statului abilitate sa urmareasca punerea in practica a acestui proiect sunt in stare sa o faca (o dovada este faptul ca din dec. 2004 exploatarea Rosiamin a functionat fara autorizatie de mediu si nu a patit nimic).

CONCLUZIE.

Avand in vedere cele studiate despre proiectul Rosia Montana (ca este un proiect gigantic, nerealist, distrugator, care nu rezolva problema mineritului in zona, doar o amana cu 16 ani), avand in vedere ca aurul si patrimonial arheologic pot sta foarte bine in pamant, asteptand vremuri mai bune si avand in vedere neincrederea pe care o am in partenerii afacerii, **recomand neacordarea acordului de mediu, deci oprirea proiectului.**

Bucuresti, 3 august 2006

Prof. univ. dr. Afrodita Iorgulescu

Academia de Studii Economice,
Piața Romană nr. 6, sector 1,
Cod 010374, Oficiul Poștal 22, București, Fax: ++40-21-319.18.99

To: Ministry of Environment and Water Management,

Remarks, comments and questions related to the Environmental Impact Assessment Study

I have thoroughly studied the Gabriel Resources' Annual Reports, the "Project Description" documentation (September 2002), the Project Presentation Report (PPR) (December 2004), and now the Environmental Impact Assessment Report (EIA Report) (May 2006). I will present several remarks, comments and questions, and I'm waiting for an answer:

- 1) Data in the EIA Report are intolerably different from the data presented in PPR. Thus, for instance:
 - a. The grades are 1.52g/t of Au and 7.47g/t of Ag in PPR, p. 22 and 1.46 g/t of Au and 6.9 g/t of Ag in EIA Report (Vol.7, p.10).
 - b. The reserves that may be mined are 218 million tons of ore in PPR, p.22 and 215 million tons of ore in EIA Report (Vol.7 p.10);
 - c. The surface of the TMF was of 300 ha, and a rock-fill dam of 185m in height in PPR p. 21, and of 363ha (EIA Report, Vol. 7, p. 36), and a rock-fill dam of 185m in height in Vol. 8, p. 18 and of 200m in height in Vol. 25, p. 12.

Comment: inconsistency in data presented both in PPR and EIA Report gives me a feeling of doubt regarding the project in general. If there is a reason behind the EIA Report for minimizing the reserves, I didn't find an explanation for decreasing the grades (such a minor decrease of reserves cannot lower the grades that much). In Gabriel's Annual Reports for 2002, 2003, 2004, and in PPR, the reserves and the grades are exactly the same and all of the sudden, in Gabriel's Annual Report for 2005 and in the EIA Report, they are lower.

Questions:

- Why did the grade decrease?
- Why did the surface of the TMF increase while the reserves – tailings – have decreased?

2) Mining license no.47 is not for RMGC's Project (EIA Report, Vol.7, p.4), but for Minvest mining operation of about 400,000 tons of ore p.a.

The perimeter of the license has been modified, as time passed by. Now, it has 2,388ha.

Questions:

- How was it possible that the mining license no.47/1999 to include both a titleholder and an affiliated company; Minvest as titleholder develops mining activities and RMGC as affiliated company develops exploration activities?
- After 2000, when the transfer has been performed, RMGC as titleholder of the mining license explores, and Minvest as affiliated company develops mining activities; what article from the Mining Law 61/1998 has allowed this, while article 14 doesn't mention a mixed license, having both a titleholder and an affiliated company?
- Which was the initial perimeter of the license, when was it issued in 1999?
- According to what Mining Laws 61 or 85 was the perimeter of the license no. 47 modified?
- How can it be explained that the perimeter of the mining license no. 47, of the existing mine doesn't include – at the moment - the proposed processing plant and the proposed crusher (EIA Report, Vol.9, exhibit 2.2)?

- Is it legal that the perimeter of the industrial area exceeds the boundaries of the mining license no.47 and enters the perimeter of Bucium mining license (EIA Report, Vol. 9, exhibit 2.2)?

3) If the environmental permit is secured, which is necessary for the new mining operation that provides 13 million tons of ore p.a., “updating of the mining license no.47 will be necessary” (MPP, p.15) (Probably PPR, p.15) or “To operate the new facility under the license, an amendment to the exploitation license is necessary. The license will be issued by NAMR ...” (EIA Report, Vol.7, p.6)

Remark: there is no such term of “updating” or “amending” the mining license included in the Mining Law 61 or 85. A mining license is approved by Governmental Decision, and not by NAMR.

Question: If the project is approved, based on what mining license will the operation of the 4 mines included in the project be developed? How will it be secured (based on what paragraph from the Mining Law 85)?

4) RMGC is the titleholder of the mining license 47 of the current mining operation, which was closed on 15th of May 2006.

Questions:

- How was RosiaMin closed, permanently or temporarily?
- Who submitted the application for the mine closure, RMGC or Minvest?
- What happens with the mining license 47, when the mining operation for which it has been issued, has stopped (related to an article from Law 85)? Is it going to be cancelled? When?
- How may RMGC continue to operate after the 15th of May 2006, while the mining operation for which the mining license was granted has ceased its activity?

5) Since 2000, after the license has been transferred, RMGC has been the titleholder of the mining license no.47. We know that the mining operation developed by Minvest under this license has been uneconomic.

Questions:

- How did RMGC influence the economic viability of the mining operation from 2000 until its closure, on 15th of May 2006?
- If the current mining operation has been uneconomic for almost 6 years, under the administration of RMGC, who can assure us that RMGC is able to make the new proposed mining operation economic.
- If you are going to answer me that under the license, RMGC had the responsibility to deal with mining operations connected to the project, and Minvest had the responsibility to deal with the exploration, then I ask: why has the transfer ever been made?

6) After studying volumes 6, 14, 32, and 33 regarding the Rosia Montana Cultural Patrimony, it results that only 4 elements from Alburnus Maior archaeological site - Rosia Montana (Catalina Monulesti gallery, the Roman vestiges area Carpeni + Paru Carpeni Gallery, the Roman funerary yard from Tau Gauri and Piatra Corbului area), together with the protection area of the historic centre, theoretically speaking do not belong to the industrial area, even if, in reality, they are an integral part of the industrial site.

Remarks: It is just a pure illusion that the archaeological sites that were planned to be preserved as well as Rosia Montana historical centre, which was listed in a protected area by the Ministry of Culture and Religious Affairs, all being located in the close vicinity of the 4 open pits, will survive to all designed blasting

(and to the dust generated by blasting) and vibrations generated by the 14 heavy-duty haul trucks (150t) that will be used at Rosia Montana for 16 years, 365 days per year, and 24 hours per day, as the study anticipates.

The assessment of the 4 volumes arises many doubts related to the issued archaeological discharges. Thus, for instance:

Questions:

- It is acknowledged (Vol. 6, p.14) that “.....*surface exploitation in the 1970’s, also significantly impacted the cultural landscape*” of Rosia Montana, in this case, the question arises: how will the opening of the 4 pits impact the cultural landscape?

- It is acknowledged (Vol. 6, p. 15) that the location of Piatra Despicata and Piatra Corbului on the mountain slopes of Cetate and Carnic, and which is being characterized by the presence of excavation works and tailings, “*minimize their artistic value*” (but in the EIA is as follows-“*minimizes their aesthetic quality*”); and when they are going to be located on the edge of these two large craters proposed by the project, what then?

- How preventive research and the rescue excavations have been carried out so as to archaeologically discharge those approx. 1300 ha of industrial area, both at surface and in underground, in only 5-6 years, several months per year? A simple calculation shows that it is impossible to have it all excavated. And if it hasn’t been excavated, how come that the archaeological discharge has been granted for the entire area?

- Since 2000, Roman galleries from Rosia Montana have been defined by PSNT/III (Plan for Setting up the National Territory) as “*as monuments of exceptional national value*” (Vol.33,II, p.11); which is the explanation of the fact their greatest majority has been included in the industrial area and they have been archaeologically discharged? Namely, why didn’t Ministry of Culture defend them, for this is the Ministry’s role?

- How can one explain the establishment of replicas for certain galleries instead of preserving the original, while Charta ICOMOS advises that archaeological resources should be preserved for subsequent archaeological research (EIA Report, Vol. 14, p.55)?

- How come that you are so sure that Alburnus Maior has no other sub-sites besides those 13 that have already been presented?

- “The present state of research renders it difficult to distinguish the status of the settlement at Alburnus Maior in the juridical (legal) framework of municipal life in Dacia.” (Vol.32, p.17). Then, why the archaeological discharge has been already issued, why was the project given green light anyhow, with Alburnus Maior volumes planned to be published until 2014 together with “archaeological monitoring”? WAS IT FOR MONEY?

- “The preventive archaeological research results belonging to the National Research Alburnus Maior Programme provide the basis for the assessment of the site as having special importance,...” (Vol. 32, p.41) But you do know that:

Issued on March 2003, Mining Law, no. 85, clearly indicates, at article 11, paragraph (1) the followings: “Carrying out mining activities on the lands on which are located historical, cultural and religious monuments, archaeological sites of special interest and natural reservations,.....as well as instituting the legal lien for mining activities over such lands is strictly forbidden”. And under article 11, paragraph (2), it is added: “Exceptions to the provisions of the paragraph (1) above shall be established by Governmental Decisions, with the endorsement of relevant authorities of the respective fields and by establishing damages and other compensation measures.”?

Or, there is no Governmental Decision to exempt, from the provisions of Law 85/2003, article 11, paragraph (1), the areas where Rosia Montana has archaeological sites of special interest.

Thus, since March 27, 2003, the abovementioned article 11 from Mining Law 85/2003 forbids carrying out mining activities at Rosia Montana (exploration or mining) – therefore, archaeological discharge excavations are also included – in the absence of a Governmental Decision to establish the exemption.

- 7) Transportation chapter (Vol. 15) is very thin and underdeveloped. There must be many unclear issues. It is acknowledged at p.6 that activity, RMGC will perform an additional survey prior to construction”, so, for now the state of the affairs is nothing but uncertain.
- as long as the lands are private properties, which is the development plan for the segment of road located outside the industrial area, that is parallel to the current access road that starts from Gura Rosieii?
 - As long as the funerary monument at Taul Gauri is surrounded by 3 industrial roads, how do you think it might resist to the vibrations produced by 150 tons haul trucks?
 - As long as Piatra Corbului area is surrounded by 4 industrial roads (exhibit 4.10.1), how do you think it can withstand the vibrations?
 - Orlea and Jig pits have no industrial roads established in the design (exhibit 4.10.1). Why?
- 8). The Assessment of the Alternatives (Vol. 16) is deficient and unbalanced.

Remarks:

- Mining operations have been developed at Rosia Montana for about 2000 years, but only underground mining operations. This is why the landscape hasn't been irreversible impacted. Open cast mining operations have started since 1970, in Cetate Massif. These mining activities have mutilated the area's landscape.
- Underground mining is not illustrated in the Report. From 2003 to 2004 Rio Narcea (Spain) (500,000tons of ore p.a.), has switched from open cast mining to underground mining.
- Open cast mining is intolerable because the landscape will be extremely impacted by these 4 open pits.
- A contrast study hasn't been conducted for one pit (Cetate) for two pits, for three pits, or for four pits that will allow us to understand why the four pits option has been selected.
- There is no reason presented to explain why Gabriel choose Rosia Montana for its project and not one of the other three mining licenses owned through European Goldfields – Deva Gold.
- The assessment of Zero Alternative is deficient. If some of the 116 presented programs (Vol. 32) had been combined, Zero Alternative would have been more than suitable; but maybe too good!

Question:

- The alternative of continuing current mining operations of about 400,000 tons of ore p.a. hasn't been taken into account. Why? (as long as RMGC had been the titleholder of the mining license for 6 years?)

9) Description of the Difficulties, Vol. 18, is not satisfactorily presented as it has only 2 pages.

10) Environmental and Social Monitoring Management Plan (Vol.21)

Remarks:

- Environmental and social issues are combined; there should have been 2 different plans; Environmental Management Plans should have been submitted to Ministry of Environment and Water Management and Social Management Plans should have been submitted to Ministry of Labour Social Solidarity and Family.

- The social issue is improperly dealt with. References are made to World Bank's directives but only in theory. The proof is the fact that even since 2002, RMGC has started to resettle locals from Rosia Montana without thinking about people who have sold and left their homes, about how they will go on living, because a place to live is not everything. This is an illegal procedure, by all means.

11) Public Consultation and Public Disclosure Plan....(Vol.30)

Remark: I do not agree to the fact that stakeholders can submit suggestions and remarks regarding EIA Report (p.15). The public should submit remarks, comments and questions, in my opinion, not suggestions, and they should receive answers to their questions. RMGC awaits the public's suggestions on how to improve its project? And after that, if the project is going to be approved, the social society should make suggestions on how RMGC should lead its project to an end, to keep an eye so that the project's stipulations to be implemented? **Some are cashing money, others are working?**

Overall remarks:

- Information on Gabriel Resources is not comprehensive: when was it established, where has it worked before, who is managing the business, which is the financial power and what is the potential to accomplish this project.
- Short information on similar projects, developed in Europe and at international level, is missing.
- I doubt the fact that RMGC is going to do what it has written in the Report. I have doubts about the capability of state institutions that are authorized to supervise the implementation of this project. I doubt that these institutions can do their job. (a proof is the fact that since December 2004 RosiaMin mining operation has functioned without an environmental permit and nothing happened).

CONCLUSION

Taking into account what I have studied about Rosia Montana Project (that it is a huge, unrealistic, damaging project and it doesn't solve the mining issue of the area, but delays it with 16 years), that the gold and the archaeological patrimony can very well remain hidden in the ground, waiting for better times to come, and the distrust I have regarding the business partners, I strongly advise that environmental permit should not be granted, therefore to end the project.

Bucharest, 3rd of August 2006

Prof. Afrodita Iorgulescu PhD

Academy of Economic Studies Bucharest
6, Romana Square
1st District

Code 010374, Post Office 22, Bucharest, Fax: ++40-21-319. 18. 99

Răspuns la Contestația Nr. 296_Afrodita Iorgulescu

RMGC a desfășurat cel mai detaliat și mai extins program de cercetare realizat până în prezent la un proiect minier din România și putem spune că acest zăcământ se cunoaște în cel mai mic detaliu.

În urma activității de explorare întreprinse de compania RMGC în perioada 1997 – 2006, activități care au fost supervizate, validate și auditate de către companii independente, a fost pusă în evidență o rezervă de 215 milioane t de minereu cu un conținut mediu de 1,46g/t aur și 6,9 g/t argint și un conținut total de 314,11 t Au și 1480,36 t Ag *in situ*.

În funcție de rezultatele programelor de cercetare precum și pentru a ține seama de modificările apărute de-a lungul timpului în cadrul proiectului, RMGC a contractat companii independente care au întocmit periodic calcule de evaluare a resurselor și rezervelor. Comparativ cu calculele de rezerve anterioare, ultimul calcul întocmit și prezentat mai sus are valori mai scăzute cu 3 milioane de tone de minereu și cu 0.06g/t în ceea ce privește conținutul mediu de Au.

Unele din modificările importante în cadrul proiectului au avut în vedere asigurarea unui grad de protecție ridicat pentru zona istorică a Roșiei Montane prin urmare s-au remodelat atât carierele Jig și Cârnic, situate la nord și respectiv sud de aceasta, cât și cariera Orlea, pentru protecția clădirilor de patrimoniu aflate în apropierea acestora și a zonei protejate Carpeni. Prin remodelarea celor trei cariere s-a redus atât cantitatea totală de minereu cât și conținuturile medii ale acestora.

Calculul de rezerve se bazează pe un program foarte elaborat de cercetare în urma căruia s-au prelevat 191 320 de probe din foraje, rețele de galerii subterane și din aflorimente de la suprafață.

Fiecare metru probat a fost analizat pentru aur și argint. Baza de date, care conține peste 400 000 de analize, a fost verificată de experți independenți, atât din România cât și din străinătate. Dintre companiile românești amintim Ipromin SA care a efectuat trei studii de fezabilitate pentru proiectul Roșia Montană. Aceste studii de fezabilitate includ și calcule de resurse și rezerve și, practic, atât ei cât și auditorii externi au confirmat rezultatele pe care RMGC SA le-a pus în evidență.

Resursele și rezervele, care sunt 2 clasificări diferite ale rocilor mineralizate (prima stabilește doar cantitatea de mineralizație în timp ce a doua ține cont și de criteriile economice de exploatare) au fost confirmate independent în concordanță cu *Legea minelor* (85/2003) din România, codurile UE (*Codul de raportare a mineralelor*, 2002) și Legile internaționale (NI 43-101). Aceste rezultate au fost verificate și auditate independent așa cum este cerut de toate aceste legi.

Întreg iazul de decantare a sterilului (IDS) are o suprafață totală de 363 ha, incluzând barajul Corna, cuveta iazului, sistemul secundar de retenție (SSR) și lagunele pentru epurarea debitelor de exfiltrații amplasate în aval de barajul secundar de retenție. Suprafața este prezentată în documentația de urbanism (PUZ pentru zona industrială și Certificatul de urbanism nr. 78/26.04.2006). Cantitățile de sterile ce urmează a fi depozitate în iaz sunt prezentate în studiul de fezabilitate.

Amprenta iazului de decantare a sterilului nu a crescut. Comparativ cu ce s-a prezentat în PPR în decembrie 2004 (367 hectare), amplasamentul existent s-a micșorat pentru că volumul total de sterile s-a redus de la 218 milioane tone la 215 milioane tone.

Întrucât întrebarea vizează două chestiuni distincte, respectiv (i) existența unui titular și un afiliat la licența de exploatare și (ii) desfășurarea activităților de exploatare și explorare în perimetrul aceleiași licențe de exploatare, vă rugăm să aveți în vedere următoarele aspecte:

(1) Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiata în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data încheierii Licenței. Licența Roșia Montană s-a încheiat între Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM"), pe de o parte și Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului "Minvest" S.A. ("Minvest"), în calitate de titular și Euro Gold Resources S.A. (care mai apoi și-a schimbat numele în Roșia Montană Gold Corporation S.A.), în calitate de afiliat, pe de alta. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Transferul Licenței Roșia Montană de la Minvest la RMGC a fost efectuat potrivit prevederilor art. 14 (1) din Legea Minelor nr. 61/1998, care prevede că *"titularul unei licențe poate transfera unei alte persoane juridice drepturile dobândite și obligațiile asumate, numai cu aprobarea scrisă a autorității competente"*. Aprobarea transferului s-a făcut prin Ordinului ANRM nr. 310/9.10.2000 publicat în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 504/13.10.2000. În art. 2 al actului normativ menționat se specifică: *"CNCAF "Minvest" SA va rămâne companie afiliată, în condițiile stabilite în licență"*. Precizăm că nicio dispoziție legală nu interzice calitatea de afiliat în cadrul unei licențe de exploatare deținută de un titular. Mai mult, dispozițiile art. 15 din fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 precizează în mod expres că: *"în limitele unui perimetru de exploatare autoritatea competentă poate acorda în condițiile legii, unor persoane juridice, altele decât titularul licenței, dreptul de exploatare și/sau explorare pentru unele resurse minerale, cu acordul titularului"*.

(2) În ceea ce privește posibilitatea ca în temeiul unei licențe de exploatare titularul să efectueze activități miniere de explorare-dezvoltare, iar afiliatul să efectueze activități miniere de exploatare, vă rugăm să notați următoarele:

- (i) Prin titular se înțelege potrivit art. 3 pct. 31 din vechea Lege a Minelor nr. 61/1998 (definiție preluată și în Legea nr. 85/2003) *"orice persoană juridică sau fizică, română sau străină, care poate efectua activități miniere în baza unei licențe sau a unui permis"*. Activitățile miniere includ atât exploatarea, cât și explorarea;
- (ii) Totodată, art. 30 din HG nr. 1208/2003 privind aprobarea Normelor pentru aplicarea Legii Minelor nr. 85/2003, prevede că în baza licenței de exploatare pot fi executate următoarele lucrări: *"construirea și montarea instalațiilor, echipamentelor și ale altor utilități specifice necesare extracției, prelucrării, transportului, stocării provizorii a produselor miniere, a sterilului și produselor reziduale, lucrări de suprafață și/sau în subteran pentru extragerea resurselor/rezervelor minerale, prelucrarea și livrarea acestora în forme specifice, precum și lucrări de cercetare pentru creșterea gradului de cunoaștere a resurselor/rezervelor minerale."*;
- (iii) La rândul său, activitatea de explorare, astfel cum este definită de art. 3 pct. 12 din Legea Minelor nr. 85/2003, include *"ansamblul de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare"*.

În concluzie, din analiza textelor legale citate mai sus, rezultă că în baza unei licențe de exploatare se pot desfășura atât activități de exploatare, cât și activități de explorare.

Dispozițiile art. 5 alin. (4) din Legea Minelor nr. 85/2003, reglementează cu caracter imperativ obligația de confidențialitate cu privire la informațiile privind activitățile miniere, menționând faptul că *"autoritatea competentă, titularii de licențe/permise, precum și alte autorități publice... au obligația de a păstra confidențialitatea asupra datelor și informațiilor [...] de care iau cunoștință în executarea atribuțiilor de serviciu, pe toată durata activităților miniere, în condițiile prevăzute de lege."*

În conformitate cu pct. 10 din Ordinul nr. 202/14.11.2003 privind aprobarea listei cu informațiile ce constituie secret de serviciu în cadrul ANRM, emis în temeiul Legii nr. 182/2002 privind informațiile clasificate, sunt incluse în categoria informațiilor ce constituie secrete de serviciu: *"licența de dare în administrare sau concesiune pentru exploatare și documentațiile aferente"*

acesteia.” Menționăm că perimetrul concesionat reprezintă o anexă la licență, fiind parte integrantă a acesteia.

Potrivit art. 39 din Legea nr. 182/2002 privind informațiile clasificate, „încălcarea normelor privind protecția informațiilor clasificate atrage răspunderea disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz”.

În concluzie, obligația păstrării confidențialității revine atât autorității competente cât și titularului acesteia, atât în temeiul legii, cât și în baza licenței și a acordurilor de confidențialitate încheiate între RMGC și ANRM potrivit prevederilor art. 12 din HG nr. 1208/2003 privind aprobarea Normelor pentru aplicarea Legii Minelor nr. 85/2003 și prin urmare, această informație privind perimetrul inițial al licenței nu poate fi divulgată.

Cu titlu general, menționăm că toate actele de reglementare a operațiunilor aferente Licenței de concesiune pentru exploatare în Perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 au fost încheiate și emise în temeiul competențelor legale ale Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile.

În acest sens, Agenția Națională pentru Resurse Minerale are competența legală să negocieze și să stabilească clauzele și condițiile licențelor, potrivit art. 55(1) lit. a) din Legea Minelor nr. 85/2003 (art. 40 (1) lit. b) din fosta Lege a Minelor nr. 61/1998) și art. 2 lit. b) din HG nr. 756/2003 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, care prevede: “Agenția Națională pentru Resurse Minerale are următoarele atribuții principale: negociază și stabilește, împreună cu ceilalți concedenți ai domeniului public al statului, după caz, clauzele și condițiile acordurilor petroliere, ale licențelor și permiselor miniere, încheie astfel de acorduri, licențe și permise și reglementează derularea operațiunilor petroliere și a activităților miniere prin norme, regulamente și instrucțiuni tehnice emise în aplicarea actelor normative în vigoare”.

În ceea ce privește proiectul inițiat de RMGC și care face obiectul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, amplasamentul uzinei de procesare propuse a fi construite de RMGC pentru operarea Proiectului Roșia Montană, în cadrul căruia există și concasoarele (așa cum rezultă din Planșa 2.3 și 2.10 din Raportul EIM, Vol.9) se găsește înăuntrul limitelor perimetrului Licenței Roșia Montană.

În acest sens, vă rugăm să observați că Planșa 2.2 din Raportul EIM, Vol. 9 la care se face referire în întrebare cuprinde “Situția existentă”, iar obiectivele și facilitățile menționate nu fac obiectul proiectului minier propus de titularul RMGC și supus procedurii de obținere a acordului de mediu. Potrivit prevederilor legale, se supune procedurii de evaluare a impactului asupra mediului proiectul propus de titular. În acest sens, vă rugăm să notați:

- (i) Art. 2 din OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului definește acordul de mediu drept “actul tehnico-juridic prin care se stabilesc condițiile de realizare a proiectului, din punctul de vedere al impactului asupra mediului; acordul de mediu reprezintă decizia autorității competente pentru protecția mediului, care dă dreptul titularului de proiect să realizeze proiectul din punctul de vedere al protecției mediului”

Art. 44 (3) și 45 din Ordinul nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, art. 10 din HG nr. 819/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri, precum și Ghidul Metodologic privind etapa de definire a domeniului evaluării și de realizare a raportului la studiul de evaluare – Partea II (Structura raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului) aprobat prin Ordinul nr. 860/2002 prevăd informațiile pe care titularul trebuie să le furnizeze și procedurile de urmat în legătură cu proiectul propus de titular pe amplasamentul respectiv și supus procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

Precizăm că activitățile miniere realizate de titularul RMGC în temeiul licențelor deținute sunt și vor fi realizate *“în cadrul unor perimetre autorizate în acest scop de autoritatea competentă”* (potrivit prevederilor art. 4(3) din Legea Minelor nr. 85/2003).

În acest sens, precizăm că RMGC este titular atât al Licenței de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 (“Licența Roșia Montană”), aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999, cât și al Licenței de concesiune pentru explorare în perimetrul Complexul Bucium nr. 218/1999 (“Licența Bucium”), aprobată prin Ordinul ANRM nr. 60/17.05.1999 în perimetrul căreia se găsesc resurse similare celor care constituie obiectul Licenței Roșia Montană. Menționăm că, potrivit prevederilor art. 17(1), 18(2) lit. a) și 20 din Legea Minelor nr. 85/2003, titularul RMGC are dreptul legal de a obține direct licența de exploatare pentru perimetrul Bucium.

Subliniem totodată că, potrivit dispozițiilor legale, autorizarea activităților miniere, inclusiv cele aferente zonei industriale din cadrul Proiectului Roșia Montană, este de competența Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, fiind o etapă ulterioară emiterii acordului de mediu pentru Proiectul Roșia Montană, care face în acest moment obiectul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

În conformitate cu dispozițiile legale, RMGC urmează întreaga procedură de autorizare pentru noile exploatare miniere, dezbateră publică a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului fiind o etapă obligatorie în cadrul acestui proces de autorizare.

În concluzie, nu este necesară obținerea unei alte licențe miniere, în condițiile în care RMGC este titularul unei licențe de concesiune pentru exploatarea perimetrului Roșia Montană.

Operațiunile în zona Roșia Montană ale CNCAF Minvest S.A. – subsidiară a Roșiamin, societate a cărui unic acționar este statul român, au încetat în baza politicii naționale privind minele subvenționate de stat, ca parte a negocierilor care preced aderarea României la UE.

În baza Strategiei în domeniul Industriei Miniere pentru 2004-2010, aprobate prin H.G nr. 615/2004 închiderea minelor neviabile a fost decisă de către Guvern ca o modalitate de a micșora pierderile din sectorul minier subvenționat de stat. Până la sfârșitul anului 2006, a fost aprobată prin Hotărâre de Guvern închiderea a 462 de mine și cariere [„Starea închiderii minelor și reabilitarea mediului”, de pe pagina oficială a Ministerului Economiei și Comerțului <http://www.minind.ro>], iar procesul continuă și în 2007 cu alte obiective miniere, printre care se numără și cel desfășurat de CNCAF Minvest S.A. – subsidiară a Roșiamin.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, în conformitate cu Legea Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea de producție a CNCAF Minvest SA, care a fost întreruptă în mai 2006. În perimetrul licenței continuă să se desfășoare atât activități miniere de închidere de mine,

urmare încetării activității de producție de către afiliatul CNCAF Minvest SA, cât și activități de explorare-dezvoltare de către titularul RMGC, aflat în acest moment în etapa autorizării, care va permite extracția și prelucrarea resurselor minerale de către titularul Licenței Roșia Montană.

În concluzie, Roșia Montană Gold Corporation SA este titular al unei licențe de exploatare valabile, în perimetrul căreia se desfășoară activități miniere, iar încetarea activității de producție a afiliatului CNCAF Minvest SA nu reprezintă una dintre cauzele expres și limitativ prevăzute de lege care ar putea conduce la anularea Licenței Roșia Montană.

RMGC nu a avut nici un rol în conducerea fostei exploatare RoșiaMin și, drept urmare, nu a afectat profitabilitatea ei în nici un fel. Operațiunile în zona Roșia Montană ale CNCAF Minvest S.A. – subsidiară a Roșiamin, societate a cărui unic acționar este statul român, au încetat în baza politicii naționale privind minele subvenționate de stat, ca parte a negocierilor care preced aderarea României la UE.

Petentul are dreptate când spune că întreprinderea existentă, care a fost închisă în mai 2006, era neprofitabilă. Exploatarea existentă era administrată de statul român, folosind tehnologii datând tocmai din anii 1980. Singura activitate de până acum a societății RMGC pe această proprietate a constat în următoarele: investigații pentru a defini dimensiunile zăcămintelor; lucrări de proiectare; activități de autorizare, precum și inițiative de dezvoltare a patrimoniului și a comunității. RMGC propune o mină nouă, modernă pentru Roșia Montană, de la care se așteaptă să fie profitabilă la practic orice preț al aurului.

Un studiu de fezabilitate adecvat pentru bănci a fost elaborat de experți ai unei terțe părți și a fost confirmat de instituțiile de creditare de la care se preconizează obținerea unui împrumut de 600 milioane USD pentru construcția acestui proiect. Pe baza analizei acestei terțe părți, proiectul ar rămâne profitabil chiar dacă prețul de piață pentru aur și argint ar scădea față de nivelul lor actual. Pe baza unui preț al aurului de USD 600/uncie și un preț al argintului de USD 10,50 /uncie, profitul total pentru toți acționarii Proiectului Roșia Montană (RMP) este de 1.572 milioane USD , cu o rată a profitabilității interne de 26%.

Conducerea firmei Gabriel Resources Ltd., principalul acționar al RMGC, are o experiență de peste 60 de ani, obținând autorizarea a șapte proiecte de exploatare minieră pe patru continente. Este o temelie extrem de solidă pentru a lucra la Proiectul Roșia Montană.

În ceea ce privește impactul asupra caselor monument istoric, trebuie precizat faptul că în martie 2006 a fost efectuat un studiu de specialitate referitor la starea de conservare a fiecărui imobil monument istoric în parte. Acest studiu a fost efectuat de către IPROMIN și Universitatea Tehnică de Construcții București, instituții cu largă expertiză în domeniul proiectării miniere și a siguranței construcțiilor. Acest studiu propune măsurile de urgență în ceea ce privește consolidarea tuturor acestor imobile. De asemenea, aceleași instituții, mai sus amintite, au efectuat un studiu experimental pentru măsurarea vibrațiilor propagate de activitățile de pușcare în zona protejată a centrului istoric și în zona acestui grup de case monument istoric din afara zonei protejate. Măsurătorile s-au făcut prin simularea unei explozii majore de 3000 kg explozibil, detonat în condiții normale, fără trepte de întârziere sau aplicarea altor tehnologii de ultimă generație, utilizate la ora actuală în mineritul modern. În baza acestui studiu, au putut fi elaborate măsuri de atenuare a impactului potențial produs de cele patru cariere, mai exact efectul pușcărilor în ceea ce privește monumentele istorice.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată de Ministerul Culturii și Cultelor în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004, în prezent, sunt clasate ca monument istoric 41 de imobile de pe cuprinsul localității Roșia Montană, respectiv două biserici și 39 de case (cod L.M.I. 2004: AB-II-s-B-00269, și apoi de la de la AB-II-m-B-00271 la AB-II-m-B-00311). Aceste clădiri monument istoric nu sunt răspândite între cele patru cariere ci sunt grupate astfel: 35 dintre acestea sunt situate în cuprinsul Zonei Protejate Centru Istoric Roșia Montană, iar 6 sunt grupate în zona actualului centru administrativ al comunei, în cuprinsul

viitoarei zone de dezvoltare industrială. Nici unul dintre aceste monumente istorice nu va fi afectat de implementarea proiectului minier.

În momentul de față compania RMGC deține 14 clădiri cu statut de monument istoric. Acestea au fost achiziționate urmând procedurile legale prevăzute de către Legea 422/2001, la momentul achiziției imobilele aflându-se în diferite stări de conservare, acest lucru fiind consemnat atât în contractele de vânzare-cumpărare, cât și în diferite imagini realizate de la achiziționarea acestora și până astăzi.

În baza prevederilor legale, RMGC a inițiat din anul 2001 procesul de elaborare a acestor documentații de urbanism specifice – Planul de Urbanism General și Planul de Urbanism Zonal. Ele au fost elaborate de firme românești autorizate și au urmat procedura legală de aprobare. Avizul pentru instituirea Zonei Protejate Centru Istoric Roșia Montană a fost emis de Ministerul Culturii și Cultelor în cursul anului 2002 (avizele nr. 61/14.02.2002 și nr. 178/20.06.2002) ca parte a procedurii de autorizare a documentațiilor de urbanism. În baza acestor avize, Ministerul Culturii și Cultelor a solicitat elaborarea Planului de Urbanism Zonal pentru zona Centrală Istorică. Treizeci și cinci (35) din cele 41 de imobile monument istoric, sunt localizate în cuprinsul Zonei Protejate Centru Istoric Roșia Montană, dintre care, o biserică catolică. Conform recomandărilor Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, suprafața acestei zone a fost mărită semnificativ. Această zonă va fi restaurată și conservată în ansamblul ei, urmând să fie deschis un muzeu al mineritului, care să cuprindă mai multe secțiuni – expoziția în aer ce va cuprinde toate gospodăriile tradițional-istorice și elemente de patrimoniu industrial, o expoziție asupra istoriei mineritului pe aceste meleaguri, un circuit muzeal subteran organizat în jurul galeriei istorice Cătălina Monulești – galeria în care au fost descoperite cele mai multe tăblițe cerate. Nu este însă în intenția companiei să determine muzeificarea acestei zone, ci, se preconizează ca toate casele, inclusiv imobilele monument istoric restaurate, să fie locuite în continuare de către localnici, iar acolo unde aceștia vor opta pentru relocare, respectivele case vor fi locuite de către persoane ce vor lucra în cadrul Proiectului Minier Roșia Montană. Menționăm doar faptul că în prezent sunt în curs de derulare proiectele de restaurare a 11 case monument istoric proprietate RMGC.

Compania dorește să protejeze și să promoveze toate aceste lucruri, iar pentru asta vor fi luate măsuri speciale atât în cuprinsul zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană (restaurare-consolidare-conservare), cât și în perimetrul industrial (utilizarea de tehnici speciale de pușcare, crearea de zone tampon între cele 2 perimetre, monitorizarea continuă a vibrațiilor și adaptarea pușcărilor în funcție de viteza de propagare a undelor, etc.).

Compania și-a asumat public – în cadrul Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului - un amplu program de reabilitare și restaurare a monumentelor istorice și a Zonei Protejate Centru Istoric Roșia Montană, astfel că nu se urmărește cheltuirea unor fonduri semnificative în această direcție, fără să fie luate toate măsurile tehnice și de siguranță care se impun pentru ca viitoarea exploatare minieră să nu afecteze aceste structuri.

Pentru mai multe detalii legate de aceste studii și simulări efectuate de către Universitatea Tehnică și IPROMIN pe tema măsurilor specifice de atenuare a impactului pușcărilor asupra clădirilor monument istoric vă rugăm să consultați materialul de specialitate anexat. De asemenea vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia” pentru detalii privind măsurile preconizate în ceea ce privește reabilitarea și restaurarea monumentelor istorice din zona Roșia Montană.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. ține cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, astfel că a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Având în vedere rezultatele cercetărilor, opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane USD, după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul

de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel, se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**, dar și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

Peisajul cultural al Roșiei Montane a fost modelat de-a lungul a aproape 1900 de ani de istorie a mineritului, fiind generat, astfel, un exemplu aparte al unei comunități miniere în cadrul munților Carpați și al României. Mineritul a influențat toate aspectele vieții de la Roșia Montană, determinând apariția unei culturi miniere care și-a pus amprenta asupra unui număr de fațete legate de evoluția localității, precum structura acesteia și țesutul său urban, arhitectura, etnografia, viața economică și spirituală, și desigur nu în ultimul rând a mediului natural al acestei regiuni montane. Prezența zăcămintului aurifer a determinat tranziția de la un mod de existență rural cu o densitate mică de populație către o structură cu caracter centralizat, care a persistat din perioade mai vechi și până în sec. XIX, când practic localitatea devine un centru cvasiurban.

Mențiunea pe care petentul o face se referă la ceea ce a însemnat deschiderea carierei în zona masivului Cetate în anul 1975, de către statul român. Astfel, începând cu anii 1970, în perioada comunistă, au fost efectuate lucrări de exploatare în cariere deschise în masivele Cetate și Cărnăc, aceste cariere și infrastructura industrială asociată acestora distrugând – fără nicio cercetare de specialitate prealabilă – importante vestigii, în principal celebrele: „Curți romane” și „Fereastra împăratului”. În contextul realizării studiilor premergătoare documentației necesare pentru Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană au fost elaborate un istoric al cercetărilor istorico-arheologice din zona Roșia Montană înainte de anul 2000 (vezi vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa F, p. 157-163) și un inventar al descoperirilor arheologice întâmplătoare înainte de anul 2000 (vezi vezi vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa G, p. 164-167).

Anunțat încă din anul 1972, prin adoptarea World Heritage Convention (Convenția asupra patrimoniului mondial), și anterior de către Carta de la Veneția (1964, 1966), care face referiri la context și vecinătatea monumentului sau ansamblului monument istoric, conceptului de „peisaj cultural” i se acordă o atenție specială abia în decembrie 1992 prin adoptarea instrumentelor de identificare și conservare a zonelor ce urmau investite cu această titlatură. Astfel, termenul reunește diverse manifestări ale interacțiunii om-natură, reprezentative pentru gradul de evoluție al societății umane sub influența constrângerilor de ordin fizic, a oportunităților habitatului natural și a factorilor social, economic și cultural.

Peisajul cultural reflectă modul în care o anumită comunitate interacționează cu mediul său înconjurător. Adesea, peisajul cultural reflectă tehnici specifice pentru utilizarea resurselor naturale, ținând cont de caracteristicile și limitele mediului înconjurător (vezi Convenția UNESCO - WHO, 1996). Conceptul de peisaj cultural prinde contur în 1992, când World Heritage Committee (WHC - UNESCO) a luat în considerare acest concept, plecând de la o serie de noțiuni referitoare la definirea criteriului de “valoare excepțională”, ceea ce a determinat o serie de modificări aduse convenției UNESCO din 1972. Astfel, în urma unor serii întregi de discuții între specialiști internaționali în acest domeniu, a fost adoptată Convenția europeană a peisajului (Convenția de la Florența, 2000) care are ca scop protejarea, managementul și amenajările teritoriale ale tuturor peisajelor, dar și a peisajului viu. Această convenție europeană a peisajului, adoptată de Consiliul European, introduce un set recomandări referitoare la protecția, gestionarea și dezvoltarea tuturor peisajelor din Europa, instituțiile administrației centrale din țările europene fiind responsabile pentru implementarea efectivă a acestor prevederi și reglementări. Convenția a fost ratificată de România prin Legea 451/2002.

Suntem de acord că Roșia Montană nu este un sat obișnuit din Munții Apuseni. Acest lucru este vizibil cu ochiul liber pentru fiecare dintre noi, și a fost evidențiat și de studiile efectuate de

diferite echipe de cercetători, în ceea ce privește arhitectura și „urbanizarea” sa, cât și elementele de etnografie și etnologie.

Peisajul Roșiei Montane are, din punct de vedere cultural, două componente majore: cea subterană, evidențiată prin cercetările de arheologie minieră din ultimii ani și cea de suprafață, reprezentată de vestigiile arheologice de suprafață, de imobilele monument istoric concentrate în centrul istoric și de monumentele naturii.

Starea de conservare și natura vestigiilor antice miniere subterane din masivul Cârnic au fost determinate prin cercetări exhaustive de arheologie minieră, care au demonstrat că accesul extrem de dificil, riscul deosebit de ridicat în ceea ce privește siguranța persoanelor, dispersia lor spațială și costurile enorme fac imposibilă conservarea și punerea în circuit turistic a acestora. După cum a fost menționat în studiile de specialitate din cadrul documentației EIM, o bună parte din aceste tipuri de lucrări se pot regăsi în sectoarele ce vor fi protejate de impactul proiectului minier, cum este cazul zonelor Coș - Cătălina Monulești, Păru-Carpeni și Piatra Corbului, toate având elemente de unicitate și de reprezentativitate care argumentează o decizie științifică în sensul conservării *in situ*.

Vestigiile arheologice de suprafață au fost afectate în mod semnificativ de amenajările conexe exploatărilor miniere istorice – galerii, halde, instalații de prelucrare a minereului – șteampuri, precum și de infrastructura industrială aferentă – tăuri, drumuri, canale de aducțiune, cât și, desigur, de locuirea permanentă a văii Roșiei în ultimii 700 de ani. Trei categorii principale de monumente arheologice au putut fi studiate, respectiv, zone de locuire cu infrastructura aferentă (Hop-Găuri, Hăbad, Țăul Țapului, Dealul Carpeni), zone sacre cu temple în aer liber (Hăbad, Valea Nanului și posibil Carpeni) și, nu în ultimul rând, zone funerare (necropole de incinerare ale coloniștilor antici descoperite în punctele Hop, Tăul Corna, Jig-Piciorag, Țarina, Pârăul Porcului – Tăul Secuilor și grupurile de morminte de pe Valea Nanului și Dealul Carpeni). După 7 ani de cercetări arheologice, au fost conturate două perimetre ce pot fi asimilate ca „**zone protejate**”: **monumentul funerar roman de la Tău Găuri și dealul Carpeni, unde au fost identificate zone de habitat cu clădiri romane, precum și o zonă funerară și una sacră.**

Valorile de arhitectură sunt grupate în principal în partea superioară a localității, în așa numita zonă Piață. Aici se află 35 din cele 41 de case monument istoric ale Roșiei Montane. Toată această rezervație de arhitectură, ce are un farmec aparte, este cuprinsă în zona protejată Centru Istoric Roșia Montană. Pentru a statuta juridic limitele acestei Zone Protejate, compania a contractat firme autorizate pentru elaborarea Planului de Urbanism Zonal prin care se va stabili regulamentul de urbanism al zonei și activitățile permise în cadrul acesteia, document aflat în curs de redactare.

Menționăm că zona protejată a Roșiei Montane va avea o suprafață de peste 130 de ha și va cuprinde valorile de arhitectură din cadrul acestei localități (restaurate și puse în valoare), dar și ale valori de patrimoniu organizate sub forma unui muzeu al mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, etnografie (cu o secție în aer liber), patrimoniu industrial și o importantă componentă subterană dezvoltată în jurul galeriei Cătălina Monulești. În această parte a localității compania va urmări să promoveze dezvoltarea turismului tradițional (pensiuni, mici localuri). În aceasta zonă estică și sud-estică a centrului vechi se află și tăurile istorice: Tăul Mare, Tăul Brazi și Tăul Anghel. Astfel există în acest perimetru premisele pentru dezvoltarea viitoare a unui turism modern de agrement.

În ceea ce privește monumentele naturii Piatra Corbului și Piatra Despicață, acestea sunt încadrate conform Legii 5/2000 din 6 martie 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, (Publicat în Monitorul Oficial nr.152 din 12 aprilie 2000) la secțiunea Zone naturale protejate de interes național și monumente ale naturii, punctele 2.8 (Piatra Despicață) și 2.83 (Piatra Corbului). În același timp, ca rezultat al cercetărilor arheologice efectuate la Roșia Montană prin Programul Național de Cercetare Alburnus Maior, finanțat în conformitate cu prevederile legale de către RMGC, zona Piatra

Corbului a fost clasată monument istoric, respectiv Galeriile romane din masivul Cârnic, zona "Piatra Corbului".

În ceea ce privește un alt element definitoriu al peisajului Roșiei Montane, respectiv tăurile, trebuie subliniat că unele dintre acestea vor fi păstrate, astfel Tăul Mare, Tăul Anghel și Tăul Brazi vor fi integrate în planurile de dezvoltare turistică preconizate pentru Zona Protejată Centru Istoric Roșia Montană. Tăul Găuri este inclus în zona de protecție a incintei funerare romane care va fi restaurată *in situ*, iar Tăul Țarina nu va fi afectat de proiectul Roșia Montană. Tăul Cornei urmează să fie afectat de implementare proiectului minier.

În contextul elaborării PUG pentru comuna Roșia Montană, la solicitarea expresă a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice din anul 2002 (Aviz MCC – CNMI nr. 61/14.02.2002), această documentație urbanistică elaborată de către S.C. Proiect Alba S.A., a fost completată de către S.C. OPUS – Atelier de arhitectură S.R.L., care a realizat un studiu istoric și un studiu special privind elementele de peisaj cultural din Roșia Montană. Acest studiu a fost aprobat de către Comisia Națională a Monumentelor Istorice din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, prin avizele MCC nr. 177/20.06.2002 și 178/20.06.2002, referitor la aprobarea PUG Roșia Montană și a documentației de urbanism conexe.

Ca o concluzie a studiului realizat de către OPUS în anul 2002 – în completarea documentației PUG Roșia Montană - se făceau - încă din anul 2002 - următoarele precizări: *„Dispariția industriei miniere tradiționale în anii '50 și dispariția proprietății private în domeniul exploatării aurifere, precum și inițierea exploatării de suprafață din anii '70 au condus la modificări ale peisajului, la modificarea structurii și ocupațiilor populației, la părăsirea și degradarea unor construcții industriale tradiționale, la demolarea, degradarea sau chiar ruina unor construcții sau ansambluri, printre care unele de reală valoare patrimonială. Implantarea fără discernământ a unor locuințe colective (blocuri) a contribuit și mai mult la alterarea unor zone valoroase ale ansamblului urban. Potrivit Studiului condițiilor de mediu pentru lucrările de explorare geologică din zona Roșia Montană realizat de Agraro-Consult S.A. în colaborare cu Institutul de Cercetare pentru Epurarea Apelor Reziduale S.C. Prospeccțiuni S.A., ICECHIM și Apele Române mediul ambiant este puternic afectat de activitățile miniere desfășurate de-a lungul timpului cu implicații asupra apei râului Roșia, Arieș și a solului. În plus, toate acțiunile întreprinse în zonă în această perioadă au ignorat cu desăvârșire imensul capital arheologic existent și cunoscut în mare măsură doar documentar, fapt care a condus la distrugerea a numeroase vestigii, mai ales legate de istoria și continuitatea exploatărilor aurifere pe o perioadă de circa două milenii. Lipsa legăturilor rutiere dintre localitățile comunei, transportul în comun asigurat sporadic, condițiile economice precare contribuie la izolarea comunei Roșia Montană de contextul economico-social național. Cum valoarea sitului rezida în organicitatea rezultată din modul unic de intercondiționare a reliefului cu funcțiunile specifice și cu adaptarea perfectă a rezolvărilor urbanistic-arhitecturale, caracteristici sedimentate de-a lungul unei mari perioade de timp, păstrarea situației din anii '50 ar fi putut conduce astăzi la înscrierea cu succes a localității Roșia Montană în integralitatea ei ca un sit clasat în categoria "peisajelor culturale". **Așa cum arată însă situația actuală, o asemenea încadrare nu mai este posibilă.** Mai mult, așa cum rezultă din inventarierea valorilor de patrimoniu național și local, din cercetarea sociologică și din cercetarea de teren, degradarea localității este un proces progresiv și, în cazul păstrării condițiilor actuale, vom asista neputincioși la dispariția întregii localități, nu numai a elementelor de valoare.”* Aceste concluzii ale S.C. OPUS – Atelier de arhitectură S.R.L. au fost prezentate în documentația „Completarea documentației pentru P.U.G. Roșia Montană; Studiu de restructurare a centrului istoric Roșia Montană”, care a fost avizată de către MCC în anul 2002.

Pentru informații de sinteză asupra cercetărilor și studiilor efectuate la Roșia Montană privitoare la patrimoniul cultural, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”, menită să completeze informațiile și datele prezentate mai sus.

În Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează la pagina 15 că: „Apariția acestor aflorimente de rocă este relativ minimalizată în peisajul general și amplasarea lor pe versanții din Cetate și Cârnic, ce se caracterizează prin prezența excavațiilor și rocilor sterile, diminuează mult valoarea lor estetică.” Astfel, în evaluarea condițiilor actuale se subliniază că valoarea estetică a acestor monumente ale naturii este deja diminuată de exploatările miniere precedente.

În proiectul propus de către RMGC, Piatra Corbului nu este afectată, fiind situată în afara viitoarei cariere Cârnic. Pe parcursul fazelor operative ale exploatării în apropierea acestei zone, vor fi luate toate măsurile tehnice de minimizare a impactului, astfel încât integritatea acesteia să nu aibă de suferit.

Referitor la Piatra Despicață, aceasta este un bloc de andezit cu o greutate de aproximativ două tone. În anul 2002, Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii a Academiei Române, ca urmare a documentației înaintate de către S.C. Agraro Consult S.R.L., a avizat mutarea acesteia pe un alt amplasament, care nu va fi afectat de viitoarele exploatări. În consecință, cu mijloace tehnice absolut normale în ceea ce privește gabaritul, sub coordonare și supraveghere de specialitate, Piatra Despicață va fi mutată într-un amplasament avizat de către Academia Română și Ministerul Culturii și Cultelor.

Astfel, în perioada de operare, Piatra Despicață nu se va afla în zona industrială, iar Piatra Corbului are de jur împrejur o zonă de protecție cu suprafața de 5,5 ha, suficient cât să nu o poziționeze pe marginea unui crater, așa cum vă temeți dumneavoastră.

Piatra Corbului și Piatra Despicață sunt încadrate conform Legii 5/2000 din 6 martie 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, (Publicat în Monitorul Oficial nr.152 din 12 aprilie 2000) la secțiunea Zone Naturale Protejate de Interes Național și Monumente ale Naturii, punctele 2.8 (Piatra Despicață) și 2.83 (Piatra Corbului).

În același timp, ca rezultat al cercetărilor arheologice efectuate la Roșia Montană prin „Programul Național de Cercetare Alburnus Maior”, finanțat în conformitate cu prevederile legale de către RMGC, zona Piatra Corbului a fost clasată monument istoric, la fel și Galeriile romane din masivul Cârnic, zona “Piatra Corbului” (cod LMI AB-I-s-A-20329), (cf. Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004, jud. Alba, poziția 146).

Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a desfășurat prin tehnicile specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și, în același timp, propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea în suprafață a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele cu potențial arheologic. ASTFEL, TOATE PERIMETRELE PENTRU CARE S-A APLICAT PROCEDURA DE DESCĂRCARE DE SARCINĂ ARHEOLOGICĂ AU FOST CERCETATE. Toate cercetările au fost realizate conform prevederilor legale în vigoare, respectiv cele stabilite prin OMCC nr. 2392 din 06.09.2004 privind instituirea de către Ministerului Culturii și Cultelor a Standardelor și Procedurilor Arheologice.

Trebuie subliniat că acest tip de cercetare – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă / de salvare / contractuală - se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acesteia, ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic [Textul convenției este disponibil la adresa web:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=143&CM=8&DF=7/6/2006&CL=ENG>].

RMGC a asigurat – conform prevederilor legale în vigoare în România – resursele financiare necesare pentru evaluarea și studierea acestor tipuri de vestigii arheologice. Respectând opiniile și concluziile cercetătorilor, care au efectuat aceste studii, și deciziile autorităților competente – Ministerul Culturii și Cultelor - Comisia Națională de Arheologie, respectiv Comisia Națională a Monumentelor Istorice, compania nu a făcut decât să asigure o serie de cheltuieli materiale – dotări, echipamente de lucru și de protecția muncii, cheltuieli cu forța de muncă, conform prevederilor legale.

Noțiunea de cercetare arheologică nu presupune numai efectuarea de săpături arheologice propriu-zise. Acest tip de cercetare se realizează prin mijloace specifice și metodologii adaptate realităților unui anumit sit. În cazul nostru, la Roșia Montană, acestea au constat în:

- Studii de arhivă;
- Perieghetă și evaluare de teren; sondaje arheologice;
- Survol aerian și interpretare aerofoto; imagine satelitară de mare rezoluție;
- Studii de arheologie minieră, topografie subterană și modelare 3D;
- Studii de geofizică;
- Cercetări arheologice ample în zonele cu potențial arheologic identificat – efectuarea de săpături arheologice propriu-zise;
- Studii interdisciplinare – sedimentologie, arheozoologie, palinologie comparată, arheometalurgie, geologie, mineralogie;
- Datare radiocarbon și dendrocronologică;
- Înregistrarea cercetărilor și a rezultatelor acestora într-o bază de date integrată;
- Topografie arheologică în format clasic și digital și elaborarea proiectului GIS; realizarea arhivei foto – clasică și digitală;
- Restaurarea artefactelor;
- Inventarierea și catalogarea digitală a artefactelor;
- Studii de specialitate pentru valorificarea rezultatelor cercetărilor - publicarea de volume științifice, expoziții, sit web etc.

Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2000 și până în prezent au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice au fost coordonate din punct de vedere științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către MCC în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Conform legislației române în vigoare (respectiv OMCC nr. 2392 din 06.09.2004 privind instituirea de către MCC a Standardelor și Procedurilor Arheologice), autorii cercetării nu sunt abilitați să acorde descărcarea de sarcină arheologică. În urma procesului complex de cercetare, se întocmește o documentație exhaustivă a zonei investigate, care cuprinde propunerile arheologilor, iar după consultarea acesteia Comisia Națională de Arheologie recomandă sau nu, după caz, eliberarea certificatului către Ministerul Culturii și Cultelor.

Pentru detalii privind cadrul legislativ și obligațiile care îi revin titularului de proiect prin conformare la prevederile legale vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”. În același context pot fi găsite informații suplimentare privind cercetările efectuate în cadrul Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” în perioada 2001-2006.

În cadrul zonei de dezvoltare industrială au fost incluse acele zone pentru care s-a obținut certificatul de descărcare de sarcină arheologică. Există însă și zone aflate - în momentul de față - în curs de cercetare din punct de vedere arheologic, pentru acestea fiind posibil ca în viitor

să se poată obține – urmând procedurile legale - descărcarea de sarcină arheologică.

Până în anul 1999 la Roșia Montană, nu au fost efectuate cercetări de arheologie minieră, practic investigarea și evaluarea științifică a galeriilor de aici începând abia din acel moment. Sintetizând toate aceste informații, în *Repertoriul Arheologic al județului Alba* (1995) erau prezentate următoarele date cu privire la galeriile miniere romane: în decursul sec. XVIII-XX, cu prilejul lucrărilor miniere au fost semnalate o serie de artefacte datate în epoca romană (cu mențiunea că multe dintre acestea nu aveau un loc precis al descoperirii, erau inedite sau numai semnalate, iar altele chiar dispărute). De asemenea, exploatările aurifere de epocă romană, mai ales ținând cont de locul de descoperire al tăblițelor cerate, erau semnalate în preajma așezării civile pe dealurile Cetate, Cărnice, în galeria Ecaterina Monulești (Cătălina-Monulești), masivele Letea (Lety) și Rotunda. Ca urmare, până la începutul anului 2000, despre Roșia Montană, ca sit antic minier de epocă romană, se putea spune că este o zonă cu potențial arheologic semnificativ, în care nu se efectuaseră săpături arheologice propriu-zise, necesare pentru a contura în detaliu diversele elemente componente și caracteristici, precum și localizarea și distribuția spațială a vestigiilor miniere antice din cadrul sitului.

În ciuda acestor realități, la Roșia Montană s-a derulat exploatarea zăcămintului auro-argintifer de către Statul Român în aceeași manieră, și după promulgarea Legii nr. 5/2000 privind aprobarea planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate, unde sunt menționate ca valori de patrimoniu cultural și Galeriele romane ale exploatărilor miniere aurifere, comuna Roșia Montană, satul Roșia Montană, județ Alba (Anexa 3, secțiunea I – arhitectură industrială; amenajări căi de comunicație, poz. I)1.), fără a fi date alte precizări privind localizarea, caracteristicile și distribuția acestora.

În contextul implementării unui nou proiect minier în această zonă, cercetările arheologice preventive la Roșia Montană au demarat în anul 2000 prin participarea colectivelor de arheologi de la Muzeul Național al Unirii Alba Iulia și de la Institutul Național al Monumentelor Istorice, București, iar în ceea ce privește studiul galeriilor antice, s-a apelat la expertiza unei echipe de la Universitatea din Toulouse. Începând cu anul 2001, luând în considerare concluziile studiilor preliminare din anul precedent, a fost instituit Programul Național de Cercetare "Alburnus Maior" prin Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2504 din 07.03.2001, desfășurându-se în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată, unul dintre obiectivele acestuia fiind investigarea de către specialiști a galeriilor miniere romane și medievale din acest areal, precum și inventarierea și propunerea de soluții de conservare/restaurare a porțiunilor reprezentative. Astfel administrația centrală, respectiv Ministerul Culturii și Cultelor s-a implicat din anul 2000 și până în prezent, conform atribuțiilor sale legale, în ceea ce privește galeriile romane de la Roșia Montană.

Conform prevederilor legale în vigoare în România, compania a asigurat resursele financiare necesare pentru evaluarea și studierea acestor tipuri de vestigii arheologice. Respectând opiniile și concluziile cercetătorilor care au efectuat aceste studii și deciziile autorităților competente – Ministerul Culturii și Cultelor și Comisia Națională de Arheologie, respectiv Comisia Națională a Monumentelor Istorice, compania a asigurat și o serie de cheltuieli materiale – dotări, echipamente de lucru și de protecția muncii, cheltuieli cu forța de muncă – constituirea unui colectiv permanent de minieri pentru acces și asistența în subteran a echipei de arheologi minieri, întreținere lucrări subterane. Astfel, în contextul elaborării Studiului de Impact asupra Mediului a fost elaborat un buget dedicat acestor tipuri de lucrări.

În decursul a opt ani de cercetări la Roșia Montană, au fost explorați peste 140 km de lucrări miniere subterane din toate epocile, două treimi fiind localizate în masivele Cărnice și Cetate, din care aproape 7 km cumulați sunt lucrări miniere antice săpate cu unelte de fier (daltă și ciocan) sau cu focul. Lucrările moderne și recente, identificabile în urma studierii pereților lor (urme de împușcare prin perforare, forma generală a lucrărilor, comparație cu planurile miniere de arhivă, etc.), au fost datate, fără alte detalii, între secolele al XVII-lea și începutul secolului al XX-lea, prin intermediul analizelor de carbon radioactiv pe cărbune de lemn sau pe lemn conservat. Cei

7 km de galerii datate în epoca romană reprezintă suma tuturor lucrărilor de acest tip identificate și cartate, în toate masivele în care s-a efectuat cercetarea și nu un tot unitar. Astfel, conform concluziei echipei care a efectuat cercetarea marea majoritate a lucrărilor vechi au fost revizitate și parțial reexploatare de minerii care s-au succedat de-a lungul secolelor.

Trebuie, de asemenea, să subliniem că săpătura arheologică ce permite să le restituie, să le dateze și să le interpreteze contribuie, în același timp, la creșterea vulnerabilității lor. Mai precis, degajarea lucrărilor vechi le face accesibile tuturor și le expune în consecință unor degradări. În egală măsură, executarea unor săpături arheologice exhaustive determină, cum este și firesc, dispariția „zăcămintului arheologic”, deoarece, în momentul finalizării săpăturilor, nu rămân decât structurile goale (galerii și alte lucrări), informațiile cronologice, (inventarul arheologic) în totalitatea lor, fiind recuperate în timpul săpăturilor.

Informații de detaliu asupra descoperirilor arheologice întâmplătoare și a cercetărilor arheologice preliminare (de suprafață și subteran) din zona masivului Orlea au fost publicate în Studiul de Impact asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa I, p. 219-222.

În Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 – că, în ceea ce privește zona masivului Orlea, este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea, se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: *“Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.”* (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43).

RMGC, conform prevederilor legale, va finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Există și alte zone mai restrânse din cadrul sitului, cum este versantul estic al Cârnicului - sectorul Piatra Corbului și sectorul Păru Carpeni, care s-ar preta în egală măsură la un program de amenajare în vederea accesului publicului. În particular, în sectorul Piatra Corbului se găsesc șantiere romane de exploatare săpate cu focul, vestigii extraordinare, impresionante prin dimensiunile lor mari, dar a căror poziție, în imediata vecinătate a viitoarei cariere, trebuie luată în considerare în vederea luării unor măsuri de protecție adecvate, necesare pentru evitarea degradării lor din cauza pușcărilor din carieră.

Cum, în cadrul zonelor protejate conturate actualmente în perimetrul proiectului minier Roșia Montană, respectiv Cătălina Monulești, Coș, Piatra Corbului și Păru Carpeni, arheologii francezi au precizat că au pus în evidență majoritatea tipurilor de lucrări miniere care există, astfel, și pentru celelalte sectoare miniere care vor fi afectate de către proiectul minier, compania și-a asumat susținerea financiară și logistică a lucrărilor de conservare și restaurare în aceste perimetre. RMGC va pune la dispoziție resursele financiare necesare pentru cercetarea arheologică ce va continua în sectorul minier Păru Carpeni și pentru realizarea atât a conservării *in situ* a camerelor ce adăpostesc roțile hidraulice, cât și a instalațiilor hidraulice și a echipamentelor auxiliare propriu-zise care vor fi, la rândul lor, restaurate. Suplimentar, sunt prevăzute fonduri din partea companiei pentru construirea unor noi roți hidraulice, identice cu cele antice. Toate aceste acțiuni prevăzute de RMGC credem că vor spori spectrul de atracții turistice din zonă.

Considerăm însă că este necesară sublinierea existenței unui relativ paradox. În lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată. La rândul ei, orice cercetare arheologică presupune, mai mult sau mai puțin distrugerea iremediabilă a unui context pentru salvarea informației.

În conformitate cu cerințele Ministerului Mediului și al Gospodării Apelor, respectiv ale Ministerului Culturii și Cultelor, în cadrul documentației privind Raportul la studiul de impact asupra mediului, pentru proiectul Roșia Montană au fost elaborate planuri de management specifice pentru gestionarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană, în contextul implementării proiectului minier, implicit în ceea ce privește galeriile miniere istorice (vezi Raportul de Evaluarea a Impactului asupra Mediului, vol. 32-33, Plan M – Plan de management al patrimoniului cultural, partea I – Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, partea II-a – Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană, partea III-a – Plan de management pentru patrimoniul cultural). În aceste planuri de management sunt prezentate pe larg obligațiile și responsabilitățile pe care compania, conform deciziilor administrației culturale centrale, și le asumă în contextul implementării proiectului său minier – în ceea ce privește protejarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană: vestigii arheologice de suprafață și subteran, clădiri monument istoric, zone protejate, elemente de patrimoniu imaterial, elemente de peisaj cultural etc. Se cuvine însă subliniat că, în afara obligațiilor asumate de către RMGC, în privința protejării și conservării vestigiilor arheologice și a monumentelor istorice, există o sumă întreagă de obligații care revin atât autorităților publice locale din Roșia Montană și județul Alba, cât și autorităților publice centrale, respectiv Statului Român. Planurile de management pentru patrimoniu cultural din cadrul Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului aduc precizări asupra acestor aspecte (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 21-22, 47, 52-53, 66-67 și Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 33, Plan de Management pentru monumentele istorice și zonele protejate din zona Roșia Montană, p. 28-29, 48-50, 52-53, 64-65, p. 98 – Anexa 1).

Un alt obiectiv al Programul Național de Cercetare „Alburnus Maior” prin Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2504 din 07.03.2001, desfășurat în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată, este și acela de redactare a unui proiect de realizare a viitorului muzeu dedicat mineritului din zona Munților Apuseni din cele mai vechi timpuri și până astăzi, evident existând o componentă semnificativă referitoare la punerea în valoare a galeriilor miniere istorice. Ținând cont de importanța rețelelor studiate, este vorba de operațiuni de restaurare extrem de ample, foarte costisitoare, la care trebuie adăugat un cost de întreținere deloc de neglijat pe termen lung.

În concluzie, cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă / de salvare - se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acesteia, ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate, sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public-privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

Pentru detalii privind cadrul legislativ și obligațiile care îi revin titularului de proiect prin conformare la prevederile legale vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”. În același context pot fi găsite informații suplimentare privind cercetările efectuate în cadrul Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” în perioada 2001-2006.

În anul 2004, reprezentantul oficial al ICOMOS, **Mounir Bouchenaki**, aflat într-o vizită de informare la Roșia Montană a audiat toate părțile interesate și implicate în proiect. Acesta a apreciat nivelul ridicat din punct de vedere calitativ al cercetărilor și al rezultatelor, concluzia fiind

că doar încurajarea dialogului, cooperarea, poate duce la găsirea unei soluții viabile de coexistență a dezvoltării industriale necesare și a valorificării științifice sau, după caz, a conservării patrimoniului cultural. În opinia acestuia, o mai bună mediatizare a muncii depuse, a rezultatelor obținute ar avea ca scop contracararea dezinformării existente în anii din urmă în rândul multora dintre arheologii europeni, unii dintre ei semnatari ai unei liste de protest adesea invocate.

ICOMOS este Consiliul Internațional pentru Monumente și Situri, o organizație non-guvernamentală formată din profesioniști, dedicată conservării monumentelor și siturilor de valoare mondială. Carta ICOMOS a fost redactată în baza rezultatelor Cartei de la Veneția și asigură o direcție globală de abordare referitoare la patrimoniul arheologic. Conform acestei carte patrimoniul arheologic are următorul înțeles: "Acea parte din patrimoniul material pentru care cercetările arheologice oferă informația primară. El cuprinde toate vestigiile existenței umane și este constituit din locurile legate de toate manifestările activităților umane, structuri abandonate, și vestigii diverse (incluzând situri subterane și subacvatic), împreună cu bunurile culturale mobile asociate acestora."

Carta subliniază rolul jucat de o echipă de profesioniști calificați, care nu se rezumă numai la arheologi, în procesul de evaluare, investigare, studiere desfășurat în faza de pre-construcție și care constituie baza pentru măsurile ulterioare de management. Un alt principiu de bază al cartei ICOMOS este recomandarea ca resursele arheologice să fie conservate pentru cercetări arheologice ulterioare și ca patrimoniul arheologic să poată fi cunoscut și apreciat de către public.

Referitor la conservarea unor părți din sit ca „rezervă arheologică” pentru cercetare de către generațiile viitoare reamintim că la Roșia Montană a fost delimitată zona protejată Carpeni, unde au fost descoperite cele mai importante clădiri de epocă romană din Roșia Montană. Această suprafață însumează peste 17 hectare și se încadrează chiar în categoria enunțată de recomandările ICOMOS. În ceea ce privește vestigiile subterane este cunoscut astăzi potențialul sectoarelor miniere Cătălina-Monulești și Piatra Corbului, astfel că în cadrul acestora este de asemenea posibilă conturarea unor viitoare zone de „rezervă arheologică”.

În mod particular, referitor la amenajarea muzeală a galeriilor romane de la Roșia Montană, dr. Beatrice Cauuet, coordonatoarea echipei de cercetare a vestigiilor miniere subterane spunea: „În perspectiva organizării unui muzeu de sit, cu conservarea și păstrarea unor vestigii miniere *in situ*, este mult mai indicat să se selecționeze zone remarcabile în care să existe diferite tipuri de lucrări miniere specifice minelor antice de la Roșia Montană. În perspectiva punerii în valoare a lucrărilor miniere antice, se poate lua în considerare o concentrare a mijloacelor tehnice și financiare existente pentru restaurarea unui sector mai restrâns, a priori mai ferit de reluări moderne recente (prin urmare cu un grad mai mare de autenticitate) și situat într-o zonă a sitului care se găsește mai aproape de celelalte monumente istorice care urmează să fie puse în valoare, cum este cazul centrului istoric al comunei Roșia Montană. În sfârșit, există și alte zone mai restrânse din cadrul sitului, situate în exteriorul perimetrului de impact al proiectului minier, cum este versantul estic al Cârnicului - sectorul Piatra Corbului și sectorul Păru Carpeni, care s-ar preta, în egală măsură, la un program de amenajare în vederea accesului publicului. În particular, în sectorul Piatra Corbului se găsesc șantiere romane de exploatare săpate cu focul, vestigii extraordinare, impresionante prin dimensiunile lor mari, dar a căror poziție în imediata vecinătate a viitoarei cariere trebuie luată în considerare în vederea luării unor măsuri de protecție adecvate, necesare pentru evitarea degradării lor din cauza pușcărilor din carieră.”

În condițiile în care accesul în subteran, în masivul Cârnic, al specialiștilor este extrem de dificil, iar cel al publicului larg este practic imposibil, s-a ajuns la concluzia că realizarea unor replici fidele ale tipurilor principale de lucrări miniere antice reprezintă singura modalitate de punere în valoare a acestor lucrări. Printre alte lucrări de specialitate ale echipei de arheologi minieri francezi de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța), putem enumera ridicarea topografică de detaliu a lucrărilor miniere antice și realizarea unei inventarieri fotografice integrale a vestigiilor miniere subterane de epocă romană. Mai mult, modelul 3D realizat de specialiștii francezi a

permis reconstituirea morfologiei inițiale a minei antice, eliminându-se distrugerile provocate de trecerea timpului și de lucrările miniere ulterioare. Aceste rezultate științifice vor sta la baza realizării replicilor lucrărilor miniere antice.

Aceste replici vor fi executate de către specialiști din Franța, al căror profesionalism nu mai poate fi pus de nimeni la îndoială (se va apela la echipele care au realizat replicile peșterilor pictate Lascaux și Cosquer, Franța). Astfel, în aceste cazuri este practic imposibil de făcut diferența între original și copie. La fel se intenționează să se procedeze și la Roșia Montană, și anume să se recreeze integral ambianța subterană, dar în condiții de securitate, în conformitate cu normele impuse de Uniunea Europeană.

Spre deosebire de țara noastră în care noțiunea de copie duce cu gândul la un lucru de calitate îndoielnică, un surrogat, în țări precum Franța (replicile peșterilor pictate Lascaux și Cosquer) sau Marea Britanie (mina de plumb Killhope, Scoția), astfel de replici sunt practic imposibil de distins de original. Este recreată cu fidelitate nu numai morfologia spațiului subteran și textura pereților, dar și ambianța generală, respectiv umiditatea, temperatura, iluminarea redusă, curenții de aer etc. Mai mult, aceste construcții realizate la suprafață sau în subteran, permit un control riguros al factorilor de risc potențial, spre exemplu inundații, surpare, aeraj, care nu pot fi controlați într-un labirint subteran ce depășește 75 km lungime și se etajează pe o diferență de nivel de peste 400m, cum este cazul minei de la Roșia Montană.

În ceea ce privește realizarea de replici ale unor structuri miniere există astfel de cazuri în diverse țări europene, respectiv unde astfel de restituiri au fost realizate. În acest sens, putem menționa **reconstruirea minei romane de la Rio Tinto** (în cadrul muzeului minier de la Rio Tinto, Huelva, Spania care înfățișează o istorie de 5.000 de ani a mineritului în Peninsula Iberică; acest sit constituie poate una dintre cele mai apropiate analogii pentru patrimoniul arheologic minier de la Roșia Montană, inclusiv prin descoperirea aici la sfârșitul secolului al XIX-lea a unui sistem de drenare a apelor de mină datând din epoca romană similar celor două cunoscute deja la Roșia Montană în sectoarele miniere Păru Carpeni și Cătălina Monulești).

De asemenea, referitor la posibilul acces al turiștilor în acest sistem de galerii, vă punem la dispoziție fragmentul referitor la această problemă din Raportul întocmit în urma vizitei la Roșia Montană efectuată de către dl. Eddie O'Hara MP (Raportor General pentru Patrimoniu Cultural) și dl. Christopher Grayson (Secretar Șef pentru Cultură, Știința și Învățământ), ambii reprezentanți oficiali ai Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

- [...] "Criticii și-au manifestat îngrijorarea privind procedura (descărcarea de sarcini arheologice a suprafeței) și etica conservării, fapt care implică distrugerea programată a galeriilor romane. **Această îngrijorare nu pare a fi pe deplin justificată.** Galeria reexploatare din zonele aferente carierelor principale Cârnic și Cetate nu par să conțină niciun fel de vestigii arheologice interesante. **Accesul turiștilor în cea mai mare parte a galeriilor ar fi imposibil.** Cu toate acestea, trebuie impuse condiții clare pentru continuarea săpăturilor arheologice și monitorizarea a ceea ce se descoperă." [...]

- [...] "Cercetările nu implică în mod obligatoriu necesitatea ca orice descoperire să fie și conservată, iar ideea academicienilor privind o conservare *in situ* totală nu este probabil adecvată întotdeauna ținând cont de realitățile arheologiei de salvare și ale lumii comerciale. Cel puțin astfel stau lucrurile în cazul conservării *in situ* a galeriilor romane de la Roșia Montană. Există peste 5 km de astfel de lucrări miniere, aparent cu o varietate limitată și cu puține vestigii care au supraviețuit. Majoritatea sunt inaccesibile, de fapt chiar periculoase pentru turism. Propunerile alternative cum ar fi desemnarea unei întregi zone ca peisaj cultural ce trebuie dezvoltat pentru scopuri turistice nu are suport viabil." [...]

În concluzie, referitor la prima întrebare formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea necondiționată a galeriilor romane de la Roșia Montană sau de replicarea acestora fără o alternativă clară. Au fost efectuate pe parcursul a 8 ani studii complexe de specialitate și în baza concluziilor acestora s-au luat decizii privind adoptarea unui set de măsuri adecvate care presupun lucrări complexe privind conservarea unor tronsoane originale de galerii și amenajarea lor pentru accesul publicului, păstrarea altora pentru cercetări

viitoare (rezerve arheologice) sau replicarea unor altor tronsoane. Trebuie reamintit însă că ne aflăm însă în fața unui relativ paradox, anume că în lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată. Pe de altă parte, orice cercetare arheologică presupune, mai mult sau mai puțin distrugerea iremediabilă a unui context arheologic pentru salvarea informației. Cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă / de salvare - se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acestora ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

Nu ne-a fost foarte clară noțiunea de sub-sit prezentă în cadrul celei de-a doua întrebări formulate de petent. În cazul în care prin aceasta se sugerează că există posibilitatea ca în interiorul celor 13 situri identificate în perimetrul Roșia Montană să existe altele pe care le consideră sub-situri, menționăm că noțiunea de sit include totalitatea vestigiilor de orice tip și orice epocă din interiorul limitei de sit trasate. Dacă însă se face referire la posibilitatea ca, sub structurile arheologice identificate și cercetate, să existe alte niveluri de cultură, facem precizarea că arheologia este o știință concretă cu reguli, standarde și proceduri specifice și riguroase. Astfel, la ora actuală, după 6 ani de ample cercetări și studii de specialitate la Roșia Montană, sunt bine cunoscute natura, caracteristicile și distribuția valorilor de patrimoniu – situri arheologice, clădiri monument istorice, cât și a bisericilor și cimitirelor din zona Roșia Montană, cât și istoria propriu-zisă a acestei localități. Amplele cercetări și studii de patrimoniu efectuate în perioada 2000-2006 au permis conturarea unei imagini cuprinzătoare a acestor valori aparținând patrimoniului cultural național și a zonelor cu semnificație spirituală, a istoriei localității, dar și adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește protejarea tuturor acestora.

Deși întreaga zonă a fost cercetată preventiv din punct de vedere arheologic – în conformitate cu normele specifice naționale și europene –, ca și măsuri suplimentare de minimizare a impactului potențial asupra vestigiilor arheologice, în planurile de management specifice au fost prevăzute atât efectuarea supravegherii arheologice în fazele de construcție și operare a minei, cât și elaborarea și implementarea unui „Protocol pentru descoperirile întâmplătoare”.

Paragraful citat se referă la statutul **juridic** al centrului economic de la Alburnus Maior în cadrul vieții municipale din provincia Dacia. Elucidarea statutului juridic nu este o chestiune legată neapărat de problema cercetării arheologice, ci de apariția unui document epigrafic (de exemplu a unei inscripții) care să aducă această lămurire. Practic, atestările de structuri de locuire la *Alburnus Maior* se reduc la două statute juridice: *vici* și *castella*.

Discuția referitoare la formele de habitat civil și statutul lor juridic în epoca romană, din aria anticului *Alburnus Maior* s-a bazat pe analiza unor izvoare epigrafice (täblițele cerate și anumite formulări din inscripțiile provenite de la Roșia Montană). Astfel, cele 25 de täblițe cerate descoperite în secolul trecut, menționează o serie de toponime pe care exegeții le atribuie unor structuri de locuire adiacente. Nouă dintre documente au fost redactate la *Alburnus Maior*, două în canabele legiunii a XIII-a *Gemina* de la *Apulum*, iar restul în localități încă neidentificate pe teren (*vicus Deusara* - 2; *Kartum* - 1; *Immenosum Maius* - 1).

Se disting, din acest punct de vedere, două mari direcții de interpretare. O primă modalitate de abordare a acestei problematici tinde să considere că toponimul generic de *Alburnus Maior* acoperă o serie de așezări permanente sau temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmatini specializați în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer. O serie de realități consemnate de izvoarele epigrafice sunt folosite pentru justificarea acestei maniere de abordare. Astfel, mențiunea unui *vicus Pirustarum*, a localității *Ansium*, *Resculum*, formularea *K(astellum) Baridustarum*, precum și întreaga discuție purtată asupra localizării lor, dar și a altor toponime conținute de täblițele cerate sau de epigrafele descoperite până în prezent, sugerează adepților acestui punct de vedere imaginea unui conglomerat de așezări, de sine stătătoare, cu

o conducere și o administrație proprie, în conformitate cu „sistemul dalmatin” de organizare și exploatare a zăcămintului aurifer.

Cealaltă ipoteză consideră că *Alburnus Maior* este o structură de sine stătătoare, deocamdată cu un statut juridic incert, iar toponimele în discuție sunt denumiri de cartiere sau reflectă grupări pe criterii etnice din cadrul unei așezări unitare. Cert este că informațiile oferite de analiza izvoarelor epigrafice indică o zonă intens populată, cu o varietate de *nationes*, în care elementul iliro-dalmatin este predominant, urmat de cel de factură elenizată.

În schimb, rezultatele cercetării arheologice din teren, combinate cu informațiile anterioare oferite de analiza izvoarelor epigrafice, au reușit să ofere o imagine de ansamblu asupra a ceea ce era în antichitate *Alburnus Maior*. Astfel, au fost identificate și cercetate 13 situri arheologice, dintre care trei sunt principalele masive muntoase exploatare în epocă romană (Cetate, Cârnic și Orlea), iar alte șapte corespund unor nuclee de locuire datate în epocă romană.

Descărcarea de sarcină arheologică a fost acordată pe baza unei documentații ample, întocmită de autorii cercetărilor. Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2001 și până în prezent, au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice au fost coordonate științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a realizat prin tehnicile specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea sistematică a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele cu potențial arheologic. ASTFEL, TOATE PERIMETRELE PENTRU CARE S-A APLICAT PROCEDURA DE DESCĂRCARE DE SARCINĂ ARHEOLOGICĂ AU FOST CERCETATE. Toate cercetările au fost realizate conform prevederilor legale în vigoare, respectiv cele stabilite prin OMCC nr. 2392 din 06.09.2004 privind instituirea de către Ministerul Culturii și Cultelor a Standardelor și Procedurilor Arheologice.

Conform aceleiași legislații române în vigoare, autori cercetării nu sunt abilitați să acorde descărcarea de sarcină arheologică. În urma procesului complex de cercetare se întocmește o documentație exhaustivă a zonei investigate care cuprinde concluziile și propunerile arheologilor, iar după consultarea acesteia Comisia Națională de Arheologie recomandă sau nu, după caz, eliberarea certificatului de descărcare de sarcină arheologică, care era emis, în cazul cercetărilor din perioada 2001 – 2006, de Ministerul Culturii și Cultelor.

Rezultatele cercetării arheologice din teren, combinate cu informațiile anterioare oferite de analiza izvoarelor epigrafice, au reușit să ofere o imagine de ansamblu asupra a ceea ce era în antichitate *Alburnus Maior*. Astfel, au fost identificate și cercetate 13 situri arheologice, dintre care trei sunt principalele masive muntoase exploatare în epocă romană (Cetate, Cârnic și Orlea), iar alte șapte corespund unor nuclee de locuire datate în epocă romană.

De-a lungul a șase campanii de cercetări arheologice a fost adunată o cantitate enormă de material științific și informație de specialitate, care, odată terminată faza preliminară, de cercetate de teren, trebuie sistematizată, analizată și valorificată științific, dar și diseminată, printr-un plan editorial, în care termenul de 14 ani este unul foarte optimist. Activitatea de valorificare a rezultatelor cercetării arheologice este un proces de durată care nu este în legătură cu acordarea sau nu a descărcării de sarcină arheologică. Spre exemplu, abia în anul

2003 a apărut volumul dedicat rezultatelor cercetării arheologice executate pentru complexul hidroenergetic de la Bicaz – Poiana Teiului, în condițiile în care săpăturile preventive au fost efectuate aici în anii '60.

În ceea ce privește contribuția financiară a RMGC, precizăm că această companie nu a făcut altceva decât să asigure – conform prevederilor legale în vigoare în România și în Europa – resursele financiare necesare pentru evaluarea, studierea și punerea în valoare a diverselor categorii de vestigii arheologice.

Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat și clasat, așa cum este cazul zonei de la Roșia Montană. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice în diversele perimetre, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale. Astfel în perioada 2001-2006 s-au desfășurat la Roșia Montană ample cercetări arheologice preventive, în baza rezultatelor acestora obținându-se descărcarea de sarcină arheologică sau impunându-se măsurile necesare pentru conservarea și protejarea anumitor zone.

Legea nr. 85/2003, respectiv legea minelor, în art. 11 stipulează că:

- "(1) Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit, rezervații naturale, zonele de protecție sanitară și perimetrele de protecție hidrogeologică ale surselor de alimentare cu apă, precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri este strict interzisă.

- „(2) Excepțiile de la prevederile alin. (1) se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, cu avizul autorităților competente în domeniu și cu stabilirea de despăgubiri și alte măsuri compensatorii.”

Față de conținutul acestui text legislativ și formularea petentului trebuie făcute următoarele precizări:

- în legislația românească privitoare la protejarea patrimoniului arheologic și a monumentelor istorice nu există o definiție a noțiunii de „situri arheologice de interes deosebit”;
- conceptele cu care operează legislația actuală referitoare la patrimoniul arheologic sunt cuprinse și definite în Legea 258/2006 art. 2 - (1), cu referiri și completări la actele normative anterioare precum OG 43/2000, Legea 378/2001, Legea 462/2003);
- conceptele cu care operează legislația actuală referitoare la monumentele istorice sunt cuprinse și definite în Legea 259/2006 art. 2 - (1), cu referiri și completări la Legea 422/2001).

Ținând cont de definițiile menționate anterior, cât și de formularea utilizată în legea minelor nu credem că există temeiul juridic enunțat în formularea petentului, cu atât mai mult cu cât acesta a citat o concluzie enunțată de specialiști, dar nu integral, ci scoțând-o din context.

Legea Minelor nu interzice folosirea procedurilor de descărcare de sarcină arheologică, ci doar permite ca, în situații excepționale, Guvernul să poată fi abilitat în temeiul Legii Minelor să stabilească prin hotărâre cazurile în care efectuarea activităților miniere este posibilă fără a urma procedurile legale general aplicabile prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată („OG nr. 43/2000”) și Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice („Lege nr. 422/2001”), modificată. O astfel de hotărâre de Guvern nu este necesară în cazul Proiectului Roșia Montană, întrucât RMGC urmează dispozițiile și procedurile prevăzute de OG nr. 43/2000 și Lege nr. 422/2001 pentru descărcarea de sarcină arheologică a terenurilor care vor fi afectate de activitățile miniere, urmând ca acestea să fie redactate activităților umane curente, potrivit legii. Totodată, pentru valorile de patrimoniu cultural existente în perimetrul Roșia Montană și clasate conform legii, Proiectul prevede instituirea unor zone protejate, în interiorul cărora nu se vor efectua activități miniere, precum și conservarea *in situ* pentru monumentele istorice aflate în afara acestei zone

În virtutea Licenței de concesiune pentru exploatare minieră nr. 47/1999, RMGC a dobândit dreptul de a efectua activități miniere în perimetrul Roșia Montană, care include masivul Orlea, precum și alte zone asupra cărora a fost instituit un regim de protecție. În cazul în care interdicția stabilită prin art. 11 ar fi fost absolută, Legea Minelor ar fi prevăzut interdicția legală de a institui perimetre miniere acolo unde există zone asupra cărora a fost instituit un regim de protecție.

O astfel de interdicție nu există. În plus, OG nr. 43/2000 precum și Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată ("Legea nr. 422/2001"), prevăd proceduri specifice pentru redarea terenurilor respective activităților umane curente prin declasarea monumentelor istorice și descărcarea de sarcină arheologică, proceduri care reprezintă regula aplicabilă în toate situațiile în care se are în vedere efectuarea unor lucrări care necesită autorizație de construire pe terenuri supuse unui regim de protecție. Conform prevederilor Legii 422/2001 este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente. În baza prevederilor OG 43/2000, completată prin Legea 378/2001, Legea 462/2003 și Legea 258/2006, art. 7, lit. a) investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Astfel, ținând cont de prevederile legale în vigoare, cercetările arheologice preventive și studiile conexe de patrimoniu de la Roșia Montană din anii 2000-2006, apar ca o condiție obligatorie și firească privind protejarea patrimoniului arheologic și cultural al acestei zone, respectiv pentru cunoașterea, înțelegerea și cercetarea naturii, caracteristicilor și distribuției valorilor de patrimoniu – situri arheologice și clădiri monumente istorice, cât și a protejării și punerii lor în valoare în contextul implementării preconizatului proiect minier propus de către RMGC.

În conformitate cu cerințele Ministerului Mediului și al Gospodării Apelor, respectiv ale Ministerului Culturii și Cultelor, în cadrul documentației privind Raportul la studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, au fost elaborate planuri de management specifice pentru gestionarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană, în contextul implementării proiectului minier. (vezi Raportul de Evaluarea a Impactului asupra Mediului, vol. 32-33, Plan M – Plan de management al patrimoniului cultural, partea I – Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, partea II-a – Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană, partea III-a – Plan de management pentru patrimoniul cultural). În aceste planuri de management sunt prezentate pe larg obligațiile și responsabilitățile pe care compania, conform deciziilor administrației culturale centrale, și le asumă în contextul implementării proiectului său minier – în ceea ce privește protejarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană: vestigii arheologice de suprafață și subteran, clădiri monument istoric, zone protejate, elemente de patrimoniu imaterial, elemente de peisaj cultural etc.

Toate măsurile de protejare și punere în valoare sintetizate în cadrul planurilor de management menționate urmează să fie analizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în cadrul procesului de autorizare stabilit de procedura de emitere a acordului de mediu în cazul proiectului minier Roșia Montană, ministerul urmând să formuleze un punct de vedere conform prevederilor legale și atribuțiilor sale.

Pentru detalii privind cadrul legislativ aplicabil, obligațiile legale ale titularului de proiect și o descriere detaliată și complementară a cercetărilor arheologice preventive efectuate până în prezent și a planurilor de management pentru patrimoniului cultural, poate fi consultată anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”.

În baza concluziilor cercetărilor arheologice din 2002, s-a propus de către colectivul de cercetare conservarea *in situ* a acestui monument. Comisia Națională de Arheologie și-a dat avizul în acest sens, iar Ministerul Culturii și Cultelor a dispus clasarea acestuia în Lista Monumentelor Istorice din 2004, acesta fiind înscris sub denumirea de *Monumentul funerar roman din zona „Hop-Găuri”* (cod LMI AB-I-m-A-00065.04). De asemenea, zona de protecție a monumentului este de peste 4,5 hectare.

În cursul anului 2003, a fost elaborat de către S.C. Opus – Atelier de arhitectură S.R.L. proiectul de restaurare a acestui monument funerar antic, acesta fiind aprobat de către Comisia Națională a Monumentelor Istorice și emițându-se - în consecință - de către Ministerul Culturii și Cultelor Avizul nr. 194/14.07.2004.

Astfel, acolo unde realitățile arheologice au impus-o sau unde monumentele istorice sunt situate aproape de obiectivele industriale proiectate, acestea din urmă au fost reamplasate, astfel încât nici un monument istoric să nu fie afectat. Practic, s-a recurs la conservarea și restaurarea *in situ* a obiectivului și la reproiectarea obiectivelor industriale din imediata apropiere.

Prin Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, vol. 32, respectiv Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79, compania RMGC și-a asumat obligația de a furniza fondurile necesare pentru restaurarea și conservarea acestui monument.

În completare, trebuie precizat faptul că în martie 2006 a fost efectuat un studiu de specialitate de către IPROMIN și Universitatea Tehnică de Construcții București, instituții cu largă expertiză în domeniul siguranței construcțiilor. Este vorba despre un studiu experimental pentru măsurarea vibrațiilor propagate de activitățile de pușcare în zona protejată a centrului istoric și în zona unui grup de case monument istoric din afara acesteia. Măsurătorile s-au făcut prin simularea unei explozii majore de 3000 kg explozibil, detonați în condiții normale, fără trepte de întârziere sau aplicarea altor tehnologii de ultimă generație, utilizate la ora actuală în mineritul modern. Așadar, rezultatele acestui studiu pot fi aplicate și în cazul unei structuri îngropate, cum este cazul monumentului funerar roman, care va fi în prealabil restaurat.

Pentru cuantificarea efectelor exploziilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată și a altor construcții cu valoare de patrimoniu din afara acesteia, se va implementa un sistem de monitorizare constând într-o rețea fixă de seismografe digitale, cu trei componente amplasate la principalele obiective ce trebuie protejate și o rețea mobilă compusă din trei seismografe portabile amplasate pe un profil longitudinal între obiectivul de protejat și focarul exploziilor. În acest fel, tehnologiile de pușcare și/sau vibrațiile produse de utilaje vor fi continuu armonizate, astfel încât să nu se depășească vitezele de oscilație maxime admise la limita obiectivului.

Monumentul funerar de la Tău Găuri nu va fi afectat de drumurile industriale din apropierea sa, acestea fiind situate la limita zonei de protecție a acestuia, la o distanță suficient de mare încât această structură să nu fie afectată, ci să poată deveni un obiectiv turistic important în contextul strategiei de dezvoltare durabilă a Roșiei Montane.

În ceea ce privește drumul de acces spre uzina de procesare, Zona Industrială a Proiectului Roșia Montană include și propunerea de drum paralel cu drumul județean existent DJ 742. Drumul este proiectat a fi construit pe terenuri aflate în proprietate privată dar și instituțională, o parte dintre acestea fiind deja achiziționate prin Departamentul de achiziții al RMGC care se ocupă de negocierea și cumpărarea acestor proprietăți. De asemenea s-a examinat și posibilitatea reabilitării drumului județean DJ 742 în așa fel încât să poată deservi și activitățile industriale legate de proiect.

Referitor la drumurile industriale pentru carierele Orlea și Jig, în volumul IX al Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) – Anexă la *Procese tehnologice* – Figura 2.9 sunt prezentate drumurile industriale din anul 0 al proiectului.

Cele două cariere Orlea și Jig intră în exploatare după anul 7 de operare a minei, iar drumurile de acces pot fi găsite după cum urmează:

- drumul de acces spre cariera Orlea este prezentat în Figura 2.4 – *Plan de situație sfârșitul anului 7 de operare*;
- pentru cariera Jig, drumul de acces este reprezentat în Figura 2.5 – *Plan de situație sfârșitul anului 14 de operare din același document*.

În ceea ce privește exploatarea în subteran, compania nu se gândește la o exploatare de acest fel deoarece toate datele economice, de mediu și de securitate sunt împotriva acestei alternative (vezi capitolul 5 Alternative explicate detaliate). Zăcămintul de la Roșia Montană este unul de mari dimensiuni dar cu conținut sărac în aur. Ca urmare, singura metodă care este viabilă din punct economic este cea de exploatare în cariere, la suprafață, fiind necesară extracția și procesarea unei mari cantități de minereu pentru a obține o cantitate de aur, a cărui comercializare să asigure acoperirea cheltuielilor de producție și obținerea unui profit. Exploatarea în subteran nu asigură acest deziderat, fiind aplicată în cazul unor zăcăminte bogate în aur, cu concentrarea acestuia în filoane sau zone de îmbogățire care necesită extragerea unor cantități reduse de minereu. O asemenea metodă implică și o exploatare nerațională a zăcămintului, fiind obligatorie păstrarea unor pilieri de protecție, deci imobilizarea unor rezerve, pentru a asigura siguranța în exploatare.

De asemenea, exploatarea în subteran prezintă riscuri mult mai mari de accidente, din cauza unor prăbușiri sau apariția unor gaze. Crearea unor noi goluri imense în subteran va avea drept consecință fenomene de tasare la suprafață cu consecințe negative asupra clădirilor și construcțiilor din localitate. O altă consecință a golurilor este generarea naturală a apelor acide, acestea fiind rezultatul unor reacții chimice produse de libera circulație a apei de infiltrație, a oxigenului și a piritei (o sulfură de fier) prin aceste goluri și care duc la formarea acizilor.

Printr-o exploatare la suprafață se evită toate aceste consecințe negative, deci este exclusă o exploatare în subteran.

Planul de închidere și refacere a minei (Planul J din studiul EIM) stabilește o serie de măsuri care să asigure faptul că activitatea minieră va afecta cât mai puțin posibil peisajului din zona Roșia Montană. Aceste măsuri cuprind:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Nivelul de refacere ecologică a obiectivului minier va îndeplini sau depăși cerințele stabilite de Directiva UE privind deșeurile miniere care impune firmei RMGC să "refacă terenul la o stare satisfăcătoare, cu acordarea unei atenții speciale calității solului, speciilor sălbatice, habitatelor naturale, rețelelor hidrografice, peisajului și folosințelor avantajoase corespunzătoare".

După finalizarea lucrărilor de închidere și refacere ecologică, cele 584 hectare (din totalul de 1646 hectare cuprinse în PUZ) care compun zonele dintre carierele miniere și instalațiile de procesare a minereului, precum și zona tampon, nu vor prezenta urme vizibile ale existenței proiectului minier. Lucrările de infrastructură (drumuri, stații de epurare ape uzate, etc.) vor

rămâne în folosința comunității. În cazul celor 1062 hectare rămase (vezi capitolul 4, secțiunea 4.7 Peisaj, tabelul 3.1 din raportul EIM), deși vor suferi modificări, acestea vor fi, la rândul lor, refăcute (reprofilate, tratate cu un sistem de acoperire cu sol fertil și înierbate) pentru a se integra, cât mai bine posibil, în peisajul înconjurător.

Capitolul 5 (*Analiza alternativelor*) al Raportului la studiul de evaluarea a impactului asupra mediului (EIM) prezintă o evaluare completă a variantei “fără proiect” – o opțiune care nu ar genera niciun fel de investiții, ceea ce va face ca problemele de poluare existente și declinul socio-economic să continue.

Este luat în discuție impactul imediat al nedemarării proiectului și sunt analizate potențialele domenii industriale alternative – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic. Concluzia care se conturează este aceea că “o bază economică multi-sectorială este importantă pentru o creștere economică în ritm susținut a regiunii”, iar Proiectul Roșia Montană este capabil să ofere stimulii economici necesari, fiind, astfel, în măsură să contribuie la atingerea scopului economic propus, acela al prosperității. Alte ramuri industriale nu au această capacitate, dar nu se respinge ideea dezvoltării lor în paralel. Dimpotrivă, raportul arată că, “[Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care descurajează investițiile interne”.

Zăcământul de la Roșia Montană este unul de mari dimensiuni dar cu conținut sărac în aur. Ca urmare, singura metodă care este viabilă, din punct economic, este cea de exploatare în cariere, la suprafață, fiind necesară extracția și procesarea unei mari cantități de minereu pentru a obține o cantitate de aur, a cărui comercializare să asigure acoperirea cheltuielilor de producție și obținerea unui profit (vezi capitolul 5 – Alternative, secțiunea 2.2 Ritmul producției). Continuarea exploatării cu o capacitate anuală de producție de 400.000 tone de minereu extras nu ar putea asigura acest deziderat, fiind și principalul motiv al închiderii exploatării Roșiamin, a cărei activitate era subvenționată de la bugetul Statului.

Subvențiile în sectorul minier aurifer nu sunt permise în Uniunea Europeană, ca urmare, toate exploatările auro-argentifere, aflate în situația de a fi subvenționate, au fost închise pentru a se conforma cerințelor UE. În studiul de fezabilitate, au fost examinate mai multe capacități de producție anuale, concluzia fiind că proiectul începe să atingă criteriile cheie de rentabilitate la o rată minimă de 6 milioane tone pe an și are o eficiență maximă, la o rata de producție de 20 milioane tone pe an. Datorită condițiilor de zăcământ, la o rata de producție de 13 milioane de tone pe an, se păstrează un echilibru optim între rentabilitate, impact social, impact asupra mediului și riscuri asociate.

În ceea ce privește Capitolul 8 „Descrierea dificultăților” în conformitate cu Ordinul 863/2002, acesta trebuie să cuprindă „dificultățile (tehnice sau practice) pe care le are titularul pe durata elaborării Evaluării Impactului de Mediu”.

Urmărind această cerință legală considerăm că Capitolul 8 „Descrierea dificultăților” a fost prezentat corespunzător.

În conformitate cu Ordinul 863/2002 și OUG 195/2005 cu modificările și completările ulterioare, orice proiect trebuie să ia în considerare problemele sociale, economice și de mediu pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a zonei unde operează.

În conformitate cu Procedurile Ordinului 860/2002, Capitolul 3 „ Informarea și participarea publicului la evaluarea impactului de mediu”, art.40 stipulează că publicul poate trimite sugestii relevante.

Art. 44 din Ordinul 860/2002 modificat prin Ordinul 1037/2005 prevede că autoritatea competentă înregistrează sugestiile relevante venite de la public.

Conform legii, titularul trebuie să răspundă la toate întrebările relevante înregistrate de autoritatea competentă pe durata dezbaterilor publice.

Autoritatea competentă este responsabilă de trimiterea răspunsurilor către publicul interesat.

Audierile publice sunt o parte importantă a procesului de evaluare a impactului de mediu, din cauză că doar acestea pot conduce la îmbunătățirea proiectului.

De aceea este foarte important ca publicul să vină cu sugestii relevante.

Gabriel Resources Ltd. este o companie canadiană, cotate la Bursa de mărfuri din Toronto. Echipa de conducere are o experiență de 60 de ani, în domeniul autorizării și operării a șapte exploatare miniere, situate pe 4 continente. Gabriel Resources a adoptat o structură organizatorică similară cu toate companiile de resurse din Canada, care funcționează la nivel internațional.

Referitor la lipsa informațiilor despre alte proiecte similare din Europa și din lume, EIM se referă doar la zona impactată. Conform legii, nu sunt cerute informații despre proiecte similare.

În considerarea dispozițiilor legale, art. 48 din Ordinul Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002"), autoritatea publică competentă pentru protecția mediului ia decizia privind emiterea acordului de mediu, "*numai dacă proiectul prevede eliminarea consecințelor negative asupra mediului, în raport cu prevederile aplicabile din normele tehnice și reglementările în vigoare*". Acordul de mediu reprezintă actul tehnico-juridic prin care se stabilesc condițiile de realizare a proiectului, din punct de vedere al protecției mediului. Prin urmare, proiectul minier nu se va putea desfășura în alte condiții tehnice decât în cele pentru care s-a obținut acordul de mediu.

Menționăm faptul că, legislația relevantă în materie stabilește în mod punctual obligațiile care incumbă titularului proiectului pentru respectarea elementelor tehnice care au făcut obiectul raportului de evaluare a impactului asupra mediului și în urma analizării cărora s-a emis acordul de mediu, constituind veritabile garanții ale respectării acestora, astfel:

- (i) art. 51(1) din Ordin nr. 860/2002 prevede că "*acordul de mediu se suspendă pentru nerespectarea prevederilor acestuia, după o somație prealabilă, cu termen, care se menține până la eliminarea cauzelor, dar nu mai mult de 6 luni*";
- (ii) conform art. 51(2) din Ordinul nr. 860/2002 "*Autoritatea publică competentă pentru protecția mediului dispune, după expirarea termenului de suspendare, anularea acordului de mediu și oprirea execuției proiectului.*"
- (iii) prevederile art. 96(3) pct.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări prin Legea nr. 256/2006, sancționează contravențional nerespectarea de către persoanele juridice a obligației "*de a funcționa cu nerespectarea prevederilor acordurilor de mediu pentru activitățile care fac obiectul procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului*".

Totodată, în afara garanțiilor menționate anterior se cuvine să precizăm că însăși raportul de evaluare a studiului de impact asupra mediului conține mecanisme de monitorizare ale elementelor tehnice, potrivit listei de control din Ordin nr. 860/2002 "*în funcție de tipul proiectului se prevede ca monitorizarea să se facă atât în timpul fazelor de construcție, cât și de funcționare, respectiv în timpul fazelor de închidere, refacere a mediului și postînchidere*".

Ca o completare a celor menționate anterior, există și garanțiile calculate și constituite în conformitate cu prevederile Legii Minelor nr. 85/2003, astfel: (i) garanția financiară care acoperă valoarea anuală pentru refacerea mediului și (ii) garanția financiară pentru refacerea finală a mediului postînchidere. În concluzie, dezvoltarea proiectului propus de RMGC nu poate fi realizată altfel decât cu respectarea condițiilor tehnice și obligațiilor impuse prin acordul de mediu.

Answer to Contestatio No. 296_Afrodita Iorgulescu

RMGC has conducted the most extensive and detailed research program ever performed on a Romanian mine project and we stand behind our findings.

The exploration activities conducted by RMGC between 1997 and 2006 which have all been independently supervised and validated and audited, show that there are 215 million tonnes of ore with an average content of 1.46g/t gold and 6.9 g/t silver. This amounts to a total content of 314,11 t Au and 1480,36 t Ag.

Based on the exploration programs results and also to incorporate the project changes occurred during the time RMGC commissioned independent companies to periodically update the resources and reserves estimations. Comparing with the previous reserves estimations, the last estimation presented above, it has less with 3 millions tons of ore and 0.06g/t less for Au average grade.

Some of the most important changes in the project were done in order to have a high degree of protection of the historical area of Roșia Montană, both pits Jig and Cârnic have been re-shaped as well as Orlea pit, for the protection of the historical buildings in its neighborhood and Carpeni protected area. The re-design process of the three pits reduced the total quantity of ore as well as the average contents of them.

Roșia Montană's resource deposit calculations are based upon a very elaborate research program, which included the collection of 191,320 samples taken from underground networks, surface outcrops and drill holes.

Each sampled meter has been tested for gold and silver. The database, containing over 400.000 assays, has been audited by independent experts—from Romania and abroad. One of the Romanian companies involved, Ipromin SA, conducted three feasibility studies for the Roșia Montană project. These feasibility studies include the resource and deposit calculations. Both Ipromin SA and the foreign auditors confirmed RMGC SA's results.

The resources and reserves which are 2 different classifications of mineralized rock (one with an economic mine plan and one which just states the amount of mineralized rock) have been independently confirmed conform to Romanian law (85/2003), EU codes (*Mineral Reporting Code*, 2002) and International Law (NI43-101). These results have all been independently verified and audited as is required under all the relevant laws.

The entire Tailings Management Facility (TMF) has a total area of 363 hectares including the Corna dam, the tailings basin, the Secondary Containment Dam (SCD) and the seepage treatment lagoons located downstream from the SCD dam. This area is presented in the town planning documentations (Industrial Area PUZ and Town Planning Certificate no. 78/26.04.2006). The tailings quantities to be deposited in the facility are presented in the feasibility studies.

The footprint of the TMF has not been increased. In comparison with what was presented in PPR on December 2004 (367 hectares) the existing site has been decreased because the total volume of tailings was reduced from 218 million tons to 215 million tons.

As the question targets two distinct aspects, respectively (i) the existence of a titleholder and of an affiliate to the exploitation license and (ii) the performance of the exploitation and exploration activities within the perimeter of the same exploitation license, please note the following:

(1) The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 ("Roșia Montană License") was concluded on the ground and as per the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană License was concluded between the National Agency for Mineral Resources ("NAMR"), on the one side and the National Company of Copper, Gold and Iron "Minvest" SA ("Minvest"), as

titleholder and Euro Gold Resources SA (later on to change its name into Roșia Montană Gold Corporation SA), as affiliate, on the other side. Roșia Montană License was approved by Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

The transfer of the Roșia Montană License from Minvest to RMGC was made as per the provisions of art. 14 (1) of the Mining Law no. 61/1998, which provides that *“the titleholder of a license may transfer to another legal person the rights obtained and the obligations undertaken, only with the written approval of the competent authority”*. The approval of the transfer was made by NAMR Order no. 310/9.10.2000, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 504/13.10.2000. Art. 2 of the above mentioned enactment provides that: *“CNCAF Minvest SA shall remain an affiliate company, under the conditions established by the license”*. We underline that no legal provision forbids the existence of an affiliate to an exploitation license held by a titleholder. Moreover, the very provisions of art. 15 of the former Mining Law no. 61/1998 expressly provide that: *“within the limits of an exploitation perimeter, the relevant authority may grant to some legal persons, other than the license titleholder, the right of exploitation and/or exploration for some mineral resources, under the conditions of law, with the titleholder’s approval”*

(2) As for the possibility of the titleholder to perform, based on an exploitation license, mining activities of exploration-development, and the affiliate to perform exploitation mining activities, please note the following:

- (i) According to art. 3 paragraph 31 of the former Mining Law no. 61/1998 (definition also contained in the Law no. 85/2003) the titleholder is *“any legal or natural person, Romanian or foreign, that may perform mining activities based on a license or a permit”*. The mining activities include both the exploitation and the exploration;
- (ii) Art. 30 of GD no. 1208/2003 on the approval of the Norms for the enforcement of the Mining Law no. 85/2003 provides that, based on the exploitation license, the following works may be performed: *“construction and mounting of the installation, equipment and other specific utilities necessary for the extraction, processing, transport and provisional storing of the mining products, of the sterile and residual products, surface and/or underground works for the extraction of the mineral resources/reserves, their processing and delivery in specific forms, as well as research works in order to increase the knowledge degree in regard of the mineral resources/reserves”*;
- (iii) The exploration activity, as defined by art. 3 paragraph 12 of the Mining Law no. 85/2003, includes *“the ensemble of studies and activities for the identification of deposits, the quantity and quality evaluation thereof, as well as the determination of the technical and economical conditions of capitalization”*.

As a conclusion, according to the above mentioned provisions, it results that both exploitation and exploration activities can be performed based on an exploitation license.

The provisions of art. 5 paragraph (4) of the Mining Law no. 85/2003, regulate with imperative character the obligation of confidentiality in regard of the information concerning the mining activities, mentioning that *„the competent authority, the titleholders of licenses/permits, as well as other public authorities ... have the obligation to maintain the confidentiality on data and information [...] they become aware of during the performance of their duties, through the entire period of the mining activities, in the conditions provided by the law”*.

Pursuant to the provisions under 10th paragraph of the Order no. 202/14.11.2003 regarding the approval of the list including classified information of National Agency for Mineral Resources (NAMR), issued based on the Law no. 182/2002 regarding classified information, the following items are considered to be classified information: *“the license granted for administrating or mining [perimeters] and its accompanying documentation.”* We would like to state that the leashed perimeter represents an annex of the license and is an integral part of it.

Pursuant to the provisions of art. 39 of Law no. 182/2002 regarding classified information, “breaching norms governing protection of classified information attracts disciplinary, contravention, civil, or penal penalties, as it is the case”.

To conclude, it is mandatory to observe confidentiality issues both for the competent authority and for the titleholder. This is both based on the license and the confidentiality agreements concluded between RMGC and NAMR pursuant to the provisions of art. 12 of Governmental Decision no. 1208/2003 regarding the endorsement of the application norms of the Mining Law no. 85/2003, and consequently this information regarding the initial perimeter of the license cannot be disclosed.

As a general aspect, we mention that all regulatory deeds regarding the operations related to the Concession Exploitation License for Roșia Montană perimeter no. 47/1999 were concluded and issued in consideration of the legal competences of the National Agency for Mineral Resources and with the observance of the relevant legal provisions.

In this respect, the National Agency for Mineral Resources has the legal power to negotiate and establish the provisions and conditions of the licenses, according to art. 55 (1), letter a) of Mining Law no. 85/2003 (art. 40 (1) letter b) of the Former Mining Law no. 61/1998) and of GD no. 756/2003 on the organization and operation of the National Agency for Mineral Resources, which provides that *“The National Agency for Mineral Resources has the following main competences: negotiates and establishes, together with the other conceding party of the public domain of state, as the case may be, the provisions and conditions of oil agreements, of mining permits and licenses, executes such licenses and permits and regulates the performance of the oil operations and of the mining activities by norms, regulations and technical guidelines granted for the application of enforceable enactments”*.

With respect to the project initiated by RMGC and subject to the procedure of environmental impact assessment, the location of the treatment plant intended to be built by RMGC for the operation of Roșia Montană Project, in which the crushers are also located (as provided in Schedule 2.3. and 2.10 of the EIA Report, vol. 9) is situated within the perimeter of Roșia Montană License.

In this respect, please note that Schedule 2.2 of the EIA Report, vol. 9, referred to in your question, comprises the “Current Status”, and the mentioned facilities and assemblies are not subject of the mining project initiated by RMGC as a titleholder and submitted to the procedure of obtaining the environmental approval. According to the legal provisions, the project initiated by the titleholder is subject to the procedure of environmental impact assessment. Consequently, please note the following:

(i) art. 2 of GEO no. 195/2005 on the environmental protection defines the environmental approval as *“the technical – judicial act which provides the conditions for developing the project, from environmental impact point of view; the environmental approval represents the decision of the competent environmental protection authority which allows the titleholder’s project to develop the project from environmental protection point of view”*;

art. 44 (3) and 45 of Order no. 860/2002 on the environmental impact assessment and the issuance of environmental agreements procedures, art. 10 of GD no. 918/2002 on establishing the framework procedure for the environmental impact assessment and the approval of the list of private or public projects subject to this procedure, as well as the Methodological Guidance of the screening stage and of completion of the report to the assessment study – Part II (the structure of the report to the environmental impact assessment study) approved by Order no. 860/2002 establish the information that the titleholder should provide and the procedures to be followed in relation to the project initiated by the titleholder on the said location and subject to the environmental impact assessment procedure.

Mention should be made the mining activities developed by RMGC as titleholder of the licenses are and will be performed *“within perimeters authorized for this purpose by the competent authority”* (according to art. 4(3) of the Mining Law no. 85/2003).

In this respect, RMGC is the titleholder of both the Exploitation concession license in Roșia Montană perimeter no. 47/1999 ("Roșia Montană License"), approved by GD no. 458/10.06.1999, and of Exploration concession license in Bucium Complex perimeter no. 218/1999 ("Bucium License"), approved by NAMR Order no. 60/17.05.1999, having similar resources as those making the object of Roșia Montană License. Mention should be made the titleholder has the legal right to directly obtain an exploitation license for Bucium perimeter, according to art. 17(1), 18(2) let. a) and 20 of the Mining Law no. 85/2003.

We underline that, according to legal provisions, the authorization of the mining activities, including those pertaining to the industrial area within Roșia Montană Project, falls under the competency of the National Agency for Mineral Resources, being a stage subsequent to the issuance of the environmental approval for Roșia Montană Project, currently subject to environmental impact assessment procedure.

We specify that the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

According to the legal provisions, RMGC follows the entire permitting procedure for the new mining exploitations, the public debate of the Report to the Environmental Impact Assessment Study being a compulsory stage within this permitting process.

In conclusion, there is no need for obtaining a new mining license, as RMGC is the titleholder of a concession license for the exploitation of the Roșia Montană perimeter.

The operations in Roșia Montană perimeter of CNCAF Minvest SA - Roșiamin Subsidiary, company whose sole shareholder is the Romanian State, have permanently ceased in accordance with the national policy on state-supported mines, as part of the negotiations paving the way for Romania's accession to the EU.

Under The Mining Industry Strategy for 2004-2010 approved by GD no. 615/2004, the closure of unviable mines has been decided as a measure to mitigate the financial losses of state subsidized mining sector. By the end of 2006, the closure of 462 ["Status of mine closure and environmental rehabilitation" from the Ministry of Economy and Commerce official website <http://www.minind.ro>.] mines and quarries has been approved by Government Decision, and the process continues in 2007 with other mining objectives, among which is the one developed by CNCAF Minvest SA - Roșiamin Subsidiary.

We underline the Roșia Montană License has a period of 20 years, with the possibility of extension, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources within the Roșia Montană perimeter, and not the activity performed by CNCAF Minvest SA, which was interrupted in May 2006. Within the perimeter of the license there are still performed mine closing activities, pursuant to the cessation of the production activity of the affiliate CNCAF Minvest SA, and exploitation-development activities by the RMGC titleholder, currently undergoing the

authorization stage, which will allow the extraction and processing of the mineral resources by the titleholder of the Roşia Montană License.

In conclusion, Roşia Montană Gold Corporation SA is the titleholder of a valid exploitation license, within the perimeter of which mining activities are performed, and the cessation of the production activity of the CNCAF Minvest SA affiliate does not represent one of the causes expressly and limitatively provided by law which would lead to the annulment of the Roşia Montană License.

RMGC had no management role whatsoever in the former RoşiaMin operation and thus did not affect its profitability in any way. The operations in Roşia Montană perimeter of CNCAF Minvest SA - Roşiamin Subsidiary, company whose sole shareholder is the Romanian State, have ceased in accordance with the national policy on state-supported mines, as part of the negotiations paving the way for Romania's accession to the EU.

The questioner is correct that the existing operation, which was closed down in May 2006, was unprofitable. The existing operation was operated by the Romanian State using technology dating back to the 1980's. RMGC's only activities on the property to date have been the followings: exploration to define the size of the ore deposits; project design; permitting activities, as well as, patrimony and community development initiatives. RMGC is proposing a new modern mine for Roşia Montană that is expected to be profitable at virtually any gold price.

A bankable feasibility study has been prepared by third party experts and confirmed by the lending institutions that are expected to lend USD 600 million to build the project. Based on the third party analysis, the project would still be profitable even if the market prices for gold and silver decline from their currently levels. Based on a gold price of USD 600/ounce and a silver price of USD 10.50 /ounce, the total profit for all shareholders of the Roşia Montană Project (RMP) is USD 1,572 million, with an internal rate of return of 26%.

The management of Gabriel Resources Ltd., the major shareholder in RMGC, has over 60 years of experience permitting seven mine projects on four continents. This is an extremely strong foundation for the work on the Roşia Montană Project.

As regards the impact on historical monument houses/ note that in March 2006 a specialist study was undertaken regarding the state of preservation of each building historical monument. This study was undertaken by IPROMIN and Technical University of Civil Engineering, Bucharest, institutions with expertise in the field of mining designing and construction safety. This study proposes the appropriate measures as regards the reinforcing of all these buildings. Also, these institutions developed an experimental study in order to measure the vibrations induced by blasting activities within the protected area of the historical centre and inside the area of this group of historical monument houses situated outside the protected area. The measurements have been performed by the simulation of a large blasting of 3000 kg of explosive, detonated in normal conditions without delay stages or the application of other modern technologies, used currently in the modern mining activity. The mitigation measures of the potential impact generated by the four open pits, and more precisely the blasting effect on the historical monuments, have been designed in this study.

According to the List of Historical monuments published by the Ministry of Culture and Cults in the Official Gazette No. 646 bis on 16.07.2004, at present, 41 buildings from Roşia Montană locality, including two churches and 39 houses (code LMI 2004: AB –II-s-b-00269 and then AB-II-m-B-00271 through AB-II-m-B-00311) were classified as historical monuments. These historical monument buildings are not located within the four pits, but they are grouped as follows: 35 of them are located within the protected area Historic Centre, while 6 others are grouped in the area of the current administrative centre of the Roşia Montană commune, within the planned industrial area.

None of these historical monuments will be affected by the implementation of this mining project. RMGC currently owns 14 historical monument buildings. These were purchased following the legal procedures stipulated by law 422/2001. When purchased, these buildings were in different states of preservation, this fact being mentioned both in the buying –selling contracts and in photos taken at purchase and since then.

On the basis of legal provisions, RMGC began in 2001 the process of developing specific town-planning documents – General Urbanism Plan and Zonal Urbanism Plan. These were developed by certified Romanian companies who had pursued the legal procedure of approval. The approval for the establishment of the Roşia Montană Protected Area-Historical Centre was issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs in 2002 (approvals no. 61/14.02.2002 and no.178/20.06.2002) as part of the authorization procedure of the urbanism documentations. Based on these approvals, the Ministry of Culture and Religious Affairs requested the company to prepare the Zonal Urbanism Plan for the Central Historical area. Out of those 41 historical monument buildings/, 35 are situated within the Roşia Montană Protected Area-Historical Centre, including the Catholic church. According to recommendations of the National Commission of Historical Monuments, the extent this area was considerably increased. This area will be restored and preserved in its entirety, including a proposed mining museum comprising several sections – open air exposition with all traditional-historical households and industrial patrimony elements, an exposition regarding the mining history on these sites, an underground museum circuit around the Cătălina Monuleşti historical gallery in which most of wax tablets were discovered. The company has no intention of transforming this area into a museum, taking into account the fact that all houses including the restored building historical monuments will be occupied by local people, and where owned by RMGC will be inhabited by the people working on the Roşia Montană Project. Note that projects are currently being prepared for the restoration of 11 historical monument houses owned by RMGC.

The company wishes to protect and promote all these values and to achieve this, special measures will be taken both within the protected area Roşia Montană Historical Centre (restoration-consolidation-conservation) and industrial perimeter (utilization of special blasting techniques, establishment of buffer areas between the two perimeters, ongoing monitoring of vibrations and blasting adjustment depending on wave propagation speed, etc.)

The company assumed publicly – within the Environment Impact Study - rehabilitation and restoration program for the historical monuments and Roşia Montană Protected Area-Historical Centre, so that important funds will not be spent without the technical and safety measures necessary to ensure that the future mining operation will not affect these structures.

For further details related to these studies and simulations performed by Technical University and IPROMIN regarding the specific mitigation measures of the blasting impact on historical monument buildings, please consult the enclosed specialized documentation. In addition please see the Annex called “Information on the Cultural Heritage of Roşia Montană and Related Management Aspects” for further details on the measures planned for the rehabilitation and restoration of historical monuments from the Roşia Montană area.

S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A. has considered the importance of the cultural heritage from Roşia Montană and the requirements of current legislation. Therefore, approx. US\$ 10 million has been budgeted for 2001-2006, to conduct research of the heritage. After considering the results of the researches, experts’ opinions, and the decisions taken by competent authorities, a budget of US\$ 25 million has been estimated by the company to conduct further research, conservation and restoration works for the heritage from Roşia Montană during the following years, as it was made public within the Environmental Impact Assessment (EIA) in May 2006 (see Report on the Environmental Impact Assessment Study, volume 32, Archaeological Heritage Management Plan for Roşia Montană area, p. 84-85). In particular the proposed works include the creation of a **Modern Museum of Mining** with exhibits of **geology, archeology, industrial heritage and ethnography** establishing tourist access to

Cătălina-Monulești Gallery and also to the monument at Tău Găuri, conserving and restoring those 41 historic monument buildings and of Roșia Montană Historic Center.

The cultural landscape of Roșia Montană has been formed by almost 1900 years of mining history, and therefore it represents a special example of a mining community of the Carpathians Mountains and for Romania. The mining activity influenced all the aspects of the life from Roșia Montană, determining the occurrence of a mining culture which influenced a number of the features connected with the locality's evolution, as well as with its structure and its urban pattern, architecture, ethnography, economic and spiritual life and also the natural environment of this mountainous region. The existence of the gold ore deposit caused a transition from a rural way of life with a small density of population to a centralized community character that has continued from ancient periods until XIXth century when the town became a quasi-urban center.

The statement of the questioner refers to the opening of the Cetate pit by the Romanian Government in 1975. Starting with 1970s, during the communist era, open pit operations were developed at Cetate and Cârnic. These two pits and their associated industrial infrastructure have destroyed major remains without archaeological researches – especially the well known: “Roman Yards” and “Emperor’s Window”. As part of the documentation necessary for an Environmental Impact Assessment for the Roșia Montană Project, studies have included: a short history of historic and archaeological studies conducted before 2000 at Roșia Montană (see volume 6 – Cultural Heritage Baseline Report, Annex F, p. 161-165) and an inventory of chance archaeological discoveries found before 2000 (see volume 6 – Cultural Heritage Baseline Report, Annex G, p. 166-169).

The concept of cultural landscape has received a special attention only since 1992 when identification and conservation instruments for such areas were adopted, although this concept was discussed in 1972 by the adoption of World Heritage Convention, and by the Venice Charta (1964, 1966), which mentioned the context and the setting of the historic monument. The term cultural landscape combines several manifestations of the interaction between humans and nature, which are representative for the evolution of the society under the influence of physical restraints, of the opportunities provided by the natural habitat, and of the social, economic and cultural factors.

The cultural landscape reflects the way in which a certain community interacts with its environment. The cultural landscape often reflects specific techniques for the development of natural resources, by taking into account the environment's characteristics and limits (see UNESCO – WHO Convention, 1996). The concept of cultural landscape was outlined in 1992, when the World Heritage Committee (WHC - UNESCO) used this concept with reference to the criterion of “exceptional value”, which led to several modifications of the 1972 UNESCO Convention. Thus, after several discussions among international experts of this field, the European Convention of Landscape was adopted (Florence Convention, 2000). This convention is intended to protect, manage and develop the territorial establishments of all landscapes, and also of the natural landscape. This European Convention of Landscape was adopted by the European Council and includes several recommendations referring to the protection, management, and development of all landscapes from Europe. The central administrations of the European countries are responsible for the effective implementation of these provisions and requirements. This convention was ratified by Romania through Law 451/2002.

Roșia Montană is not an ordinary village from Apuseni Mountains. This is obvious and it has been emphasized by the studies conducted by various research teams with respect to its architecture and urbanism or ethnography and ethnology studies.

The Roșia Montană landscape has, from a cultural point of view, two major components: the underground one that has been studied by the recent mining archaeology researches, and the surface one has been studied by the surface archaeological investigations, by the historic monument buildings from the historic center and by the natural monuments.

The nature and state of conservation of the underground mining remains from Cârnic have been established by exhaustive mining archeology research. These have proved the difficulty of access, the resulting high safety risk for visitors, their spatial dispersion and the enormous costs that would make their conservation and tourist development impossible. As previously mentioned within the specialty studies from the EIA documentation, many historic mining works can be found in sectors protected from the mining impact, such as the following areas Coș - Cătălina Monulești, Păru-Carpeni and Piatra Corbului. All these areas have both unique features and others that are representative and support a scientific decision for *in situ* preservation.

The surface archaeological remains have been significantly impacted by the recent mining operations – galleries, dumps, ore processing installations (wood stamps), by the associated industrial infrastructure (lakes, roads, water supply pipelines), as well as by the permanent habitation of Roșia Valley for the last 700 years. Three main categories of archaeological monuments have been studied: habitation areas with accompanying infrastructure (Hop-Găuri, Hăbad, Tăul Țapului, Carpeni hill), sacred areas with open air temples (Hăbad, Nanului valley, and possibly Carpeni) and last, but not least, funerary areas (cremation necropolis of Roman period colonists (discovered at Hop, Tăul Corna, Jig-Piciorag, Țarina, Pârâul Porcului – Tăul Secuilor and the graves from Nanului valley and Carpeni hill). After 7 years of archaeological research, two perimeters were identified and can be described as “**protected areas**”: **the Roman Funerary monument from Tău Găuri and Carpeni Hill where habitation areas with Roman buildings have been discovered**, as well as a funerary area and a sacred area.

The architectural assets are located in the upper part of the town, in the Square area. 35 of the 41 historic monument buildings are located here. All this architectural reservation, which has a particular charm, is included in the protected area Roșia Montană Historical Centre. In order to establish from a legal point of view the limits of the Protected Area, the company contracted the services of certified companies in order to elaborate a PUZ through which the urban regulations are imposed and which specifies activities that are allowed to be developed within its boundaries. This document is in the course of being developed.

Note that the Roșia Montană protected area will cover approx 130 ha and will include the architectural assets from this locality (restored and developed) but also other heritage assets, included in a modern mining museum that will have exhibits of geology, archeology, ethnography, (with an open air section), industrial heritage and an important underground section located around Cătălina Monulești Gallery. In the protected area, the company will promote traditional tourism (guest houses and small restaurants). Also within this area (E, SE of the ancient center) the historic lakes are located: Tăul Mare, Tăul Brazi and Tăul Anghel - where recreational tourism may be developed.

Under Law 5/2000 (March 6, 2000) on the approval of the National Territory Arrangement Plan-Section III- Protected Areas (published in the Official Gazette of Romania under no. 152/April 12, 2000), the Piatra Corbului and Piatra Despicață areas were included in the section: Natural Areas of National Interest Protected and Natural Monuments, points 2.8 (Piatra Despicață) and 2.83 (Piatra Corbului). Moreover, as a result of the archaeological investigations conducted at Roșia Montană within the “Alburnus Maior” National Research Program, the Piatra Corbului area was classified as historical monument, more precisely the Roman galleries from the Cârnic massif, the Piatra Corbului area. This research program has been financed by RMGC, as required by current legislation.

Another important element of the Roșia Montană landscape are the lakes, so some of them will be maintained - Tăul Mare, Tăul Anghel and Tăul Brazi which will be included in the tourism development plans anticipated for the Protected Area of Roșia Montană Historic Center. Tăul Găuri is included in the protection area of Roman funerary monument that will be restored *in situ*. Tăul Țarina will not be impacted by RMP. Tăul Corna will be impacted by the project’s implementation.

Due to the preparation of the Roșia Montană PUG, and at the direct request of the National Commission of Historical Monuments from 2002 (permit: MCC – CNMI no. 61/14.02.2002), this urbanism documentation has been prepared by the S.C. Proiect Alba S.A., and completed by the S.C. OPUS – Atelier de arhitectură S.R.L., who have conducted an historic survey and a special survey on the elements of cultural landscape from Roșia Montană. This study has been approved by the National Commission of Historical Monuments from the Ministry of Culture and Religious Affairs, through the following permits: MCC nr. 177/20.06.2002 and 178/20.06.2002, and have approved the Roșia Montană PUG and accompanying urbanism documentations.

As a conclusion of the survey conducted by OPUS in 2002 – which completed the documentation prepared for Roșia Montană PUG – the following statements were included: *“the disappearance of the traditional mining industry during ‘50s together with the disappearance of the private property within gold mining industry, as well as the initiation of open pit mining operations during ‘70s have lead to alterations of the landscape, of infrastructure and of the locals occupations, to the abandonment and degradation of several traditional industrial buildings, some of them with a genuine heritage significance. Also, this has led to the demolition, degradation, or ruin of several constructions or assemblies with a certain archaeological value. The unreasoned implantation of several collective dwellings (apartment buildings) has increased the alteration of several valuable areas of the urban assembly. According to the baseline report of the geological explorations developed at Roșia Montană prepared by Agraro-Consult S.A. together with the Institute of Research for Waste Water Treatment , S.C. Prospecțiuni S.A., ICECHIM and Romanian Waters, the environment is strongly impacted by the historic mining activities with strong implications on the Roșia stream, Arieș River and soils. Moreover, all actions undertaken during this period have fully ignored the huge archaeological capital that exists and is known only documentary. This has led to the destruction of many remains, especially the ones related to the history and continuity of gold mining operations developed for almost two millennia. There are no roads between commune’s villages, urban transportation is rather rare, and the economic conditions are poor. All these contribute to the isolation of Roșia Montană from the national socio-economic context. The value of the site resides in the unique way of interaction of the relief with specific functions and with perfect adaptation of urban-architectural settlements. These characteristics have been sedimented along very long periods pf time, and if the situation existent during ‘50s may have led today to fully enlist Roșia Montană as a site classified as having ”cultural landscapes”. **As the current situation looks like, such framing is no longer possible.** Moreover, as it results from the inventory of national and local heritage values, from the sociological research and from field surveys, towns degradation is a progressive process and if the current conditions are maintained we will witness how the entire town and not only the valuable elements disappear.”* These conclusions of S.C. OPUS – Atelier de arhitectură S.R.L. have been presented in the documentation entitled “Completion of the necessary documentation for Roșia Montană PUG; Study prepared for restructuring Roșia Montană Historic Center”, which has been approved by the Ministry of Culture and Religious Affairs in 2002.

For further synopsis on the researches and survey conducted at Roșia Montană to research the cultural heritage, as well as to learn the conclusions of experts on this issue, please see the annex entitled “Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects” aimed at completing the abovementioned information.

The EIA Report (volume 6- *Cultural Heritage Baseline Report*, page 21) states that *„The appearance of these rock outcrops is relatively diminutive in the overall landscape and their setting on the degraded slopes of Cetate and Cârnic, which are characterized by excavations and waste rock, minimizes their aesthetic quality.”* Thus, the assessment of the baseline conditions points out that the aesthetic value of these natural monuments has already been diminished by the previous mining explorations.

Piatra Corbului is located outside the future Cârnic pit. Consequently, it will not be impacted by RMGC’s mining project. All the technical measures required will be undertaken in order to

minimize the project's impact during the operational phases, which will be carried out in the proximity of this area. These measures are meant to avoid an impact on the integrity of this area.

As for Piatra Despicață, this is a block of andesite weighing roughly 2 tons. In 2000, based on the documentation submitted by the company S.C. Agraro Consult S.R.L., the Commission for the Protection of Natural Monuments of the Romanian Academy approved the relocation of Piatra Despicață to another area, which will not be impacted by the mining operation. Therefore, the future location of Piatra Despicață will be approved by the Romanian Academy and the Ministry of Culture and Religious Affairs. The relocation will be coordinated and monitored by specialists, this process involving the use of usual technical means that are specific for such large structures.

Thus, Piatra Despicață will not be located in the industrial area during the operational phase of the project, and Piatra Corbului will be surrounded by a protection area measuring 5.5 ha, which is enough to keep the monument away from the edge of a crater, as you fear.

Under Law 5/2000 (March 6, 2000) on the approval of the National Territory Arrangement Plan-Section III- Protected Areas (published in the Official Gazette of Romania under no. 152/April 12, 2000), the Piatra Corbului and Piatra Despicață areas were included in the section: Natural Areas of National Interest Protected and Natural Monuments, points 2.8 (Piatra Despicață) and 2.83 (Piatra Corbului).

Moreover, as a result of the archaeological investigations conducted at Roșia Montană within the "Alburnus Maior" National Research Program, the Piatra Corbului area was classified as historical monument, more precisely the Roman galleries from the Cărnic massif, the Piatra Corbului area (code LMI AB-I-s-A-20329), as published in the Official Gazette of Romania no. 646 bis/16.07.2004, Alba County, position 146). This research program has been financed by RMGC, as required by current legislation.

Preventive archaeological researches within the Roșia Montană mining project area have been undertaken based on specific techniques, specifically trial trenches in all accessible areas that are suitable for human habitation, taking into account the bibliographical information and the observations recorded during the archaeological survey campaigns, the geophysical studies and the analyses of the photogrammetric flights. In addition, surface investigations were undertaken, where appropriate. The archaeological researches at Roșia Montană covered a large surface and focused on the areas known to have archaeological potential. THEREFORE, ALL AREAS THAT HAVE BEEN ARCHAEOLOGICALLY DISCHARGED HAD BEEN PREVIOUSLY INVESTIGATED. All research programs, beginning with the 2004 campaign, have been undertaken in full compliance with the current legal requirements, i.e. Ministerial Order no. 2392 of 6 September 2004 on the establishment of the Archaeological Standards and Procedures by the Ministry of Culture and Religious Affairs.

However, note that this type of research-known as preventive/rescue/contractual research- is conducted all over the world in relation to the economic interest for certain areas and the costs thereof as well as the costs for the enhancement and maintenance of the areas preserved are covered by the investors through a public-private partnership for the protection of the cultural heritage, in compliance with the provisions of the European Convention of Malta (1992) on the protection of the archaeological heritage [The text of the convention is available at the following address:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=143&CM=8&DF=7/6/2006&CL=ENG>].

Pursuant to current legislation in Romania, RMGC has ensured the necessary financial resources for assessing and studying these remains. The Company provided the necessary resources to cover various expenses for installations, working equipments, safety equipments, labor costs, respecting the opinions and conclusions of researchers and observing the decisions issued by competent authorities like the Ministry of Culture and Religious Affairs – the National

Commission of Archaeology, and the National Commission of Historic Monuments, as required by law.

The concept of archeological research does not entail only archaeological excavations. This type of research is conducted by specific means and methodologies adapted to the conditions of every site researched, in our case, Roșia Montană. They consisted in:

- archive studies;
- archaeological surveys, trial trenches (test trenches);
- aerial reconnaissance/survey and aerial photo interpretation; high resolution satellite images;
- mining archaeology studies; underground topography and 3D modeling; geophysical surveys;
- Thorough archaeological investigations in the areas with an identified archaeological potential- this implied carrying out archaeological excavations;
- Interdisciplinary studies- sedimentology, archaeo-zoology, comparative palynology, archaeo-metallurgy, geology, mineralogy;
- Radiocarbon dating and dendrochronology;
- This research and its outcomes were included in an integrated database;
- traditional and digital archaeological topography and development of the GIS project; generate a photo archive- both traditional and digital;
- restoration of artifacts;
- an inventory and a digital catalogue of the artifacts;
- studies conducted by specialists in order to enhance the outcomes of this research - publication of monographs / scientific books and journals, exhibitions, websites, etc.

All preventive archeological researches undertaken at Roșia Montană from 2000 to date have been conducted within a complex integrated research program, and the excavation permits have been issued in full compliance with current legislation. The researches have been coordinated from a scientific point of view by the National History Museum of Romania. 21 Romanian and 3 foreign specific institutions have participated in this research. All researches have been conducted in full compliance with the current legislation. The researches developed during each of the archeological campaigns have been authorized by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the annual plan of archeological research endorsed by the National Commission of Archaeology.

In accordance with current Romanian legislation (the Ministerial Order no. 2392 of 6. September 2004 on the establishment of Archaeological Standards and Procedures by Ministry of Culture and Religious Affairs), the authors of researches are not entitled to grant archaeological discharges. Following a complex research process, exhaustive documentation must be prepared for the study area, which will include the archaeologists' proposals. After considering this documentation, the National Commission of Archaeology will recommend or not the issuance of the certificate by the Ministry of Culture and Religious Affairs.

For further details related to the legal framework and duties of the Project titleholder that arise from the mandatory compliance with the legal requirements please see the Cultural Heritage Annex called "Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects". Also, the annex includes further details with respect to the researches conducted within the "Alburnus Maior" National Research Program developed between 2001 and 2006.

Only the areas which already obtained the archaeological discharge certificate have been included in the industrial development area. But also there are areas that are currently being researched in order to secure their archaeological discharge in future, following the legal procedures.

Prior to 1999, no mining archaeology researches had been conducted at Roșia Montană. The scientific investigation and assessment of these galleries had only then been initiated. To sum

up, in the *Repertoriul Arheologic al județului Alba* (1995) (*The Archaeological Gazetteer of Alba County*), the following data regarding the Roman galleries were presented: during XVIII and XX centuries, several artifacts dating as back as Roman times have been identified during mining operations (note that their exact source was not known, they were only identified, and some have disappeared). Moreover, the Roman gold mining operations, especially considering where the wax-coated tablets were discovered, were identified around the civil settlements located on Cetate, Cârnic, Ecaterina Monulești Gallery (Cătălina-Monulești), and Letea (Lety) and Rotunda Mountains. Therefore, by 2000, one could say that Roșia Montană was a site of archaeological potential, as a Roman period mining site. No archaeological excavations have been performed to identify specific components or characteristics, or the location and spatial distribution of Roman period mining remains within the site.

Despite this evidence, the gold and silver ore deposit from Roșia Montană was mined by the Romanian Government in the same manner even after the promulgation of the Law no. 5/2000 on the approval of the National Territory Arrangement Plan – Section III – protected areas, where the Roman galleries are also mentioned: Roșia Montană commune, Roșia Montană village, Alba County (Annex 3, section I – industrial architecture; establishment of access roads, position I)1.), with no additional data on their location, characteristics or distribution.

Due to the implementation of the new mining project, the preventive archaeological researches conducted at Roșia Montană were initiated in 2000 with the participation of archaeologists from National Union Museum from Alba Iulia and from the National Institute of Historic Monuments from Bucharest. For the mining galleries survey, the expertise of a team from Toulouse University has been employed. Taking into account the conclusions of preliminary studies conducted in the previous year, in 2001 the “Alburnus Maior” national Research Program was established through the Ministerial Order no. 2504 from 07.03.2001, which was developed in full compliance with Government Ordinance no. 43/2000 regarding the archaeological heritage protection and the establishment of some archaeological sites as areas of national interest, subsequently modified. Its aims are to investigate the Roman and medieval galleries from this area, as well as conducting an inventory and proposing solutions for the conservation/restoration of representative parts. Thus, the central administration, (the Ministry of Culture and Religious Affairs) pursuant to its legal duties, was involved in the research of the Roman galleries from Roșia Montană from 2000 to date.

In accordance with Romanian current legal provisions, RMGC has ensured the necessary financial resources for assessing and studying these types of remains. RMGC provided the necessary resources to cover several expenses like facilities, working equipments, safety equipments, labor costs (to include a permanent team of miners that provides access and assistance to the mining archaeologists and performs maintenance works), thus fulfilling the opinions and conclusions of researchers and observing the decisions issued by competent authorities like the Ministry of Culture and Religious Affairs, the National Commission of Archaeology, and the National Committee of Historic Monuments. Therefore, a specific budget has been adopted for these works as part of the development of the project.

140 Km of underground works from all historical periods have been researched during 8 years of researches. Two thirds of these are located in the Cârnic and Cetate massifs, and almost 7 km of ancient (Roman) mining works excavated with iron tools (chisel and hammer) or with fire have been identified. Modern and recent works, identifiable after studying the galleries (blasting drill holes, their shape, comparison with ancient mining plans, etc.), have been dated to the XVII and early XX centuries by radio -carbon dating of wood or charcoal. The 7 km of galleries dated to the Roman period represent the total of this kind of works that have been identified and surveyed are dispersed over the entire area. Therefore, according to the conclusions of the research team, most of the ancient works have been revisited and partially reworked by miners over the centuries.

We must underline that an archaeological excavation that allows restoration, dating and interpretation, also increases the vulnerability of such galleries. To be more precise, if the old

mining works are excavated in order to make them accessible, they will be consequently exposed to severe degradation. At the same time, if exhaustive archaeological works are conducted, then naturally the “archaeological deposit” disappears leaving only the empty structures behind (galleries and other works). All chronological information (artifacts) will be recovered during the excavations.

Detailed information regarding the chance archaeological discoveries and preliminary archaeological researches (both surface and underground) within Orlea area have been published in the EIA Report for Roşia Montană Project, volume 6 – Cultural Heritage Baseline Report, Annex I, p. 231-236.

Within the Baseline Heritage Report volume 6, p. 48 it is stated with respect to Orlea, that the archaeological research will be continued both at surface and underground, and in an area with an established archaeological potential. Moreover, it is emphasized that all researches conducted up to date within this area have been preliminary in nature. It is important to quote the study: *“Site development plans for the Project will not result in impacts or construction activities in the Orlea area, which will be investigated starting with 2007. As a result, construction activities will not begin in these areas until proper archaeological investigation consistent with Romanian law and international best practice is concluded.”* (Cultural Heritage Baseline Report, volume 6, p. 46).

RMGC, pursuant to the legal requirements, will finance a program of preventive archaeology research at Orlea that will be conducted by certified experts between 2007 and 2012. Based on an analysis of the results of these researches, the archaeological discharge procedure may be initiated or not. There are no legal requirements to forbid the development of preventive archaeological researches within areas with identified archaeological heritage as is the case at Orlea.

There are other small areas within the site, on the eastern slope of Cârnic at Piatra Corbului and Păru Carpeni that might be available for conducting a program to develop public access. A particular case is Piatra Corbului where Roman pits excavated with fire can be found. These are extraordinary remains, impressive on account of their large dimensions. Their location, in the close vicinity of the proposed pits needs to be considered in order to take all necessary and adequate protective measures in order to avoid their degradation due to open pit blasting.

The company has assumed the financial and logistic support necessary for the conservation and restoration of the protected areas as the French archeologists have stated that they have completed the research and outlined all existing mining works within the current protected areas of the Roşia Montană mining Project: Cătălina Monuleşti, Coş, Piatra Corbului and Păru Carpeni, and consequently for the other mining sectors that will be impacted by the mining project. RMGC will provide all necessary funds for the archaeological research that will continue within Păru Carpeni and for *in situ* preservation of the mining chambers equipped with hydraulic wheels, as well as for other hydraulic installations and auxiliary equipment that will be restored. Additionally, funds are anticipated by the company to construct several hydraulic wheels identical with the ancient ones. All these actions are anticipated by RMGC to increase the tourist attraction for the area.

To conclude, we must explain a certain paradox. The existence of the Roman galleries is threatened because researches are not conducted and because of their state of conservation and the nature of this type of remains. In turn any archaeological research entails the irreversible destruction of context in order to recover information.

In accordance with the requirements of the Ministry of Environment and Water Management, specific management plans have been included in the documentation prepared for the Report on Environmental Impact Assessment Study of Roşia Montană Project. These plans have been established to manage and conserve the heritage assets from the Roşia Montană area, within the context of implementing the mining project. These will include the historic mining galleries

(see EIA Report, volumes 32-33, Plan M – Cultural Heritage Management Plan: part I – Management Plan for Archaeological Heritage from Roșia Montană area, part II – Management Plan for Historical Monuments and Protected Zone from Roșia Montană, part III – Cultural Heritage Management Plan). All duties and responsibilities of the company following the implementation of its mining project are included in these plans, according to the decisions of the central cultural administration. These duties and responsibilities cover the protection and conservation of heritage values from Roșia Montană area: surface and underground archaeological remains, historic monuments and buildings, protected areas, intangible heritage values, elements of cultural landscape, etc. It must be emphasized that in addition to the commitments of RMGC with respect to the protection and conservation of archaeological remains and historic monuments, there are many duties both for local public authorities from Roșia Montană and Alba County, and for central public authorities such as the Romanian Government. The Cultural Heritage Management Plans included in the EIA Report clarify these aspects (see the report on the EIA Study, volume 32, Management Plan for Archaeological Heritage from Roșia Montană area, p. 22-24; 49; 55-56; 71-72 and EIA Report, volume 33, Management Plan for Historical Monuments and Protected Zone from Roșia Montană, p. 28-29, 47-50, 51-53, 65-66, p. 103 – Annex 1).

Another aim of the “Alburnus Maior” National Research Program established through the Ministerial Order no. 2504 from 07.03.2001 and developed in full compliance with the provisions of the Government Ordinance no. 43/2000 regarding the archaeological heritage protection and the establishment of archaeological site as areas of national interest, subsequently modified, is to prepare a project for the development of a future mining museum within the Apuseni Mountains area. It is obvious that there is a significant component with respect to the development of the historic mining galleries. Considering the importance of the networks studied, the restoration works are going to be extensive and very expensive, and the long-term maintenance costs will have to be added.

To conclude, this kind of research – known as preventive/rescue archaeological research - is conducted in relation to the economic interest for certain areas and research and investigation costs, together with development and maintenance costs of the preserved areas, are ensured by those who make the investment. Therefore, a public–private partnership for the protection of cultural heritage is created pursuant to the provisions of Malta Convention (1992) on the protection of Archaeological heritage.

For further details related to the legal framework and duties of the Project titleholder that arise from the mandatory compliance with the legal requirements please see the Annex entitled “Information on Roșia Montană Cultural Heritage and Related Management Aspects”. Also, further details may be found there with respect to the researches conducted within the “Alburnus Maior” National Research Program developed between 2001 and 2006.

In 2004, an ICOMOS official, Mr. **Mounir Bouchenaki**, visited Roșia Montană and interviewed all the parties concerned and involved in the project. He appreciated the high quality of the researches and their results. He concluded that encouraging the dialogue and cooperation might lead to the discovery of viable solutions for the coexistence of the industrial development and of the scientific development, or, if that might be the case, the conservation of the cultural heritage. In his view, improved media coverage of the works and achievements would counteract the existing misinformation among many European archaeologists, some of them being signatories of the protests usually claimed.

ICOMOS is International Council on Monuments and Sites, a non-governmental organization of professionals, dedicated to the conservation of world’s historic monuments and sites. The ICOMOS Charter has been edited based on the results of Venice Charter and ensures a global direction for approaching the archaeological heritage. According to this Charter, the archaeological heritage has the following meaning: “That part of the material heritage for which the archaeological researches provide the primary information. It includes all remains of human

existence and consists of all human activities, abandoned structures and diverse remains (to include underground and aquatic sites), together with their associated cultural assets.”

This Charter underlines the role of a team of qualified professionals (including archaeologists and not only), in the process of assessment, investigation, and study conducted during the pre-construction stage, which constitutes the base for subsequent management measures. Another basic principle of the ICOMOS Charter is the recommendation to preserve archaeological resources for subsequent archaeological researches, in order to have the archaeological heritage known and appreciated by the public.

With respect to the conservation of some parts of the site as an “archaeological” research reserve for future generations, note that the Carpeni protected area from Roșia Montană was outlined. This is the area where the most important Roman buildings from Roșia Montană have been discovered. This reserve covers 17 ha and meets the criteria established by the ICOMOS Charter. As regards the underground remains, the potential of the mining sectors of Cătălina Monulești and Piatra Corbului is known today. Thus, future “archaeological reserves” are likely to be identified within these sectors.

With respect to the development of the Roman galleries of Roșia Montană as museums, Dr. Beatrice Cauuet, the head of the team of archaeologists that researched the underground mining remains said: ‘with regard to the development of a site museum for the conservation and preservation *in situ* of mining remains it is much more advisable to choose outstanding areas comprising different types of mining works, which are characteristic for the ancient mines from Roșia Montană. With respect to the enhancement of the ancient mining works, the existing technical and financial means may be used to restore a smaller sector, which has been less impacted by modern and recent mining works (and therefore it has a higher degree of authenticity) and which is located in the proximity of the other historical monuments to be enhanced, such as the historical centre of the Rosia Montana commune. Finally, there are other smaller areas within the site, which are located outside the project’s impact perimeter (e.g. the Eastern slope of the Cărnic massif-the Piatra Corbului and Păru Carpeni sectors), which are equally suitable to be arranged for public access. The Piatra Corbului sector, in particular, comprises Roman mining sectors dug by the fire setting technique, outstanding remains, impressive by their large size; but their position in the proximity of the future pit must be considered in order to take the appropriate protection measures which are necessary in order to avoid it from being deteriorated by the blasting”.

Taking into account that the underground access of experts in the Cărnic massif is extremely difficult and public access is practically impossible, it has been decided that the only way of enhancing this type of mining works is to create exact replicas. Among other specialists works undertaken by the mining archaeologists of Toulouse le Mirail University (France), note the detailed topographic survey conducted for historic mining works and the establishment of a full photographic inventory of Roman underground mining remains. Moreover, the 3D model prepared by the French experts allowed the reconstruction of the initial morphology of the historic mine removing the destructions caused by time and subsequent mining works. These scientific results will be the base for the establishment of the replicas of the ancient mining works.

These replicas will be made by the French experts whose professionalism cannot be questioned by anyone (the company will contract the services of the teams who created the replicas of the painted caves Lascaux and Cosquer, France). In this case it is impossible to differentiate between the original and copy. The same is intended for Roșia Montană, i.e. to completely recreate the underground ambiance, but under safe conditions, fully compliant with the EU norms.

Unlike Romania, where the notion of “copy” implies something of poor quality, surrogate, in other countries like France (replicas of the painted caves Lascaux and Cosquer) or United Kingdom (lead mine from Killhope, Scotland), such copies are impossible to be differentiated from the original. Not only is the morphology of the underground area and the texture of the walls recreated, but also the overall ambiance, i.e. the humidity, temperature, reduced light, air

draught, etc are also recreated. Moreover, these constructions, built on the surface or in the underground allow a thorough control of potential risk factors, like floods, failure, ventilation that cannot be maintained in an underground labyrinth of over 75km in length, disposed on a level difference of over 400 m as it is the case of the Roşia Montană mine.

As regards the development of replicas of some mining structures, such cases exist in several European countries, where restoration of the kind has been developed. We could mention here the **recreation of the Roman Mine at Rio Tinto** (in the Mining Museum at Rio Tinto, Huelva, Spain representing a 5,000 year long history of mining in the Iberian Peninsula; this is perhaps one of the closest analogies with the mining archaeological heritage of Roşia Montană, (a Roman Age mine drainage system similar to the two already identified in Roşia Montană at the mining sectors of Păru Carpeni and Cătălina Monuleşti was discovered here in the late 19th century).

As for the potential access of tourists in this system of galleries, we quote from the Report prepared by Mr. Eddie O'Hara MP (General Rapporteur on Cultural Heritage) and Mr. Christopher Grayson (Chief Secretary for Culture, Science and Education), both officials of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe:

- “[...] Concern has been expressed by critics over the procedure (allegedly superficial archaeological discharges) and conservation ethics, involving the programmed destruction of Roman galleries. **This concern does not appear to be entirely justified.** The reworked galleries in the areas of the main pits Cărnic and Cetate appear empty of any archaeologically interesting remains. **Tourist access to most galleries would be impossible.** However the condition must clearly be imposed of continued archaeological excavation and monitoring of what is found [...]”

- “[...] Research does not necessarily imply the need for everything found to be preserved and the academic ideal of total *in situ* preservation is perhaps not always and altogether appropriate in a situation of rescue archaeology and a commercial world. This is certainly so in the case of *in situ* preservation of the Roman galleries at Roşia Montană. There are over 5 km of them, apparently with a limited variety of distinctiveness between them and few surviving remains in them. Most of them are inaccessible, indeed dangerous of access to tourists. Alternative proposals such as designation of the whole area as a cultural landscape to be developed for tourism lack viability [...]”

In conclusion, in response to your first question, note that the company does not plan to destroy the Roman galleries from Roşia Montană or to create replicas, without having a clear alternative in this respect. Complex specialized studies have been conducted during eight years and their conclusions served as a basis for the adoption of a series of specific measures which imply complex works for the conservation of certain original sectors of galleries and their development for public access, while others will be preserved for future research (the archaeological reserves), and replicas will be made for other segments of galleries. Note that we are now facing some sort of a paradox, specifically given the state of preservation and the nature of these remains, their physical existence would be threatened in the absence of archaeological research. On the other hand, any archaeological research implies, to a certain extent, the irretrievable loss of an archaeological context in order to recover the information. However, this type of research – known as rescue/preventive archaeological research – is conducted everywhere in the world in relation to the economic interest for certain areas. And the costs for this research as well as the costs for the enhancement and maintenance of the areas preserved are covered by the investors through a public-private partnership for the protection of the cultural heritage, in compliance with the provisions of the European Convention of Malta (1992) on the protection of the archaeological heritage.

We do not fully understand the notion of sub-site included in the second question. If you suggest that among the 13 sites identified within Roşia Montană perimeter there are other sites that you believe to be sub-sites, note that the definition of site sums up all remains of any kind and from

any historical period located within the site limits. But, if you refer to the possibility that under the identified and researched archaeological structures there are other levels of culture, note that archaeology is a concrete science with specific and strict regulations and standards. Therefore, at present, after 6 years of comprehensive specific researches and studies conducted at Roșia Montană, the nature, characteristics and distribution of heritage values are very well known – all archaeological sites, historic monuments buildings, as well as churches and cemeteries of Roșia Montană, as well as its actual history. Comprehensive heritage researches and studies conducted between 2000 and 2006 have allowed us to draw a clear picture of the values that belong to the national cultural heritage and of the areas with spiritual significance, of its history, but also to adopt specific measures necessary for their protection.

Although the entire area has been subject to preventive archaeological investigations – in compliance with the national and European specific regulations- the specific management plans comprise additional measures for the mitigation of the potential impact on the archaeological remains, these measures refer to the archaeological monitoring during the construction and operation phases as well as to the preparation and implementation of a “Chance Finds Protocol”.

The paragraph quoted in the question refers to the **juridical status** of the Alburnus Maior economic centre in the municipal life of the province of Dacia. The clarification of its juridical status will not necessarily arise from the archaeological researches, but from a possible discovery of an epigraphic document (e.g. an inscription) which could provide the necessary clarifications. The habitation structures identified at Alburnus Maior are referred to by two juridical forms: *vici and castella*.

The discussion on the forms of civil habitation in the area of the ancient Alburnus Maior and their juridical status during the Roman period was based on the analysis of some epigraphic sources (e.g. wax tablets and certain formulas from the inscriptions found at Roșia Montană). Thus, the 25 wax tablets found in the last century refer to a series of toponyms attributed by experts to some adjacent habitation structures. Nine of these documents had been drafted at Alburnus Maior, two in the *canabae legionis XIII Geminae at Apulum*, while the remaining ones had been drafted in places that haven't been identified yet on the ground (*vicus Deusara* - 2; *Kartum* - 1; *Immenosum Maius* - 1).

From this point of view, one can distinguish two main interpretations. The first theory tends to suggest that the generic toponym *Alburnus Maior* covers a series of permanent or temporary settlements related to the presence of Illyro-Dalmatian colonists, specialized in the mining and primary processing of the gold ore. This theory is supported by a series of detailed aspects of the epigraphic sources. Thus, the mention of a *vicus Pirustarum*, of the Ansim settlement, of a statio Resculum, the formula K(astellum) Baridustarum as well as the whole discussion on their location and on other toponyms mentioned on the wax tablets or inscriptions discovered so far all could suggest the presence of a conglomerate of autonomous settlements that had their administration, illustrating the “Dalmatine system” of organizing and exploiting gold mines.

The second theory tends to view Alburnus Maior as an autonomous structure with a so far uncertain juridical status. And the toponyms at issue are names of the various districts or ethnic groups in the same unitary settlement. What is certain is that the information provided by the analysis of the epigraphic sources is indicative of a densely populated area, that concentrates a variety of *nationes* among which the Illyro-Dalmatian element was predominant followed by the Hellenistic one.

On the other hand, the conclusions of the archaeological investigations conducted in the field coupled with previous information obtained from the analysis of the epigraphic sources have resulted in an overall picture of the ancient Alburnus Maior. Thus, 13 archaeological sites have been identified and investigated, three of which are the main massifs mined during the Roman period (Cetate, Cârnic and Orlea), while seven others correspond to some habitation areas dated to the Roman period.

The archaeological discharge of the site was granted based on a comprehensive documentation drafted by the experts who conducted the researches in the area. All the preventive archaeological researches conducted at Roşia Montană since 2001 have been carried out within a complex research program; permits for preventive archaeological excavations being issued in compliance with the legislation in force. These archaeological investigations have been carried out by representatives of 21 specialized institutions from Romania and 3 others from abroad, under the scientific coordination of the Romanian National Museum of History. All the researches have been undertaken in compliance with the existing legislation. The investigations conducted during each archaeological research campaign are authorized by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the Annual Archaeological Research Plan approved by the National Commission of Archaeology.

The specific techniques employed during the preventive archaeological investigations conducted on the project area consisted of a survey of all the areas, which are both accessible and suitable for human settlement. Bibliographical data and observations made during field surveys, geophysical surveys, as well as data resulting from the analysis of photogrammetric flights were also considered. Systematic investigations have been carried out where required by the archaeological conditions. The archaeological investigations conducted at Roşia Montană have covered large areas, and the areas with an archaeological potential have been thoroughly investigated. THUS, ALL THE AREAS THAT WERE ARCHAEOLOGICALLY DISCHARGED HAD BEEN PREVIOUSLY INVESTIGATED. All the investigations have been conducted in accordance with the current legislation, namely the Order of the Minister of Culture and Religious Affairs no. 2392/06.09.2004 on the establishment of Archaeological Standards and Procedures.

Under the same Romanian legislation in force, the researchers who have conducted the investigations are not authorized to grant the archaeological discharge of the sites. A comprehensive documentation including the archaeologists' conclusions and proposals is produced based on the findings of the complex archaeological investigations conducted in the area. Upon consideration of this documentation, the National Commission of Archaeology decides whether or not to recommend the issuance of the archaeological discharge certificate. The archaeological discharge certificate for the researches conducted in the period 2001-2006 was issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs.

A significant amount of scientific material and specific information was collected during the six archaeological research campaigns. Once the preliminary phase of field investigation is completed, this information needs to be systematized, analyzed and scientifically exploited, but also disseminated by means of a publishing plan, in which the 14 years deadline is a very optimistic one. The presentation of the results of the archaeological researches is a long-lasting process, which does not depend on the granting of the archaeological discharge certificate. For instance, the volume comprising the results of the archaeological research conducted for the Bicz-Poiana Teiului hydro energetic complex (preventive archaeological excavations conducted in the '60s) was published only in 2003.

As for RMGC's financial contribution, note that the company has provided the financial means for the evaluation and research and enhancement of these types of archaeological remains, as required by current legislation in Romania and according to international guidance and best practice.

There are no legal requirements that forbid the development of preventive archaeological researches for areas with identified and classified heritage, i.e: the Roşia Montană area. However, the construction activities required for the development of the Project will not be initiated before the completion of archaeological researches developed within several areas in full compliance with Romanian legal requirements and international best practices. During 2001-2006, extensive preventive archaeological investigations have been undertaken in the Roşia Montană area. Based on their results, certain areas have been archaeologically discharged while other areas have been subject to preservation and protection measures.

The Mining Law no. 85/2003, Art. 11 stipulates the following:

“(1) Carrying out mining activities on the lands on which are located historical, cultural and religious monuments, archaeological sites of outstanding importance, natural reserves, sanitary protection areas, hydrogeological protection perimeters to the water sources, as well as instituting the legal lien for mining activities over such lands is strictly forbidden.

(2) Exceptions to the provisions of the paragraph (1) above shall be established by Governmental Decisions, with the acceptance of competent authorities in the respective fields and by establishing damages compensations measures”.

Several comments need to be made with respect to the quoted piece of legislation and the plaintiff’s allegation:

- The Romanian legislation on the protection of the cultural heritage and of historic monuments does not define the notion “archaeological sites of outstanding importance”;
- The legal notions that apply with regard to cultural heritage issues are described and defined by Law 258/2006, article 2, paragraph (1), including references and amendments to previous legislation, such as Governmental Ordinance 43/2000, Law 378/2001, Law 462/2003).
- The legal notions used by the current legislation with regard to the historic monuments are described and defined by Law 259/2006 article 2 paragraph (1), amending Law 422/2001.

Taking into account the definitions mentioned above, as well as the wording of the Mining Law, we consider that the plaintiff’s comment is deprived of legal basis, especially since the expert opinion he has referred to has been taken out of context.

The Mining Law does not forbid the use of the archaeological discharge procedure, but it allows that, in exceptional cases, the Government is empowered to issue a specific decision allowing the development of mining activities without the need to follow the generally applied legal procedures, stipulated by GO 43/2000 on the protection of archaeological heritage and the designation of some sites as areas of national interest, as last amended, and Law 422/2001 on the protection of historical monuments, as last amended. Roşia Montană Project does not require such a decision, as RMGC follows the provisions and procedures stipulated by GO no. 43/2000, as last amended, and by Law no. 422/2001 for the archaeological discharge of the lands that are going to be impacted by mining activities, subsequently to be restored to their initial use, in full compliance with the current legislation. Moreover, with respect to the existing and classified cultural heritage assets within the Roşia Montană Perimeter, the project proposes the creation of certain protected areas where no mining activities will occur, as well as the “in situ” preservation of historical monuments outside this protected area.

Under the Mining concession license no. 47/1999, RMGC has been granted permission to carry out mining activities in the Roşia Montană area, including the Orlea massif, as well as in other protected areas. If the ban established by article 11 had been absolute in character, the Mining Law would have stipulated that it is forbidden to carry out mining activities in the protected areas.

But the law in question does not include such a ban. What is more, GO no. 43/2000 and Law no. 422/2001, republished, stipulate specific procedures for restoring the lands in question to their current use, through the process of declassification of historical monuments and of archaeological discharge, procedures that apply whenever a construction authorization is needed to carry out construction activities in a protected area. Under Law 422/2001, it is possible to apply the declassification procedures if the archaeological discharge certificate for the archaeological sites has been obtained, as approved by the National Commission of Archaeology within the Ministry of Culture and Religious Affairs. The archaeological discharge procedure, as defined by the law, is the procedure by means of which an area of archaeological interest may be restored to its current use. Under GO 43/2000 (article 7 point a)), amended by

Law 378/2001, Law 462/2003 and Law 258/2006, “the investor shall finance a feasibility study and a technical proposal, describing the measures to be taken (later to be presented in detail) and the funds necessary for conducting preventive archaeological investigations or, as the case may be, archaeological surveillance. Also, the investor shall finance the necessary works for the preservation of the archaeological heritage or, where appropriate, for the archaeological discharge of the area affected by works. The investor shall finance the enforcement of such measures”.

Therefore, in accordance with the current legislation, during 2000 and 2006 preventive archaeological investigations and associated studies with regard to the Roşia Montană heritage have been undertaken, so as to ensure the protection of the cultural and archaeological heritage in the area. This has entailed the understanding and research of the nature, characteristics and distribution of heritage assets-archaeological sites and historic monument buildings, as well as their protection and enhancement, in the context of the implementation of the project proposed by RMGC.

In compliance with the requirements of the Ministry of the Environment and Water Management and those of the Ministry of Culture and Religious Affairs, presented as part of the documentation regarding the Report on the Environmental Impact Assessment Study for the Roşia Montană project, specific plans have been prepared for the management and preservation of the heritage assets in the Roşia Montană area, in the context of the implementation of the mining project. (see the Report on Environmental Impact Assessment Study, vol. 32-33, Plan M – Cultural Heritage Management Plan, part I – Management Plan for the Archaeological Heritage from Roşia Montană area, part II – Management Plan for the Historical Monuments and the Protected Zones of the Roşia Montană Area, part III – The Cultural Heritage Management Plan).

In accordance with decisions of the central cultural administration, these management plans present in detail the obligations and responsibilities assumed by the company within the framework of the proposed mining project, with regard to the protection and the conservation of the Roşia Montană heritage sites (surface and underground archaeological remains), historical monument buildings, protected areas, intangible heritage, elements of cultural landscape etc.

All the protection and enhancement measures included in the Management Plan for the Archaeological Heritage of the Roşia Montană area will be submitted for approval to the Ministry of Culture and Religious Affairs, as part of the permitting procedure for the Roşia Montană project. The Ministry shall form an opinion on the proposed project, in accordance with the legal provisions and its responsibilities.

For further details on the applicable legal framework, the responsibilities of the Project titleholder, or for a detailed description of the preventive archaeological researches undertaken to date and of the Cultural Heritage Management Plans, please see Annex “Information on Roşia Montană Cultural Heritage and Related Management Aspects”.

The research team proposed the preservation *in situ* of the Tăul Găuri funerary monument based on the conclusions of the archaeological research conducted in 2002. This proposal was endorsed by the National Commission of Archaeology and the Ministry of Culture and Religious Affairs decided to include this monument on the List of Historical Monuments 2004 under the name „*Roman funerary monuments from the Hop-Găuri area*” (code LMI AB-I-m-A-00065.04). Moreover, a protection area measuring over 4.5 ha was established around this monument.

In 2003, the company S.C. Opus – Atelier de arhitectură S.R.L drafted the plans for the restoration of this ancient funerary monument. This project was approved by the National Commission for Historical Monuments and consequently the Ministry of Culture and Religious Affairs issued the Permit no. 194/14.07.2004.

Where required by the archaeological realities or where the historical monuments were located too close to the planned industrial facilities, the latter have been re-positioned so that no

historical monument should be affected by the project. In the case of Tău Găuri, this consisted of the restoration and conservation *in situ* of the monument and in the re-designing of the industrial facilities proposed in their vicinity.

Through the EIA Report-volume 32: the *Management Plan for the Archaeological Heritage from Roșia Montană Area* (pages 80-81) RMGC has committed to providing the necessary funds for the restoration and conservation of this monument.

Furthermore, note that in March 2006 a specialized study was conducted by IPROMIN and by the Bucharest Technical University of Civil Engineering, institutions with a broad expertise on constructions safety. This was an experimental study meant to measure the vibrations caused by the blasting procedures developed in the protected area of the historical centre and on the historic buildings located outside the protected area. Measurements were performed by simulating a major blasting with 3000 kg of explosives being detonated under normal conditions, without any delay stages or the use some other state-of-the-art technologies, which are common practice in modern mining. Thus, the results of this study can also be applied to buried structures such as the Roman funerary monument, which will be first restored.

A monitoring system will be implemented in order to quantify the impacts caused by blasting on buildings situated in the protected area as well as on other historic buildings located outside the protected area. This system will consist of a fixed network of digital seismographs with three components located on the main buildings to be protected and of a mobile network made up of three portable seismographs placed on a longitudinal profile between the objective to be protected and the detonations core. Thus, the blasting technologies and/or the vibrations generated by the facilities will constantly be adjusted in order not to exceed the maximum oscillation speeds allowed in the proximity of the buildings.

The funerary monument at Tău Găuri will not be affected by the nearby industrial roads as these are located at the border of its protection area, far enough so as not to affect this structure. On the contrary, this structure can become an important tourist attraction point in the context of the sustainable development strategy for Roșia Montană.

As referred to the access road to the process plant, the Industrial Area of the Roșia Montană Project also includes the proposal to build a road parallel to the existing county road DJ 742. The road will be built on private and institutional property land, and part of such land has already been purchased through the procurements department of RMGC, which is in charge of the negotiation and purchase of these properties. Also, the possibility to rehabilitate county road DJ 742 has been examined, in order to serve the industrial activities related to the project.

As referred to the industrial roads for Orlea and Jig pit, Volume 9 of the EIA Report - Annex to the Technological Processes Chapter - Figure 2.9 presents the industrial roads existing in year 0 of the project.

The operation of the two open pits, Orlea and Jig, will begin after the 7th year of mine operation, and the access roads are presented as follows:

- the access road to Orlea pit is presented in Figure 2.4 – Site development – end of year 07;
- the access road for Jig pit is presented in Figure 2.5 – Site development – end of year 14, in the same document.

As referred to the underground mining, the company does not plan to use the this method given that the economic, environmental and safety data show that this is not a viable alternative (see chapter 5 Alternatives, comprising a detailed description of alternatives). The Roșia Montană deposit is a large, though low-grade gold deposit. Therefore, the only economically viable mining method is open pit mining. Large amounts of ore need to be extracted and processed if gold is to be marketed in such a way as to cover production costs and to ensure profitability. The underground mining method does not meet these requirements, being applied for the extraction

of high-grade gold hosted in vein-type orebodies or bonanza-type deposits, requiring the extraction of small amounts of ore. Also, this mining method is not economical, given that for safety reasons, supportive pillars are used and, consequently, certain areas in the gold deposit remain unmined.

It should also be noted that underground mining has a higher risk of accidents, such as cave-ins or gas emissions. The presence of huge underground voids will result in land subsiding on the surface, with negative consequences on the buildings and structures existing in the area. Underground voids can also lead to the formation of acid rock drainage. Pyrite (iron sulphide) oxidizes when exposed to oxygen and seepage water (present everywhere in the underground voids), thus generating ARD.

All these negative impacts can be avoided if the open pit mining method is chosen. In conclusion, the underground mining method is definitely not an option for the company.

RMGC's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA) sets out a series of measures to ensure that the mine leaves as small an imprint as possible on Roşia Montană's landscape. These measures are as follows:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits;
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake;
- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas;
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas;
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment;
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

The mine's rehabilitation will meet or exceed the standards set by the EU Mine Waste Directive, which dictates that RMGC must "restore the land to a satisfactory state, with particular regard to soil quality, wild life, natural habitats, freshwater systems, landscape, and appropriate beneficial uses."

After completion of closure and rehabilitation, the 584 hectares (of the total 1646 hectares included in the PUZ) that compose the areas between the mine pits and processing facilities as well as the buffer zone will show no visual signs of the mining project. The infrastructure projects (i.e. roads, sewage treatment facilities, etc.) will be left for community use. In the case of the remaining 1062 hectares (see Chapter 4, Section 4.7, Landscape, table 3.1, from the EIA report), though they will be altered, they will also be remediate (reshaped, treated with an engineered soil-covering system, and revegetated) to blend with the surrounding landscape to the greatest extent possible.

Chapter 5 of the Report on the Environmental impact assessment study (EIA) (*Assessment of Alternatives*) presents a thorough assessment of the "no-project" alternative – an option that would generate no investment, allowing the existing pollution problems and socio-economic decline to continue.

The immediate impact of not advancing the project is covered, and potential alternative industries are examined – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes. The conclusions are drawn that "a diverse multi-sector economic base is important for the sustained economic growth of the region" and the Roşia Montană Project (RMP) is capable of providing the required economic stimuli and would serve to achieve the economic goal of sustainable prosperity. Other industries do not have this capability but their development in parallel is not

precluded. To the contrary, the report states, “[the RMP] solves several key problems that discourage inward investment.”

The Roșia Montană deposit is a large one, but it contains low grade gold ore. Therefore, open-pit mining is the only method economically viable as large amounts of ore need to be mined and processed in order to obtain enough gold to cover the production costs and ensure profitability from selling it (see Chapter 5 – Alternatives, section 2.2 Production Rate Alternative). The continuation of the exploitation at an annual production rate of 400,000 tons of mined ore would not be enough to fulfill this aim. This was in fact the main reason for the closure of the RoșiaMin mine, a mine operation subsidized by the Romanian state.

Subsidies are not allowed in the gold mining sector in the EU member states. Therefore, all state-subsidized gold and silver mines have been closed down in order to comply with the EU requirements. Several annual production rates have been considered in the feasibility study and it was concluded that the project begins to meet the profitability key criteria at a minimum rate of 6 million tons/year, with a maximum efficiency at a rate of 20 million tons/year. Given the features of the ore deposit a production rate of 13 million tons/year is enough to ensure an optimum balance between profitability, social impact, environmental impact and related risks.

As referred to Chapter 8 “Description of Difficulties”, according to Order 863/2002 this, need to comprise “difficulties (technical or practical) that the titleholder has during developing the Environmental Impact Assessment”.

Following this legal requirement we consider that Chapter 8 “Description of Difficulties” was adequately presented.

According to Order 863/2002, and OUG 195/2005 as modified any project need to take into consideration economic, social and environmental issues in order to contribute to sustainable development of the area where it operates.

Additionally, EIA Procedure is coordinated by Ministry of Environment and Water Management (MMGA) and in conclusion all documents must be submitted to this institution.

According to the Procedure of Order 860/2002, Chapter 3 “Information and Public Participation on Environmental Impact Assessment” Art. 40 states that the public may submit relevant suggestions.

Art. 44 from Order 860/2002 modified by Order 1037/2005 states that the competent authority register relevant suggestion that comes from the public.

According to the law, titleholder must answer all relevant questions registered by competent authority during public hearings.

The competent authority is responsible of sending the answers to the interested public.

Public Hearings is an very important part of the Environmental Impact Assessment Process, because it only can lead to an improvement of a project.

That’s why is very important that the public comes with relevant suggestions.

Gabriel Resources Ltd. is a Canadian company listed on the Toronto Stock Exchange. Its management team has 60 years of experience permitting and operating seven mines on four continents. Gabriel Resources has adopted a corporate structure similar to all other Canadian-based resource companies operating worldwide.

As referred to the missing information on other similar projects from Europe or worldwide, EIA refers only to the impacted area. Information about similar projects are not required by law.

Considering the legal provisions, art. 48 of the Order of the Minister of Waters and Environmental Protection no. 860/2002 on the environmental impact assessment and

environmental approval issuance Procedure (“Order no. 860/2002”), the relevant public authority for the environmental protection takes the decision of issuing the environmental approval “only if the project provides for the elimination of the negative consequences upon the environment, in line with the applicable provisions of the technical norms and regulations in force”. The environmental approval represents the technical-legal document whereby the project’s fulfillment conditions are established, from the environmental protection’s point of view. Consequently, the mining project cannot be developed in other technical conditions than those for which the environmental approval has been obtained.

We specify the fact that the applicable legislation establishes punctually the obligations incumbent on the project titleholder, with regard to the observance of the technical elements object of the environmental impact assessment report and pursuant to the analysis of which the environmental approval has been issued, representing real guarantees for their observance, as follows:

- (i) art 51 (1) of the Order no. 860/2002 provides that “*The environmental approval is suspended for the failure to observe its provisions, after a prior notice, with term, which is maintained until the causes are removed, but no more than 6 months*”;
- (ii) according to art. 51(2) of the Order no. 860/2002 “*The relevant public authority for the environmental protection orders, after the expiry of the suspension term, the annulment of the environmental approval and the cessation of the project’s execution*”;
- (iii) the provisions of art. 96(3) item 1 of the Government Emergency Ordinance no.195/2005 on the environmental protection, approved, with amendments, by Law no. 256/2006, provides for the sanctioning of the legal persons failing to observe the obligation “*of operating without observing the provisions of the environmental approvals for the activities which are the object of the regulation procedures, from an environmental protection point of view*”.

Also, besides the guarantees specified above, it is to be noted that the very evaluation report to the environmental impact assessment study contains monitoring mechanisms of the technical elements, as per the control list of the Order no. 860/2002 “*depending on the project’s type, the monitoring shall be made both during the construction and the operation stage, respectively during the closing, environmental recovery and post-closing stages*”.

As a supplementation to the above, there also exist the guarantees calculated and created according to the provisions of the Mining Law no. 85/2003, as follows: (i) the financial guarantee covering the annual value for the environmental recovery, and (ii) the financial guarantee for the post-closing environmental final recovery. In conclusion, the development of the project RMGC proposes cannot be made otherwise than observing the technical conditions and the obligations imposed by the environmental approval.

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR
Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării
BARE NR. 74518
IEȘIRE
ZIUA 08 LUNA 08 ANUL 2006

CONTESTAȚIE

CĂTRE

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR – ROMANIA

Subsemnatul Bădău Nicolae, din Cluj – Napoca, str. Gr. Alexandrescu nr.21, ap.83, județul Cluj, telefon nr.0264-564996, cer Ministerului Mediului și Gospodăriii Apelor să nu își dea acordul pentru propunerea de exploatare minieră de aur și argint din Roșia Montană. În sprijinul celor de mai sus, aduc următoarele observații și comentarii:

1. Imensul iaz de decantare este situat chiar deasupra orașului Abrud, putând să aibă consecințe catastrofale în caz de rupere.

2. Potrivit raportului SIM, costurile totale pentru închiderea minei s-ar ridica la 70.789.884 de dolari. Aceasta este însă o cifră total nerealistă. Potrivit calculului Agenției de Protecție a Mediului din SUA, aplicate la proiecte similare din America, costurile aproximative la Roșia Montană se vor ridica la 2,6 miliarde de dolari.

3. Galerile romane din masivele Orlea și Cârnic sunt unice, datorită măiestriei execuției lor și stării de conservare. Din analiza hărților pe care le conține Studiul de impact, se poate vedea că aceste masive, împreună cu vestigiile lor, vor fi distruse.

4. Din punct de vedere al biodiversității, Roșia Montană conține habitate și specii importante de faună și floră, care sunt amenințate cu dispariția.

5. Etapa de consultări publice și evaluare a calității raportului SIM a început fără un certificat de urbanism valabil. Noul certificat de urbanism, obținut în mai 2006, reflectă onouă intenție de proiect, incompatibilă cu intenția de proiect inițială, depusă la Ministerul Mediului.

6. Actualele planuri de urbanism ale comunei Roșia Montană nu corespund propunerii de proiect minier descrise în raportul SIM.

7. Acordul de mediu în discuție a fost solicitat în baza unei licențe miniere care nu reflectă propunerea de proiect minier al RMGC. Licența prevede o capacitate de producție de 400 000t/an, în timp ce RMGC propune în mod oficial o capacitate de producție de 13 milioane de tone pe an. Aceasta încalcă legea minelor din România.

8. Iazul de decantare propus nu va fi permeabilizat. Avem de-a face cu o încălcare a Directivei privind protecția apelor subterane, așa cum a fost transpusă în legislația românească prin HG 352/2005.

9. Raportul SIM nu menționează garanții financiare privind securizarea depozitului de deșeuri.

10. Raportul SIM nu conține o evaluare a impactului fenomenului numit "ploaie de cianuri", generat de evaporarea cianurii din iazul de decantare și nici o descriere a impactului transfrontalier în cazul unui accident, asupra unor arii naturale importante.

Cluj-Napoca, 4 august 2006

N. Bădău

173

CONTESTATION

TO

MINISTRY of ENVIRONMENT and WATER MANAGEMENT – ROMÂNIA

The undersigned Bădău Nicolae, from Cluj – Napoca, 21, Gr. Alexandresu Street, ap.83, Cluj county, telephone no. 0264-564996, request the Ministry of Environment and Water Management not to grand the accord for the proposal of gold and silver project from Rosia Montana. To support the above, submit the following observations and comments:

1. The huge tailings management facility is located right above the Abrud town, and could have catastrophic consequence in case of failure.
2. According to EIA, the total costs for mine closure would raise at USD 70,789,884. This is however an amount totally unrealistic. In accordance with the calculation of the Environment Protection Agency from USA applied to similar projects from America, the approximate costs for Rosia Montana will raise at USD 2.6 billion.
3. The Roman galleries from the Orlea and Cârnic massifs are unique, due to the craftsmanship of their execution and preservation state. From the analysis of the maps contained by Impact Study it can be seen that these massifs, together with their vestiges, will be destroyed.
4. From the biodiversity point of view, Rosia Montana contains important habitats and species of flora and fauna which are threatened by disappearing.
5. The stage of public consultation and assessment of the EIA report quality started without a valid urbanism certificate. The new urbanism certificate, obtained in May 2006, reflects a new project intention, incompatible with the initial project intention submitted to the Ministry of Environment.
6. The current urbanism plans of the Rosia Montana commune do not correspond to the proposal of mining project described in EIA report.
7. The environment accord under discussion was solicited on the basis of a mining license which does not reflect the RMGC's mining project proposal. The license grants a production capacity of 400,000 t/year, while the RMGC officially proposes a production capacity of 13 million tones per year. This fact violates the Mining Law from Romania.
8. The proposed tailings management facility will be not lined. This means a violation of the Directive regarding the underground water protection, such it was transposed into the Romanian legislation through GO 352/2005.
9. The EIM Report does not mention financial guaranties regarding the assurance of security for the waste deposit.
10. The EIM Report does not contain an impact evaluation of the phenomenon named "cyanide rain", generated by the cyanide evaporation from the tailings pond and a description of the trans-boundary impact on some natural important areas in case of accident.

Cluj-Napoca, August 04, 2006

Unintelligible signature

Răspuns la contestația nr. 301- Badau Nicolae

Problemele ridicate de către dumneavoastră au fost luate în calcul de Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) în cadrul procesului de întocmire a documentației vaste și detaliate a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului (EIM) întocmit pentru Proiectul Roșia Montană (RMP). Răspunsurile noastre cu directă referire la contestația nr. 301 sunt după cum urmează:

Iazul de decantare este situat chiar deasupra orașului Abrud putând să fie consecințe catastrofale în caz de rupere.

Iazul de decantare a sterilelor este situat la o distanță de aproximativ 2 km deasupra orașului Abrud, prin urmare criteriile de proiectare ale iazului au fost stabilite având în vedere consecințele unei cedări a barajului. Barajul propus pentru iazul de decantare a sterilelor și barajul secundar de la iazul de captare sunt proiectate în mod riguros cu depășirea condițiilor impuse de reglementările românești și internaționale, cu capacități de înmagazinare a volumelor de apă rezultate ca urmare a unor precipitații abundente și cu prevenirea fenomenului de cedare a barajului datorită deversării peste baraj și a scurgerilor de cianură, precum și a poluării apelor de suprafață sau subterane aferente.

În mod concret, iazul a fost proiectat pentru două fenomene de precipitații maxime probabile și a viiturilor maxime probabile aferente. Criteriile de proiectare pentru IDS prevăd o capacitate de înmagazinare a două precipitații maxime probabile (PMP), ceea ce reprezintă mai multe precipitații decât au fost vreodată înregistrate în această zonă. Graficul de construcție în etape a îndiguirii și cuvetei iazului va fi realizat astfel încât să se asigure că iazul are capacitatea de a reține scurgeri dintr-un eveniment meteorologic de tipul precipitației maxime probabile pe toată durata de viață a proiectului. Iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană este prin urmare proiectat să înmagazineze un volum total de precipitații de peste patru ori mai mare decât volumul impus de prevederile legale în vigoare în România. Pentru cazul puțin probabil de apariție a încă unui fenomen după cea de-a doua precipitație maximă probabilă se va construi un descărcător de siguranță. Descărcătorul de siguranță este construit din motive de securitate pentru a se asigura evacuarea corespunzătoare a apei în cazul unui fenomen meteorologic puțin probabil, evitându-se astfel revărsarea peste baraj care ar putea provoca cedarea acestuia. În consecință, proiectul iazului de decantare a sterilelor depășește semnificativ standardele impuse pentru siguranță. Acest lucru s-a făcut pentru a se asigura că riscurile pe care le implică folosirea văii Corna ca depozit pentru sterile sunt mult sub ceea ce se consideră în mod normal sigur.

De asemenea, s-a realizat un studiu suplimentar privind condițiile seismice, iar astfel cum se precizează în studiul de evaluare a impactului asupra mediului, iazul de decantare a sterilelor este proiectat să reziste la cutremurul maxim credibil (CMC). CMC reprezintă cel mai puternic cutremur care poate să se manifeste în zona amplasamentului iazului, conform datelor înregistrate de-a lungul timpului.

În plus, capitolul 7 din raportul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) cuprinde o evaluare a cazurilor de risc analizate și prezintă mai multe scenarii de cedare a barajului. În mod concret, scenariile de cedare a barajului au fost analizate pentru situația de cedare a barajului de amorsare și pentru configurația finală a barajului. Rezultatele modelării cazurilor de cedare a barajului arată mărimea suprafeței acoperită de scurgerea de steril. Pe baza celor două cazuri analizate, sterilul nu va ajunge dincolo de confluența pârâului Corna cu râul Abrud.

Cu toate acestea, proiectul recunoaște necesitatea implementării unui Plan de intervenție în caz de avarie/accident pentru cazul foarte improbabil de cedare a barajului. Acest plan a fost depus împreună cu documentația EIM, ca Planul I, volumul 28.

Pentru o analiză tehnică mai detaliată, vă rugăm să vedeți capitolul 7, secțiunea 6.4.3.1 din cadrul EIM intitulată "Scenarii de cedare potențială a iazului de decantare a sterilelor".

Potrivit raportului EIM costurile totale pentru închiderea minei s-ar ridica la 70.789.884 de dolari. Aceasta însă este o cifră total nerealistă. Potrivit calculului Agenției de Protecție a Mediului din SUA, aplicate la proiecte similare din America, costurile aproximative la Roșia Montană se vor ridica la 2,6 miliarde de dolari.

Cifra de 3 miliarde USD este atât nefundamentată cât și neplauzibil de mare. Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment, etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analiza fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Lucrările de închidere și refacere ecologică la Roșia Montană cuprind următoarele activități:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Cu toate ca, exista numeroase aspecte legate de închidere și refacere ecologică, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece cele mai mari cheltuieli – respectiv cele aferente lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului – pot fi estimate cu certitudine. Dimensiunea suprafețelor care trebuie remodelate și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studierea lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

De asemenea, la actualizarea estimării garanției financiare pentru refacerea mediului (GFRM) se va prezenta necesitatea unor soluții tehnologice suplimentare, ceea ce conduce la o majorare a sumelor alocate refacerii iazului de decantare a sterilelor, în special în cazul în care acesta este închis prematur și fără aplicarea unui regim optimizat de depozitare a sterilelor. Cifrele exacte depind de detaliile privind strategia de închidere a iazului de decantare a sterilelor, care poate fi stabilită definitiv numai pe parcursul funcționării.

În conformitate cu articolul 20, alineatul (4) din Legea minelor și prevederile corespunzătoare din Directiva UE nr. 2006/21/CE privind deșeurile miniere, RMGC este obligată să constituie o garanție financiară pentru refacerea mediului (GFRM). RMGC va putea obține autorizația de funcționare de la autoritatea competentă numai după constituirea GFRM.

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003 pentru aprobarea de Normelor de aplicare a Legii Minelor. Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente reabilitării terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care urmează a fi luate de autoritățile de mediu în cazul în care activitățile miniere produc daune mediului, în scopul asigurării că operatorul minier dispune de suficiente resurse financiare pentru acțiunile de refacere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatarei la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de Guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

De asemenea, mentionăm faptul că legislația internă prevede două categorii de garanții financiare pentru refacerea mediului, respectiv garanția de refacere a mediului anuală („GFM Anuală”) și garanția de refacere a mediului finală („GFM Finală”).

GFM Anuală, care este actualizată anual, este constituită în vederea acoperirii costurilor de recuperare estimate asociate cu operațiunile minei în anul următor. Aceste costuri nu sunt mai mici de 1,5 procente pe an din costurile totale, care rezultă din comenzile anuale.

GFM Finală, de asemenea actualizată anual, prevede costurile estimate pentru o posibilă închidere a minei Roșia Montană. Cuantumul GFM Finală este stabilit ca procent anual din valoarea lucrărilor de reabilitare a mediului prevăzute în cadrul programului monitorizare a factorilor de mediu postînchidere. Acest program face parte din Programul Tehnic de Închidere a Minelor, un document ce va fi aprobat de către Agenția Națională de Resurse Miniere („ANRM”).

Toate GFRM vor respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Actualizările anuale cuprind următoarele patru elemente variabile:

- Modificări aduse proiectului care afectează obiectivele de refacere ecologică;
- Modificări ale cadrului legislativ din România inclusiv punerea în aplicare a directivelor UE;
- Tehnologii noi care îmbunătățesc metodele și practicile de refacere ecologică;
- Modificări ale prețului unor produse și servicii esențiale pentru refacerea ecologică.

Odată finalizate aceste actualizări, noile costuri estimate pentru lucrările de închidere vor fi incluse în situațiile financiare ale companiei RMGC și vor fi făcute publice.

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;
- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții ;
- Polițe de asigurare.

În aceste condiții , precizam faptul ca, raspunderea materiala si raspunderea financiara privind activitatile de refacere si reabilitare a mediului in limitele perimetrului Licentei de Exploatare RMGC, activitati ce trebuie realizate atat pe parcursul desfasurarii activitatilor miniere, cat si ulterior incetarii exploatarii, apartine titularului de proiect.

Galeriile romane din masivele Orlea și Cârnic sunt unice datorită măiestriei execuției lor și stării de conservare. Din analiza hărților pe care le conține studiul de impact se poate vedea că aceste masive, împreună cu vestigiile lor vor fi distruse.

După cum rezultă din rapoartele și publicațiile specialiștilor, galeriile romane de la Roșia Montană sunt importante, dar nu unice. Astfel, un repertoriu al siturilor miniere antice de pe teritoriul Transilvaniei și Banatului – realizat în contextul elaborării Studiului de Impact asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană - menționează faptul ca este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană, cel puțin din perspectiva istoriei exploatărilor romane pe cuprinsul Imperiului și în particular în provincia Dacia. Existența a cel puțin 20 de situri cu caracteristici relativ similare - dintre care unele precum Ruda Brad, Bucium – zona Vulcoi Corabia și zona Haneș – Amlașul Mare, au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului Alburnus Maior - vin să nuanțeze în mare măsură determinarea valorii de unicitate a acestui sit.

Cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice din masivul Cârnic, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Subliniem însă faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate in situ.

Astfel, în baza raportului științific înaintat de către specialiștii francezi, Comisia Națională de Arheologie a propus, iar Ministerul Culturii și Cultelor a emis certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic, cu excepția unei suprafețe de cca. 5 hectare ce include Piatra Corbului. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară și realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Astfel trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu

prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43). În baza prevederilor art. 7 (1) a) din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, astfel cum a fost modificată și completată ("OG nr. 43/2000"), investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Cu referire la galeriile din Orlea, în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 - că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea, se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: „Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru începând din 2007”.

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului 2005. Astfel, echipa franceză coordonată dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi, un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu indentificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare in situ. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

În masivul Orlea a fost amenajat în cursul anilor '80 un Muzeu al Mineritului la Roșia Montană. În acest sens, în acest perimetru minier s-au amenajat o serie de galerii aflate într-o stare bună de conservare, care au fost separate prin ziduri de beton de lucrările miniere moderne prin care erau accesibile. Ca și lucrările miniere din Cărnic, precum și din celelalte sectoare miniere de la Roșia Montană, galeriile din Orlea au profil trapezoidal caracteristic. De asemenea, și aceste lucrări antice au avut de suferit de-a lungul timpului „remodelări” succesive, respectiv reluări miniere în scopul exploatarei unor noi rezerve de minereu. Aceste activități miniere au condus la distrugerea unei părți a acestor vestigii antice. Mai mult, starea lor de conservare se degradează accentuat mai ales în urma activității miniere recente care a folosit abaterea prin perforare – pușcare, ceea ce a condus la destabilizarea rocilor și accentuarea degradării vestigiilor miniere subterane. Îndepărtarea rambleului din lucrările miniere antice din cursul cercetărilor arheologice miniere, reprezintă un alt factor care contribuie la fragilizarea lucrărilor miniere antice.. Închiderea activității miniere, care în conformitate cu normele naționale în vigoare implică un spectru extrem de larg de măsuri de conservare, s-a tradus la Roșia Montană doar printr-o stopare a activității extractive, mina fiind pur și simplu abandonată. După numai câteva luni de abandon, principala cale de drenare a apelor de mină, respectiv galeria Sf. Cruce din Orlea, se află într-o stare critică, apele de mină colmatând de fapt căile de drenare lungi de mai mulți kilometri. În cazul în care acest patrimoniu minier va fi doar „înghețat”, fără a se organiza măsuri de întreținere, în scopul conservării lui pentru generațiile viitoare, rezultatul va fi dezastruos, iar ceea ce încă mai există va dispărea ca urmare a surpărilor și inundațiilor din subteran. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie – din păcate - „treptele romane” de la Brad (vestigii miniere de epocă romană cuprinse de asemenea în Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate (“Legea nr. 5/2000”)), unde după ce s-au stopat lucrările de întreținere, acestea au devenit practic inaccesibile.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004 în cuprinsul viitoarei zone de dezvoltare industrială din masivul Orlea sunt clasate

ca monumente istorice, două situri arheologice, respectiv - Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01), Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (AB-I-m-A-00065.02).

Conform prevederilor Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, astfel cum a fost modificată și completată ("Legea nr. 442/2001") este posibilă aplicarea legală a procedurii de declarare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii (art. 5 (2) din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național ("OG nr. 43/2001")), descărcarea de sarcină arheologică este „procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic, poate fi redat activităților umane curente.” Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în fața a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea.

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare, RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui Muzeu modern al Mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic, precum și amenajarea accesului turistic în galeria Cătălina-Monulești și la monumentul de la Tău Găuri, cât și conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană.

În ceea ce privește informațiile de detaliu cu privire la principalele vestigii arheologice, cât și o serie de considerații despre protejarea acestora și măsurile specifice preconizate de planurile de management, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea masivelor Orlea și Cărnici. Potrivit rezultatelor cercetărilor, recomandărilor și practicilor internaționale în domeniu decizia de a păstra cele mai importante vestigii arheologice miniere subterane din cadrul sitului Roșia Montană in situ și, în anumite cazuri, acolo unde din rațiuni legate de starea de conservare a vestigiilor și de cele legate de securitatea accesului publicului, sub forma unor replici fidele este soluția viabilă care servește cel mai bine punerii în valoare a patrimoniului de acest tip.

Raportorul Adunării Generale a Consiliului Europei a descris programul de cercetare arheologică preventivă finanțat de companie ca fiind “un proiect exemplar de dezvoltare responsabilă ” ceea ce este departe de ideea distrugerii patrimoniului de la Roșia Montană, investiția cifrându-se până la 10 milioane de dolari până în prezent și programul este condus de renumiți arheologi minieri.

Din punct de vedere al biodiversității Roșia Montană conține habitate și specii importante de floră și faună, care sunt amenințate cu dispariția.

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva nr. 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (“Directiva nr. 92/43/EEC”), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în această zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate[1], respectiv a Directivei nr. 79/409 privind protejarea Păsărilor sălbatice („Directiva nr. 79/409/EEC”)[2], cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte[3].

Etapă de consultări publice și evaluare a calității raportului EIM a început fără un certificat de urbanism valabil. Noul certificat de urbanism, obținut în mai 2006, reflectă o nouă intenție de proiect incompatibilă cu intenția de proiect inițială, depusă la Ministerul Mediului.

Afirmația dumneavoastră privind inexistența unui certificat de urbanism la momentul demarării consultărilor publice nu este exactă. La data când a început etapa de consultări publice, există

un certificat de urbanism valabil, respectiv certificatul de urbanism nr. 78 emis pe data de 26 aprilie 2006.

Totodată, condiționarea desfășurării consultărilor publice de existența unui certificat de urbanism, nu este fundamentată din punct de vedere juridic, față de reglementările legale în vigoare, respectiv Ordinul Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu („Ordinul nr. 860/2002”) și Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată („Legea nr. 50/1991”).

Certificatul de urbanism este un document emis în scop informativ și este destinat numai a aduce la cunoștința solicitantului regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și clădirilor existente și de a stabili cerințele de urbanism și avizele necesare pentru obținerea autorizației de construire, conform articolul 5 din Legea nr. 50/1991. Avizele și acordurile necesare pentru realizarea unui proiect sunt prevăzute de legislația care guvernează fiecare domeniu supus autorizării (acordul de mediu este prevăzut de legislația privind protecția mediului, cerințele urbanistice sunt reglementate de legislația privind urbanismul și amenajarea teritoriului), aceste autorizații fiind doar menționate și sumarizate în cuprinsul certificatului de urbanism.

În concordanță cu prevederile articolului 6(2) din Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 [4] privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri, Proiectul Roșia Montană a fost considerat ca făcând parte din proiectele cu impact semnificativ asupra mediului, care se supun obligatoriu evaluării impactului asupra mediului. Această clasificare a Proiectului, ca având impact semnificativ asupra mediului, s-a realizat în considerarea dimensiunilor Proiectului cât și naturii activitățile propuse a fi desfășurate, aceste caracteristici ale Proiectului – care au fundamentat încadrarea acestuia – neavând nici o legătură cu certificatul de urbanism și nefiind influențată în nici un mod de conținutul acestuia. Totodată, obligativitatea și necesitatea realizării evaluării impactului nu este întemeiată pe certificatul de urbanism și nici nu derivă din acesta ci, este intrinsec legată și condiționată numai de caracteristicile Proiectului, astfel cum acesta a fost propus de titular, pe baza propriilor planuri.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism pentru întregul proiect minier de la Roșia Montană. Numărul certificatului este 78 și a fost emis pe data de 26 aprilie 2006. Astfel, certificatul a fost obținut anterior etapei de consultări publice care a demarat cu depunerea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) în peste 48 de locații în luna mai 2006 și a continuat cu începerea dezbaterilor publice în data de 24 iulie 2006, la Roșia Montană.

Certificatul de Urbanism se poate consulta la sediul Consiliului Județean Alba în fiecare zi de lucru, între orele 8-13.

Actualele planuri de urbanism ale comunei Roșia Montană nu corespund propunerii de proiect minier descrisă în raportul EIM.

Precizăm că în conformitate cu prevederile art. 41 alin. 2 din Legea Minelor nr. 85/2003, autoritățile administrației locale au obligația de a modifica și/sau actualiza planurile de amenajare a teritoriului și planurile urbanistice generale existente, pentru a permite executarea tuturor operațiunilor necesare desfășurării activităților miniere.

Distinct, menționăm faptul că în anul 2002 s-a realizat un Plan de Urbanism General (PUG) pentru întreaga localitate Roșia Montană care prevede reglementări urbanistice pentru toate cele 16 sate aflate pe teritoriul comunei Roșia Montană, precum și o zonă protejată, care să cuprindă clădirile cu valoare de patrimoniu. PUG a fost prezentat publicului și a fost subiectul unor dezbateri publice, timp în care toți cei interesați au putut să-și exprime opiniile legate de direcțiile de dezvoltare ale comunei. După parcurgerea etapei de participare a publicului, Planul de Urbanism General a obținut toate avizele necesare de la: ministerele de resort, Consiliul

Județean Alba, Comisia de Urbanism, Agenția de Protecție a Mediului Alba, avizul deținătorilor de rețele și avizul final al Consiliului Local Roșia Montană.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un certificat de urbanism cu nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare al sterilelor. Acest certificat de urbanism corespunde în totalitate cu propunerea de proiect al cărui impact este evaluat în Raportul EIM, se suprapune peste zona inclusă în Planul de Urbanism Zonal pentru Zona Industrială Roșia Montană și este inclusă în Licența de concesiune pentru exploatare emisă de Agenția Națională pentru Resurse Minerale. Planul de Urbanism Zonal pentru Zona Industrială a fost supus consultărilor și dezbaterilor publice organizate în Roșia Montană, Bucium, Cîmpeni și Abrud și a primit avizul de principiu pentru continuarea procedurilor de avizare de la toate cele 4 consilii locale.

În ceea ce privește planurile de urbanism ale celorlalte localități, PUG pentru orașul Abrud a fost reactualizat în anul 2002 și a încorporat partea de iaz care se află pe teritoriul administrat de Abrud și a parcurs aceeași procedură de avizare ca și Planul de Urbanism General al comunei Roșia Montană. Pentru orașul Cîmpeni, Planul de Urbanism General este în curs de reactualizare. Compania Roșia Montană Gold Corporation a solicitat Consiliului Local includerea în PUG a părții de conductă de alimentare cu apă și a captării din Râul Arieș. După finalizare, acesta va face obiectul procedurii de avizare descrise anterior.

Pe teritoriul administrativ al comunei Bucium va fi amplasat doar un drum care are un impact nesemnificativ asupra planului de urbanism. În consecință, în conformitate cu reglementările urbanistice aplicabile, nu este necesară includerea acestuia într-un nou plan de urbanism sau modificarea celui existent.

Acordul de mediu în discuție a fost solicitat în baza unei licențe miniere care nu reflectă propunerea de proiect minier a RMGC, licența prevede o capacitate de producție de 400.000 t/an, în timp ce RMGC propune în mod oficial o mie de tone pe an. Aceasta încalcă legea minelor din România.

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data încheierii Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

În conformitate cu dispozițiile legale, RMGC urmează întreaga procedură de autorizare pentru noile exploatare miniere, dezbaterile publice a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului fiind o etapă obligatorie în cadrul acestui proces de autorizare.

Iazul de decantare propus nu va fi permeabilizat. Avem de-a face cu o încălcare a Directivei privind protecția apelor subterane, așa cum a fost transpusă în legislația românească prin HG 352/2005.

Proiectul cuvetei iazului de decantare a sterilului (IDS) prevede realizarea unui strat de etanșare pentru a asigura protecția apei subterane. Concret, iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană (IDS sau „iazul”) a fost proiectat astfel încât să se conformeze prevederilor Directivei UE privind protecția apelor subterane (80/68/CEE), transpusă în legislația românească prin Hotărârea Guvernului nr. 351/2005 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (“HG nr. 351/2005”). IDS este, de asemenea, proiectat astfel încât să respecte Directiva UE privind deșeurile miniere (2006/21/CE), în conformitate cu Termenii de referință stabiliți de MMGA în luna mai 2005. Alineatele de mai jos explică modul în care iazul se conformează prevederilor acestor directive.

IDS este alcătuit dintr-o serie de componente individuale, care cuprind:

- cuveta iazului de steril;
- barajul de sterile;
- iazul secundar de colectare a infiltrațiilor;
- barajul secundar de retenție; și
- puțuri de hidroobservație / puțuri de extracție pentru monitorizarea apelor subterane, amplasate în aval de barajul secundar de retenție.

Toate aceste componente formează parte integrantă a iazului, fiind necesare pentru funcționarea acestuia la parametrii proiectați.

Directivele menționate mai sus impun ca proiectul IDS să asigure protecția apelor subterane. În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (strat de fundare a cuvetei IDS, a barajului IDS și a barajului secundar de retenție constituit din șisturi cu permeabilitate redusă) și realizarea unui strat de etanșare din sol cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub cuveta IDS. Pentru mai multe informații, vezi Capitolul 2 din Planul F al studiului EIM intitulat “Planul de management al iazului de decantare a sterilelor”.

Stratul de etanșare din sol cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT), astfel cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte elemente de proiectare suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- diafragmă de etanșare din material cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un baraj și un iaz de colectare a infiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția debitelor de infiltrații care ajung dincolo de axul barajului;
- serie de puțuri de monitorizare, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea infiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, înainte de limita iazului de steril.

Pe lângă componentele de proiectare precizate mai sus, se vor implementa măsuri operaționale specifice pentru protecția sănătății populației și a mediului. În cazul puțin probabil în care se va detecta apă poluată în puțurile de hidroobservație, mai jos de barajul secundar de retenție, aceste puțuri vor fi transformate în sonde de pompaj pentru recuperarea apei poluate și pomparea acesteia în iazul de decantare unde va fi încorporată în sistemul de recirculare a apei la uzina de procesare a minereului aparținând de Proiectul Roșia Montană, până când se revine la limitele admise de normativele în vigoare.

Raportul EIM nu menționează garanții financiare privind securizarea depozitului de deșeuri.

Planul de refacere ecologică elaborat de Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") și garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) aferentă acestuia, sunt integral prezentate în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat "Planuri ale sistemului de management de mediu și social" (Anexa 1 din subcapitolul "Planul de închidere și reabilitare a minei").

Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor („HG nr. 349/2005”) transpune în legislație internă Directiva UE 1999/35/CE privind depozitele de deșeuri. Aceasta nu se aplică deșeurilor rezultate din activitatea extractivă produse de proiectul Roșia Montană, care se supun prevederilor noii Directive 2006/21/CE a UE privind deșeurile miniere (art. 4 (2) din Directiva 2006/21/CE).

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului („GFRM”) este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii Minelor. Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru : 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente lucrărilor de refacere a terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care trebuie luate de autoritățile de mediu în cazul unui accident ecologic cauzat de operatorii miniere, în scopul de a se asigura că operatorii dispun de resurse financiare corespunzătoare pentru lucrările de remediere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

De asemenea, menționăm faptul că legislația internă prevede două categorii de garanții financiare pentru refacerea mediului, respectiv garanția de refacere a mediului anuală („GFM Anuală”) și garanția de refacere a mediului finală („GFM Finală”).

GFM Anuală, care este actualizată anual, este constituită în vederea acoperirii costurilor de recuperare estimate asociate cu operațiunile minei în anul următor. Aceste costuri nu sunt mai mici de 1,5 procente pe an din costurile totale, care rezultă din comenzile anuale.

GFM Finală, de asemenea actualizată anual, prevede costurile estimate pentru o posibilă închidere a minei Rosia Montana. Quantumul GFM Finale este stabilit ca procent anual din valoarea lucrărilor de reabilitare a mediului prevăzute în cadrul programului monitorizare a factorilor de mediu postînchidere. Acest program face parte din Programul Tehnic de Închidere a Minelor, un document ce va fi aprobat de către Agenția Națională de Resurse Miniere („ANRM”). Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la refacerea mediului ca urmare a proiectului Roșia Montană.

Raportul EIM nu conține o evaluare a impactului fenomenului numit „ploaie de cianură”, generat de evaporarea cianurii din iazul de decantare și nicio descriere a impactului transfrontalier în cazul unui accident, asupra unor arii naturale importante.

Precizăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri și nici nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN ;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocivizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională (legislația națională și legislația UE pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației);
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001, Cicerone și Zellner, 1983);
- Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM), Cap. 2, Cap. 4.1 și Cap. 4.2 (secțiunea 4.2.3).

Apreciem faptul că există preocupări cu privire la impactul transfrontalier și că s-a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în bibliografia anexată la acest raport.

Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10 Impact Transfrontieră) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, RMGC a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include evaluarea impactului asupra mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și cianuri, nitrat, amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul Programul de Modelare a Râului Mureș iar raportul complet de modelare este prezentat ca Anexa 5.1.

Referințe:

[1] art.3, alin. 2. Fiecare Stat Membru va contribui la crearea (rețelei) NATURA 2000 proporțional cu reprezentarea, pe teritoriul său, a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor

speciilor prevăzute în paragraful I. În acest scop, Statele Membre, în conformitate cu Articolul 4, desemnează situri ca zone speciale de conservare, având în vedere obiectivele prevăzute în paragraful I.

art.4, alin.1. Pe baza criteriilor stabilite în Anexa III (Etapa I) și a informațiilor științifice relevante, fiecare Stat Membru propune o lista de situri indicând tipurile de habitate naturale din Anexa I și speciile indigene din Anexa II pe care le adăpostesc. Pentru speciile de animale care ocupă teritorii vaste, aceste situri corespund locurilor, în cadrul ariilor naturale de răspândire a acestor specii, care prezintă elementele fizice și biologice esențiale pentru viața și reproducerea lor. Pentru speciile acvatice care ocupă teritorii vaste, astfel de situri vor fi propuse numai acolo unde este posibil de determinat în mod clar o zonă care prezintă elementele fizice și biologice esențiale pentru viața și reproducerea lor. Statele Membre propun, dacă este cazul, adaptarea listei în lumina supravegherii prevăzute în Articolul II. [...]

alin.2.[...] Statele Membre ale căror situri adăpostesc unul sau mai multe tipuri de habitate naturale prioritare ori una sau mai multe specii prioritare reprezentând mai mult de 5% din teritoriul național pot, în acord cu Comisiunea, să solicite ca criteriile enumerate în Anexa III (etapa 2) să fie aplicate mai flexibil în selectarea siturilor de importanță comunitară pe teritoriul lor. [...]

art.6, alin.4. Dacă, contrar concluziilor negative ale evaluării implicațiilor și în absența soluțiilor alternative, un plan sau proiect trebuie totuși să fie realizat, din motive imperative de interes public major, inclusiv de natură socială sau economică, Statul Membru ia toate măsurile compensatoare necesare pentru a asigura că coerența generală a (rețelei) NATURA 2000 este protejată. Statul Membru informează Comisiunea despre măsurile compensatoare adoptate.

art. 16. Cu condiția că nu există o alternativă satisfăcătoare și că derogarea nu este în detrimentul menținerii populațiilor speciilor respective într-o stare de conservare favorabilă, Statele Membre pot deroga de la dispozițiile Articolelor 12, 13, 14 și 15 (a și b): [...]

- în interesul sănătății și securității publice sau pentru alte rațiuni de interes major, inclusiv de natură socială sau economică și pentru motive de importanță primordială pentru mediu;

[2] art.4, alin. 1. Speciile menționate în anexa 1 fac obiectul măsurilor de conservare speciale privind habitatul, în scopul asigurării supraviețuirii și a reproducerii lor în aria lor de distribuție. [...].

Se va ține cont - pentru a trece la evaluări de tendințe și de variațiile nivelurilor de populare.

Statele Membre clasează în special în zonele de protecție specială teritoriile cele mai asemănătoare ca număr și suprafață la conservarea lor în zona geografică maritimă și terestră de aplicare a prezentei Directive.

[3] Directiva 92/43 Habitate, art. 2 alin.2.; Directiva 79/409 Păsări, art. 3 alin. 2 lit. c.

[4] Precizăm faptul că, HG nr. 918/2002 a fost abrogată prin HG nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 802 din 25/09/2006 ("HG nr. 1213/2006"). Cu toate acestea, având în vedere prevederile art. 29 din HG nr. 1213/2006 în care se specifică faptul că "Proiectele transmise unei autorități competente pentru protecția mediului în vederea obținerii acordului de mediu și supuse evaluării impactului asupra mediului, înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, se supun procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emiterie a acordului de mediu aflate în vigoare la momentul depunerii solicitării" menționăm că în privința proiectului RMGC sunt încă incidente dispozițiile HG nr. 918/2002.

Answer to contestation No. 301 – Badau Nicolae

Contestation No. 301 raises a number of issues; Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) has fully taken these issues into consideration in the development of the comprehensive, detailed Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roşia Montană project (RMP). Our answers with reference to contestation 301, are as follows:

The huge tailings management facility is located right above the Abrud town, and could have catastrophic consequence in case of failure.

The TMF is located approximately 2 km above the town of Abrud and therefore the design criteria for the dam have been established to address consequence of a dam failure. The proposed dam at the Tailings Management Facility (TMF) and the secondary dam at the catchment basin are rigorously designed to exceed Romanian and international guidelines, to allow for significant rainfall events and prevent dam failure due to overtopping and any associated cyanide discharge, surface or groundwater pollution.

Specifically, the facility has been designed for two Probable Maximum Precipitation (PMP) events and the associated Probable Maximum Flood (PMF). The design criterion for TMF includes storage for two PMF flood events, more rain than has ever been recorded in this area. The construction schedule for embankment and basin staging will be completed to ensure that PMP storage requirements are available throughout the project life. The Roşia Montană TMF is therefore designed to hold a total flood volume over four times greater than the Romanian government guidelines. In addition, an emergency spillway for the dam will be constructed in the unlikely event that another event occurs after the second PMP event. A spillway is only built for safety reasons to ensure proper water discharge in an unlikely event and, thus, avoid overtopping which could cause a dam breach. The TMF design therefore very significantly exceeds required standards for safety. This has been done to ensure that the risks involved in using Corna valley for tailings storage are well below what is considered safe in every day life.

Additional study was done regarding earthquakes, and, as indicated in the EIA the TMF is engineered to withstand the Maximum Credible Earthquake(MCE). The MCE is the largest earthquake that could be considered to occur at the site based on the historical record.

In addition, Section 7 of the EIA report includes an assessment of the risks cases that have been analyzed and include various dam break scenarios. Specifically, the dam break scenarios were analyzed for a failure of the starter dam and for the final dam configuration. The dam break modelling results indicate the extent of tailings run out. Based on the two cases analyzed, the tailings will not extend beyond the confluence of the Corna valley stream and the Abrud River.

However, the project recognizes that in the highly unlikely case of a dam failure that a Emergency Preparation and Spill Contingency Management Plan must be implemented. This plan was submitted with the EIA as Plan I, Volume 28.

For a more detailed technical analysis, please refer to Chapter 7, Section 6.4.3.1, “TMF Potential Failure Scenarios” of the EIA.

According to EIA, the total costs for mine closure would raise at USD 70,789,884. This is however an amount totally unrealistic. In accordance with the calculation of the Environment Protection Agency from USA applied to similar projects from America, the approximate costs for Roşia Montană will raise at USD 2.6 billion.

The figure of US\$ 3 billion is both unsubstantiated and implausibly high. RMGC stands behind our closure estimates, which were developed by a team of independent experts with international experience and will be reviewed by third party experts, are based on the assumption that the project can be completed according to the plan, without interruptions,

bankruptcy or the like they are engineering calculations and estimates based on the current commitments of the closure plan and are summarized in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Annex 1 of Plan J will be updated using a more detailed approach looking at every individual year and calculating the amount of surety, which must be set aside year by year to rehabilitate the mine before RMGC is released from all its legal obligations. Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

Closure and rehabilitation at Roșia Montană involves the following measures:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits;
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake;
- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas;
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas;
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment;
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense – that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape – can be estimated with confidence. Using the project design, we can measure the size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine the depth of soil cover for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can estimate the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

Also, the necessity of additional technological measures to stabilize and reshape the tailings surface will be discussed in the update of the Economical Financial Guarantee (EFG) estimate, which leads to an increase the provisions for tailings rehabilitation, especially if the TMF is closed prematurely and no optimized tailings disposal regime is applied. The exact figures depend on the details of the TMF closure strategy which can be finally determined only during production

According to article 20 (4) of the Mining Law and the corresponding stipulations in the European Mine Waste Directive 2006/21/EC require RMGC to establish a financial guarantee for environmental rehabilitation (EFG, Environmental Financial Guarantee). RMGC is able to obtain an operating license from the Competent Authority only once a satisfactory EFG is in place.

In Romania, the creation of an Environmental Financial Guarantee (“EFG”) is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations,

with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second, also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roşia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources (“NAMR”).

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

The annual updates capture the following four variables:

- Changes in the project that impact reclamation objectives;
- Changes in Romania’s legal framework, including the implementation of EU directives;
- New technologies that improve the science and practice of reclamation;
- Changes in prices for key goods and services associated with reclamation.

Once these updates are completed, the new estimated closure costs will be incorporated into RMGC’s financial statements and made available to the public.

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit;
- Trust funds;
- Letter of credit;
- Surety bonds;
- Insurance policy.

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roşia Montană project.

The Roman galleries from the Orlea and Cârnic massifs are unique, due to the craftsmanship of their execution and preservation state. From the analysis of the maps contained by Impact Study it can be seen that these massifs, together with their vestiges, will be destroyed.

The reports and studies published by experts in the field make clear that the Roman galleries at Roşia Montană are significant, but not unique. As indicated in the gazetteer of the Roman mining sites from Transylvania and Banat-prepared as part of the Environmental Impact Assessment Study for the Roşia Montană project, it is difficult to justify the claim that the Roşia Montană site is unique importance if we consider the history of mining in the Roman Empire, and especially in the province of Dacia. There are at least 20 other sites with relatively similar features and some of them (Ruda Brad, Bucium – the Vulcoi Corabia area and Haneş – Amlaşul Mare area) have already produced concrete evidence proving that their archaeological potential is, to a certain extent, similar to that of the ancient Alburnus Maior site. This aspect should also be taken into consideration when claiming that Roşia Montană is a site of unique importance.

Most of the ancient mining works in the Cârnic massif, as well as in other mining sectors, are only accessible, and in difficult conditions, to specialists, and actually partially inaccessible to the public at large. Moreover, under the EU safety rules regulating similar activities in museums all over Europe, rules that have been transposed into Romanian legislation, Roman galleries that pose safety risks cannot be opened for public access. Note that a number of other similar Roman gallery segments will be preserved in situ.

Consequently, based on the scientific report submitted by French experts, on the proposal by the National Archaeology Commission, the Ministry of Culture and Religious Affairs has granted the archaeological discharge certificate for the Cârnic Massif, with the exception of a an area of approximately 5 hectares, including Pietra Corbului. As part of the effort to minimize negative impacts, in addition to the thorough investigation of the area and publication of its results, specialists have deemed it appropriate to make a 3-D representation as well as replicas of these structures (at a scale of 1:1). These will be included in the mining museum that is proposed at Roşia Montană. A lawsuit has been filed with regard to the archaeological discharge certificate and the case is currently in progress.

As an alternative, the company considered the preparation of a specialized study comprising financial estimates for the conservation in their entirety of the galleries from the Cârnic massif and for opening them to tourists. Moreover, note that the costs for the development and maintenance of a public circuit in this massif are prohibitive and such an investment would not be economically feasible (see Annex “Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cârnic”, prepared by the UK-based companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd).

Construction activities in the Orlea area, necessary for the development of the proposed mining project, cannot start until the archaeological investigations have been completed, in accordance with the Romanian legal provisions and international practices and guidelines. (Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 46). Under the Government Ordinance no. 43/2000 on the protection of the cultural heritage and the designation of some archaeological sites as areas of national interest, as last amended, “the investor shall finance a feasibility study and a technical proposal, describing the measures to be taken (later to be presented in detail) and the funds necessary for conducting preventive archaeological researches or, as the case may be, archaeological surveillance. Also, the investor shall finance the necessary works for the preservation of the archaeological heritage or, where appropriate, for the archaeological discharge of the area affected by works. The investor shall finance the enforcement of such measures”.

With regard to the Orlea area, the Cultural Heritage Baseline Study - Volume 6 p.46 - specifies that preventive surface and underground archaeological research is planned to continue in an area of identified archaeological potential. It also specifies that the research undertaken to date is preliminary in character. Also, please note that the EIA report mentions the following: given

that mining activities in the Orlea area are to be developed at a later stage, surface archaeological research in this area is planned to start in 2007.

In 2004, the preliminary underground investigations, undertaken in the Orlea Massif, have led to a significant discovery. The value of the discovery was confirmed in the summer of 2005. The French team led by Dr. Beatrice Cauuet uncovered a chamber with a hydraulic wheel, and subsequently an entire mine dewatering system. This complex, uncovered in the Păru Carpeni area, was dated to Roman times and has been subject to extensive archaeological investigations, while special measures have been taken to ensure its preservation in situ. The discovery would not be affected by the future development of the Orlea open pit. Surface preventive archaeological research in the Orlea area, as well as underground archaeological research in the Orlea- Țarina segment are planned to be undertaken between 2007 and 2012, as indicated in the Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 48.

In the 1980s, a mining museum was developed in the Orlea massif. The museum included a series of well-preserved galleries that have been separated from adjacent, access galleries by concrete walls. The Orlea galleries, as well as those in the Cărnic massif and in other mining areas in Roșia Montană, are trapezoidal in form. During the successive reworking and mining of these galleries, part of the Roman remains have been destroyed. In addition, the galleries suffered further deterioration, especially due to the recent mining works using drilling-blasting techniques that caused cave-ins and deterioration of underground mining remains. The removal of mine waste in the course of archaeological research adds to the process of deterioration of the Roman galleries, further accentuated by the closure of mining operations at Minvest (1st June, 2006) –given that the mining activities have ensured a minimal level of mine dewatering. Under the existing legislation, shutting down mining activities requires a comprehensive set of conservation measures. However, at Roșia Montană the mine was abandoned without any other restoration works. Just a couple of months later, drainage channels inside the Sfânta Cruce gallery, the main drainage gallery, got clogged, which led to the flooding of a number of galleries, several kilometers long. Proper maintenance works are needed if the archaeological remains are to be preserved for future generations. In the absence of such measures the result will be disastrous, and the parts of galleries that have been preserved will disappear as a result of cave-ins and flooding. The Roman steps at Brad (Roman mining remains covered by Law 5/2000) are illustrative in this respect—once maintenance works stopped, the galleries became inaccessible.

In accordance with the List of Historic Monuments published in the Official Gazette nr. 646 bis of 16 July 2004, the industrial area that is to be developed in the Orlea Massif includes 2 archaeological sites classified as historic monuments –the Roman settlement at Alburnus Maior, the Orlea area (code LMI AB-I-m-A-00065.01), and the Roman mining exploitation at Alburnus Maior, the Orlea Massif (AB-I-m-A-00065.02).

Law 422/2001 on the protection of historic monuments, as last amended, provides for the declassification of archaeological sites, once the archaeological discharge certificate has been granted, as approved by the National Archaeological Commission within The Ministry of Culture and Religious Affairs. The archaeological discharge procedure, as defined by the law, is the procedure by means of which an area of archaeological interest may be restored to its current use. Therefore, it is true that RMGC plans to mine the gold-silver deposits located in the Orlea Massif area, in the second phase of the proposed mining project.

Consequently, the proposed mining operations in the Orlea Massif can be developed only after the completion of preventive, surface and underground archaeological researches, that will produce a comprehensive body of data on the Roman site located in the Orlea area. As shown in Annex I to the Cultural Heritage Baseline Report (Archaeological Site Record Card-9. Orlea Massif, p.231-236), no archaeological investigations have been undertaken in this area, nor any expert studies that would determine in detail the characteristics and the spatial distribution of the archaeological remains in the area. RMGC has, therefore, committed to financing a preventive archaeological research program, to be undertaken between 2007-2012 by an expert team. Based on the research findings, a decision will be made as to whether the archaeological

discharge procedure should be applied. There are no legal provisions that would prohibit conducting preventive archaeological researches in the areas with an identified archaeological heritage, such as the Orlea area.

Given the significance of the Roşia Montana's cultural heritage, and the current legal requirements, S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A allocated more than USD 10 million for the archaeological investigations carried out between 2001-2006. What is more, based on the research results, on the experts' opinions and on the decision of competent authorities, the budget for the next years, allocated for the research, conservation and restoration of the Roşia Montană's cultural heritage, undertaken as part of the project development, amounts to more than USD 25 million, as indicated in the Environmental Impact Assessment Study, published in May 2006 (see the EIA Report, vol. 32, Management Plan for the Archaeological Heritage from the Roşia Montană area, p. 84-85). Archaeological research in the Orlea area is to be continued, and a Modern Mining Museum will be opened, including geology, archaeology, ethnographic and industrial heritage exhibitions. Other plans include the development for public access of the Cătălina-Monuleşti gallery and the Tău Găuri monument, as well as the restoration of the 41 historical buildings and of the protected zone Roşia Montană Historic Centre.

For further information on the most important archaeological remains, as well as on a series of comments on their preservation and on the special measures included in the management plans, please consult the Annex "Information on the Cultural heritage of Roşia Montană and Related Management Aspects"

In conclusion, with regard to your question, it is important to say that the company does not wish to destroy the Orlea and Cărnic massifs. Based on the research results, on the international guidelines and best practices in the field, it has been decided that the most effective solution for enhancing this type of cultural heritage is to preserve in situ the most significant underground mining archaeological remains uncovered at Roşia Montană, and to create exact replicas of the galleries that cannot be opened for public access, either due to safety reasons or because of the state of preservation of the remains.

Far from destroying Roşia Montană's patrimony, the Special Rapporteur from a committee of the Parliamentary Assembly/Council of Europe has called the company-sponsored rescue archaeology programme – an investment of \$10 million USD to date led by an internationally renowned mining archaeologist -- "an exemplary project of responsible development."

From the biodiversity point of view, Roşia Montană contains important habitats and species of flora and fauna which are threatened by disappearing.

The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roşia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roşia Montană area.

Some of the Roşia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The

characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats[1], and EU Directive no. 79/409 Birds[2] respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents [3].

The stage of public consultation and assessment of the EIA report quality started without a valid urbanism certificate. The new urbanism certificate, obtained in May 2006, reflects a new project intention, incompatible with the initial project intention submitted to the Ministry of Environment.

Your statement according to which there was no urbanism certificate upon the initiation of public consultation process is not accurate. When the public consultation has been initiated, a valid urbanism certificate existed, i.e the urbanism certificate no. 78 issued on 26th of April 2006.

At the same time, from legal point of view there is no condition imposed to develop public consultations based on the existence of an urbanism certificate. That is by taking into account the legal requirements: The Order of Ministry of Waters and Water Management no. 860/2002 regarding the procedure for assessing the environmental impact and for issuing the environmental permit (Order no. 860/2002) and Law no. 50/1991 regarding the permitting process of construction, re-published.

The urbanism certificate is a document issued and is aimed at having an informative role that informs the applicant on the legal, economical and technical issues related to existing lands and buildings and establishes urbanism requirements and necessary permits for securing construction authorization, pursuant to the provisions of art. 5 of Law no. 50/1991 regarding the authorization of construction works, re-published. The permits and endorsements required for developing projects are included in the legislation governing each of the fields submitted to a permitting procedure (the environmental permit is included in the environmental legislation, the urbanism requirements are included in the urbanism and territorial arrangement legislation); these permits are only mentioned and summarized in the urbanism certificate.

Pursuant to the provision of art. 6 (2) of Governmental Decision no. 918/2002 [4] regarding the establishment of the framework procedure of assessing the environmental impact and for the approval of the public or private projects subject to this procedure, the Roşia Montană Project has been considered as a project with significant impact on the environment, a project that will undergo an environmental impact assessment, as this is a mandatory requirement. The Project has been framed as having a significant impact on the environment by taking into account its dimensions and the nature of its activities. These characteristics, based on which its framing has been performed, have no relationship with the urban certificate and its content being under no circumstances altered. At the same time, the fact that an impact assessment is mandatory and required is not based on urbanism certificate and does not result from its content but it is intrinsic related and conditioned by Project's characteristics as proposed by titleholder based on its own plans.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) applied for and secured an Urbanism Certificate for the entire Roșia Montană. Mining project. The Certificate no.78 was issued by the Alba County Council on April 26, 2006, prior to the initiation of the public consultations process. The public consultations have been initiated in May 2006 when the EIA Report was submitted to the authorities, and in over 48 localities and continued with the public debates initiated on July 24th, 2006 at Roșia Montană.

The Urbanism Certificate is available for consultation at the headquarters of the Alba County Council, from 8 – 13 h during business days.

The current urbanism plans of the Roșia Montană commune do not correspond to the proposal of mining project described in EIA report.

We underline the fact that pursuant to the provisions of art. 41, paragraph 2, from the Mining Law no.85/2003, the authorities from the local administration have the liability to adjust and/or update the territory arrangement plans and the general urbanism plans, in order to allow the development of all operations necessary for the development of mining activities.

In other words, we mention the fact that the General Urbanism Plan for the entire Roșia Montană settlement was prepared in 2002. This Plan stipulates urban-planning regulations for all 16 villages included in the Roșia Montană Commune, and for a protected area including historical buildings. The General Urbanism Plan has been presented to the public and subject to public debates, therefore all interested persons have been able to express their opinion regarding the development opportunities of the commune. After the completion of the public participation stage, the General Urbanism Plan has obtained all necessary approvals from the competent ministries, from Alba County Council, the Urbanism Committee, Alba Environmental Protection Agency, the network operators and the final approval of Roșia Montană Local Council.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) has requested and obtained, from Alba County Council, the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006 for the entire Roșia Montană mining project, including the tailings management facility (TMF). This urbanism certificate is fully compliant with the project proposal whose impact is assessed in the EIA Report. The certificate covers the area included in the Zonal Urbanism Plan for Roșia Montană Industrial Area and is included in the Mining License issued by the National Agency for Mineral Resources. The Zonal Urbanism Plan for the Industrial Area has been subject to public consultations and debates organized in Roșia Montană, Bucium, Câmpeni and Abrud and has received the approval to continue the permitting procedures, from all 4 local councils.

Concerning the urbanism plans of the other settlements, the General Urbanism Plan for Abrud city was updated in 2002, incorporating the part of the TMF located within the territory under Abrud administration. This General Urbanism Plan has been subject to the same approval procedure as the General Urbanism Plan of Roșia Montană Commune. The General Urbanism Plan for Câmpeni city is currently being updated, and Roșia Montană Gold Corporation requested the Local Council to include the part of the water supply pipe and the pipe collecting water from Aries River. After completion, it will be subject to the approval procedure described above.

Only one road will be constructed on the administrative territory of Bucium Commune, having a reduced impact on the urbanism plan. Consequently, in compliance with the applicable urbanism regulations it is not necessary to include it in a new urbanism plan or to modify the existing plan.

The environment accord under discussion was solicited on the basis of a mining license which does not reflect the RMGC's mining project proposal. The license grants a production capacity of 400,000 t/year, while the RMGC officially proposes a production capacity of 13 million tones per year. This fact violates the Mining Law from Romania.

The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (“the Roșia Montană License”) was concluded based on and according to the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană license was approved by the Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

We specify that the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

According to the legal provisions, RMGC follows the entire permitting procedure for the new mining exploitations, the public debate of the Report to the Environmental Impact Assessment Study being a compulsory stage within this permitting process.

The proposed tailings management facility will be not lined. This means a violation of the Directive regarding the underground water protection, such it was transposed into the Romanian legislation through GO 352/2005.

An engineered liner is included in the design of the Tailings Management Facility (TMF) basin to be protective of groundwater. Specifically, the Roșia Montană Tailings Management Facility (TMF or “the facility”) has been designed to be compliant with the EU Groundwater Directive (80/68/EEC), transposed as Romanian GD 351/2005. The TMF is also designed for compliance with the EU Mine Waste Directive (2006/21/EC) as required by the Terms of Reference established by the MEWM in May, 2005. The following paragraphs provide a discussion of how the facility is compliant with the directives.

The TMF is composed of a series of individual components including:

- the tailings impoundment;
- the tailings dam;
- the secondary seepage collection pond;
- the secondary containment dam; and
- the groundwater monitoring wells/extraction wells located downstream of the Secondary Containment dam.

All of these components are integral parts of the facility and necessary for the facility to perform as designed.

The directives indicated above require that the TMF design be protective of groundwater. For the Roșia Montană project (RMP), this requirement is addressed by consideration of the favorable geology (low permeability shales underlying the TMF impoundment, the TMF dam, and the Secondary Containment dam) and the proposed installation of a low-permeability (1×10^{-6} cm/sec) recompacted soil liner beneath the TMF basin. Please see Chapter 2 of EIA Plan F, “The Tailings Facility Management Plan” for more information.

The proposed low permeability soil liner will be fully compliant with Best Available Techniques (BAT) as defined by EU Directive 96/61 (IPPC) and EU Mine Waste Directive. Additional design features that are included in the design to be protective of groundwater include:

- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage;
- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) core in the starter dam to control seepage;
- A seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline,
- A series of monitoring wells, below the toe of the secondary containment dam; to monitor seepage and ensure compliance, before the waste facility limit.

In addition to the design components noted above specific operational requirements will be implemented to be protective of human health and the environment. In the extremely unlikely case that impacted water is detected in the monitoring wells below the secondary containment dam, they will be converted to pumping wells and will be used to extract the impacted water and pump it into the reclaim pond where it will be incorporated into the RMP processing plant water supply system, until the compliance is reestablish.

The EIM Report does not mention financial guaranties regarding the assurance of security for the waste deposit.

The environmental rehabilitation plan of the Roşia Montană Gold Corporation (“RMGC”), and the accompanying Environmental Financial Guarantee (“EFG”), is fully discussed in the section of the Environmental Impact Assessment titled “Environmental and Social Management and System Plans” (Annex 1 of the subchapter titled “Mine Rehabilitation and Closure Management Plan”).

GD 349/2005 transposes the EU Landfill Directive 1999/35/EC into Romanian Law. It is not applicable to the extractive wastes generated by the Roşia Montană project, which are covered by the new EU Mine Waste Directive 2006/21/EC.

In Romania, the creation of an Environmental Financial Guarantee (“EFG”) is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second, also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roşia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources (“NAMR”).

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roşia Montană project.

The EIM Report does not contain an impact evaluation of the phenomenon named “cyanide rain”, generated by the cyanide evaporation from the tailings pond and a description of the trans-boundary impact on some natural important areas in case of accident.

It is stated precisely that a “cyanide rain” phenomenon will not exist. This phenomenon never was encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature mentions only the “acid rain” phenomenon which has no connection with the behavior of the cyanide compounds in the atmosphere.

The reasons for making this statement are the followings:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN-) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;
- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/l within the leaching tanks up to 7 mg/l (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the Tailings Management Facility (TMF) will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks,

- 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
 - The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 µg/m³/h;
 - The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the limit value stipulated by the national legislation for labor protection;
 - The HCN concentrations within the ambient air from the populated areas close by industrial site will be of 4 to 80 µg/m³ , over 250 – 12.5 times lower than limit value stipulated by the national legislation for labor protection – the national legislation and European Union (EU) legislation on the Air Quality don't stipulate limit values for the population's health protection;
 - Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001; Cicerone and Zellner, 1983);
 - The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project to be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, the cyanides balance as well as the cyanide emission and impact of the cyanides on the air quality are contained in the Environmental Impact Assessment (EIA) Report, Chapter 2, Chapter 4.1 and Chapter 4.2 (Section 4.2.3).

We appreciate that there is concern about transboundary impacts and have worked extensively with independent experts and scientists to fully assess all possibilities. These assessments, including a just-completed study of catastrophic failure scenarios by The University of Reading, have concluded that the Roşia Montană Project has no transboundary impact. A full copy of the University of Reading study can be found in the reference documents included as an annex to this report.

The Environmental Impact Assessment Report (EIA) (Chapter 10 Transboundary Impacts) assesses the proposed project with regard to potential for significant river basin and transboundary impacts downstream which could, for example, affect the Mureş and Tisa river basins in Hungary. The Chapter concludes that under normal operating conditions, there would be no significant impact for downstream river basins/transboundary conditions.

The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken by RMGC to provide additional detail to that provided in the EIA Report on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT) - compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility -TMF- to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modelling work is presented under the title of the Mureş River Modelling Program and the full modelling report is presented as Annex 5.1.

References:

[1] art.3, 2nd paragraph, Each Member State shall contribute to the creation of Natura 2000 (network) in proportion to the representation within its territory of the natural habitat types and the habitats of species referred to in paragraph 1. To that effect each Member State shall designate, in accordance with Article 4, sites as special areas of conservation taking account of the objectives set out in paragraph 1.

art.4, 1st paragraph. On the basis of the criteria set out in Annex III (Stage 1) and relevant scientific information, each Member State shall propose a list of sites indicating which natural habitat types in Annex I and which species in Annex II that are native to its territory the sites host. For animal species ranging over wide areas these sites shall correspond to the places within the natural range of such species which present the physical or biological factors essential to their life and reproduction. For aquatic species which range over wide areas, such sites will be proposed only where there is a clearly identifiable area representing the physical and biological factors essential to their life and reproduction. Where appropriate, Member States shall propose adaptation of the list in the light of the results of the surveillance referred to in Article 11. [...] 2nd paragraph.[...] Member States whose sites hosting one or more priority natural habitat types and priority species represent more than 5 % of their national territory may, in agreement with the Commission, request that the criteria listed in Annex III (Stage 2) be applied more flexibly in selecting all the sites of Community importance in their territory.[...]

Art. 6, 4th paragraph. If, in spite of a negative assessment of the implications for the site and in the absence of alternative solutions, a plan or project must nevertheless be carried out for imperative reasons of overriding public interest, including those of a social or economic nature, the Member State shall take all compensatory measures necessary to ensure that the overall coherence of Natura 2000 is protected. It shall inform the Commission of the compensatory measures adopted.

Art. 16. Provided that there is no satisfactory alternative and the derogation is not detrimental to the maintenance of the populations of the species concerned at a favourable conservation status

in their natural range, Member States may derogate from the provisions of Articles 12, 13, 14 and 15 (a) and (b):[...]

- in the interests of public health and public safety, or for other imperative reasons of overriding public interest, including those of a social or economic nature and beneficial consequences of primary importance for the environment;

[2] Art.4, 1st paragraph. The species mentioned in annex 1 shall be the subject of special conservation measures concerning their habitat in order to ensure their survival and reproduction in their area of distribution. [...]

Trends and variations in population levels shall be taken into account as a background for evaluations. Member states shall classify in particular the most suitable territories in number and size as special protection areas for the conservation of these species, taking into account their protection requirements in the geographical sea and land area where this directive applies.

[3] Directive 92/43 Habitats, art. 2, 2nd paragraph; Directive 79/409 Birds, art. 3, 2nd paragraph, letter c.

[4] We would like to underline the fact that Governmental Decision no. 918/2002 has been abrogated by Governmental Decision no. 1213/2006 regarding the establishment of framework procedure for assessing the environmental impact for certain public and private projects, published in the Official Gazette, Part I no. 802 from 25/09/2006 ("Governmental Decision no. 1213/2006"). However, taking into account the provisions of art. 29 of Governmental Decision no. 1213/2006 where it is stipulated: "The Projects submitted for securing environmental permits at the competent authorities and subjected to an environmental impact assessment, before enforcing this decision will be subjected to the procedure of environmental impact assessment and of issuing the environmental permit that was in force when the application was submitted". We would like to state that RMGC's Projects is governed by the provisions included in the Governmental Decision no. 918/2002.